

DIAGNOZA

SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

GMINY PIECKI

ZLECENIODAWCA:
GMINA PIECKI
UL. ZWYCIĘSTWA 34
11-710 PIECKI

OPRACOWANIE:
EKOD URBANISTYKA ŁUKASZ KOWALSKI
www.dokumentyginne.pl

EKOD
URBANISTYKA

- SPIS TREŚCI -

WSTĘP	5
1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAŁOŻEŃ, POLITYK I DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH POSZCZEGÓLNYCH SZCZEBLI TERYTORIALNYCH	6
1.1. POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ I JEJ ODZWIERCIEDLENIE NA POZIOMIE KRAJOWYM	6
1.2. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE ROZWOJU KRAJU	10
1.3. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	16
1.4. STRATEGICZNE ZAŁOŻENIA ROZWOJU POWIATU LUB PONADLOKALNYCH OBSZARÓW FUNKcjONALNYCH	20
1.5. LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA	21
2 POŁOŻENIE, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ	23
2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE	23
2.2. POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE	25
2.3. WENĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA	26
2.3.1. INFRASTRUKTURA DROGOWA	26
2.3.2. INFRASTRUKTURA KOLEJOWA	31
2.3.3. INFRASTRUKTURA ROWEROWA	32
2.3.4. TRANSPORT ZBIOROWY	33
2.3.5. POŁOŻENIE WZGLĘDEM WIĘKSZYCH OŚRODKÓW MIEJSKICH	34
2.3.6. DOSTĘPNOŚĆ TRANSPORTOWA GMINY W UJĘCIU KRAJOWYM	35
2.3.7. PLANY INWESTYCYJNE W ODNIESIENIU DO SIECI TRANSPORTOWEJ	37
2.3.8. PLANY INWESTYCYJNE ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ CENTRALNEGO PORTU KOMUNIKACYJNEGO	37
2.4. TELEKOMUNIKACJA I INTERNET	39
3 LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE	41
3.1. STAN LUDNOŚCI	41
3.1.1. LICZBA LUDNOŚCI I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA	41
3.1.2. STRUKTURA PŁCI	43
3.1.3. STRUKTURA WIEKOWA LUDNOŚCI	44
3.2. PROCESY DEMOGRAFICZNE	45
3.2.1. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI	45
3.2.2. MIGRACJE	46
3.2.3. RUCH RZECZYWISTY LUDNOŚCI	47
3.3. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA	48
3.4. WNIOSKI	50
4 ROLNICTWO, GOSPODARKA I RYNEK PRACY	51
4.1. ROLNICTWO	51
4.2. PODMIOTY GOSPODARCZE	52
4.2.1. LICZEBNOŚĆ	52
4.2.2. RODZAJ	55
4.2.3. WIELKOŚĆ	57
4.3. RYNEK PRACY	58
4.3.1. PRACUJĄCY	58
4.3.2. BEZROBOCIE	59
4.4. TERENY INWESTYCYJNE	60
4.5. WNIOSKI	60
5 ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA	61
5.1. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE	61
5.1.1. UKSZTAŁTOWANIE TERENU	61
5.1.2. LITOSFERA I GLEBY	63
5.1.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	63
5.1.4. UDOKUMENTOWANE ZASOBY KOPALIN	65
5.1.5. ZASOBY LEŚNE I SZATA ROŚLINNA	65
5.1.6. ŚWIAT ZWIERZĘCY	67
5.2. ZASKLEPIENIE GRUNTÓW	67
5.3. FORMY OCHRONY PRZYRODY	69
5.3.1. USTANOWIONE FORMY OCHRONY PRZYRODY	69
5.3.2. PLANOWANE FORMY OCHRONY PRZYRODY	71
5.4. SYSTEM PRZYRODNICZY GMINY	72
5.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	75
5.5.1. INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA	75
5.5.2. INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA	76
5.5.3. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA	77
5.5.4. INFRASTRUKTURA CIEPŁOWNICZA	77
5.5.5. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	77
5.5.6. INFRASTRUKTURA GAZOWA	77

5.5.7.	GOSPODARKA ODPADAMI	77
5.6.	WNIOSKI.....	78
6	KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE.....	80
6.1.	ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	80
6.1.1.	OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW	80
6.1.2.	OBIEKTY UJĘTE W EWIDENCJI ZABYTKÓW	81
6.1.3.	STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE.....	82
6.1.4.	ZAGROŻENIA DLA ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.....	82
6.2.	INSTYTUCJE KULTURY	82
6.3.	LOKALNE DZIEDZICTWO NIEMATERIALNE	84
6.4.	WNIOSKI.....	84
7	SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	85
7.1.	INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA I JEJ WYKORZYSTANIE	85
7.2.	ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA	85
7.2.1.	WALORY PRZYRODNICZE	85
7.2.2.	WALORY ANTROPOGENICZNE	86
7.2.3.	BAZA MATERIALNA TURYSTYKI	87
7.3.	WNIOSKI.....	88
8	PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	89
8.1.	PLANOWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE	89
8.1.1.	STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	89
8.1.2.	MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	90
8.1.3.	DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I DECYZJE O LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	91
8.2.	STRUKTURA OSADNICZA	92
8.3.	REWITALIZACJA.....	92
8.4.	OBSZARY ZINTEGROWANEGO INWESTOWANIA I WYKLUCZENIA Z INWESTOWANIA	93
8.5.	OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU PONAREGIONALNYM.....	95
8.6.	OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM	96
8.7.	WNIOSKI.....	96
9	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	97
9.1.	PODMIOTY I INSTYTUCJE REALIZUJĄCE ZADANIA Z ZAKRESU BEZPIECZEŃSTWA.....	97
9.2.	PRZESTĘPCZOŚĆ.....	97
9.3.	ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GEOGRAFICZNEGO	98
9.3.1.	ZAGROŻENIE ZANIECZYSZCZENIEM POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	98
9.3.2.	ZAGROŻENIE ZMIANAMI KLIMATU	99
9.3.3.	ZAGROŻENIE ZALEWOWE.....	99
9.3.4.	ZAGROŻENIA RUCHAMI MASOWYMI	100
9.3.5.	ZAGROŻENIA SUSZĄ I ZAGROŻENIE POŻAROWE	101
9.3.6.	ZAGROŻENIE POWAŻNĄ AWARIĄ.....	102
9.4.	WNIOSKI.....	102
10	POLITYKA SPOŁECZNA	103
10.1.	OCHRONA ZDROWIA	103
10.2.	POMOC SPOŁECZNA	104
10.3.	MIESZKALNICTWO	106
10.4.	WNIOSKI.....	108
11	EDUKACJA I KAPITAŁ SPOŁECZNY	109
11.1.	PLACÓWKI OŚWIATOWE	109
11.2.	LICZBA UCZNIÓW, WYNIKI EZGAMINÓW I WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI	109
11.3.	KAPITAŁ SPOŁECZNY	111
11.3.1.	ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA	111
11.3.2.	AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA, FREKWENCJA W WYBORACH	112
11.4.	WNIOSKI.....	112
12	FINANSE SAMORZĄDOWE	113
12.1.	DOCHODY GMINY	113
12.2.	WYDATKI GMINY.....	116
12.3.	ZDOLNOŚĆ INWESTYCYJNA	118
12.4.	WNIOSKI.....	119
13	PODSUMOWANIE BADANIA ANKIETOWEGO	120
	MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	126

WSTĘP

Niniejsza diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej stanowiła punkt wyjścia i bazę dla opracowania zaktualizowanej Strategii Rozwoju Gminy. Zawarte opisy i analizy pozwoliły na sformułowanie wniosków i ocen oraz zidentyfikowanie najważniejszych trendów rozwojowych gminy Piecki oraz potencjalnych kierunków rozwoju w przyszłości.

Diagnozę sporządzono w III kwartale 2024 r., w związku z czym większość analizowanych wskaźników dotyczy roku 2023 (najnowsze, możliwe na ten czas dane do pozyskania za pełny rok sprawozdawczy¹), który nierzadko przedstawiany jest w zestawieniu z latami poprzedzającymi.

Zakres diagnozy oparto o wytyczne Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej („Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny”, 2021) oraz wymagania ustawowe. Zidentyfikowano najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Określono główne szanse i bariery oraz potencjał Gminy, nawiązujący do posiadanych zasobów i lokalnej specyfiki, w tym zróżnicowana terytorialnego. W diagnozie zawarto zarówno elementy retrospektywne, jak i opisujące przyszłość. Ponadto analizy dokonywane były z uwzględnieniem otoczenia o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, w tym zastosowano metodę porównawczą charakteryzowanych zjawisk.

Poza diagnozą sytuacji w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w tym środowiskowym, dokonano opisu uwarunkowań wynikających z założeń, polityk i dokumentów strategicznych poszczególnych szczebli terytorialnych. Szczegółowo omówiono także wyniki przeprowadzonego badania ankietowego.

Efektami końcowymi diagnozy są wnioski, sformułowane w formie analizy SWOT, stanowiące jeden z początkowych rozdziałów zaktualizowanej Strategii Rozwoju Gminy.

¹ Dotyczyło to większości baz danych, w tym w szczególności danych GUS, dane pochodzących z Raportu o stanie Gminy itd.

1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAŁOŻEŃ, POLITYK I DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH POSZCZEGÓLNYCH SZCZEBLI TERYTORIALNYCH

Stosownie do Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Art. 10e, ust. 2): *Strategia rozwoju gminy jest spójna ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego, obejmującą tę gminę.*

Ponadto, cele i działania określone w strategiach rozwoju gmin powinny być skoordynowane z założeniami dokumentów programowo-strategicznych i planistycznych szczebla unijnego, krajowego, regionalnego, ponadlokalnego oraz lokalnego.

W niniejszym rozdziale dokonano syntezy założeń najważniejszych polityk i dokumentów strategicznych opracowanych na poszczególnych szczeblach terytorialnych.

1.1. POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ I JEJ ODZWIERCIEDLENIE NA POZIOMIE KRAJOWYM

KONTEKST AKTUALNEJ POLITYKI UNII EUROPEJSKIEJ

Unia Europejska liczy obecnie 27 państw² i stanowi jednolity rynek, o ogromnym potencjale. Unia, która na początku była wyłącznie wspólnotą gospodarczą, stopniowo zaczęła obejmować różne obszary polityki: od klimatu, ochrony środowiska i zdrowia, po stosunki zewnętrzne i bezpieczeństwo oraz sprawiedliwość i kwestie migracyjne. Obecnie Unia stanowi unię gospodarczą i polityczną, której Polska jest jej członkiem od 1 maja 2004 r.

Założenia rozwojowe Unii Europejskiej na przestrzeni lat stale ewoluują. Wpływ na politykę UE wywierają nie tylko zmieniające się warunki społeczno-gospodarcze poszczególnych krajów Wspólnoty, ale także dynamiczna sytuacja geopolityczna świata i związane z nią liczne wyzwania, przed jakim staje „stary kontynent”.

Po wyborach do Parlamentu Europejskiego w maju 2019 roku, Rada Europejska określiła **program strategiczny dla UE na lata 2019-2024**, obejmujący cztery obszary priorytetowe³:

- **Ochrona obywateli i swobód** – zapewnienie skutecznej kontroli granic zewnętrznych Unii oraz dalszy rozwój kompleksowej polityki migracyjnej. Zwalczanie terroryzmu i przestępczości transgranicznej i internetowej, zwiększenie odporności UE na klęski żywiołowe i katastrofy spowodowane przez działalność człowieka.
- **Rozwijanie silnej i prężnej bazy gospodarczej** – budowanie odpornej gospodarki poprzez pogłębienie unii gospodarczej i walutowej, utworzenie unijnych rynków bankowych i kapitałowych, wzmocnienie międzynarodowej roli wspólnej waluty, inwestowanie w umiejętności i edukację, wspieranie europejskich przedsiębiorstw, uwzględnienie transformacji cyfrowej oraz opracowanie solidnej polityki przemysłowej.
- **Budowanie neutralnej klimatycznie, ekologicznej, sprawiedliwej i socjalnej Europy** – inwestowanie w ekologiczne inicjatywy, które poprawiają jakość powietrza i wody, promują zrównoważone rolnictwo oraz chronią systemy środowiskowe i różnorodność biologiczną. Stworzenie wydajnej gospodarki o obiegu zamkniętym (trwałość produktów, energooszczędność wielokrotność użytku, recykling) oraz dobrze funkcjonującego unijnego rynku energii, zapewniającego zrównoważoną, bezpieczną i przystępną cenowo energię. Szybsze przejście na

² Po opuszczeniu przez Wielką Brytanię struktur unijnych.

³ Materiał źródłowy: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-priorities_pl

odnawialne źródła energii i efektywność energetyczną, przy jednoczesnym ograniczeniu zależności UE od zewnętrznych źródeł energii. Wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.

- **Promowanie europejskich interesów i wartości na scenie światowej** – budowa solidnej polityki zagranicznej w ramach ambitnej polityki sąsiedztwa z 16 najbliższymi sąsiadami na wschodzie i południu, a także kompleksowego partnerstwa z Afryką. Propagowanie pokoju, stabilności, demokracji i praw człowieka na świecie. Zapewnienie solidnej polityki handlowej zgodnie z multilateralizmem i światowym międzynarodowym porządkiem opartym na zasadach. Większa odpowiedzialność za bezpieczeństwo i obronę, przy ścisłej współpracy z NATO.

Konsekwentnie, opierając się na strategicznym programie Rady Europejskiej i wynikach dyskusji z grupami politycznymi Parlamentu Europejskiego, w 2019 roku przewodnicząca Komisji Europejskiej (KE) określiła **sześć priorytetów politycznych KE**, do których zaliczono⁴:

- **Europejski Zielony Ład** – przekształcenie UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę, przy jednoczesnej ochronie środowiska, przeciwdziałaniu zmianie klimatu oraz zwiększaniu neutralności względem emisji dwutlenku węgla i zasobooszczędności do roku 2050.
- **Europa na miarę ery cyfrowej** – wspieranie transformacji cyfrowej poprzez inwestowanie w przedsiębiorstwa, badania naukowe i innowacje, reformę ochrony danych, wyposażenie obywateli w umiejętności niezbędne do obsługi technologii nowej generacji i opracowanie odpowiednich przepisów.
- **Gospodarka służąca ludziom** – wzmocnienie unijnej gospodarki, a jednocześnie zapewnienie miejsc pracy i zmniejszenie nierówności, wspieranie przedsiębiorstw, pogłębienie unii gospodarczej i walutowej oraz dokończenie budowy unii bankowej i unii rynków kapitałowych.
- **Silniejsza pozycja Europy na świecie** – wzmocnienie UE na arenie międzynarodowej poprzez poprawę jej pozycji jako lidera silnego, otwartego i sprawiedliwego handlu, multilateralizmu i ładu światowego opartego na zasadach. Zacieśnienie stosunków z krajami sąsiadującymi i partnerami, a także zwiększenie zdolności UE do zarządzania kryzysami w oparciu o jej zdolności cywilne i wojskowe.
- **Promowanie naszego europejskiego stylu życia** – poszanowanie praw podstawowych i praworządności jako ostoji równości, tolerancji i sprawiedliwości społecznej. Uwzględnienie zagrożeń dla bezpieczeństwa, ochrona konsumentów i wzmocnienie ich pozycji, a także opracowanie systemu legalnych i bezpiecznych kanałów migracji przy jednoczesnym skutecznym zarządzaniu zewnętrznymi granicami UE, modernizacji unijnego systemu azylowego oraz ścisłej współpracy z krajami partnerskimi.
- **Nowy impuls dla demokracji europejskiej** – wzmocnienie procesów demokratycznych w Europie poprzez zacieśnienie stosunków z Parlamentem Europejskim i parlamentami krajowymi, ochrona demokracji w UE przed ingerencją z zewnątrz, zapewnienie przejrzystości i integralności całego procesu legislacyjnego, a także szersze zaangażowanie Europejczyków w kształtowanie przyszłości UE.

Zaistniała w 2020 roku pandemia COVID-19 i związane z nią nowe zagrożenia i wyzwania spowodowały konieczność weryfikacji polityki wspólnotowej, w tym fiskalnej. Odpowiedzią Unii Europejskiej na pandemię stał się **Plan odbudowy dla Europy**. Został on oparty na największym długoterminowym budżecie w historii UE oraz na tzw. **Funduszu Odbudowy** (ang.: *Next Generation EU*) o wartości ponad 700 mld euro⁵. Ma na celu on złagodzenie gospodarczych i społecznych skutków pandemii koronawirusa oraz zapewnienie zrównoważonej gospodarki przygotowanej na wyzwania i możliwości związane z transformacją ekologiczną i cyfrową.

⁴ Materiał źródłowy: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-priorities_pl.

⁵ Materiał źródłowy: https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_pl.

Najważniejsze elementy porozumienia w ramach Funduszu Odbudowy⁶:

- badania naukowe i innowacje z wykorzystaniem programu „Horyzont Europa”,
- sprawiedliwa transformacja klimatyczna i cyfrowa z wykorzystaniem Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i programu „Cyfrowa Europa”,
- gotowość, odbudowa i odporność na kryzysy, finansowane za pomocą Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, *rescEU* i nowego programu działań w dziedzinie zdrowia – UE dla zdrowia,
- modernizację realizowanych od dawna polityk, takich jak polityka spójności i wspólna polityka rolna, aby zmaksymalizować ich wkład w realizację priorytetów Unii,
- walkę ze zmianą klimatu – 30 proc. środków unijnych, czyli dotychczas największy odsetek na ten cel w europejskim budżecie,
- ochronę różnorodności biologicznej i równouprawnienie płci.

W konsekwencji przyjętego projektu budżetu UE na lata 2021-2027 i Funduszu Odbudowy (*Next Generation EU*), stanowiący Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (*Recovery and Resilience Facility – RRF*), dla Polski przypaść ma ok. 23,9 mld euro dotacji i ok. 11,5 mld euro pożyczek (w cenach bieżących)⁷. Korzystanie z w/w funduszy poszczególnych krajów członkowskich opiera się na tzw. Krajowych Planach Odbudowy, które są przełożeniem wsparcia finansowego na konkretne reformy, programy i inwestycje.

Wydarzenia zapoczątkowane w lutym 2022 r. (pełnoskalowa agresja militarna Federacji Rosyjskiej na Ukrainę), z pewnością doprowadzą do kolejnej rewizji unijnej polityki fiskalnej. W wielu aspektach zmiany mogą być fundamentalne. Prawdopodobnie nowego wymiaru nabierze polityka energetyczna, polityka spójności i współpraca międzynarodowa.

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY I ZWIĘKSZANIA ODPORNOŚCI⁸

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) został zaakceptowany w czerwcu 2022 roku przez Komisję Europejską i Radę UE, a następnie zmieniony pod koniec 2023 r. (rewizja). W okresie marzec – kwiecień 2024 przeprowadzone zostały konsultacje społeczne rewizji KPO, a następnie została ona przyjęta przez Radę Ministrów. Na początku lipca 2024 r. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej poinformowało, że Komisja Europejska zatwierdziła wniosek Polski w sprawie rewizji KPO.

KPO jest dokumentem programowym określającym cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 oraz służące ich realizacji reformy strukturalne i inwestycje, w horyzoncie czasowym do 2026 r. Dokument stanowi podstawę ubiegania się o wsparcie z europejskiego Funduszu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (*Recovery and Resilience Facility – RRF*).

(KPO) koncentruje się na interwencjach, które przyczyniać się będą do pobudzenia gospodarki, inwestycji, wzrostu gospodarczego oraz zatrudnienia. Zaplanowano realizację reform i inwestycji w tych obszarach, które są najbardziej istotne z punktu widzenia konieczności odbudowy gospodarki, ale także w tych, które tworzą trwałe podwaliny pod budowę gospodarki odpornej na kolejne wstrząsy.

W ujęciu generalnym KPO skupia się na wsparciu pięciu komponentach:

- 1) **Odporność i konkurencyjność gospodarki;**
- 2) **Zielona energia i zmniejszenie energochłonności.**
- 3) **Transformacja cyfrowa.**
- 4) **Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia.**
- 5) **Zielona, inteligentna mobilność.**

⁶ Materiał źródłowy: https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_pl#najwikszy-w-historii-pakiet-rodkw-na-rzecz-oywienia-gospodarki

⁷ Materiał źródłowy: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility/recovery-and-resilience-plan-poland_pl

⁸ Materiał źródłowy: <https://www.gov.pl/web/planodbudowy/o-kpo>

6) Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności.

Wokół w/w komponentów koncentruje się wsparcie na rzecz przedsiębiorców, instytucji publicznych oraz innych podmiotów społeczno-gospodarczych. W każdym komponencie ujęto także działania na rzecz spójności terytorialnej – w zależności od zidentyfikowanych problemów – adresowane do obszarów wiejskich, miast, czy też obszarów szczególnie poszkodowanych w wyniku pandemii, gdzie występuje kumulacja problemów społeczno-gospodarczych.

Adresatami proponowanych działań w ramach KPO są: obywatele, przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa, samorządy terytorialne, instytucje publiczne oraz podmioty spoza systemu administracji publicznej (np. podmioty społeczne, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe).

Krajowy Plan Odbudowy objęty jest **zasadą do no significant harm (DNSH) – niewyrządzenia znaczącej szkody środowisku**.

Zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności (*Recovery and Resilience Facility – RRF*) większość środków należy przeznaczyć na działania w obszarze związanym z realizacją **celów klimatycznych** oraz na **transformację cyfrową**. Do KPO mogą być włączone reformy i inwestycje, które rozpoczęły się 1 lutego 2020 r., jednak ich realizacja musi się zakończyć w sierpniu 2026 r. (płatności mogą być dokonywane do końca 2026 r.).

POLITYKA SPÓJNOŚCI⁹

Polityka spójności w latach 2021-2027 ma zadanie wdrażanie dwóch celów traktatowych UE: **inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu** oraz **Europejską Współpracę Terytorialną** (Interreg). Wyodrębniono także pięć dodatkowych celów polityki spójności:

- 1) **Bardziej konkurencyjna i inteligenta Europa,**
- 2) **Zielona, nisko-emisyjna, zmierzająca w kierunku zero-emisyjności Europa,**
- 3) **Bardziej skomunikowana Europa,**
- 4) **Europa społeczna i włączająca społecznie,**
- 5) **Europa bliska obywatelom.**

Podstawowym dokumentem określającym współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa (UP) – uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania funduszy unijnych.

Polityka spójności na lata 2021-27 obejmuje następujące fundusze:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego** – służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.
- **Fundusz Spójności** – służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).
- **Europejski Fundusz Społeczny+** – służy zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).
- **Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji** – jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

⁹ Materiał źródłowy: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-na-lata-2021-2027/dowiedz-sie-wiecej-o-funduszach-europejskich-na-lata-2021-2027>.

- **Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury** - służy unijnej polityce morskiej i rybołówstwa. Celem funduszu jest szeroko rozumiane wsparcie społeczności nadmorskich, w tym m.in. wspieranie rybaków w przechodzeniu na zrównoważone rybołówstwo czy finansowanie projektów przyczyniających się do tworzenia nowych miejsc pracy oraz podnoszenia jakości życia społeczności nadmorskich w Europie.

Do realizacji założeń Umowy Partnerstwa służą **programy krajowe i regionalne**, określające obszary wsparcia i wyznaczają konkretne działania. Podobnie, jak w poprzednich latach (perspektywach: 2007-2013, 2014-2020), tak również w perspektywie 2021-2027 około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne.

1.2. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE ROZWOJU KRAJU

Podstawowe (nadrzędne) uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju Polski w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w horyzoncie czasu dziesięcio-piętnastoletnim oraz podstawowe działania na okres czterech lat, określa średniookresowa strategia rozwoju kraju. Obecnie jest nią, uchwalona przez Radę Ministrów w 2017 roku, Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020, z perspektywą do 2030 r.

Dokument powyższy realizowany jest przez inne strategie odnoszące się do sektorów, dziedzin, regionów lub rozwoju przestrzennego (opisane w tabeli poniżej) oraz przez strategię rozwoju województwa (opisaną w rozdz. 1.3.).

Tab. 1 Główne założenia najważniejszych dokumentów strategicznych szczebla krajowego

DOKUMENT	NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA
<p>Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020, z perspektywą do 2030 r. (SOR)</p>	<p>SOR jest obowiązującym, kluczowym dokumentem kraju w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Przedstawia model rozwoju kraju, jako rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Jest on oparty o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty. Przyjęty model rozwoju zakłada odchodzenie od dotychczasowego wspierania wszystkich sektorów/branż na rzecz wspierania sektorów strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki.</p> <p>Celem głównym SOR jest: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności, w wymiarze społecznym, ekonomicznym środowiskowym i terytorialnym. Wyszczególniono także cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna); II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie); III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarce (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE); <p>oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.</p>

DOKUMENT	NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)</p>	<p>KSRR 2030 określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalnej. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. Dokument przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030.</p> <p>KSSR 2030 r. kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.</p> <p>W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów, jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście przełoży się na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.</p> <p>Jednym z celów KSRR jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano obszary strategicznej interwencji (OSI), które otrzymają szczególne wsparcie (będą to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).</p> <p>Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. W związku z tym wspierane będą lokalne przedsiębiorstwa.</p> <p>W strategii istotny nacisk położono na rozwijanie kompetencji administracji publicznej. Chodzi o umiejętności niezbędne do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspieranie powiązań między lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki.</p> <p>W dokumencie przewidziano zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych, jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej. Strategia tworzy warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnym.</p>
<p>Polityka energetyczna Polski do 2040 r. (PEP 2040)</p>	<p>PEP 2040 wskazuje ramy transformacji energetycznej w Polsce. Zawiera strategiczne przesądzenia w zakresie doboru technologii służących budowie niskoemisyjnego systemu energetycznego. Stanowi wkład w realizację Porozumienia Paryskiego z uwzględnieniem konieczności przeprowadzenia transformacji w sposób sprawiedliwy i solidarny. PEP2040 stanowi krajową kontrybucję w realizację polityki klimatyczno-energetycznej UE. Polityka uwzględnia skalę wyzwań związanych z dostosowaniem krajowej gospodarki do warunków regulacyjnych UE związanych z celami klimatyczno-energetycznymi na 2030 r., Europejskim Zielonym Ładem, planem odbudowy gospodarczej po pandemii COVID i dążeniem do osiągnięcia neutralności klimatycznej zgodnie z krajowymi możliwościami, jako wkładu w realizację Porozumienia Paryskiego. Niskoemisyjna transformacja energetyczna przewidziana w PEP2040 inicjować będzie szersze zmiany modernizacyjne całej gospodarki, gwarantując bezpieczeństwo energetyczne, dbając o sprawiedliwy podział kosztów i ochronę najbardziej wrażliwych grup społecznych.</p> <p>Zgodnie z PEP 2040 celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.</p> <p>Cele szczegółowe PEP 2040 to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych. 2) Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej. 3) Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych. 4) Rozwój rynków energii. 5) Wdrożenie energetyki jądrowej. 6) Rozwój odnawialnych źródeł energii. 7) Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji. 8) Poprawa efektywności energetycznej gospodarki.

DOKUMENT	NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA
<p>Polityka ekologiczna Państwa 2030 (PEP 2030)</p>	<p>Rolą PEP 2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. PEP2030 ma stanowić podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.</p> <p>Celem głównym PEP 2030 jest: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, który został przeniesiony wprost z obszaru „Środowisko” w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). PEP 2030 doprecyzowuje zapisy SOR i przedstawia praktyczne rozwiązania dla poszczególnych kierunków interwencji. PEP 2030 wyznacza następujące cele środowiskowe, które są wspierane przez cele horyzontalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego; – Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska; – Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; – Cel horyzontalny 1: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa; – Cel horyzontalny 2: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.
<p>Strategia Produktywności 2030 (SP 2030)</p>	<p>Głównym celem SP 2030 jest: wzrost produktywności w warunkach gospodarki niskoemisyjnej, o obiegu zamkniętym i opartej na danych. Strategia przewiduje działania w ramach siedmiu obszarów interwencji, wraz z przypisanymi do nich celami:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Obszar I. Zasoby naturalne (ziemia i surowce): (a) Wzrost wydajności surowcowej gospodarki, (b) Wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce; – Obszar II. Praca i kapitał ludzki: (a) Szybki rozwój praktycznego kształcenia przez całe życie, (b) Przygotowanie kompetentnych kadr na potrzeby scyfryzowanej gospodarki; – Obszar III. Inwestycje (kapitał trwały i finansowy): (a) Trwałe zwiększenie stopy inwestycji prywatnych, (b) Automatyzacja, robotyzacja i cyfryzacja przedsiębiorstw; – Obszar IV. Organizacja i instytucje: (a) Podniesienie jakości zarządzania w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych, (b) Stymulowanie mechanizmów współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi; – Obszar V. Wiedza: Wzrost intensywności wykorzystania wiedzy i nowych technologii w gospodarce; – Obszar VI. Dane: Szybki rozwój algorytmicznej gospodarki opartej na danych; – Obszar VII. Umiędzynarodowienie: (a) Zwiększenie liczby eksporterów, w szczególności na rynki pozaeuropejskie, (b) Zwiększenie eksportu towarów w obszarze wysokich technologii i kanałami e-commerce.
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL 2030)</p>	<p>Celem głównym SRKL 2030 jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Strategia wyznacza ponadto cztery cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych; – Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej; – Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy; – Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS 2030)</p>	<p>Głównym celem SRKS 2030 jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja niniejszego celu jest oparta na trzech celach szczegółowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne; – Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich; – Cel szczegółowy 3. Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

DOKUMENT	NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA
<p>Strategia Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030 (SSiNP 2030)</p>	<p>Celem głównym SSiNP 2030 jest sprawne i nowoczesne państwo służące obywatelom, środowisku oraz gospodarce. Do jego osiągnięcia w perspektywie do 2030 r. przyczyniać się będzie 5 celów szczegółowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cel szczegółowy I: Lepsze prawo. – Cel szczegółowy II: Sprawne instytucje państwa. – Cel szczegółowy III: Podniesienie sprawności realizacji zadań państwa poprzez wykorzystanie technologii cyfrowych i zmianę sposobu działania stosownie do możliwości, jakie stwarza technologia. – Cel szczegółowy IV: Efektywne planowanie i wykorzystanie środków finansowych. – Cel szczegółowy V: Zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego.
<p>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 (SZRWRiR 2030)</p>	<p>Głównym celem niniejszej Strategii jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.</p> <p>W kontekście realizacji celu głównego określone zostały następujące cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cel szczegółowy I: Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; – Cel szczegółowy II: Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska; – Cel szczegółowy III: Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa. <p>Obszarami wpływającymi na realizację celów strategii to: sprawne zarządzanie rozwojem, stabilne finansowanie rozwoju, trwała zdolność kreacji i uczenia się.</p>
<p>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku (SRT2030)</p>	<p>Głównym celem Strategii jest zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego oraz utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym. Realizacja wyżej opisanego celu jest związana z wdrażaniem 6 kierunków interwencji dla każdej z gałęzi transportu tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce. – Kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym. – Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności. – Kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów. – Kierunek interwencji 5: ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko. – Kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.
<p>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły</p>	<p>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły stanowi wypełnienie zobowiązań wynikających z ustaleń Ramowej Dyrektywy Wodnej w zakresie cyklicznej aktualizacji planów gospodarowania wodami, a także umożliwia dopełnienie zobowiązań raportowych do Komisji Europejskiej. Priorytetem Planu gospodarowania wodami jest stworzenie w ekosystemach wodnych i od wód zależnych warunków, określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej, sprzyjających osiągnięciu celów środowiskowych wyznaczonych dla poszczególnych jednolitych części wód oraz dla obszarów chronionych. W dokumencie tym zawarto również wykaz inwestycji koniecznych do osiągnięcia założonych celów środowiskowych (dla wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych).</p> <p>W kontekście opracowania strategii rozwoju gminy Piecki istotne są następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do jcwp; – Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych; – Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych; – Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp; – Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń;

DOKUMENT	NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA
	<ul style="list-style-type: none"> – Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta; – Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb; – Kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb; – Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin.
<p>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Pregoty</p>	<p>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Predoty stanowi wypełnienie zobowiązań wynikających z ustaleń Ramowej Dyrektywy Wodnej w zakresie cyklicznej aktualizacji planów gospodarowania wodami, a także umożliwi dopełnienie zobowiązań raportowych do Komisji Europejskiej. Dokument ten służy również koordynowaniu działań mających na celu osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód oraz ekosystemów od wód zależnych, poprawę stanu zasobów wodnych, poprawę możliwości korzystania z wód, zmniejszenie ilości wprowadzanych do wód lub do ziemi substancji mogących negatywnie oddziaływać na wody. W dokumencie tym zawarto również wykaz inwestycji koniecznych do osiągnięcia założonych celów środowiskowych (dla wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych).</p> <p>W kontekście opracowania strategii rozwoju gminy Piecki istotne są następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – modernizacja sieci kanalizacyjnej w gminie Piecki; – modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków i modernizacja części osadowej oczyszczalni ścieków w aglomeracji Piecki w celu poprawy jakości odprowadzanych ścieków.
<p>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły</p>	<p>Aktualny Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (2022), stanowi aktualizację PZRP dla OD Wisły przyjętego do realizacji w 2016 r. Dokument ten, zgodnie z ustaleniami art. 173 ust. 21 Ustawy Prawo Wodne zawiera:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wszelkie zmiany lub uaktualnienia dotyczące tych planów, wraz z podsumowaniem przeglądów wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego; – ocenę postępów w realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym; – opis i wyjaśnienie przyczyn niezrealizowania zaplanowanych działań zmierzających do osiągnięcia celów zarządzania ryzykiem powodziowym; – opis działań podjętych, a niezaplanowanych w tych planach; – możliwy wpływ zmian klimatu na występowanie powodzi. <p>Nadrzędnym i podstawowym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego a także działalności gospodarczej. W ramach wdrażania założeń Planu wskazano następujące cele główne, którym przyporządkowano cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego; <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi, - Zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP; – Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego; <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie warunków redukujących możliwość występowania powodzi, - Redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP, - Redukcja wrażliwości społeczności i obiektów na OZP; – Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym; <ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie skuteczności prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych, - Zwiększenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych, - Zwiększenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi, - Wdrożenie systemu analiz popowodziowych i zwiększanie jego skuteczności, - Wdrożenie instrumentów prawnych i finansowych zwiększających bezpieczeństwo powodziowe, - Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.

DOKUMENT	NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA
<p>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Pregoty</p>	<p>Aktualny Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Pregoty (2022), stanowi aktualizację PZRP dla OD Pregoty przyjętego do realizacji w 2016 r. Dokument ten, zgodnie z ustaleniami art. 173 ust. 21 Ustawy Prawo Wodne zawiera:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wszelkie zmiany lub uaktualnienia dotyczące tych planów, wraz z podsumowaniem przeglądów wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego; – ocenę postępów w realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym; – opis i wyjaśnienie przyczyn niezrealizowania zaplanowanych działań zmierzających do osiągnięcia celów zarządzania ryzykiem powodziowym; – opis działań podjętych, a niezaplanowanych w tych planach; – możliwy wpływ zmian klimatu na występowanie powodzi. <p>Nadrzędnym i podstawowym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego a także działalności gospodarczej. W ramach wdrażania założeń Planu wskazano następujące cele główne, którym przyporządkowano cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego; <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi, - Zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP; – Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego; <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie warunków redukujących możliwość występowania powodzi, - Redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP, - Redukcja wrażliwości społeczności i obiektów na OZP; – Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym; <ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie skuteczności prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych, - Zwiększenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych, - Zwiększenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi, - Wdrożenie systemu analiz popowodziowych i zwiększanie jego skuteczności, - Wdrożenie instrumentów prawnych i finansowych zwiększających bezpieczeństwo powodziowe, - Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.
<p>Plan przeciwdziałania skutkom suszy</p>	<p>Dokument ten sporządzony został na okres sześcioletni (2021-2027). Jego opracowanie wynikało z postanowień dyrektyw i wytycznych unijnych oraz przepisów prawa krajowego (art. 183-185 ustawy Prawo wodne). Plan przeciwdziałania skutkom suszy posiada rangę rozporządzenia Ministra właściwego do spraw gospodarki wodne.</p> <p>Zgodnie z art. 184 ustawy Prawo Wodne, Plan przeciwdziałania skutkom suszy obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych; – propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych; – propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji; – działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy. <p>Zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy stwierdza się, że gmina Piecki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w stopniu „ekstremalnym” i „silnym” narażona jest na ryzyko wystąpienia suszy atmosferycznej; – w różnicowanym stopniu narażona jest na ryzyko wystąpienia suszy rolniczej; – w stopniu „umiarkowanym” oraz „silnie zagrożonym” narażona jest na wystąpienie suszy hydrologicznej; – w stopniu „słabym” narażona na ryzyko wystąpienia suszy hydrogeologicznej; – w stopniu „silnym”, „umiarkowanym” oraz „słabym” narażona jest na syntetyczne ryzyko wystąpienia suszy. Różnicowanie to wynika przede wszystkim z aktualnej struktury użytkowania terenu. <p>W zakresie przeciwdziałania skutkom suszy wskazano następujący katalog działań do realizacji na poziomie lokalnym (w tym gminnym):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych;

DOKUMENT	NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA
	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych; – Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych; – Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji; – Podpiętrzenie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy; – Realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych poprzez zwiększanie sztucznej retencji; – Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej; – Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych; – Budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodoszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych; – Uwzględnienie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planów zarządzania kryzysowego wszystkich szczebli; – Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych oraz budowa lub przebudowa rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody do obszarów zagrożonych suszą hydrologiczną dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi mieszkańców tych obszarów; – Czasowe ograniczenie zużycia wody z sieci wodociągowej; – Czasowe ograniczenie korzystania z wód; – Zmiana sposobu wykonywania oraz przesunięcie terminów realizacji prac utrzymaniowych na ciekach, z uwagi na wystąpienie suszy hydrologicznej, ujętych w planach utrzymania wód; – Edukacja i kreowanie świadomości rolników w zakresie zwiększania retencji na gruntach rolnych, zwiększania materii organicznej w glebie oraz upowszechniania upraw mniej wrażliwych na suszę. Propagowanie ubezpieczeń rolnych; – Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych.

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie informacji zawartych w poszczególnych dokumentach strategicznych oraz na: <https://www.gov.pl/web/ia/strategie-krajowe>.

1.3. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

Strategie rozwoju gmin, powinny uwzględniać i być wielowymiarowo spójne z ustaleniami strategii rozwoju województwa, która stanowi punkt odniesienia oraz podstawowy dokument strategiczny określający długofalową wizję rozwoju województwa.

Dla województwa warmińsko-mazurskiego obowiązuje aktualnie dokument pn.: „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”, przyjęty Uchwałą Nr XIV/243/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 18 lutego 2020 roku.

Tab. 2 Główne założenia obowiązującej Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego

DOKUMENT	NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA															
<p>Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego</p>	<p>Strategia Warmińsko-Mazurskie 2030 stanowi odpowiedź na wyzwania rozwojowe województwa warmińsko-mazurskiego, które mają za zadanie podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Istotą omawianej Strategii jest wskazanie wyzwań, przed którymi aktualnie stoi województwo oraz celów rozwoju, które te problemy pozwolą rozwiązać.</p> <p>W ramach Strategii sformułowano cel główny: „Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy”, gdzie poprawa spójności powinna być osiągnięta w kontekstach inteligentnych specjalizacji, regionalnym i bałtyckim. W Strategii wyznaczono cele strategiczne z szeregiem celów operacyjnych. Układ celów strategicznych prezentuje się następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kompetencje przyszłości (wyzwania rozwojowe, innowacyjność, oferta nowoczesnych usług sektora prywatnego i publicznego); – Inteligentna produktywność (działalność gospodarcza, podmiotem celu są firmy i instytucje otoczenia biznesu); – Kreatywna aktywność (wykorzystanie potencjału mieszkańców do wzmacniania innych zasobów regionu, w tym wzmacniania więzi społecznych); <p>W Strategii Warmińsko-Mazurskie 2030 wyznaczono następujące obszary problemowe na obszarze Województwa, tj. tzw. obszary strategicznej interwencji (OSI):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tygrys warmińsko-mazurski; – MOF Olsztyna; – MOF Elbląga; – MOF Ełku; – OF Wielkie Jeziora Mazurskie; – Niebieski Zachód; – Miasta CITTASLOW; – EGO; – Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze; – Obszary marginalizacji. <p>Gmina Piecki zakwalifikowana została aż do trzech obszarów strategicznej interwencji: Tygrys warmińsko-mazurski, Obszary marginalizacji, OF Wielkie Jeziora Mazurskie.</p> <p>Tygrys warmińsko-mazurski stanowi w większości analizowanych wskaźników ponad 60% danego zjawiska w całym województwie. Wyjątkiem jest udział w wykorzystaniu środków z UE (nieco poniżej 50%). Jest to również obszar dynamicznych zmian w zakresie przedsiębiorczości, wzrostu zamożności gmin. Podkreślenia wymaga nieznaczny spadek potencjału ludnościowego oraz zmniejszenie liczby spółek z udziałem zagranicznym. Dla gminy Piecki znaczenie mają przede wszystkim następujące cele strategiczne:</p> <p>CELE STRATEGICZNE A OSI TYGRYS WARMIŃSKO-MAZURSKI – PERSPEKTYWA 2030</p> <table border="1" data-bbox="483 1458 1380 1883"> <thead> <tr> <th>CEL</th> <th>OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI</th> <th>OCZEKIWANA ZMIANA PRZESTRZENNA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kompetencje przyszłości</td> <td>– Wzmocnienie kompetencyjne organizacji oddziałujących na cały region.</td> <td>– Zapobieganie wymywananiu mieszkańców z województwa.</td> </tr> <tr> <td>Inteligentna produktywność</td> <td>– Rozwój inteligentnych specjalizacji. – Przygotowania najlepszych terenów inwestycyjnych.</td> <td>– Wzrost powiązań funkcjonalnych wewnątrz obszaru. – Rozszerzanie oddziaływania na obszary sąsiednie.</td> </tr> <tr> <td>Kreatywna aktywność</td> <td>– Współpraca sieciowa na arenie krajowej i międzynarodowej.</td> <td>--</td> </tr> <tr> <td>Mocne fundamenty</td> <td>– Realizacja inwestycji infrastrukturalnych, głównie we wschodniej części.</td> <td>– Spójność terytorialna regionu.</td> </tr> </tbody> </table> <p>Obszary marginalizacji stanowią OSI, które spośród wyróżnionych obszarów wyludniają się najszybciej. Ponadto na terenach tych następuje powolny wzrost zamożności gmin, a jednocześnie znaczący wzrost przedsiębiorczości przy niewielkim wzroście liczby osób pracujących oraz liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców. W ww. gminach udział środków europejskich w stosunku do dochodów własnych jest zdecydowanie najwyższy.</p>	CEL	OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI	OCZEKIWANA ZMIANA PRZESTRZENNA	Kompetencje przyszłości	– Wzmocnienie kompetencyjne organizacji oddziałujących na cały region.	– Zapobieganie wymywananiu mieszkańców z województwa.	Inteligentna produktywność	– Rozwój inteligentnych specjalizacji. – Przygotowania najlepszych terenów inwestycyjnych.	– Wzrost powiązań funkcjonalnych wewnątrz obszaru. – Rozszerzanie oddziaływania na obszary sąsiednie.	Kreatywna aktywność	– Współpraca sieciowa na arenie krajowej i międzynarodowej.	--	Mocne fundamenty	– Realizacja inwestycji infrastrukturalnych, głównie we wschodniej części.	– Spójność terytorialna regionu.
CEL	OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI	OCZEKIWANA ZMIANA PRZESTRZENNA														
Kompetencje przyszłości	– Wzmocnienie kompetencyjne organizacji oddziałujących na cały region.	– Zapobieganie wymywananiu mieszkańców z województwa.														
Inteligentna produktywność	– Rozwój inteligentnych specjalizacji. – Przygotowania najlepszych terenów inwestycyjnych.	– Wzrost powiązań funkcjonalnych wewnątrz obszaru. – Rozszerzanie oddziaływania na obszary sąsiednie.														
Kreatywna aktywność	– Współpraca sieciowa na arenie krajowej i międzynarodowej.	--														
Mocne fundamenty	– Realizacja inwestycji infrastrukturalnych, głównie we wschodniej części.	– Spójność terytorialna regionu.														

Dla gminy Piecki znaczenie mają przede wszystkim następujące cele strategiczne:

CELE STRATEGICZNE A OSI OBSZARY MARGINALIZACJI – PERSPEKTYWA 2030

CEL	OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI	OCZEKIWANA ZMIANA PRZESTRZENNA
Kompetencje przyszłości	<ul style="list-style-type: none"> – Dobra dostępność do usług publicznych o wysokiej jakości. – Odnowione funkcje obszarów zdegradowanych. – Rozwinięta e-administracja. 	<ul style="list-style-type: none"> – Sieć centrów rozwoju lokalnego.
Inteligentna produktywność	<ul style="list-style-type: none"> – Włączenie w inteligentne specjalizacje regionu. – Przedsiębiorcze dzieci i młodzież. – Rozwinięta ekonomia społeczna. 	---
Kreatywna aktywność	<ul style="list-style-type: none"> – Osoby starsze włączone w programy aktywności społecznej. – Aktywne i efektywne partnerstwa lokalne i ponadlokalne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Przygotowane tereny zgodne z polityką przestrzenną uwzględniająca suburbanizację.
Mocne fundamenty	<ul style="list-style-type: none"> – Uzupelnione braki w zakresie infrastruktury technicznej. – Satisfakcjonująca dostępność komunikacyjna. – Wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko. – Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powiązania funkcjonalne na linii najbliższe miasto – wieś. – Powiązania funkcjonalne na linii ośrodek powiatowy – wieś. – Atrakcyjne przestrzenie wypoczynku.

Obszar funkcjonalny (OF) Wielkie Jeziora Mazurskie wyróżnia się w skali kraju pod względem systemów wodnych oraz infrastruktury turystycznej i stanowi kluczowy potencjał do turystyki masowej w województwie. Jednocześnie na obszarze tym postępuje proces depopulacji oraz ubytek liczby firm z udziałem zagranicznym, a także zmniejszenie liczby miejsc pracy. Obszar WJM jest aktywny w wykorzystaniu środków z budżetu UE, a przede wszystkim charakteryzował go wysoki przyrost organizacji społecznych w latach 2011-2018.

Dla gminy Piecki znaczenie mają przede wszystkim następujące cele strategiczne:

CELE STRATEGICZNE A OSI OF WIELKIE JEZIORA MAZURSKIE – PERSPEKTYWA 2030

CEL	OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI	OCZEKIWANA ZMIANA PRZESTRZENNA
Kompetencje przyszłości	<ul style="list-style-type: none"> – Silne organizacje społeczne i świadczące usługi turystyczne. – Rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców. – Rozwinięta e-administracja. – Kompetentne instytucje otoczenia biznesu wspierające lokalny biznes. – Zorganizowany system wsparcia opieki nad seniorami. – Aktywne lokalne centra/ośrodki kultury. – Aktywne i wyposażone służby ratownicze. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powiązania funkcjonalne z gminami spoza OF, które nie należą do żadnego OSI.
Inteligentna produktywność	<ul style="list-style-type: none"> – Konkurencyjne usługi. – Konkurencyjne firmy należące do inteligentnych specjalizacji oraz odtwarzające gospodarcze dziedzictwo obszaru. – Rozwinięta całoroczna przedsiębiorczość oraz uruchamianie start-upów. – Całoroczna oferta turystyki aktywnej oparta o kompletne produkty turystyczne. 	---
Kreatywna aktywność	<ul style="list-style-type: none"> – Dobrze rozwinięta infrastruktura aktywności społecznej, kulturalnej i edukacyjnej. – Rozwinięta współpraca sieciowa pomiędzy jst, lokalnym biznesem i NGO. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój współpracy poszerzający zasięg Stowarzyszenia WJM.

Mocne fundamenty	<ul style="list-style-type: none"> - Wysoki kapitał społeczny budowany w oparciu o projekty współpracy włączające różne grupy mieszkańców. - Dobra dostępność komunikacyjna zewnętrzna i wewnętrzna (transport zbiorowy). - Zabezpieczone przed nadmierną antropopresją środowisko przyrodnicze. - Dobrze zabezpieczone warunki energetyczne. - Rozwinięta infrastruktura aktywnego wypoczynku. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ład przestrzenny. - Rozbudowa systemu dróg wodnych oraz lokalnych szlaków wodnych. - Zintegrowany komunikacyjnie obszar WJM. - Rozbudowa systemu szlaku rowerowego mazurskiej pętli rowerowej. - Ochrona mazurskiego krajobrazu.
-------------------------	--	--

Material źródłowy: Opracowanie własne na podstawie informacji zawartych w dokumencie.

Poza Strategią Rozwoju Województwa, do istotnych dokumentów regionalnych, kierujących ogólne założenia rozwojowe województwa i gmin należą m.in.:

Tab. 3 Główne założenia pozostałych dokumentów szczebla regionalnego

DOKUMENT	NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego	<p>Aktualnie obowiązujący Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego przyjęto uchwałą nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. Celem głównym obowiązującego Planu jest ład przestrzenny i zrównoważony rozwój jako podstawa kształtowania polityki przestrzennej województwa. Dla realizacji założonych celów polityki przestrzennej województwa służą przyjęte kierunki, zasady i działania zagospodarowania przestrzennego. Do głównych kierunków, zasad i działań w kontekście gminy Piecki, należą m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie warunków dla rozwijania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej; - Osiągnięcie spójności systemu transportowego regionu w celu zwiększenia dostępności zewnętrznej i wewnętrznej oraz zmniejszenia kosztów transportu, w tym kształtowanie spójnego systemu drogowych powiązań zewnętrznych i wewnętrznych, rozwój sieci drogowej: <ul style="list-style-type: none"> - Droga krajowa nr 58, odcinek: Olsztynek (węzeł „Olsztynek Wschód”) – Zgniłochy – Jedwabno – Szczytno – Babięta – Ruciane - Nida – Pisz – Biała Piska – gr. woj. (klasa G), postulowana do podniesienia do klasy GP; - Droga krajowa nr 59, odcinek: Mrągowo – Nawiady (klasa G), postulowana do podniesienia do klasy GP; - Podniesienie rangi drogi wojewódzkiej nr 610 (z poziomu Z na klasę G). <p>W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa określono również rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, w tym odnoszące się do gminy Piecki w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Infrastruktury technicznej: <ul style="list-style-type: none"> - Budowa, przebudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej; - Ochrony środowiska: <ul style="list-style-type: none"> - Budowa i rozbudowa Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK); - Przystosowanie retencyjne rzeki Dajny; - Ochrona zasobów przyrodniczych wybranych alei województwa warmińsko-mazurskiego poprzez poprawę stanu istniejących siedlisk i wykonanie nasadzeń w ramach działań ZIELONA DROGA (WB); Ochrona i zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych pachnicy dębowej oraz siedlisk chronionych gatunków porostów w obrębie cennych przyrodniczo alei na wybranych odcinkach dróg wojewódzkich województwa warmińsko-mazurskiego; - Infrastruktury społecznej: <ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie obszaru kultury w województwie warmińsko-mazurskim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego; - Rozwój klastrów energii w województwie warmińsko-mazurskim poprzez realizację projektów służących rozwojowi energetyki na poziomie lokalnym; - Infrastruktury komunikacyjnej:

	<ul style="list-style-type: none"> - Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – promocja (WB). Wykreowanie markowego produktu turystycznego Trasy Rowerowej Polski Wschodniej oraz stworzenie wizerunku województwa, jako miejsca atrakcyjnego dla turystów zainteresowanych wypoczynkiem aktywnym, zwłaszcza turystyką rowerową.
<p>Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030</p>	<p>Program wskazuje cele w zakresie ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego. Określono obszary (dziedziny) interwencji, dla których przyjęto zadania w ramach poniższych kierunków interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ochrona klimatu i jakości powietrza: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu; - Zagrożenia hałasem: Poprawa klimatu akustycznego w województwie warmińsko-mazurskim; - Pola elektromagnetyczne: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi; - Gospodarowanie wodami: Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – rzecznych, jeziornych, przejściowych i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), Ochrona przed niedoborami wody i powodzią poprzez zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wodnych i zmniejszenie ryzyka powodziowego; - Gospodarka wodno-ściekowa: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej; - Zasoby geologiczne: Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi; - Gleby: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu; - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa warmińsko-mazurskiego; - Zasoby przyrodnicze: Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej, Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, Zwiększanie lesistości; Zagrożenia poważnymi awariami: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie informacji zawartych w poszczególnych dokumentach.

1.4. STRATEGICZNE ZAŁOŻENIA ROZWOJU POWIATU LUB PONADLOKALNYCH OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH

Strategie rozwoju gmin, powinny uwzględniać i być wielowymiarowo spójne z ustaleniami założeń dokumentów szczebla powiatowego oraz w odniesieniu do dokumentów strategicznych utworzonych w ramach partnerstw jednostek samorządu terytorialnego.

Aktualnie (stan na sierpień 2024 r.) powiat mrągowski nie posiada obowiązującego dokumentu strategicznego. Zadania strategiczne powiatu realizowane są w ramach Strategii dla OF Wielkie Jeziora Mazurskie (zob. opis poniżej).

Gmina wchodzi w skład Obszaru Funkcjonalnego Wielkie Jeziora Mazurskie, wobec którego opracowana została Strategia Rozwoju do roku 2030. Dokument ten przyjęty został na mocy Uchwały Nr LIX7580/23 Rady Miejskiej w Piszku z dnia 23 lutego 2023 r. Stowarzyszenie stanowi grupę 15 gmin położonych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Tab. 4 Główne założenia obowiązującej Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Wielkie Jeziora Mazurskie

DOKUMENT	NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA
<p>Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Wielkie Jeziora Mazurskie do roku 2030</p>	<p>Dokument ten powstał w wyniku wzajemnej współpracy samorządów lokalnych skoncentrowanych wokół idei rozwoju i promocji Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Misją Strategii jest ułatwienie podejmowania wspólnych przedsięwzięć w oparciu o własne zasoby, a także pojawiające się możliwości wsparcia z zewnątrz.</p> <p>Na podstawie pogłębionej analizy obszaru a także w wyniku warsztatów strategicznych wypracowano spójną wizję dla rejonu Wielkich Jezior Mazurskich:</p> <p><i>Wielkie Jeziora Mazurskie nowoczesnym i zintegrowanym obszarem funkcjonalnym ludzi przedsiębiorczych.</i></p> <p>Wizja ta będzie realizowana poprzez osiągnięcie celu głównego, który zdefiniowano w sposób następujący:</p> <p><i>Wzrost konkurencyjności obszaru funkcjonalnego Wielkich Jezior Mazurskich w zakresie atrakcyjności turystycznej, warunków dla prowadzenia biznesu oraz wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i warunków życia.</i></p> <p>Cel ten koncentruje się wokół najważniejszych wyzwań obszaru tj.: atrakcyjność turystyczna, klimat przedsiębiorczości, jakość życia, środowisko przyrodnicze.</p> <p>Jednocześnie, w ramach wdrażania założeń wizji i celu głównego wskazano następujące cele strategiczne wobec których przypisano konkretne kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze; <ul style="list-style-type: none"> - Czyste środowisko przyrodnicze i zasobne jeziora; – Wysoki poziom edukacji i partycypacji społecznej; <ul style="list-style-type: none"> - Nowoczesna edukacja – konkurencyjny rozwój; - Integracja i aktywizacja społeczna i kulturalna – tożsamość i zaufanie; – Spójność komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna. <ul style="list-style-type: none"> - Inwestycje komunikacyjne; – Konkurencyjna gospodarka; <ul style="list-style-type: none"> - Przedsiębiorczość i satysfakcjonująca praca; - Regionalne produkty turystyczne Wielkich Jezior Mazurskich. <p>W ramach realizacji założeń Strategii opracowany został również docelowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej dla obszaru funkcjonalnego Wielkie Jeziora Mazurskie. W układzie strefowym, obejmującym zbliżone cechy środowiska przyrodniczego i użytkowania terenów wskazano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Strefę I – obejmuje północną część OF WJM, w której nastąpi wzmocnienie jakości produkcji rolniczej wraz z zachowaniem walorów środowiska przyrodniczego; – Strefę II – obejmuje tereny położone w centralnej części OF WJM i charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu z silnie rozwiniętą funkcją turystyczną. W obrębie ww. obszaru położona jest gmina Piecki; – Strefę III – obejmuje południową część OF WJM, która charakteryzuje się znacznym udziałem lasów Puszczy Piskiej w strukturze powierzchni.

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie informacji zawartych w opisywanym dokumencie.

1.5. LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA

Gmina Piecki włączona została do Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania (LGD) „Mazurskie Morze” na lata 2021-2029. Dokument ten zatwierdzony i uchwalony został na mocy Uchwały Nr 4/2023 Walnego Zebrania Członków LGD „Mazurskie Morze” z dnia 1 czerwca 2023 r.

Głównym założeniem dokumentu jest wskazanie najważniejszych kierunków rozwoju i zmian, które należy podjąć w ramach podniesienia jakości życia mieszkańców regionu. Obszar działania LGD MM zamieszkuje łącznie ok. 81 tys. osób, natomiast jego powierzchnia to ok. 2,8 tys. km². LGD funkcjonuje na terenie 8 gmin i 2 powiatów, w tym w gminie Piecki i powiecie mrągowskim.

W Strategii wskazano Wizję rozwoju, która zdefiniowana została następująco: „*Mazurskie Morze*” to miejsce zamieszkałe przez przedsiębiorczych i dumnych ze swojej ziemi i swojej pracy mieszkańców. Tutaj szanuje się przyrodę i pielęgnuje tradycje. Tutaj rolnicy i rybacy wytwarzają naturalną żywność zgodnie z tradycyjnymi przepisami. Tutaj przez okrągły rok przyjmuje się gości

i turystów z Polski i zagranicy, by mogli aktywnie i ciekawie wypoczywać w kontakcie z piękną naturą i bogatą lokalną kulturą.

Ponadto określono Misję, która brzmi:

LGD Mazurskie Morza działa na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców wsi i miasteczek, wspierając ich aktywność gospodarczą, społeczną, kulturalną.

W ramach wdrażania założeń zdefiniowanej wizji i misji wskazano następujące cele oraz przedsięwzięcia do realizacji:

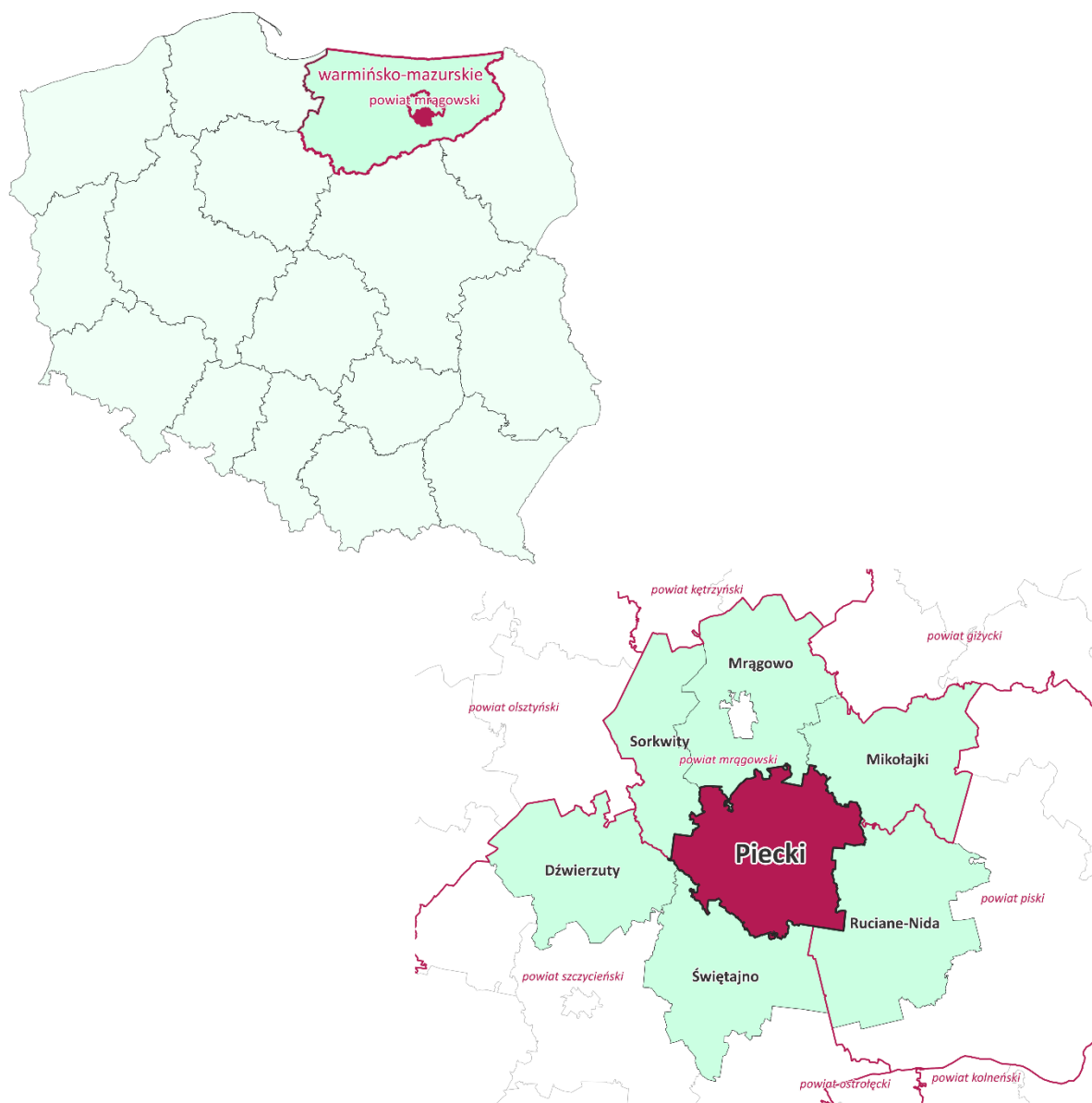
- Rozwój turystyki w oparciu o lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe;
 - Rozwój przedsiębiorczości – turystyka z poszanowaniem środowiska naturalnego (atrakcje turystyczne, zakwaterowania, gastronomia na bazie lokalnych produktów);
 - Infrastruktura turystyczna, rekreacyjna, (pomosty, przystanie, wiaty, miejsca na ogniska, miejsca obsługi rowerzystów, – budowa, modernizacja (w tym modernizacja w zakresie dostępności);
- Rozwój zielonej gospodarki;
 - Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat potrzeby ochrony dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego (organizacja eventów, tworzenie ogrodów deszczowych, terenów zielonych, parków, prowadzenie działań edukacyjnych);
 - Rozwój przedsiębiorczości - biogospodarka, zagrody edukacyjne, gospodarstwa agroturystyczne;
- Poprawa atrakcyjności i dostępności obszaru służącej włączeniu społecznemu mieszkańców;
 - Inicjatywy mieszkańców i NGO dla tworzenia wspólnej przestrzeni – budowa, modernizacja (miejsc spotkań, warsztatów, koncertów, w tym miejsc umożliwiających włączanie społeczne osób z niepełnosprawnościami, osób ubogich, samotnych, dzieci, młodzieży);
 - Inicjatywy mieszkańców i NGO służące kształtowaniu świadomości obywatelskiej mieszkańców lub włączeniu społecznemu seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji (organizacja wydarzeń, np. festiwali, koncertów, konkursów kulinarnych, wydawnictwa, działania edukacyjne i szkoleniowe w celu przygotowania liderów życia publicznego i społecznego, działania z zakresu włączenia społecznego);
 - Inicjatywy mieszkańców i NGO dla opracowania strategii smart village ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów danej społeczności wiejskiej;
 - Rozwój przedsiębiorczości - usługi z zakresu sprawności fizycznej i zdrowia, opieki nad seniorami.

2 POŁOŻENIE, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ

2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Gmina Piecki jest gminą wiejską, zajmującą powierzchnię ok. 314 km². Położona jest w powiecie mrągowskim, w centralnej części województwa warmińsko-mazurskiego i sąsiaduje:

- od północy z gminą wiejską Mrągowo;
- od północnego - wschodu z gminą Mikołajki;
- od wschodu z gminą Ruciane - Nida;
- od południa z gminą Świętajno;
- od południowego - zachodu z gminą Dźwierzuty;
- od zachodu z gminą Sorkwity.

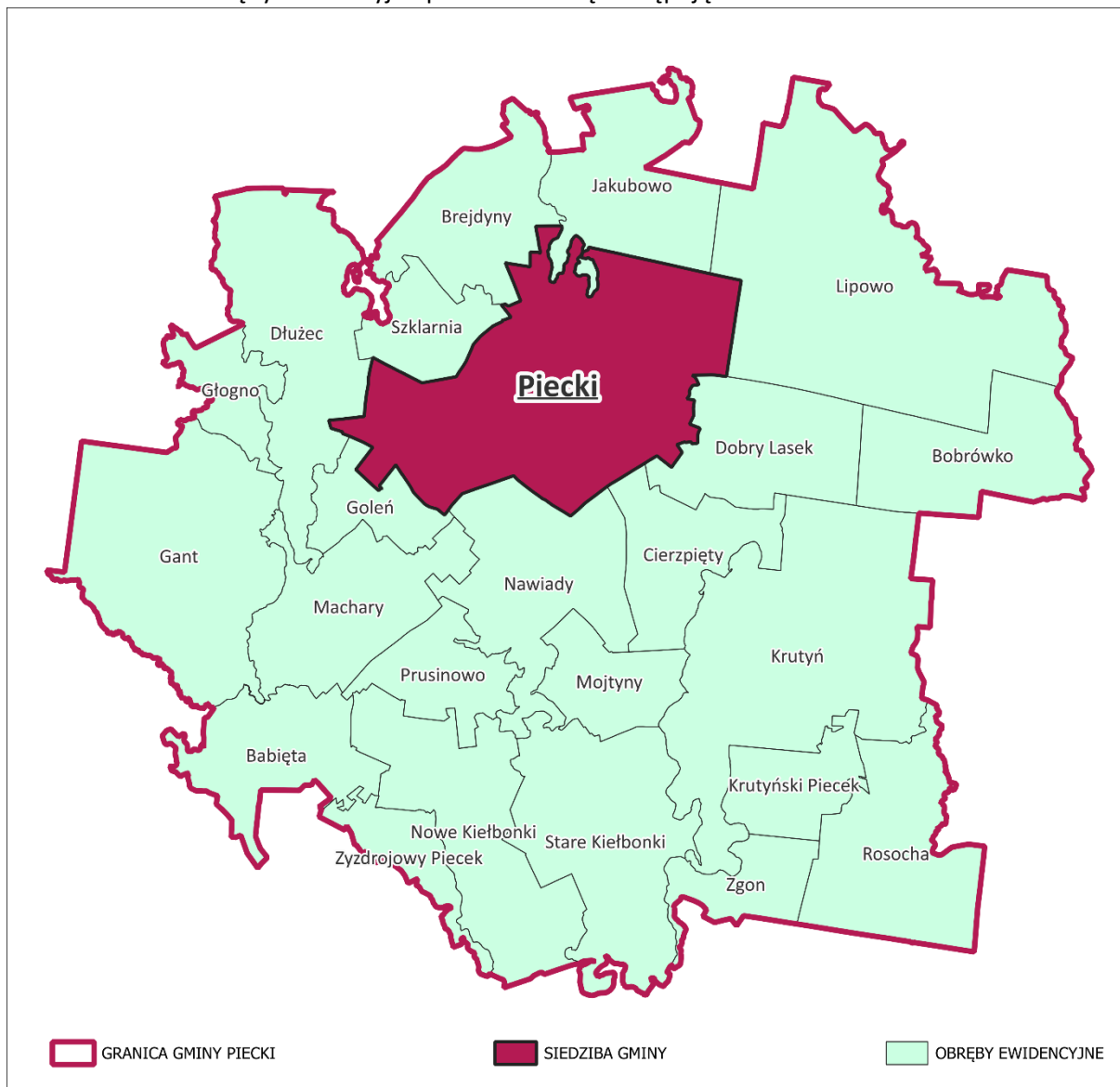

Ryc. 1 Położenie administracyjne Gminy

Material źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Rejestru Granic.

W skład Gminy wchodzi następujące miejscowości¹⁰: Babięta, Bieńki, Bobrówko, Brejdyny, Chostka, Cierzpięty, Czaszkowo, Dłużec, Dobry Lasek, Gajne, Gant, Głogno, Goleń, Jakubowo, Jeleń, Jeziorko, Kołowin, Kołowinek, Kosowiec, Krawno, Krutyń, Krutyński Piecек, Krzywy Róg, Lipowo, Ławny Lasek, Łętowo, Machary, Młyniska, Mojtyny, Mostek, Mościska, Nawiady, Nowe Kiełbonki, Nowy Most, Nowy Zyzdrój, Ostrów Pieckowski, Pierślawek, Piecki, Probark Mały, Prusinowo, Rosocha, Rostek, Rutkowo, Stare Kiełbonki, Strzałowo, Szklarnia, Świnie Oko, Uklanka, Wółka Prusinowska, Zakręt, Zgon, Zielony Lasek, Zyzdrojowa Wola, Zyzdrojowy Piecек, Żabieniec.

Podział na obręby ewidencyjne przedstawia się następująco:

Ryc. 2 Struktura jednostek podziału terytorialnego

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Rejestru Granic.

¹⁰ Materiał źródłowy: Urząd Gminy Piecki.

2.2. POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

Pod względem fizycznogeograficznym obszar gminy Piecki położony jest w zasięgu trzech mezoregionów:

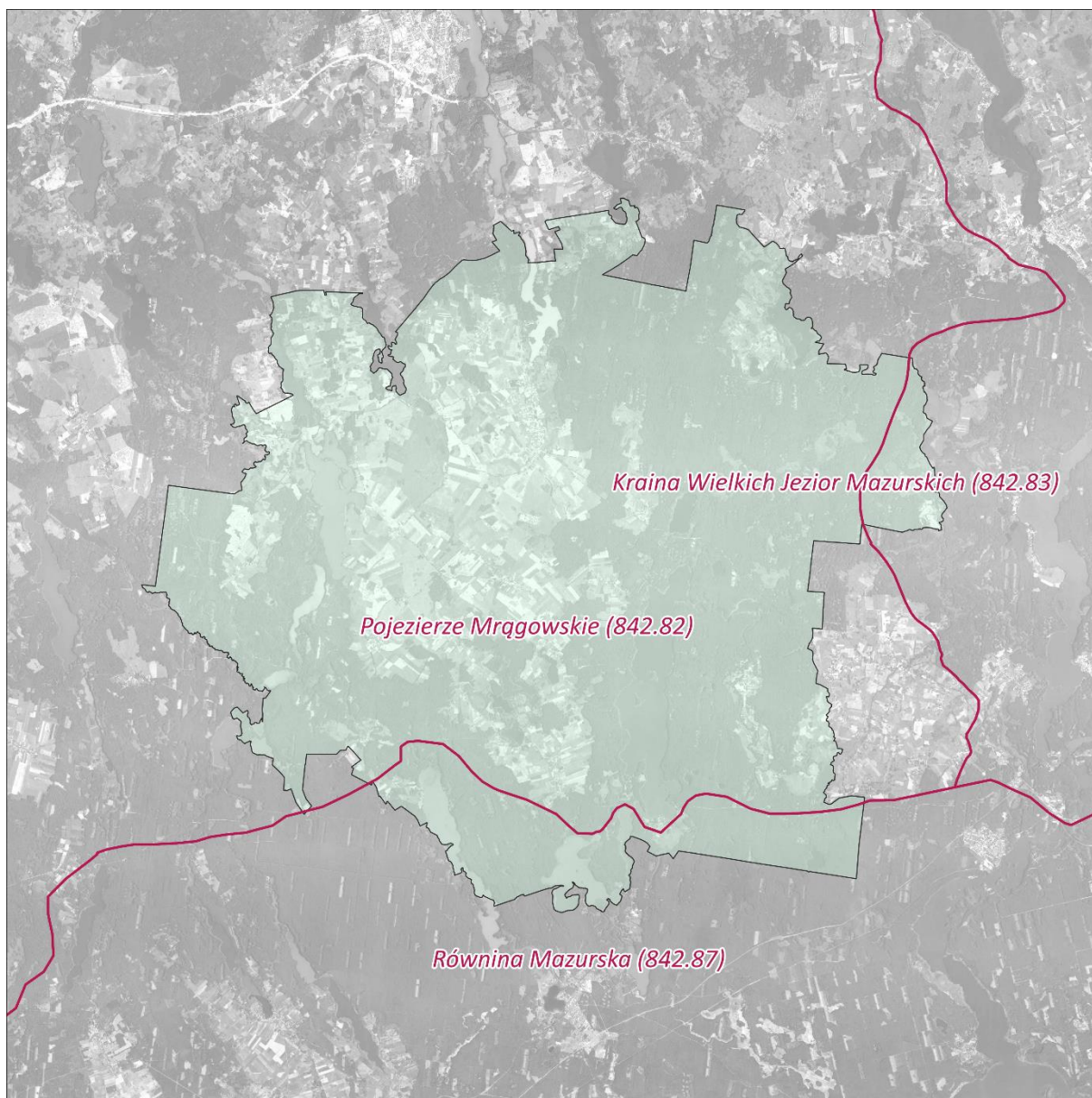
- Pojezierze Mrągowskie (842.82),
- Kraina Wielkich Jezior Mazurskich (842.83),
- Równina Mazurska (842.87).

Mezoregion Pojezierze Mrągowskie zajmuje powierzchnię około 1 830 km² i stanowi centralną część Pojezierza Mazurskiego. Charakteryzuje się on mniej więcej południkowo zorientowanym pobruźdzeniem rynnami lodowcowymi oraz równoleżnikowo przebiegającymi łańcuchami moren. Wzdłuż rynien rozciągają się wały ozów i kemów, na wysoczyznach których znajdziemy warstwy gliny morenowej. Zajezerzenie powierzchni tego regionu wynosi około 5%. Pojezierze Mrągowskie od północy graniczy z Niziną Sępopolską, od wschodu z Krainą Wielkich Jezior Mazurskich, od południa z Równiną Mazurską, a od zachodu z Pojezierzem Olsztyńskim oraz z Wysoczyzną Jeziorańsko-Biszynecką.

Mezoregion Kraina Wielkich Jezior Mazurskich zajmuje powierzchnię ok. 1 730 km² w obniżeniu pomiędzy Pojezierzem Mrągowskim od zachodu i Pojezierzem Ełckim od wschodu. Od północy graniczy z Krainą Węgorapy i Niziną Sępopolską, a od południa z Równiną Mazurską. Region ten charakteryzuje się największym w Polsce zespołem połączonych kanałami jezior o łącznej powierzchni 302 km² z odpływami zarówno na północ do Pregoty, jak i na południe do Wisły. Zlewnia zespołu Śniardwy-Mamry jest większa od powierzchni regionu (3 150 km²) i obejmuje również części pojezierzy Mrągowskiego i Ełckiego. Ogółem jeziora zajmują ok. 20% powierzchni Krainy Wielkich Jezior Mazurskich, co stawia ją na wyjątkowej pod tym względem pozycji w Polsce.

Mezoregion Równina Mazurska obejmuje powierzchnię ok. 3 000 km², która w 60% pokryta jest lasami. Szlakiem dawnego odpływu glaciofluwialnego, na południe kierują się rzeki takie jak Pisa czy Rozoga, które uchodzą dalej do Narwi. Region charakteryzuje się rzeźbą polodowcową przejawiającą się w postaci wytopiskowych mis jeziornych i wzniesień morenowych. Od północy Równina Mazurska sąsiaduje z pojezierzami: Olsztyńskim, Mrągowskim i Krainy Wielkich Jezior Mazurskich, od których odgraniczają ją moreny. Od wschodu region ten sięga Pojezierza Ełckiego i Wysoczyzny Kolneńskiej, a od zachodu Doliny Drwęcy, Równiny Olsztynka oraz Wzniesień Mławskich. Od południa granicę wyznacza Równina Kurpiowska.¹¹

¹¹ Zarys ogólny mezoregionu według materiału źródłowego: Kondracki J., 2002, Geografia regionalna Polski, wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Ryc. 3 Położenie fizycznogeograficzne gminy Piecki

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie podziału fizycznogeograficznego J. Kondrackiego.

2.3. WENĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

2.3.1. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Układ komunikacji drogowej na terenie gminy Piecki stanowią¹²:

układ nadrzędny:

- droga krajowa nr 58, relacji Olsztynek - Szczytno - Szczuczyn;
- droga krajowa nr 59, relacji Giżycko - Mrągowo - Rozogi;
- droga wojewódzka nr 600, relacji Mrągowo - Szczytno;
- droga wojewódzka nr 601, łącząca drogę krajową nr 58 z drogą krajową 59;
- droga wojewódzka nr 609, łącząca drogę krajową nr 16 z drogą wojewódzką nr 610;
- droga wojewódzka nr 610, łącząca drogę krajową nr 58 z drogą krajową 59;

¹² Materiał źródłowy: Urząd Gminy Piecki.

układ podstawowy:

– drogi powiatowe:

- Nr 1498N relacji Rańsk – Babięta;
- Nr 1636N relacji Rybno - Gant- Dłużec;
- Nr 1638N relacji Babięta – Nawiady;
- Nr 1640N relacji Nawiady – Dobry Lasek;
- Nr 1642N relacji dr. woj. nr 610 – Wojnowo – dr. kraj. nr 58;
- Nr 1644N relacji Nowy Most – Iznota;
- Nr 1681N relacji dr. kraj. nr 58 – Kolonia – dr. nr 1518 N (Faryny);
- Nr 1765N relacji Dłużec – Piecki;
- Nr 1747N relacji dr. kraj. nr 59 (Mrągowo) – Probark - Ostrów Pieckowski;
- Nr 1749N relacji (dr. woj nr 610) - dr. nr 1765N - Kosewo;
- Nr 1767N relacji Nikutowo – Krzywe – Brejdyny;
- Nr 1769N relacji Piecki – Goleń – dr. nr 1638N;
- Nr 1771N relacji Prusinowo – Spychowo;
- Nr 1773N relacji Krutyński Piecek – Rosocha;
- Nr 1775N relacji Żelwagi (dr. kraj. nr 16) – dr. woj. nr 609;
- Nr 1912N relacji dr. nr 1498 N – (Jeleniewo) – Gant;

układ uzupełniający:

– drogi gminne:

Tab. 5 Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Piecki (nr drogi, przebieg)

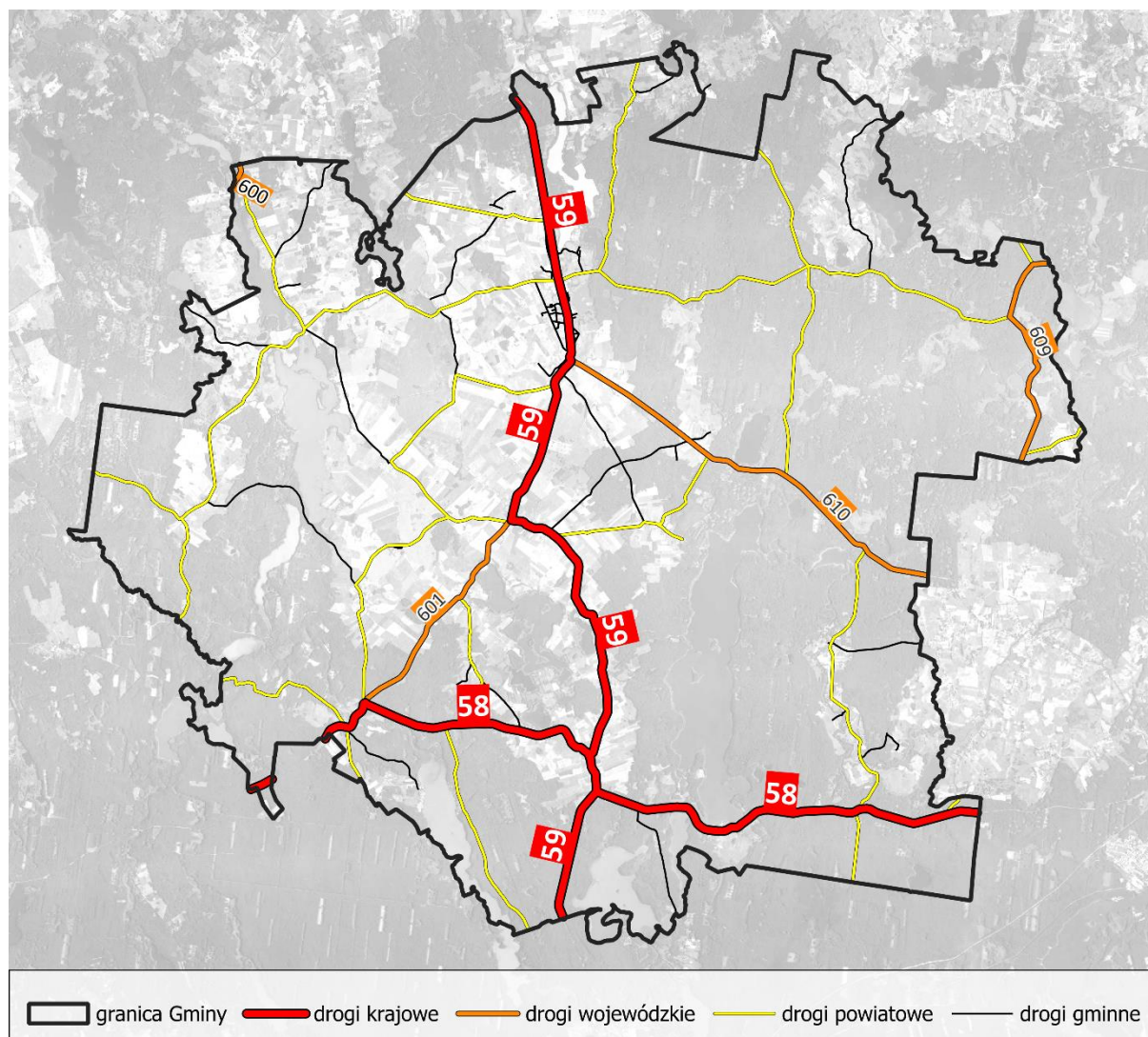
Lp.	NR DROGI GMINNEJ	PRZEBIEG DROGI/ULICA	DŁUGOŚĆ ODCINKA
1	170001N	gr. gm. – dr. pow. nr 1765N (Dłużec) – dz. nr 110/9, obręb Lipowo	4 500 m
2	170002N	Dłużec – Goleń – dz. 601, obręb Dłużec nr 94/1, - obręb Goleń	4 000 m
3	170003N	Gant – Machary dz. nr 241, obręb Gant	4 500 m
4	170004N	dr. pow. nr 1771N – Wólka Prusinowska dz. nr 273 – obręb Nowe Kiełbonki	1 700 m
5	170005N	Babięta – Zyzdrojowa Wola dz. nr 241/1, obręb Babięta dz. nr 132/4, obręb Zyzdrojowy Piecek	2 500 m
6	170006N	Brejdyny – Szklarnia dz. nr 56, nr 101, nr 54/3, nr 55 obręb Szklarnia i dz. nr 414, obręb Brejdyny	5 700 m
7	170007N	Czaszkowo – Szklarnia dz. nr 79/1, obręb Szklarnia	1 700 m
8	170008N	dr. pow. nr 1771N – Nowe Kiełbonki – dz. nr 45/2, obręb Nowe Kiełbonki	1 700 m
9	170009N	Piecki – Cierzępy – dz. nr 689/2, obręb Piecki	3 500 m
10	170010N	Nawiady – Dobry Lasek – dz. nr 88/1, obręb Dolny Lasek	3 500 m
11	170011N	dr. kraj. nr 58 (Stare Kiełbonki) – gr. gm. (Koczek) dz. nr 612, obręb Stare Kiełbonki	1 800 m
12	170012N	Jakubowo – gr. gm. (Kosewo Górne) – dz. nr 288/3, obręb Jakubowo	2 000 m
13	170013N	gr. gm. (Śmietki) – Lipowo – dr. pow. nr. 1765N – dz. nr 328/2, obręb Lipowo	4 000 m
14	170014N	Krutyń – gr. gm. (Ukta) – dz. nr 69, nr 225 – obręb Krutyń	2 300 m

Lp.	NR DROGI GMINNEJ	PRZEBIEG DROGI/ULICA	DŁUGOŚĆ ODCINKA
15	170015N	Krutyński Piecek – Zielony Lasek dz. nr 98/1, obręb Krutyński Piecek	500 m
16	170016N	Rosocha – Chostka – dz. nr 168/4, obręb Rosocha	2 000 m
17	170017N	Piecki ul. Administracyjna – dz. nr 643/35, nr 201/9, nr 201/2, nr 202/3, nr 203/12, nr 673, obręb Piecki	300 m
18	170018N	Piecki ul. Jesionowa – dz. nr 1059, obręb Piecki	46 m
19	170019N	Piecki ul. Klonowa – dz. nr 1087, obręb Piecki	140 m
20	170020N	Piecki ul. Krótka – dz. nr 698, obręb Piecki	114 m
21	170021N	Piecki ul. Krzywa – dz. nr 699, obręb Piecki	197 m
22	170022N	Piecki ul. Lipowa dz. nr 1018/2, obręb Piecki	150 m
23	170023N	Piecki ul. Łąkowa dz. nr 671, obręb Piecki	180 m
24	170024N	Piecki ul. Nowa - dz. nr 813/5,804,777/4, obręb Piecki	1 400 m
25	170025N	Piecki ul. Osiedle - 35 lecia PRL- dz. nr 145/6, nr 646/4, obręb Piecki	730 m
26	170026N	Piecki ul. Polna - dz. nr 646/3, 646/4, obręb Piecki	1 200 m
27	170027N	Piecki ul. Plac 1 Maja-dz. nr 660/1, obręb Piecki	160 m
28	170028N	Piecki ul. Rolna - dz. nr 672, obręb Piecki	600 m
29	170029N	Piecki ul. Spacerowa dz. nr 169/5, nr 170/3, nr 171/6, 168/5, obręb Piecki	800 m
30	170030N	Piecki ul. Szewska - dz. nr 666/3, obręb Piecki	800 m
31	170031N	Piecki ul. 22 Stycznia dz. nr 670, obręb Piecki	210 m
32	170032N	Piecki ul. Świerkowa dz. nr 926, obręb Piecki	84 m
33	170033N	Piecki ul. Topolowa dz. nr 1154 , dz. nr 1065, obręb Piecki	800 m
34	170034N	Goleń Wieś dz. nr 8/5, obręb Goleń	270 m
35	170035N	Piecki - Brejdyny-dz. nr 813/4 nr 813/5, nr 777/4, obręb Piecki	1 077 m
36	170036N	Ostrów Pieckowski – Wieś (Kąpielisko) dz. nr 730/5	155 m
37	170037N	Ostrów Pieckowski - Wieś-dz. nr 737,nr 756, obręb Piecki	1 076 m
38	170038N	Dobry Lasek - Wieś - dz. nr 65/4, obręb Dobry Lasek	517 m
39	170039N	Głogno - Rutkowo dz. nr 65/1, obręb Głogno	2438 m
40	170040N	Dłużec - Cmentarz- Komunalny dz. nr 333 i nr 360/4, obręb Dłużec	545 m
41	170041N	Piecki Wieś (koło Ośrodka Zdrowia Pan Żbikowski) dz. nr 1170, obręb Piecki	136 m
42	170042N	od drogi powiatowej Nr 1773 N Krutyń — Rosocha Karwica - do granicy działki nr 224/1 (rzeka Krutynia), obręb Krutyń	65 m

Lp.	NR DROGI GMINNEJ	PRZEBIEG DROGI/ULICA	DŁUGOŚĆ ODCINKA
43	170043N	od drogi powiatowej Nr 1765 N Dłużec- Piecki – Bobrówko - do granicy działki nr 829/4, obręb Piecki	482

Materiał źródłowy: Urząd Gminy w Pieckach.

- pozostałe drogi, niebędące drogami publicznymi, w tym wewnętrzne i dojazdowe.

Ryc. 4 Układ komunikacyjny nadrzędny i podstawowy Gminy

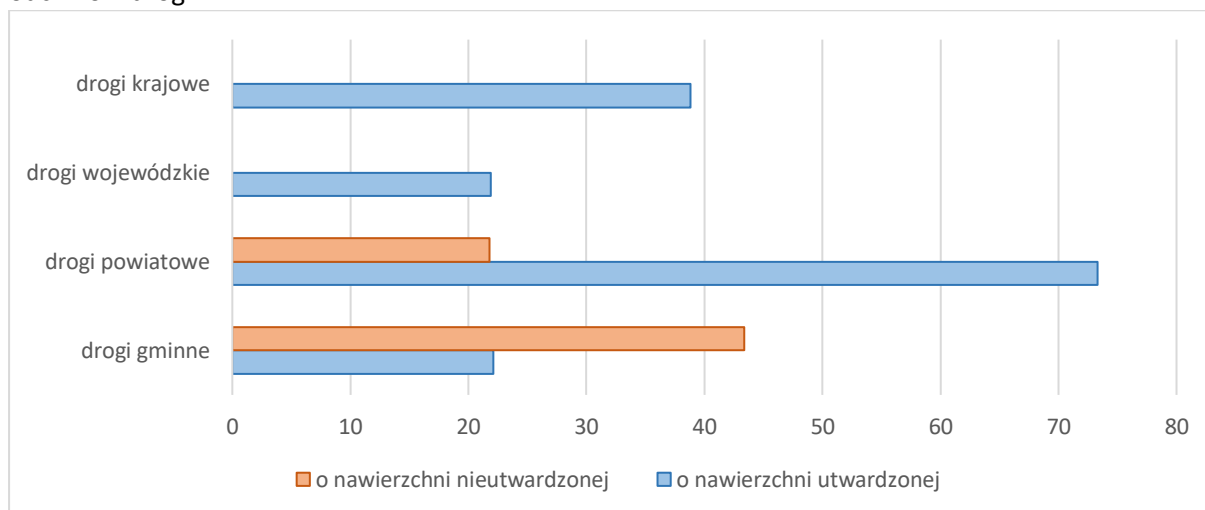
Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10.

Stan techniczny ponadlokalnych ciągów komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy kształtuje się następująco:

- droga krajowa nr 58;
 - na odcinku Babięta w kierunku wschodnim do granicy Gminy, droga posiada dobry lub bardzo dobry stan techniczny,
 - na odcinku Babięta w kierunku zachodnim do granicy Gminy, droga posiada lekko lub mocno pogorszony stan techniczny;
- droga krajowa nr 59;
 - na odcinku Nawiady w kierunku południowym do granicy Gminy, droga posiada dobry lub bardzo dobry stan techniczny,

- na odcinku Nawiady w kierunku północnym do granicy Gminy, droga posiada przeciętny lub lekko pogorszony stan techniczny;
- droga wojewódzka nr 600;
 - droga posiada mocno pogorszony stan techniczny;
- droga wojewódzka nr 601;
 - droga posiada przeciętny lub lekko pogorszony stan techniczny;
- droga wojewódzka nr 609;
 - droga posiada lekko lub mocno pogorszony stan techniczny;
- droga wojewódzka nr 610;
 - droga posiada przeciętny lub lekko pogorszony stan techniczny.

W odniesieniu do dróg gminnych w dalszym ciągu przeważają drogi o nawierzchni nieutwardzonej (ok. 66%).¹³ Problem nieutwardzonej nawierzchni dotyczy również niektórych fragmentów dróg powiatowych. W odniesieniu do nawierzchni utwardzonej, w dalszym ciągu stan części dróg wymaga poprawy. Pomimo poczynionych w ostatnich latach inwestycji w infrastrukturę komunikacyjną konieczne są dalsze, sukcesywne modernizacje i przebudowy oraz realizacje nowych odcinków dróg.

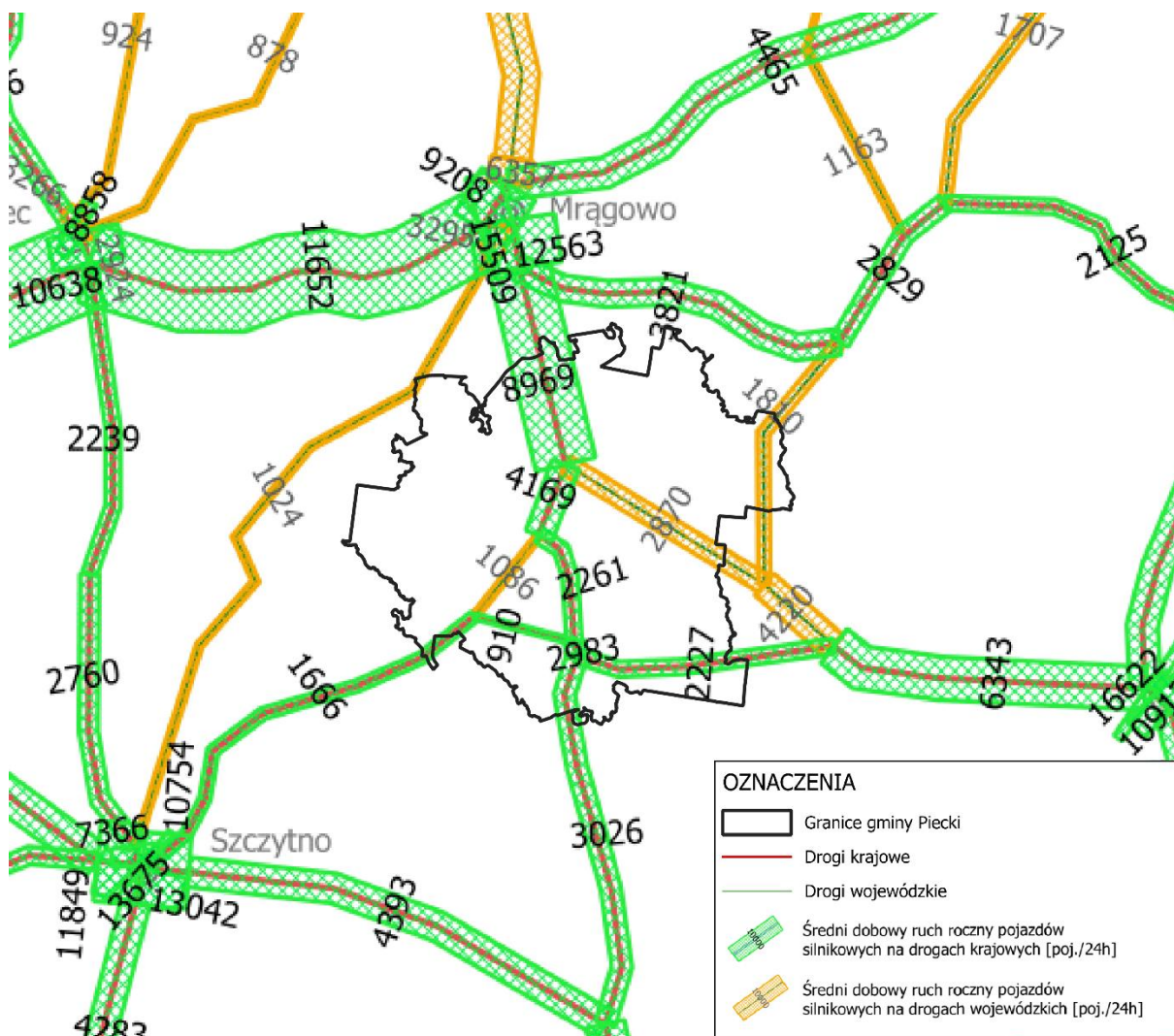
Ryc. 5 Długość dróg na terenie Gminy w podziale na drogi o nawierzchni utwardzonej i nieutwardzonej (w km)

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k oraz Dane GUS.

Spośród dróg przebiegających przez teren Gminy, badaniem natężenia ruchu objęte zostały: odcinki dróg krajowych i wojewódzkich.

Wyniki wspomnianych badań zobrazowano na rycinie poniżej. Wynika z nich, że na ogół na drogach przebiegających przez Gminę ruch samochodowy jest mniejszy w stosunku do odcinków znajdujących się m.in. w gminie Mrągowo oraz Szczytno. Jedynym wyjątkiem w tej regule okazał się fragment drogi krajowej nr 59, łączący miejscowość Piecki z miastem Mrągowo, który był uczęszczany przez kierowców zdecydowanie częściej od reszty analizowanych dróg przebiegających przez Gminę.

¹³ Zgodnie z ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym: droga twarda to droga z jezdnią o nawierzchni bitumicznej, betonowej, kostkowej, klinkierowej lub brukowcowej oraz z płyt betonowych lub kamiennie-betonowych, jeżeli długość nawierzchni przekracza 20 m.

Ryc. 6 Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na drogach krajowych i wojewódzkich
 Materiał źródłowy: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021, GDDKiA.

2.3.2. INFRASTRUKTURA KOLEJOWA

W granicach Gminy nie przebiega żadna linia kolejowa, zarówno pasażerska, jak i towarowa. W odległości kilku kilometrów od południowej granicy Gminy oraz ok. 22-25 km od siedziby Gminy funkcjonują dwa przystanki pasażerskie - Spychowo oraz Ruciane Nida Zachód, obsługujące linię kolejową nr 219 łączącą Olsztyn Główny z Ełkiem. Odcinek Szczytno-Ełk przeszedł gruntowną modernizację w latach 2018-19, w celu przystosowania do współczesnych standardów ruchu pasażerskiego. W odległości ok. 10 km na północ od Pieck biegnie nieużytkowana od 15 lat linia kolejowa nr 223 relacji Czerwonka-Mrągowo-Mikołajki-Ełk. W październiku 2023 roku spółka PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. zakomunikowała przygotowania do ogłoszenia przetargu na modernizację linii. Termin opracowania studium wykonalności dla projektu określono na drugą połowę 2025 roku.¹⁴

¹⁴ Komunikat biura prasowego spółki PKP Polskie Linie Kolejowe SA z dnia 12.10.2023 r. „Powrót kolei przez Mazury do Mrągowo i Mikołajek”.

Ryc. 7 Infrastruktura kolejowa w najbliższym otoczeniu gminy Piecki

Materiał źródłowy: PKP Polskie Linie Kolejowe SA.

2.3.3. INFRASTRUKTURA ROWEROWA

Na terenie gminy Piecki funkcjonują drogi rowerowe o łącznej długości 1,6 km, będące pod zarządem Starostwa Powiatowego w Mrągowie¹⁵. Poza tym infrastruktura rowerowa nie jest szczególnie rozwinięta, a większość transportu rowerowego odbywa się poboczem lub drogami.¹⁶

W granicach Gminy przebiegają następujące trasy pieszo-rowerowe:

- Krutyński Szlak Rowerowy;
- Krutyń – Krutyń Dorf – Krutyński Piecek;
- Pałac Sorkwity – Borowe nad Krutynią – Dłużec;
- Krutyń – Jezioro Mokre – Krutyński Piecek;
- Most dla pieszych – Krutyń – Gałkowo;
- Krutyń – Rosocha – Gałkowo;
- Rzeźba Juranda w Spychowie – Plaża gminna w Spychowie – Żyzdrojowy Piecek;
- Rodzinny szlak turystyczny.

¹⁵ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2022 r.

¹⁶ Droga rowerowa określana jest jako droga lub jej część, przeznaczona dla ruchu rowerów, odpowiednio oznakowana, służąca głównie do celom komunikacyjnym, a nie turystycznym (w statystyce dróg rowerowych nie ujmuje się tzw. szlaków rowerowych, np. położonych w lesie).

Na terenie Gminy pożądanym byłby rozwój infrastruktury rowerowej, zwłaszcza realizowanej w formie ciągów rowerowych, zwiększających bezpieczeństwo użytkowników (odseparowanie ruchu pojazdów silnikowych od rowerowego i pieszo-rowerowego). W miejscach o utrudnionych warunkach realizacji ciągów wskazane jest wyznaczenie i oznakowanie ścieżek w formie pasów lub kontrapasów. Natomiast na terenach o niskiej intensywności zabudowy lub terenach otwartych warto wprowadzić oznakowanie. Ukształtowana sieć powiązań rowerowych stanowiłaby zachętę do korzystania z alternatywnych środków transportu, jakim są pojazdy rowerowe.

2.3.4. TRANSPORT ZBIOROWY

Transport zbiorowy gminy Piecki opiera się wyłącznie na transporcie autobusowym. Na terenie Gminy nie znajduje się żaden dworzec autobusowy, natomiast występują 44 przystanki autobusowe,¹⁷ które zlokalizowane są przede wszystkim wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych.

Z terenu gminy Piecki realizowane są regularne połączenia autobusowe do Mrągowa i Kętrzyna. Ograniczone są natomiast połączenia do takich ośrodków jak m.in. Mikołajki, Szczytno, Biskupiec, Ruciane – Nida, Pisz oraz Olsztyn, gdzie dojazd możliwy jest przede wszystkim poprzez przesiadkę z innych miejscowości zlokalizowanych poza granicami Gminy (głównie z Mrągowa).¹⁸

Warto zaznaczyć, iż funkcjonują tutaj połączenia lokalne w zakresie dowozu uczniów do szkoły. Usługi transportu zbiorowego świadczą autobusy PKS oraz prywatne linie autobusowe.

Łącznie funkcjonuje tutaj 11 linii autobusowych obsługujących wewnątrzgminny transport publiczny, w tym zapewniające dogodne połączenie do Mrągowa¹⁹:

- 301, relacji Piecki - Piersławek – Strzałowo – Bobrówko – Strzałowo – Lipowo – Piersławek – Piecki – Brejdyny – Piecki;
- 302, relacji Piecki - Jeleń – Czaszkowo – Goleń – Nawiady – Cierzpięty – Nawiady – Prusinowo – Babięta – Machary – Nawiady – Goleń – Czaszkowo – Jeleń – Piecki;
- 303, relacji Piecki - Jeleń – Czaszkowo – Goleń – Machary – Nawiady – Piecki;
- 304, relacji Piecki - Szklarnia – Krzywy Róg – Dłużec – Gajne – Gant – Gajne – Rutkowo – Dłużec – Krzywy Róg – Szklarnia – Piecki;
- 305, relacji Piecki - Szklarnia – Krzywy Róg – Dłużec – Rutkowo – Gajne – Gant – Gajne – Dłużec – Krzywy Róg – Szklarnia – Piecki;
- 306, relacji Piecki - Mostek – Dobry Lasek – Kołowinek – Krutyń – Krutyński Piecek – Zielony Lasek – Rosocha – Zielony Lasek – Krutyński Piecek – Krutyń – Kołowinek – Dobry Lasek – Mostek – Piecki;
- 307, relacji Piecki - Nawiady – Mojtyny – Stare Kiełbonki – Nowe Kiełbonki – Stare Kiełbonki – Ławny Lasek – Zgon – Ławny Lasek – Stare Kiełbonki – Mojtyny – Nawiady – Piecki – Brejdyny – Piecki;
- 308, relacji Piecki - Nawiady – Cierzpięty – Mojtyny – Stare Kiełbonki – Nowe Kiełbonki – Stare Kiełbonki – Ławny Lasek – Zgon – Ławny Lasek – Stare Kiełbonki – Mojtyny – Nawiady – Piecki;
- 309, relacji Piecki - Nawiady – Machary – Babięta – Prusinowo – Nawiady – Goleń – Czaszkowo – Jeleń – Piecki;
- 310, relacji Piecki - Brejdyny – Wierzbowo DK59 – Mrągowo: os. Nikutowo Stare – Mrągowo;
- 311, relacji Piecki – Jakubowo – Probark – Kosewo – Nowy Probark – Mrągowo.

¹⁷ Materiał źródłowy: Dane GUS – transport i łączność: komunikacja miejska, stan na 31.12.2022 r.

¹⁸ Materiał źródłowy: <https://www.e-podroznik.pl/>

¹⁹ Materiał źródłowy: <https://www.gminapiecki.pl> i Raport o stanie Gminy Piecki na 2023 r., 2024.

Obszar Gminy położony jest w stosunkowo bliskim sąsiedztwie Portu Lotniczego Olsztyn-Mazury, obsługującego cywilny ruch pasażerki. Dojazd transportem indywidualnym zajmuje tam średnio 40 - 50 min. Z lotniska realizowane są bezpośrednie loty pasażerskie do Turcji (Antalya), Wielkiej Brytanii (Londynu), Niemiec (Dortmundu), Tunezji (Enfidha), Wrocławia i Krakowa.²⁰

2.3.5. POŁOŻENIE WZGLĘDEM WIĘKSZYCH OŚRODKÓW MIEJSKICH

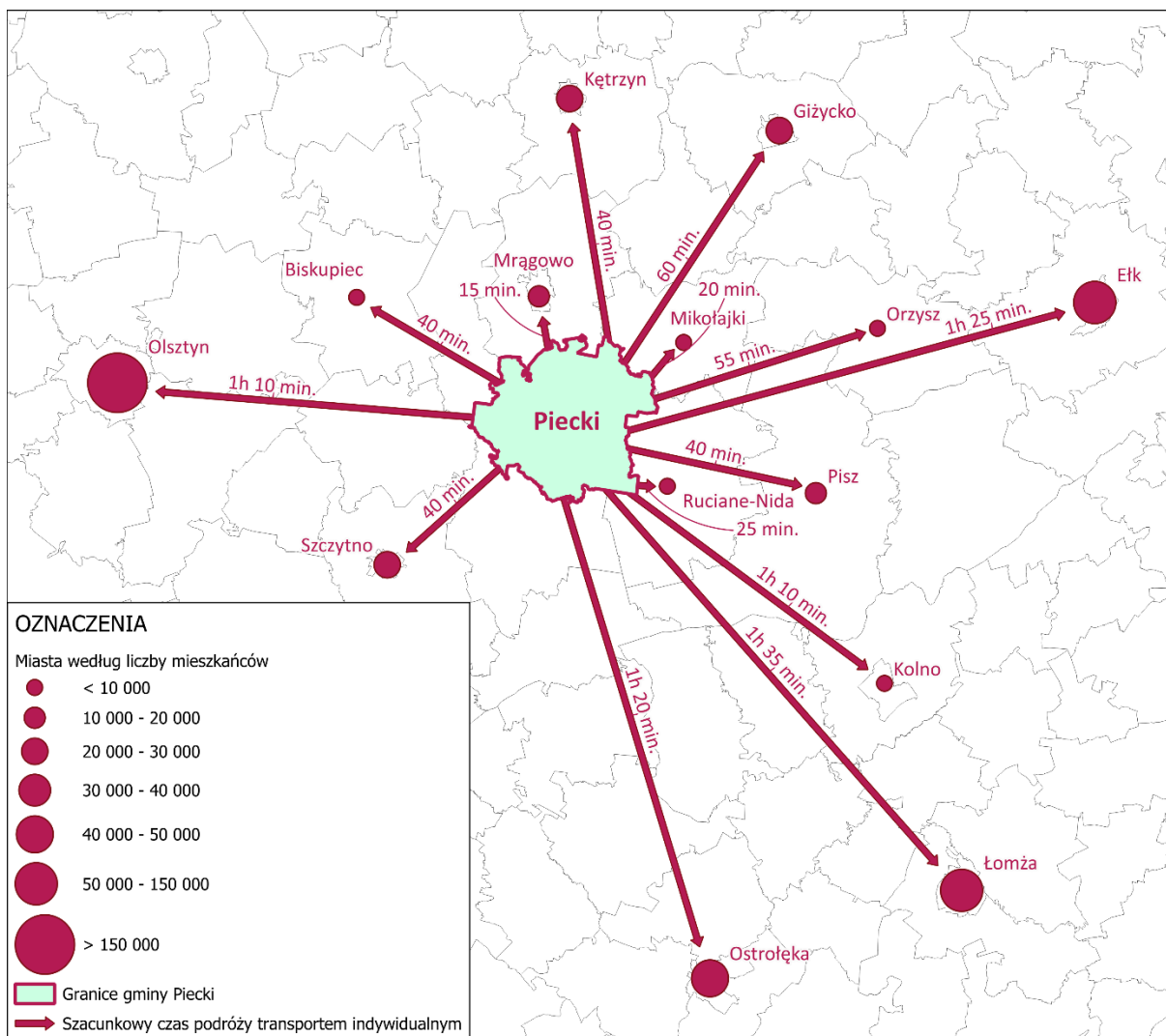
W odniesieniu do gminy Piecki najbliższymi ośrodkami miejskimi są: Mrągowo, pełniące funkcję siedziby powiatu mrągowskiego, znajdujące się w odległości ok. 10 km na północ, Mikołajki, oddalone o ok. 23 km na północny - wschód oraz Ruciane - Nida, znajdujące się w odległości ok. 22 km na południowy - wschód od siedziby Gminy. Czas dojazdu transportem indywidualnym do tych ośrodków zajmuje średnio od 15 do 25 min.²¹

Olsztyn, siedziba władz wojewódzkich woj. warmińsko-mazurskiego znajduje się w odległości ok. 72 km, co zajmuje ok. 1 godzinę 10 minut drogi transportem samochodowym.

Inne, ważne ośrodki miejskie z perspektywy gminy Piecki to: Giżycko, Biskupiec, Kętrzyn, Szczytno i Pisz, które zlokalizowane są w odległości od 40 km do 70 km, natomiast czas dojazdu transportem indywidualnym nie przekracza 1 godziny. Warto nadmienić, że stolica kraju i województwa mazowieckiego – Warszawa, oddalona jest o ok. 240 km, a czas dojazdu zajmuje średnio ok. 3 godziny.

²⁰ Materiał źródłowy: <https://mazuryairport.pl/>

²¹ Odległość oraz czas dojazdu mierzona od siedziby gminy Piecki oraz uśredniona na podstawie: <https://www.google.com/maps/>

Ryc. 8 Lokalizacja Gminy w stosunku do ośrodków miejskich oraz szacunkowy czas podróży transportem indywidualnym

* szacunkowy czas liczony z miejscowości Piecki do centrum poszczególnych miejscowości

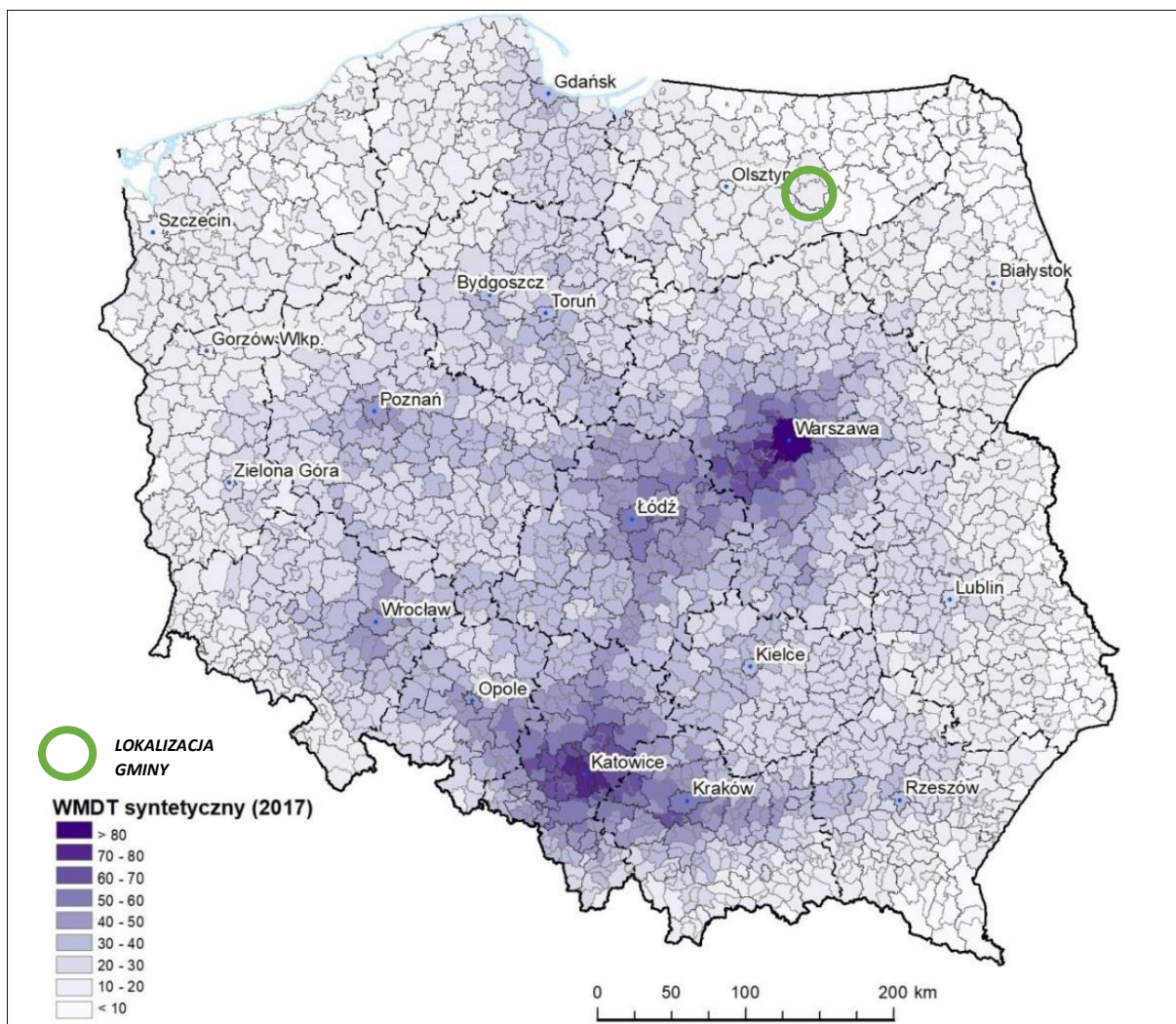
Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k.

2.3.6. DOSTĘPNOŚĆ TRANSPORTOWA GMINY W UJĘCIU KRAJOWYM

Dostępność transportową poszczególnych rejonów Polski można zobrazować za pomocą wskaźnika dostępności potencjałowej, czyli wskaźnika międzygałęziowej dostępności transportowej (WMDT), będącego wypadkową sytuacji w różnych gałęziach transportu.²²

Jak wynika z poniższej ryciny, gmina Piecki odznacza się stosunkowo niskim wskaźnikiem dostępności transportowej (WMDT: 10-20). Jest to charakterystyczne dla gmin z tego rejonu województwa warmińsko-mazurskiego, które cechuje zbliżona dostępność transportowa. Warto przy tym nadmienić, że powyższe dane obrazują stan z 2017 roku.

²² Wskaźnik stanowi syntetyczną miarę jakościową wzajemnej potencjalnej dostępności czasowej najważniejszych krajowych ośrodków osadniczych oraz węzłów transportowych (wewnętrznych i granicznych) uwzględniając wszystkie podstawowe rodzaje transportu (w proporcji do ich udziału w pracy przewozowej) oraz ważoną poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego (definicja według GUS). Dane gromadzone są nieregularnie, w zależności od przeprowadzonego badania. Źródłem danych są: Polska Akademia Nauk / Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

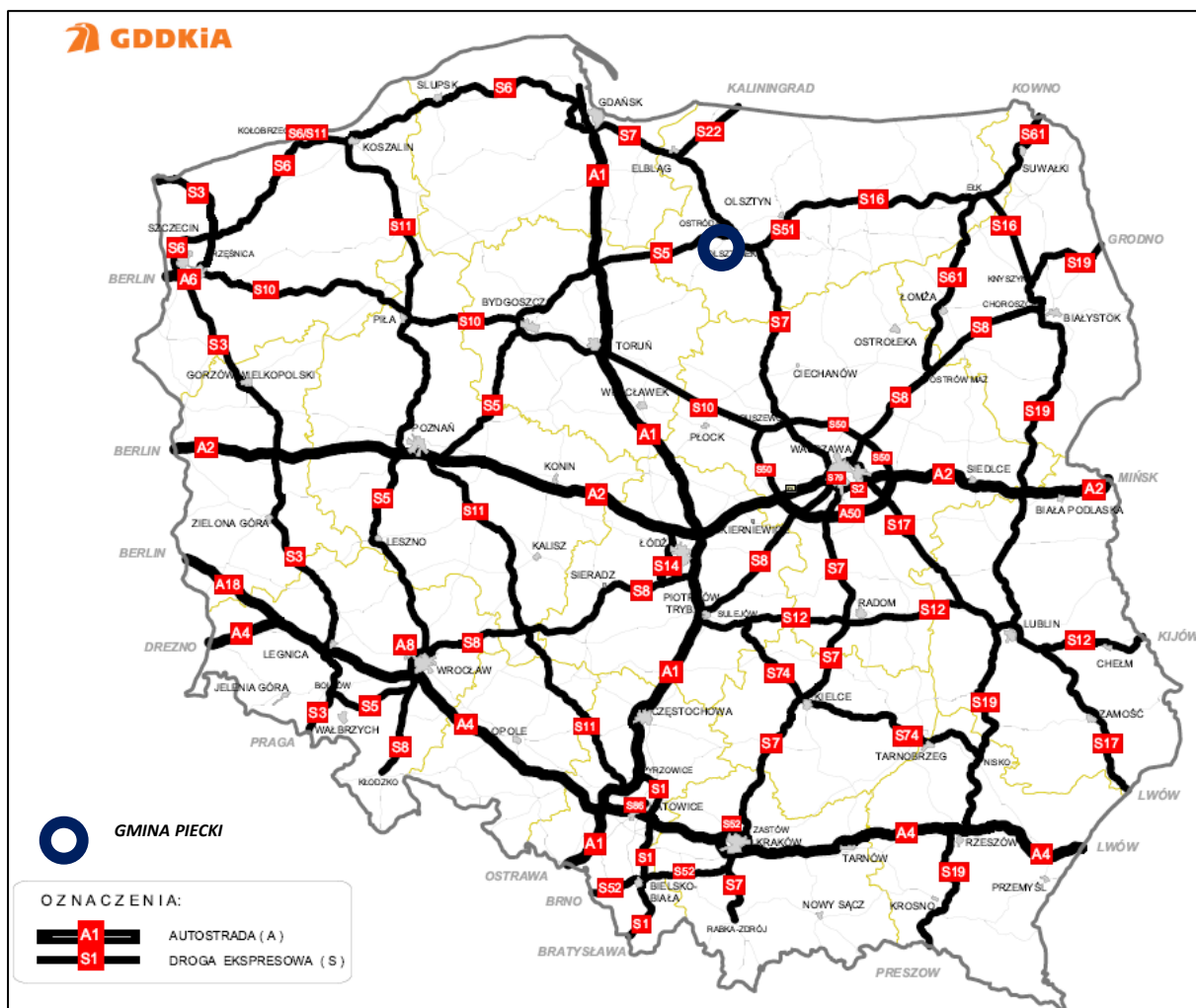

Ryc. 9 Wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej w odniesieniu do gmin w Polsce, stan na 2017 r.

Materiał źródłowy: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku (za: Oszacowanie oczekiwanych rezultatów interwencji za pomocą miar dostępności transportowej dostosowanych do potrzeb dokumentów strategicznych i operacyjnych dot. perspektywy finansowej 2014-2020 (aktualizacja). 2017, Komornicki i in. IGIPZ PAN Warszawa).

Uwzględniając przyszłościowy, docelowy układ sieci dróg ekspresowych i autostrad²³, gmina Piecki odznaczać się będzie wysokim poziomem dostępności transportowej w ujęciu krajowym. Przebiegają tutaj zarówno drogi publiczne o znaczeniu krajowym i regionalnym (tj. drogi krajowe oraz drogi wojewódzkie), zapewniające dogodny połączenie komunikacyjne do takich ośrodków jak m.in. Mrągowo, Szczytno, Biskupiec, Pisz. Ponadto realizacja poszczególnych odcinków drogi ekspresowej S16, która przebiegać będzie na północ od granicy Gminy (na terenie Mrągowo) wyraźnie skróci czas podróży do Olsztyna oraz Ełku.

²³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych.

Ryc. 10 Docelowy przebieg sieci dróg ekspresowych i autostrad w Polsce

Materiał źródłowy: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych.

2.3.7. PLANY INWESTYCYJNE W ODNIESIENIU DO SIECI TRANSPORTOWEJ

Zgodnie z ustaleniami dokumentów strategicznych szczebla wojewódzkiego i powiatowego, stwierdza się, że na terenie gminy Piecki planowane są następujące działania i plany inwestycyjne w zakresie rozwoju sieci transportowej:

– Infrastruktury drogowej:

- budowa obejścia miejscowości Stare Kiełbonki i Zgon w ciągu drogi krajowej nr 58;
- budowa obejścia miejscowości Piecki, Nawiady, Mojtyny i Stare Kiełbonki w ciągu drogi krajowej nr 59;
- podniesienie rangi drogi krajowej nr 58 (z poziomu klasy G na klasę GP);
- podniesienie rangi drogi krajowej nr 59 (z poziomu klasy G na klasę GP);
- podniesienie rangi drogi wojewódzkiej nr 610 (z poziomu Z na klasę G).

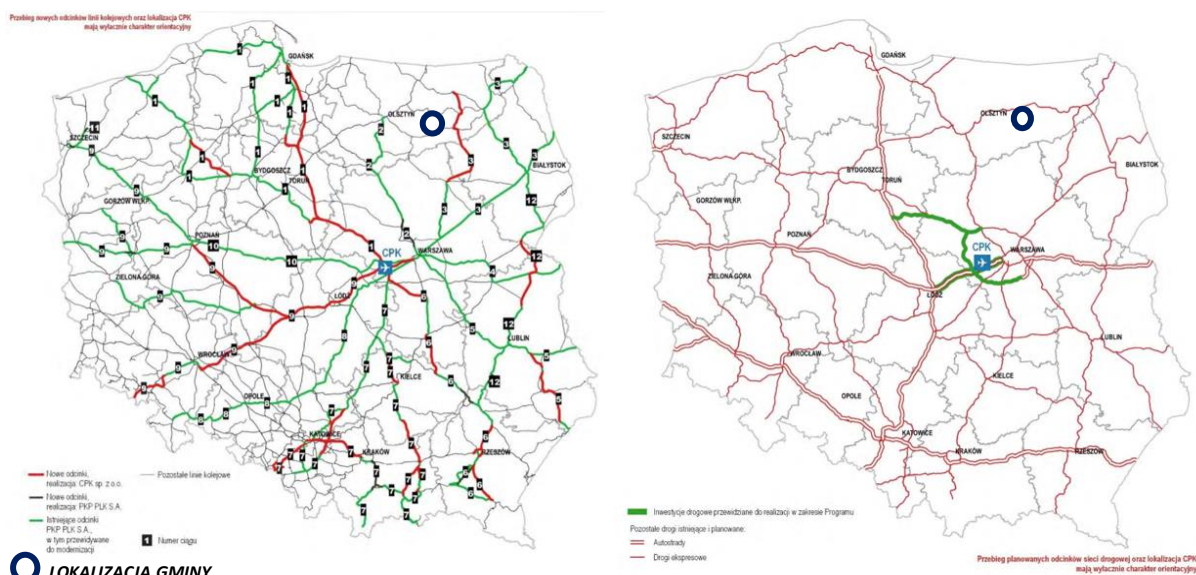
2.3.8. PLANY INWESTYCYJNE ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ CENTRALNEGO PORTU KOMUNIKACYJNEGO

Centralny Port Komunikacyjny stanowi szereg inwestycji infrastrukturalnych i otoczenia biznesu, które zintegrują transport lotniczy, kolejowy oraz drogowy na terenie całego kraju. Zgodnie z Koncepcją CPK realizacja przedsięwzięć składających się na komponent lotniskowy jest przewidziana

do końca 2027 r. Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych składających się na komponent kolejowy ma nastąpić do końca 2034 r., obejmując dwie perspektywy finansowe UE. Ze względu na unikalny stopień skomplikowania przedsięwzięć zawartych w programie inwestycyjnym CPK, jego realizacja jest podzielona na etapy.

Obecny, pierwszy etap obejmuje działania przygotowawcze, w szczególności związane z planowaniem i opracowaniem założeń projektowych, a także wykupem gruntów pod realizację inwestycji. Zasadniczym celem obecnego etapu jest szczegółowe zdefiniowanie zakresu i skali inwestycji, przyjęcie optymalnych rozwiązań odnośnie do możliwych wariantów realizacji przedsięwzięcia, określenie optymalnego planu jego realizacji, szczegółowych harmonogramów, jak i budżetów poszczególnych projektów, a także określenie sposobu ich finansowania, w tym ze środków publicznych. W ramach etapu pierwszego opracowywane będą kolejne fazy dokumentacji projektowej oraz uzyskiwane będą decyzje administracyjne niezbędne do wejścia w etap realizacji poszczególnych zamierzeń budowlanych. Jako główny cel etapu należy uznać ukończenie prac przygotowawczych umożliwiających rozpoczęcie budowy inwestycji CPK i inwestycji towarzyszących.

Aktualnie obowiązuje Uchwała nr 201 Rady Ministrów z dnia 24 października 2023 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego - "Program inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny. Etap II. 2024-2030" (M.P. 2023 poz. 1258), która szczegółowo definiuje przyszłe założenia strategiczne i organizacyjne. Zgodnie z w/w Uchwałą cel główny Programu CPK polega na stworzeniu uniwersalnego systemu transportu pasażerskiego przez wybudowanie i eksploatację rentownego innowacyjnego węzła transportowego, który uzyska miejsce w pierwszej dziesiątce najlepszych portów lotniczych świata, a ponadto doprowadzi do przebudowy krajowego systemu transportu kolejowego jako atrakcyjnej alternatywy dla transportu drogowego i obejmującego wszystkie obszary Polski, zapewniając jednocześnie rozwój i trwałą integrację aglomeracji warszawskiej i łódzkiej.

LOKALIZACJA GMINY

Ryc. 11 Inwestycje towarzyszące CPK – przebudowa, rozbudowa albo budowa linii kolejowych oraz rozbudowa lub budowa dróg publicznych

Materiał źródłowy: Uchwała nr 201 Rady Ministrów z dnia 24 października 2023 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego - "Program inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny. Etap II. 2024-2030" (M.P. 2023 poz. 1258).

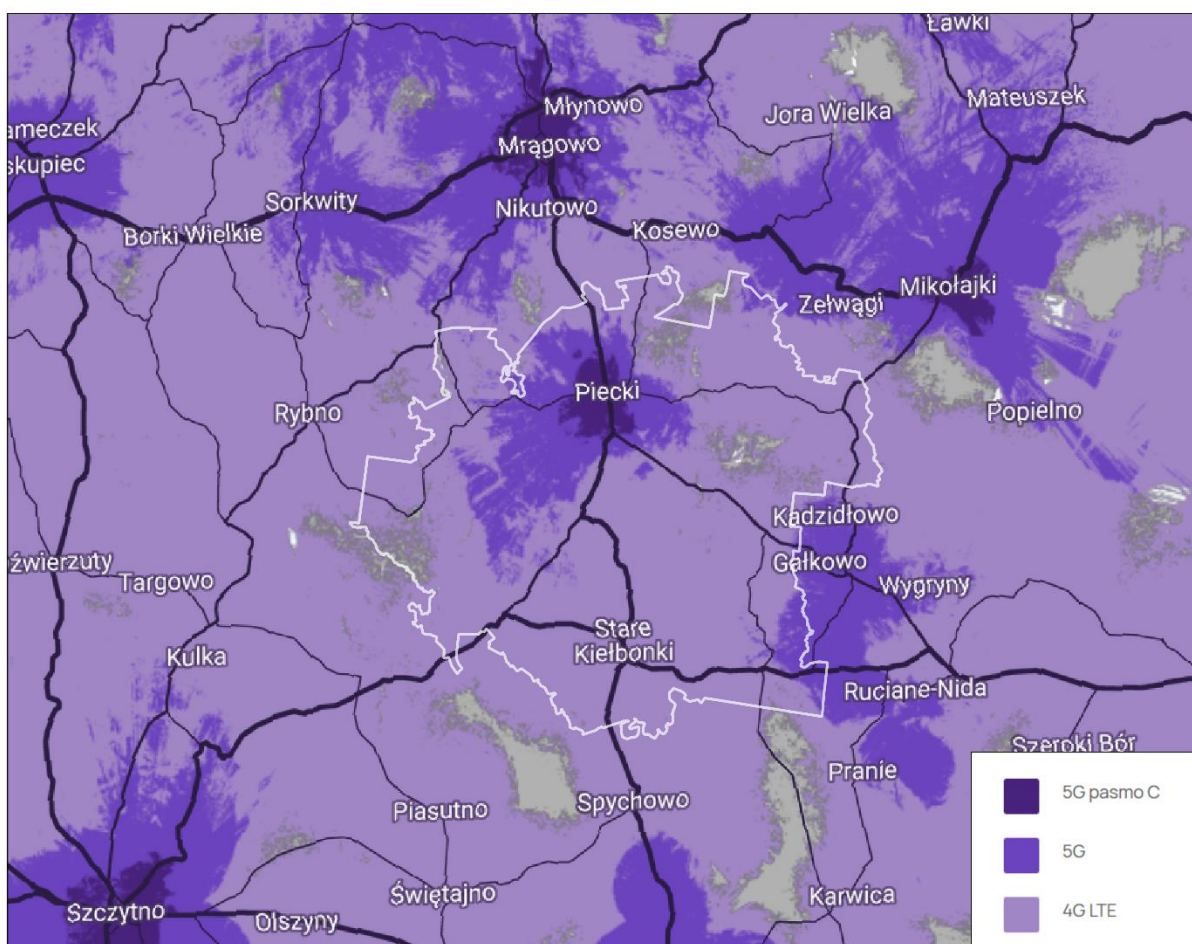
Nie przewiduje się na terenie gminy Piecki inwestycji związanych z realizacją Centralnego Portu Komunikacyjnego.

2.4. TELEKOMUNIKACJA I INTERNET

Na terenie gminy Piecki znajduje się sieć telekomunikacyjna (zarówno bezprzewodowa, jak i przewodowa). Sieć telekomunikacyjna składa się z łączy telekomunikacyjnych i radiowych. Znajduje się tu kilkanaście stacji bazowych telefonii komórkowej (GSM). Zasięg działania mobilnych sieci komórkowych jest w większości dobry lub bardzo dobry. Problemy z dostępnością sieci występują głównie na terenach niezagospodarowanych, takich jak lasy.

Dostępność Internetu na terenie Gminy zapewniają podmioty zewnętrzne (operatorzy sieci). Wybrane miejscowości mogą korzystać z tzw. Internetu stacjonarnego, a dostęp do technologii ruchomych sieci telekomunikacyjnych 4G (LTE) jest możliwy z niemal każdego miejsca w Gminie, przy czym zróżnicowana jest jakość tego dostępu. Dostępność sieci w standardzie 5G, czyli najnowszym standardzie sieci komórkowych pozwalającym na szybszy przesył danych w telefonach komórkowych oraz stacjonarny dostęp do Internetu o szybkości transmisji porównywalnej z szybkimi łączy kablowymi, ograniczona jest jak dotychczas do obszaru miejscowości Piecki oraz okolicznych wsi.

Przykład dostępności Internetu w jednej z sieci komercyjnych przedstawia poniższa rycina:

Ryc. 12 Mapa zasięgu sieci telefonii komórkowej w technologii 5G (na przykładzie jednego z operatorów) w sierpniu 2024
Materiał źródłowy: Dane jednego z operatorów sieci.

Dzięki infrastrukturze światłowodowej mieszkańcy mogą korzystać z usług internetowych i telewizyjnych oferowanych przez ogólnopolskich i lokalnych dostawców. Infrastruktura zrealizowana została w technologii, która opiera się na kablach światłowodowych doprowadzanych bezpośrednio

do domostw, gwarantujących szybkość i niezawodność usług cyfrowych. W przypadku miejscowości wiejskich sieć internetowa w dalszym ciągu dostępna jest za pośrednictwem kabli telefonicznych.

W przyszłości alternatywą dla sieci światłowodowej mogą okazać się inne technologie, zapewniające dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych, jak np. satelitarny system telekomunikacyjny. System satelitarny mający docelowo składać się z ok. 12 000 satelitów umieszczonych na niskiej orbicie okołoziemskiej (na wysokościach: 340 km, 550 km oraz 1150 km nad Ziemią), aktualnie jest w fazie tworzenia. Jego ideą jest globalne zapewnienie dostępu do Internetu. Ponadto niewykluczone są, kolejne generacje ruchomych sieci telekomunikacyjnych (5G i więcej).

W ramach realizacji Programu Operacyjnego „Polska Cyfrowa” realizowana została sieć szybkiego Internetu – sieci światłowodowej. Została ona ukończona lub jest na etapie realizacji w miejscowościach takich jak: Piecki, Stare Kiełbonki, Krutyń, Cierzpięty, Dobry Lasek.²⁴ Ponadto Gmina przy realizacji inwestycji drogowych buduje kanały technologiczne służące do umiejscowienia sieci światłowodowej. Wnioski

- ! **Położenie Gminy w rejonie krajobrazów pojeziernych o bardzo wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych.**
- ! **Obecność układów komunikacyjnych poziomu krajowego (drogi krajowe nr 58 i 59) oraz regionalnego (drogi wojewódzkie nr 600, 601, 609 i 610).**
- ! **W dalszym ciągu niezadowalający stan techniczny niektórych odcinków dróg lokalnych i ponadlokalnych.**
- ! **Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura rowerowa. Duży potencjał rozwoju tras rowerowych i pieszo-rowerowych.**
- ! **Wysoki poziom dostępności transportowej w ujęciu krajowym.**
- ! **Brak infrastruktury kolejowej.**
- ! **Stosunkowo korzystne połączenie komunikacyjne do największego w regionie portu lotniczego tj. Olsztyn – Mazury.**
- ! **Wysoki stopień rozwinięcia komunikacji zbiorowej wewnętrznej (11 linii autobusowych gminnych).**
- ! **Niedostateczny zasięg działania mobilnych sieci komórkowych na obszarach niezagospodarowanych oraz terenach wiejskich o rozproszonej zabudowie.**
- ! **Istniejąca sieć światłowodowa w niektórych miejscowościach.**

²⁴ Materiał źródłowy: <https://www.nexera.pl/pl/map>

3 LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE

3.1. STAN LUDNOŚCI

3.1.1. LICZBA LUDNOŚCI I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA

Gminę Piecki zamieszkuje ogółem ok. 7,2 tys. osób, co stanowi ok. 15% ludności powiatu mrągowskiego. Zdecydowanie największy odsetek zamieszkuje miejscowość Piecki oraz w dalszej kolejności sołectwa Nawiady i Brejdyny.²⁵

Tab. 6 Liczba ludności na terenie Gminy w 2023 roku

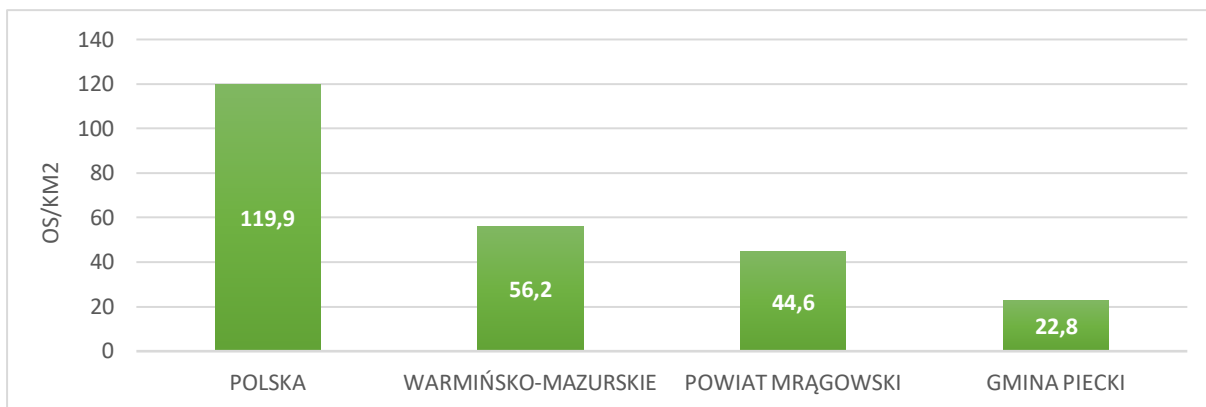
SOŁECTWO	LICZBA MIESZKAŃCÓW W GMINIE	
	OSOBY	UDZIAŁ %
Babięta	160	2,51
Bobrowko	103	1,61
Brejdyny	348	5,45
Cierzpięty	155	2,43
Dłużec	270	4,23
Dobry Lasek	108	1,69
Gant	78	1,22
Głogno	140	2,19
Goleń	113	1,77
Jakubowo	128	2,01
Krutyń	266	4,17
Krutyński Piecek	113	1,77
Lipowo	252	3,95
Machary	305	4,78
Mojtyny	129	2,02
Nawiady	385	6,03
Nowe Kiełbonki	84	1,32
Piecki	2 313	36,24
Prusinowo	112	1,75
Rosocha	115	1,80
Stare Kiełbonki	313	4,90
Szklarnia	223	3,49
Zgon	118	1,85
Zyzdrojowy Piecek	52	0,81

Materiał źródłowy: Dane Urzędu Gminy w Pieckach.

- Gęstość zaludnienia gminy Piecki wynosi 22,8 os/km² i jest wyraźnie niższa niż średnia dla²⁶:
- powiatu mrągowskiego (44,6 os/km²),
 - województwa warmińsko-mazurskiego (56,2 os/km²),
 - Polski (119,9 os/km²).

²⁵ Materiał źródłowy: Dane Urzędu Gminy w Pieckach.

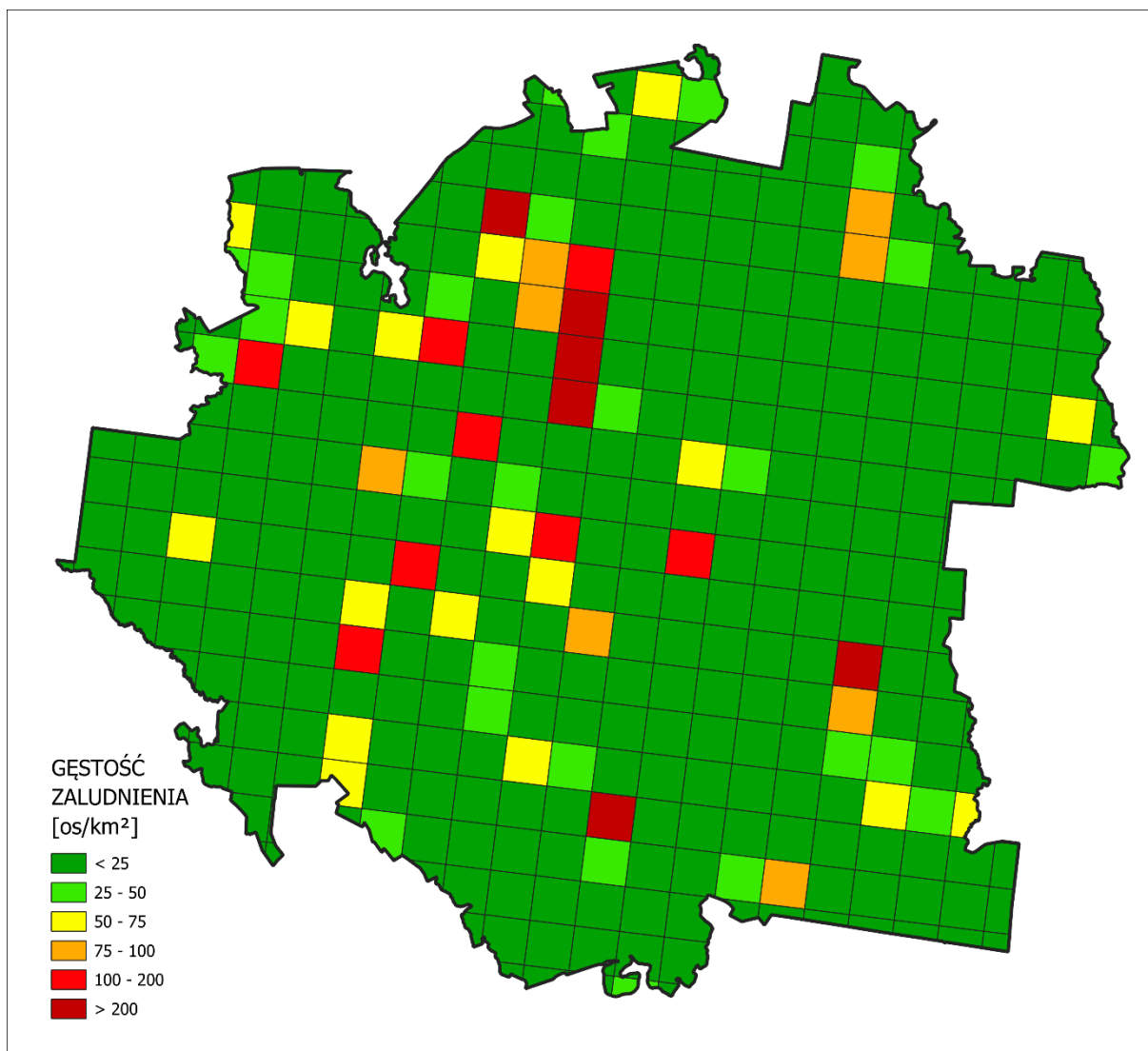
²⁶ Materiał źródłowy: Dane GUS – stan ludności: gęstość zaludnienia, stan na 31.12.2023 r.

Ryc. 13 Gęstość zaludnienia Gminy na tle powiatu, województwa i kraju

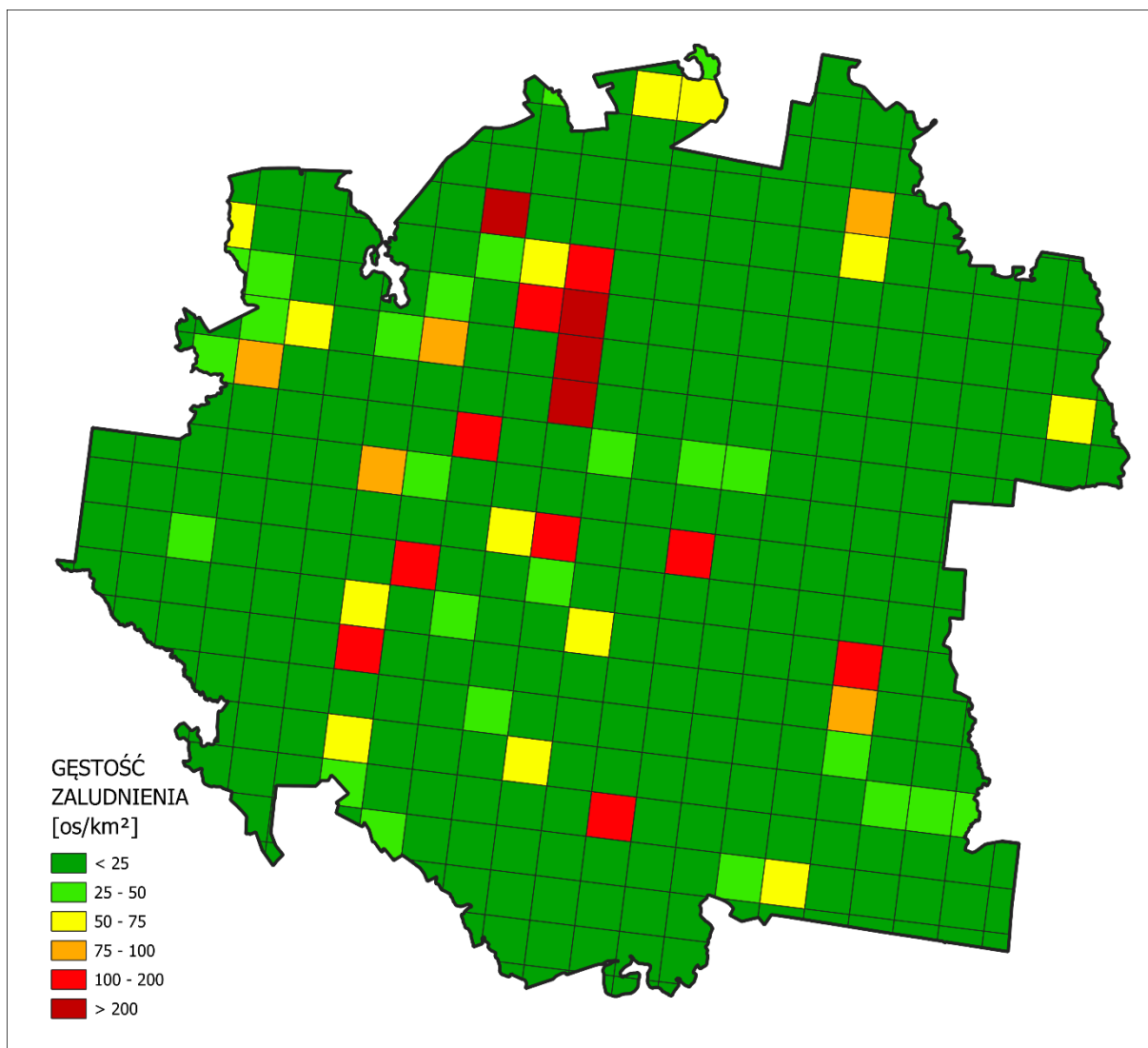
Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Zgodnie z Narodowym Spisem Powszechnym Ludności i Mieszkań z 2011 roku oraz 2021 roku wynika, iż największa gęstość zaludnienia przekraczająca 100 os./km² występowała na terenie miejscowości Piecki, Brejdyny, Krutyń oraz Stare Kielbunki. Jednocześnie na przestrzeni omawianej dekady zaobserwowano wzrost gęstości zaludnienia w Pieckach, natomiast gęstość zaludnienia w pozostałych miejscowościach Gminy wykazywała tendencję spadkową, m.in. Rosocha i Zgon.

Ryc. 14 Gęstość zaludnienia w gminie Piecki w 2011 roku

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2011 roku, GUS.

Ryc. 15 Gęstość zaludnienia w gminie Piecki w 2021 roku

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 roku, GUS.

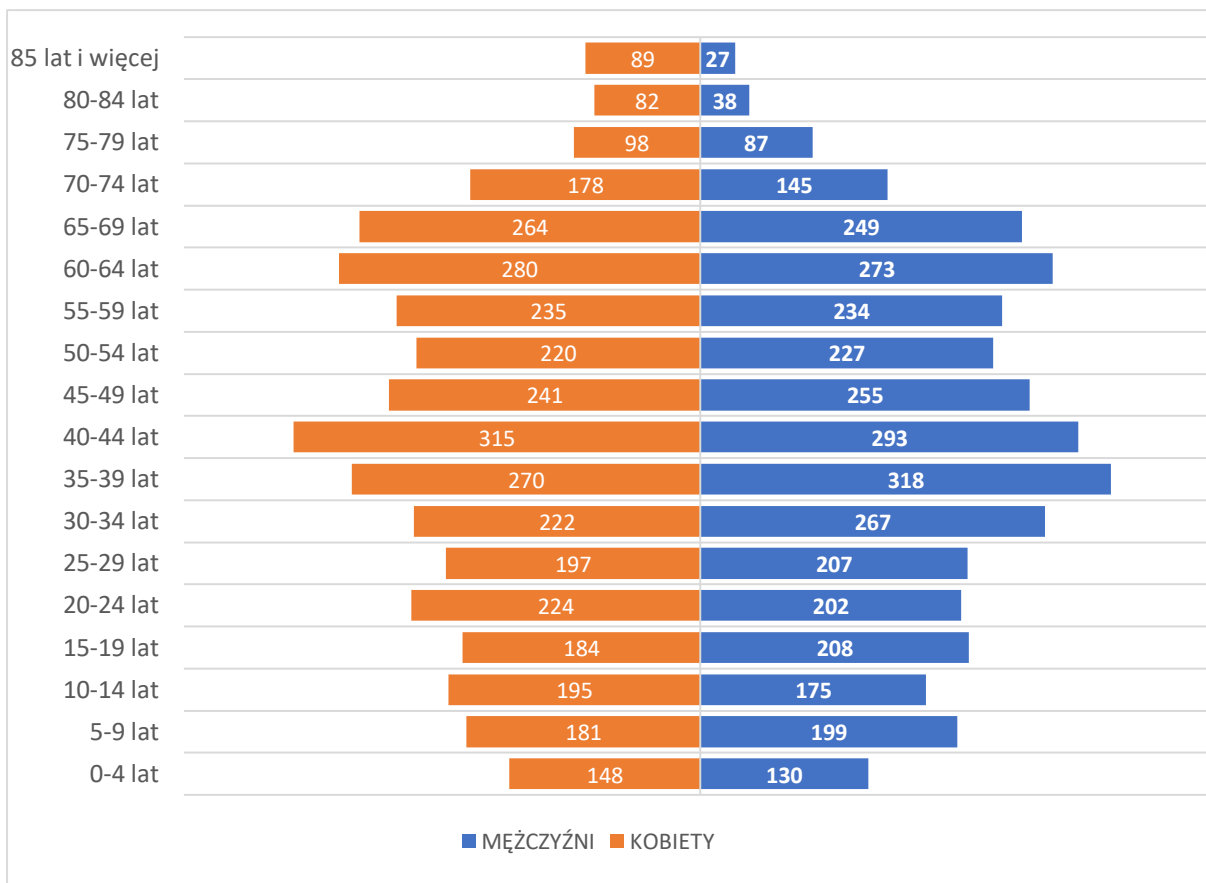
3.1.2. STRUKTURA PŁCI

W strukturze płci gminy Piecki zaznacza się niewielka przewaga kobiet, których liczba wynosi 3 623 w stosunku do liczby 3 534 mężczyzn.²⁷

Współczynnik feminizacji (tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) wynosi zatem 103, co jest wartością identyczną w stosunku do średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego, a jednocześnie niższą od średniej dla powiatu mrągowskiego (105) i kraju (107).²⁸

²⁷ Materiał źródłowy: Dane GUS – stan ludności: ludność wg grup wieku i płci, stan na 31.12.2023 r.

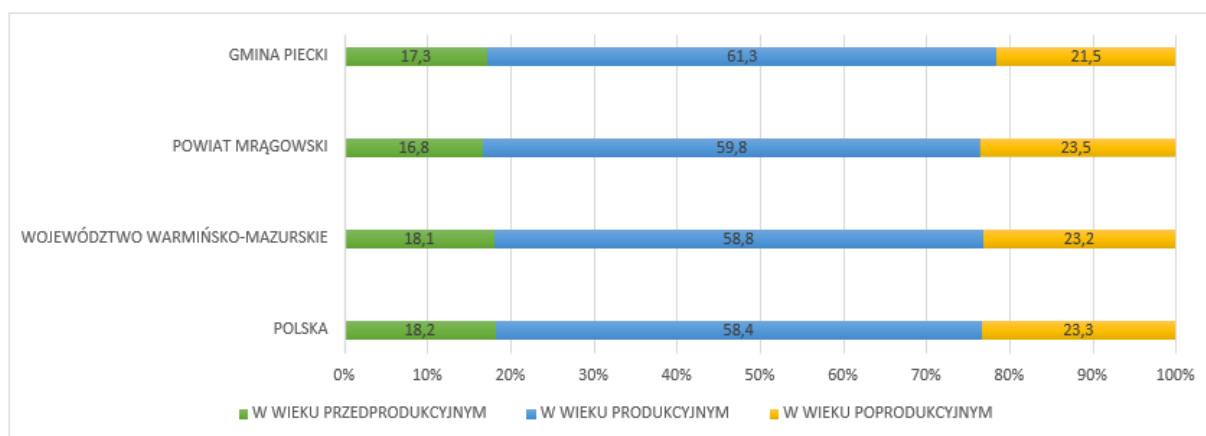
²⁸ Materiał źródłowy: Dane GUS – stan ludności: współczynnik feminizacji, stan na 31.12.2023 r.

Ryc. 16 Piramida wieku i płci w gminie Piecki
 Materiał źródłowy: Dane GUS - stan ludności: ludność wg grup wieku i płci, stan na 31.12.2023 r.

3.1.3. STRUKTURA WIEKOWA LUDNOŚCI

W podziale na ekonomiczne grupy wieku, w gminie Piecki dominuje ludność w wieku produkcyjnym, która stanowi 61,3% ogółu mieszkańców. Drugą grupę stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym, obejmująca 21,5%. Najmniej liczną grupę stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym, której udział wynosi 17,3%. W porównaniu ze wskaźnikami dla Polski, województwa i powiatu, zaznacza się wyższy odsetek ludności w wieku produkcyjnym, a jednocześnie najniższy udział w wieku poprodukcyjnym.²⁹

Ryc. 17 Udział ekonomicznych grup wieku w Gminie na tle powiatu, województwa i kraju
 Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2023 r.

²⁹ Materiał źródłowy: Dane GUS – stan ludności: ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci, stan na 31.12.2023 r.

3.2. PROCESY DEMOGRAFICZNE

3.2.1. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

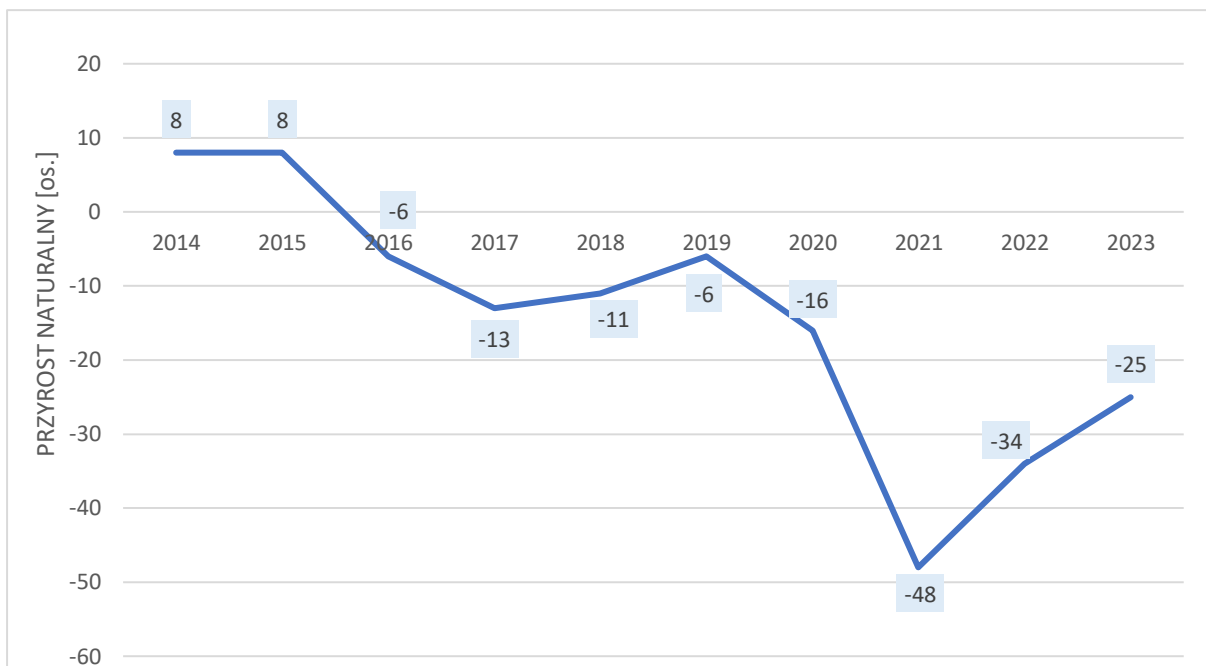
Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat wskaźnik przyrostu naturalnego osiągał przeważnie ujemne wartości i wahał się od - 48 os. w 2021 r. do +8 os. w 2014 r. Średni przyrost naturalny na przestrzeni analizowanych lat wyniósł -14,3 os/rok, a zatem w analizowanym okresie liczba zgonów dość znacznie przewyższała liczbę urodzeń. Dodatni przyrost naturalny zanotowano jedynie w 2014 i 2015 roku.

Należy nadmienić, iż w 2021 r. wskaźnik ten zauważalnie spadł – zmarło o 48 osób więcej niż się urodziło, co było spowodowane rekordową liczbą zgonów. Z pewnym prawdopodobieństwem można uznać, że był to efekt pandemii COVID-19, a co za tym idzie dane za ostatni badany rok nie są reprezentatywne.

Tab. 7 Ruch naturalny ludności w Gminie w latach 2014-2023

RUCH NATURALNY WEDŁUG PŁCI											
ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	ŚREDNIOROCZNIE W LATACH 2014-2023
URODZENIA ŻYWE [os.]											
Ogółem	77	64	76	69	72	75	50	54	47	43	62,7
Mężczyźni	39	36	38	43	33	45	24	23	19	19	31,9
Kobiety	38	28	38	26	39	30	26	31	28	24	30,8
ZGONY OGÓŁEM [os.]											
Ogółem	69	56	82	82	83	81	66	102	81	68	77,0
Mężczyźni	39	32	49	46	46	49	41	49	45	37	43,3
Kobiety	30	24	33	36	37	32	25	53	36	31	33,7
PRZYROST NATURALNY [os.]											
Ogółem	8	8	-6	-13	-11	-6	-16	48	-34	-25	-14,3
Mężczyźni	0	4	-11	-3	-13	-4	-17	-26	-26	-18	-11,4
Kobiety	8	4	5	-10	2	-2	1	-22	-8	-7	-2,9

Material źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Ryc. 18 Przyrost naturalny w Gminie w latach 2014-2023

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

3.2.2. MIGRACJE

W gminie Piecki na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia obserwuje się przede wszystkim ujemne saldo migracji. Napływ ludności zanotowano jedynie w 2021 r., kiedy to z terenu Gminy zameldowało się o 5 osób więcej niż wymeldowało. Relatywnie najmniej korzystnie sytuacja kształtowała się natomiast w 2018 r., wówczas wskaźnik ten wyniósł -76 os.

Średnie saldo migracji w analizowanych latach wyniosło -26,4 os./rok³⁰, natomiast łącznie w analizowanych latach 2014-2023 dokonano 562 zameldowań i 827 wymeldowań, a zatem saldo migracji wyniosło łącznie -265 os.

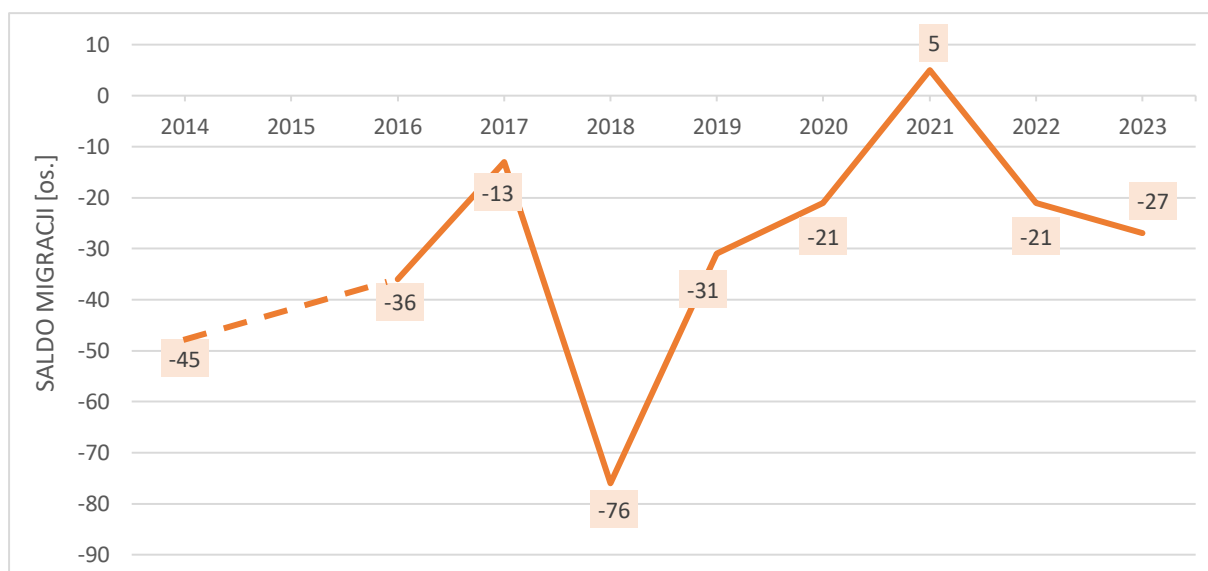
Tab. 8 Migracje w Gminie w latach 2014-2023

MIGRACJE WEDŁUG KIERUNKÓW											
ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	ŚREDNIOROCZNIE W LATACH 2014-2023
ZAMELDOWANIA											
Ogółem	57	0*	59	62	58	65	62	77	58	64	62,4
Z miast	24	21	27	34	33	32	22	34	28	37	29,0
Ze wsi	30	19	30	25	21	27	40	35	22	16	26,5
WYMELDOWANIA											
Ogółem	102	0*	95	75	134	96	83	72	79	91	91,9
Do miast	69	51	62	53	89	67	60	39	48	61	59,9
Na wieś	31	26	33	21	43	29	23	33	28	30	29,7
SALDO MIGRACJI											
Ogółem	-45	0*	-36	-13	-76	-31	-21	5	-21	-27	-26,4

*bd – brak danych, zgodnie z informacją GUS: wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe (w tym ze względu na wysoki błąd losowy próby w badaniach reprezentacyjnych, np. BAEL albo brak informacji porównywalnych).

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

³⁰ Materiał źródłowy: Dane GUS – migracje wewnętrzne i zagraniczne: migracje na pobyt stały gminne wg płci migrantów i kierunku (miasto, wieś), stan na 31.12.2023 r. (obliczenia bez uwzględnienia 2015 r.).

Ryc. 19 Saldo migracji w Gminie w latach 2014-2023

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

3.2.3. RUCH RZECZYWISTY LUDNOŚCI

Przyrost rzeczywisty to zestawienie przyrost naturalnego z saldem migracji, za pomocą którego można zobrazować rzeczywiste zmiany liczby ludności na terenie badanej jednostki. Z analizy współczynnika przyrostu rzeczywistego gminy Piecki i gmin sąsiednich, dokonanej dla okresu dziesięcioletniego (zestawienie roku 2014 z rokiem 2023) wynika, iż liczba ludności wzrosła jedynie w gminie wiejskiej Mrągowo, natomiast w pozostałych jednostkach terytorialnych przyjmowała ujemne wartości (depopulacja).

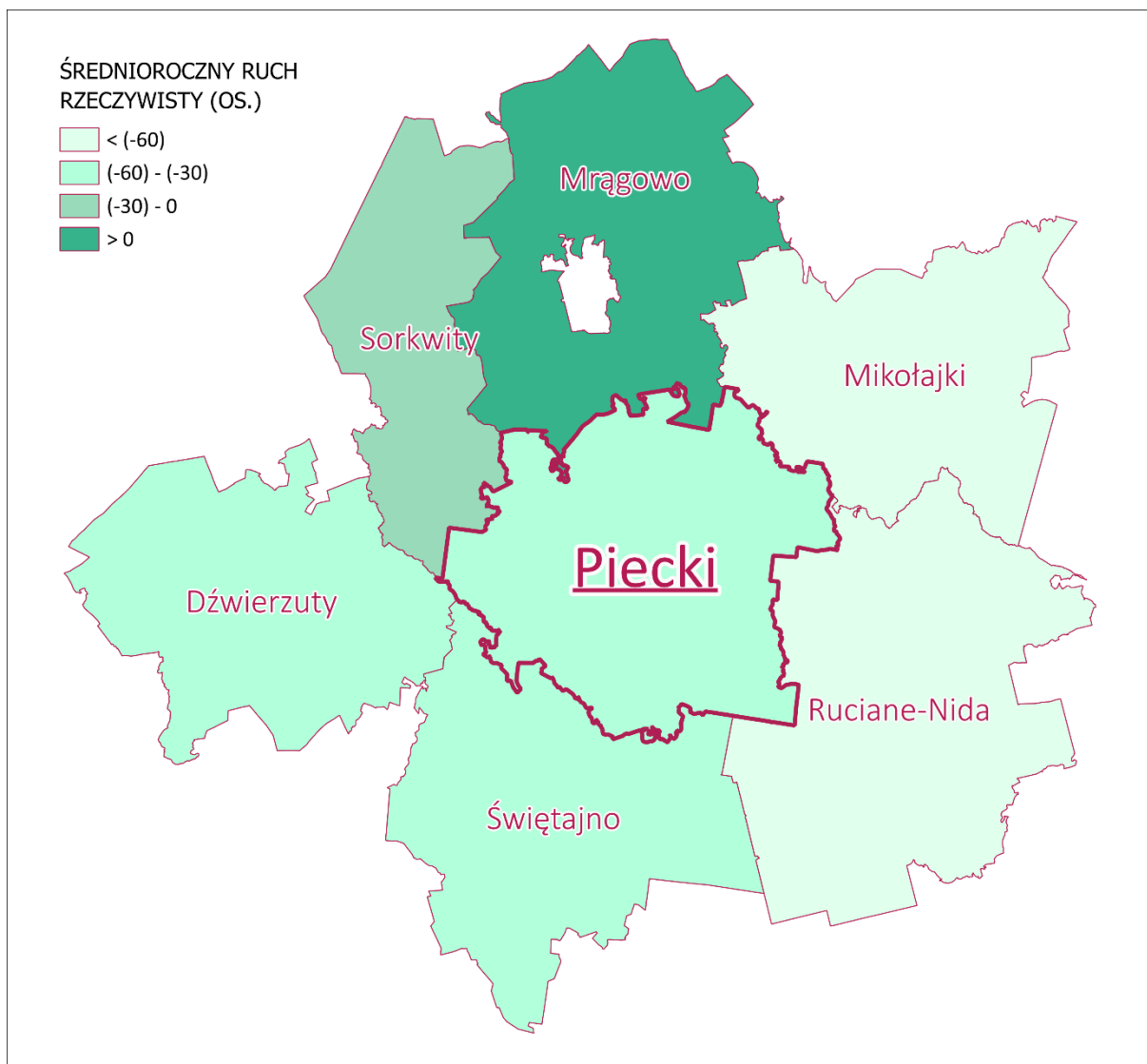
Tab. 9 Wskaźnik przyrostu rzeczywistego w gminie Piecki oraz gminach sąsiednich w latach 2014-2023

PRZYROST RZECZYWISTY											
ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	ŚREDNIOROCZNIE W LATACH 2014-2023
MIKOŁAJKI	-63	-24	-35	-44	-87	-54	-75	-120	-119	-80	-61
MRĄGOWO (gm. wiejska)	59	-5	33	-23	-5	26	33	-42	15	21	6
SORKWITY	-18	-7	-39	-31	-10	-30	-62	-44	-21	-35	-27
RUCIANE-NIDA	-60	2	-90	-85	-109	-83	-94	-113	-54	-35	-74
DŹWIERZUTY	-28	-3	-41	-32	-72	-67	-49	-141	-81	-71	-55
ŚWIĘTAJNO	-16	-16	-86	-44	-34	-104	-54	-62	-54	-43	-48
PIECKI	-37	8	-42	-26	-87	-37	-37	-43	-55	-52	-38

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Spadek liczby ludności w gminie Piecki średnio w analizowanych latach wyniósł -38 os., co w porównaniu do gmin ościennych było trzecim najkorzystniejszym wynikiem, zaraz po gminie Sorkwity oraz gm. wiejskiej Mrągowo.

Zdecydowanie najwyższy wskaźnik zanotowano w gminie wiejskiej Mrągowo, w której liczba ludności wzrastała średniorocznie o 6 os., natomiast najmniej korzystnie sytuacja kształtuje się w Rucianem Nidzie, gdzie ubytek ludności wyniósł -74 os.

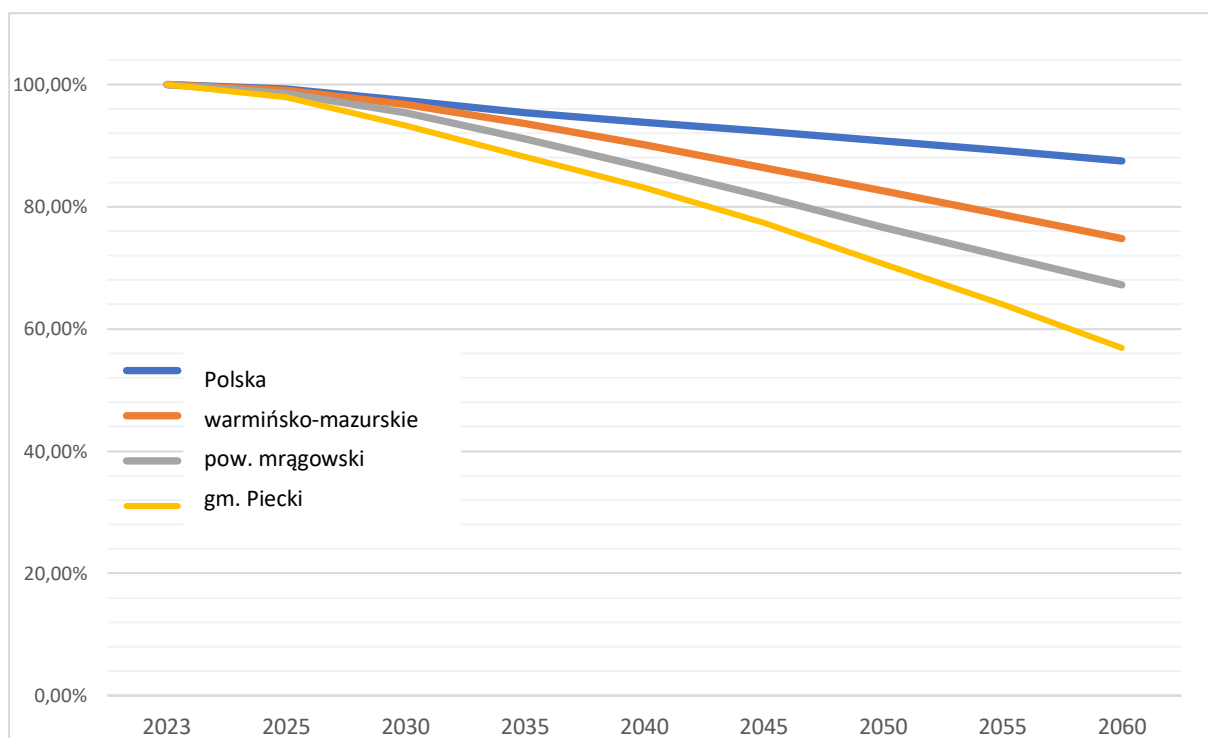

Ryc. 20 Ruch rzeczywisty w gminie Piecki i w gminach sąsiednich w latach 2014-2023

Material źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.3. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA

Zachodzące aktualnie w Polsce i Unii Europejskiej procesy ludnościowe określane są mianem „drugiego przejścia demograficznego” i charakteryzują się m.in. spadkiem liczby urodzeń i zgonów, przesuwaniami średniego wieku rodzenia i tworzenia związków, wzrostem liczby rozwodów oraz niską płodnością. W najbliższych kilkudziesięciu latach przewiduje się dalszy, stopniowy ubytek liczby ludności w Polsce oraz znaczące zmiany struktury wiekowej. Prognozę w tendencji zmian liczby ludności do 2060 r., w stosunku do 2023 r. (2023=100%) dla kraju, województwa, powiatu oraz gminy Piecki zaprezentowano na poniższym wykresie.

Ryc. 21 Prognoza tendencji zmian liczby ludności do 2060 r., w stosunku do 2023 r. (2023=100%) dla Polski, województwa warmińsko-mazurskiego, powiatu mrągowskiego i gminy Piecki

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W perspektywie 2060 r. szacuje się, że ubytek liczby ludności wyniesie:

- w Polsce ok. 12,5%,
- w województwie warmińsko – mazurskim ok. 25,2%,
- w powiecie mrągowskim ok. 33,8%,
- w gminie Piecki ok. 43,1%.

W związku z czym przewiduje się, że spadek liczby ludności w gminie Piecki będzie wyraźnie wyższy niż wskaźniki prognoz demograficznych dla kraju, województwa i powiatu. W dużym stopniu może to być związane ze starzejącym się społeczeństwem Gminy oraz migracjami do miast jej młodych mieszkańców.³¹

Przewidywanie zmian w liczbie ludności zawsze obarczone jest dużą niepewnością i zależne jest od postępujących procesów globalizacyjnych oraz stale zmieniających się postaw światopoglądowych ludności. Szacowanie zaludnienia nabiera szczególnej trudności w kontekście wydarzeń w naszej części Europy (konfliktu militarnego w Ukrainie). Sytuacja z jaką mamy do czynienia od lutego 2022 r. pokazuje, jak dynamiczne mogą być zmiany zachodzące w Polsce i na świecie, w tym zmiany demograficzne. W związku z powyższym, celem strategicznego rozwoju gminy Piecki powinno być przede wszystkim zapewnienie warunków w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym do podnoszenia atrakcyjności Gminy jako miejsca do życia i prowadzenia aktywności gospodarczej, co powinno przełożyć się na sukcesywny wzrost liczby ludności.

³¹ Materiał źródłowy: Główny Urząd Statystyczny: Prognoza ludności dla gmin, powiatów i województw na lata 2023 – 2060.

3.4. WNIOSKI

- ! Relatywnie korzystna struktura demograficzna. Wyższy udział ludności w wieku produkcyjnym na tle powiatu, województwa i kraju, a jednocześnie najniższy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym.
- ! Starzejące się społeczeństwo.
- ! W większości ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego.
- ! W większości ujemne saldo migracji.
- ! Stały, sukcesywny spadek liczby ludności.
- ! Niższe tempo ubytku liczby ludności w stosunku do większości gmin ościennych na przestrzeni ostatnich lat.
- ! Niska gęstość zaludnienia, sprzyjająca pobytowi ludzi.

4 ROLNICTWO, GOSPODARKA I RYNEK PRACY

4.1. ROLNICTWO

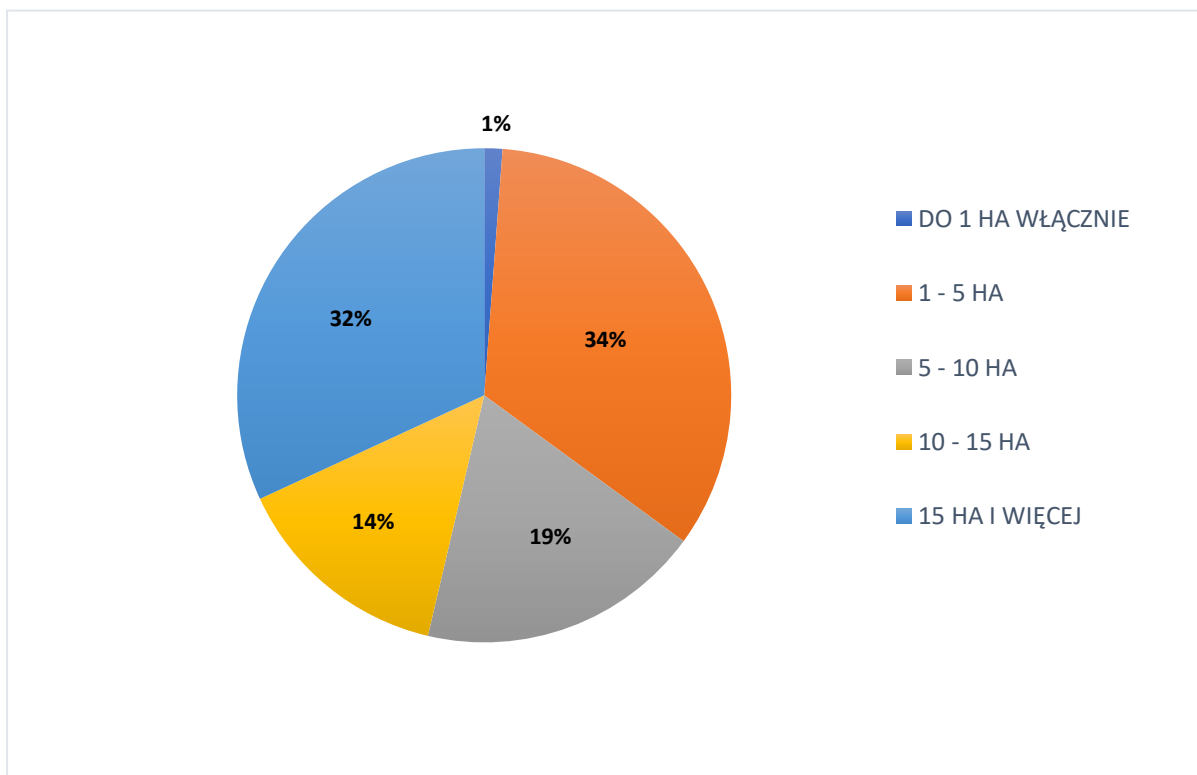
Przestrzenie rolnicze zaraz po gruntach leśnych przeważają w strukturze użytkowania terenu gminy Piecki, stanowiąc ok. 32% jej całkowitej powierzchni tj. ok. 10,0 tys. ha, z czego: grunty orne obejmują 6,1 tys. ha, łąki trwałe ok. 1,2 tys. ha, natomiast pastwiska ok. 2,5 tys. ha.

Głównym kierunkiem produkcji rolnej w gminie Piecki jest produkcja roślinna (najczęściej zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi oraz pszenica), z uwagi na dominujący udział gruntów ornych.

Najkorzystniejsze warunki do rozwoju rolnictwa występują w centralnej części Gminy, co przejawia się w dobrej jakości glebach zaliczanych do klas bonitacyjnych III i IVa, mniej wrażliwych na antropopresję od gleb na pozostałych obszarach.³² Na obszarach o większych przewyższeniach terenu występują gleby o mniejszej przydatności do upraw, podobnie jak na obszarach przylegających do lasów, gdzie występują gleby lekkie V i VI klasy bonitacyjnej.

Zgodnie z danymi PSR 2020 funkcjonuje 505 gospodarstw rolnych, z czego 499 to gospodarstwa indywidualne, a ich ogólna powierzchnia wynosi niemal 10,0 tys. ha. W gospodarstwach rolnych pracuje 979 osób, w tym 597 mężczyzn i 382 kobiety. Ponadto 267 gospodarstw prowadzi sprzedaż własnych produktów rolnych (ok. 53%).

Struktura gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych wskazuje, iż największy udział mają gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha oraz gospodarstwa powyżej 15 ha (kolejno 34% i 32%), znikoma jest natomiast liczba gospodarstw o powierzchni do 1 ha (ok. 1%).³³

Ryc. 22 Udział gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020 – dane wg siedziby gospodarstwa.

³² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki, 2022.

³³ Materiał źródłowy: Powszechny Spis Rolny 2020 – dane wg siedziby gospodarstwa.

Na przestrzeni lat 2010-2020 zaobserwowano spadek udziału rolnictwa w sektorze gospodarki na terenie gminy Piecki. Zanotowano, że liczba gospodarstw rolnych w ciągu analizowanych lat spadła niemal o połowę (o 502 szt.). Ponadto zaobserwowano bardzo wyraźny spadek gospodarstw o powierzchni do 1 ha (z 481 szt. do 6 szt.), a zatem wzrosła średnia wielkość gospodarstwa rolnego. Różnice zauważalne są również w pogłowie zwierząt gospodarczych oraz zasiewie upraw, gdzie nastąpił:

- spadek pogłowia drobiu o ok. 38%;
- wzrost pogłowia bydła o ok. 2%;
- wzrost powierzchni zasiewów upraw o ok. 8%.

Szczegółowe wartości dotyczące gospodarki rolnej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 10 Gospodarka rolna na terenie Gminy – porównanie 2020 r. z 2010 r.

WARTOŚĆ		MIARA	2010	2020
Gospodarstwa rolne		szt.	1 007	505
Gospodarstwa domowe	z dochodem z działalności rolniczej	szt.	803	499
	z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	szt.	189	113
Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych		ha	9 886,58	9 996,16
Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	do 1 ha włącznie	szt.	481	6
	1 - 5 ha	szt.	206	171
	5 - 10 ha	szt.	89	94
	10 -15 ha	szt.	73	73
	15 ha i więcej	szt.	158	161
Pogłowie zwierząt gospodarskich	bydło ogółem	szt.	6 479	6 637
	drób ogółem	szt.	22 266	13 700
	trzoda chlewna ogółem	szt.	11 519	bd*
Powierzchnia zasiewów upraw		ha	2 851,22	3 073,51
Gospodarstwa stosujące nawożenie		szt.	231	183
Ciągniki w gospodarstwach rolnych		szt.	501	541
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego	grunty ogółem	ha	9,82	19,79
	użytki rolne ogółem	ha	8,84	18,48

* bd (brak danych).

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2020, 2010 – dane wg siedziby gospodarstwa.

4.2. PODMIOTY GOSPODARCZE

4.2.1. LICZEBNOŚĆ

Za podmiot gospodarczy uznaje się podmiot prowadzący działalność gospodarczą opartą na tzw. wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, czyli zgłoszeniu rodzaju prowadzonej działalności, miejsca jej prowadzenia i danych osoby prowadzącej w urzędzie gminy. Może nim być osoba fizyczna, osoba prawna, a także jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, utworzona zgodnie z przepisami prawa, jeżeli jej przedmiot działania obejmuje prowadzenie działalności gospodarczej.

Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia liczba podmiotów gospodarczych wykazywała tendencję wzrostową. W 2014 r. funkcjonowało 556 podmiotów, a w 2023 r. ich liczba wzrosła do poziomu 643. Wyraźnie przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (523 w 2023 r., tj. ok 81% wszystkich podmiotów gospodarczych w Gminie).

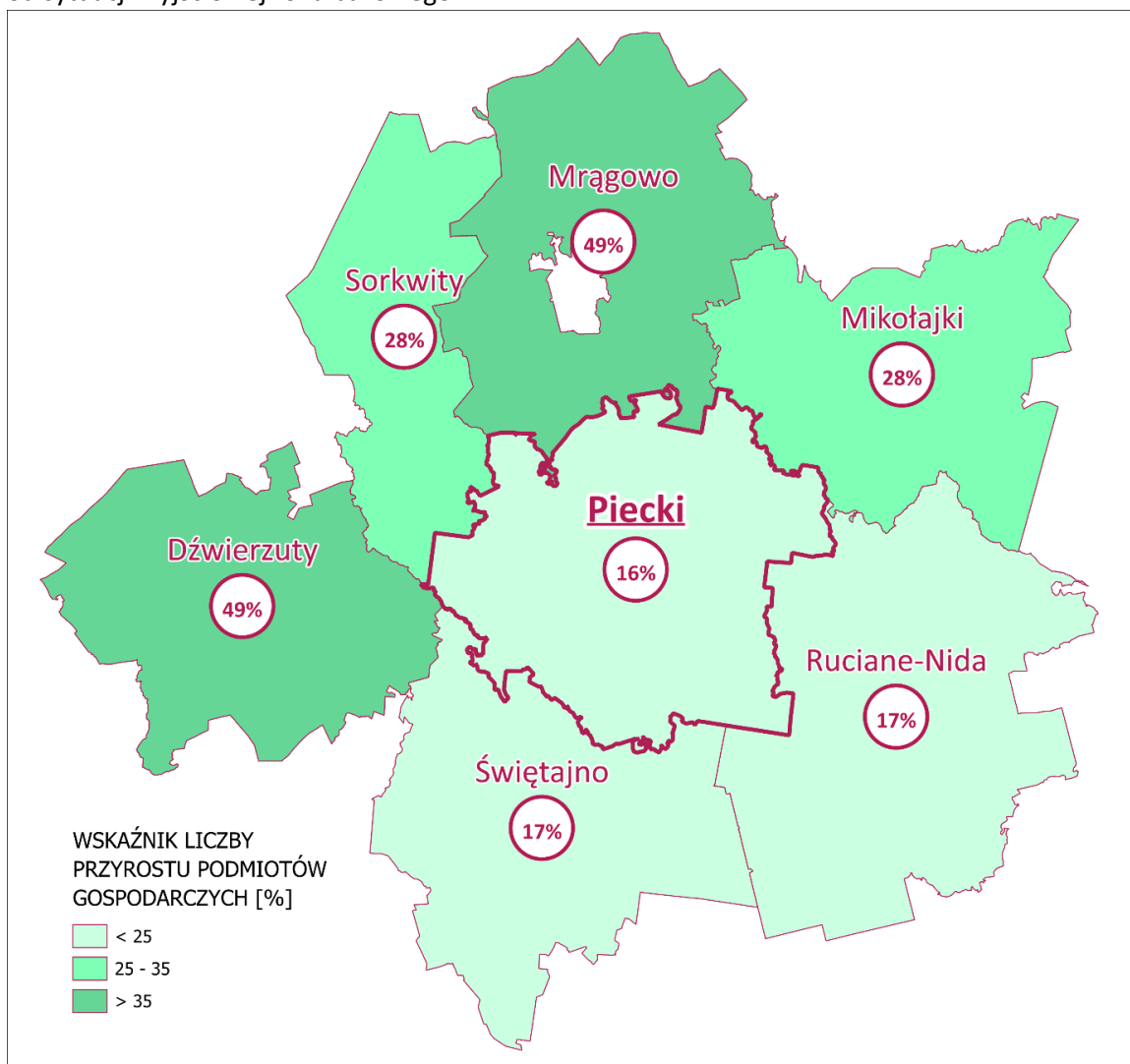
Tab. 11 Podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie Gminy w latach 2014-2023

ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sektor publiczny	17	17	18	14	15	14	14	14	14	14
Sektor prywatny	539	546	537	545	571	591	608	632	623	627
w tym jdg	452	458	445	456	490	503	518	538	531	523
Ogółem podmioty gospodarcze	556	566	556	559	588	606	624	648	639	643

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Analizując tempo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w stosunku do gmin sąsiednich (zestawienie roku 2014 z rokiem 2023) można zauważyć, iż w gminie Piecki było ono bardzo niskie (16%). Wynik ten plasuje Gminę na ostatnim miejscu, natomiast zdecydowanie najwyższe wskaźniki wzrostu zanotowano kolejno w gminie wiejskiej Mrągowo oraz w gm. Dźwierzuty. Stosunkowo porównywalny, choć nieznacznie wyższy od gm. Piecki wynik zanotowały gminy Ruciane - Nida oraz Świętajno (tj. 17%).

Należy przy tym mieć na względzie, że analizowane zjawisko dotyczy nie tyle samego poziomu przedsiębiorczości w gminach, co jego wzrostu na przestrzeni lat, którego wielkość jest wprost zależna od sytuacji wyjściowej roku bazowego.

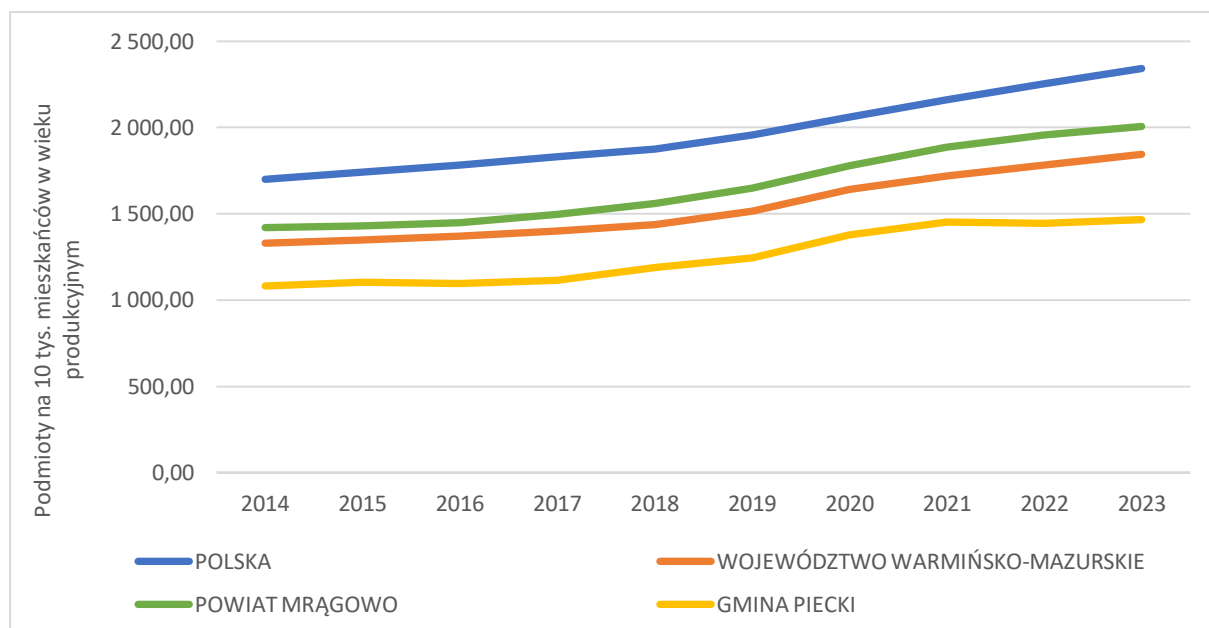
Ryc. 23 Procentowy wzrost liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Piecki i w gminach sąsiednich w latach 2014-2023

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Bazując na wartościach wskaźnikowych (przeliczając liczbę podmiotów gospodarczych na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym), można dokonać analizy porównawczej z jednostkami administracyjnymi poszczególnych poziomów terytorialnych. Dane za 2023 r. wskazują, że na terenie gminy Piecki funkcjonuje 1 466,7 podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. os. w wieku produkcyjnym, podczas gdy średnio w:

- kraju jest to 2 342,5 podmiotów/10 tys. os. w wieku produkcyjnym;
- województwie warmińsko-mazurskim jest to 1 845,2 podmiotów/10 tys. os. w wieku produkcyjnym;
- powiecie mrągowskim jest to 2 006,6 podmiotów/10 tys. os. w wieku produkcyjnym.

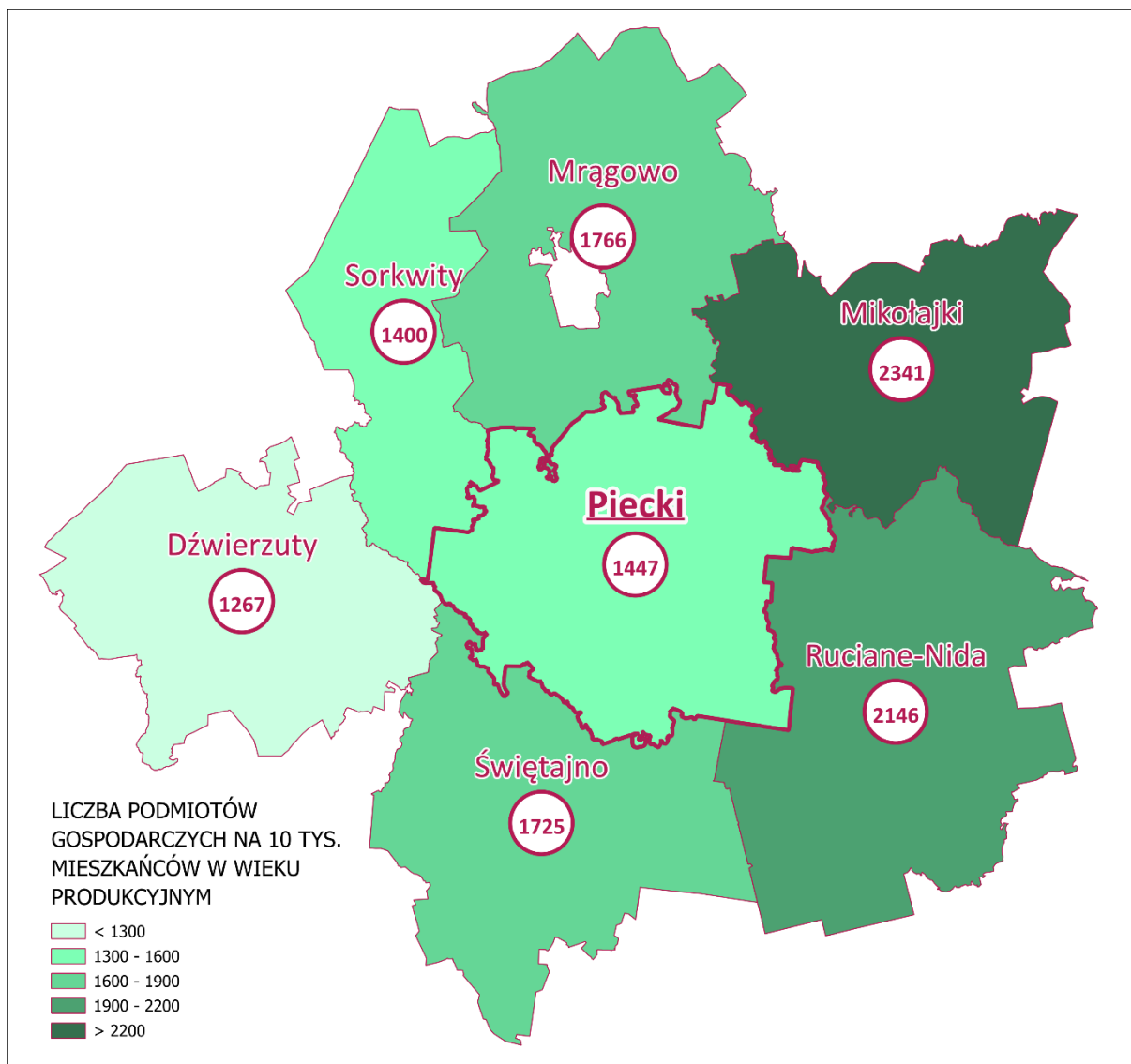
Należy zatem uznać, że poziom przedsiębiorczości w Gminie jest niższy od średniej dla powiatu, województwa i kraju. Na przestrzeni ostatnich lat dysproporcja ta utrzymywała się na relatywnie zbliżonym poziomie:

Ryc. 24 Podmioty gospodarcze w przeliczeniu 10 tys. osób w wieku produkcyjnym w Gminie na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2014-2023

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Analizując opisywany wskaźnik w odniesieniu do gmin ościennych (dane za 2023 r.), uwidacznia się poziom przedsiębiorczości w poszczególnych jednostkach.

Ryc. 25 Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. os. w wieku produkcyjnym w gminie Piecki i w gminach sąsiednich w 2023 r.

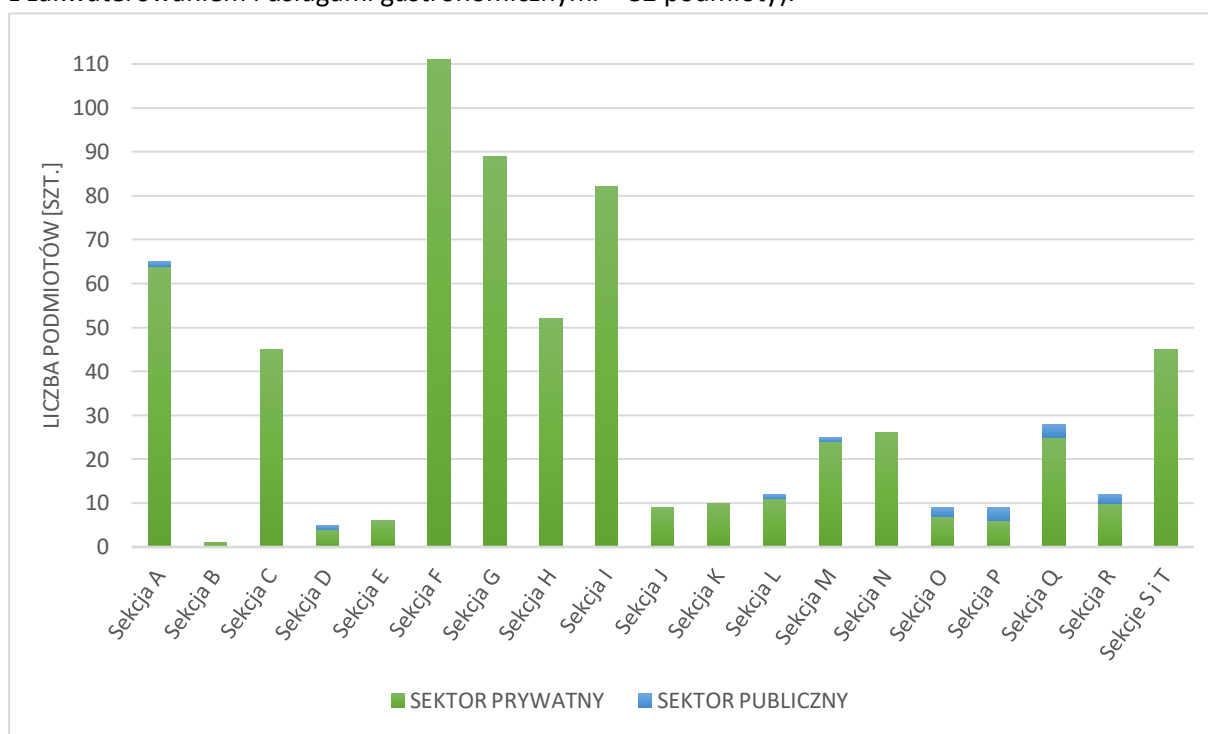
Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując liczbę podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym na tle gmin ościennych wynika, iż gmina Piecki plasuje się dopiero na piątym miejscu. W niniejszym zestawieniu przoduje gmina Mikołajki, co jest zrozumiałe ze względu na jej znaczną atrakcyjność turystyczną, natomiast najmniej korzystnie sytuacja plasuje się w gminie Dźwierzuty.

4.2.2. RODZAJ

W sektorze publicznym zarejestrowanych jest łącznie 14 podmiotów gospodarczych, które dotyczą: edukacji (3), opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (3), administracji publicznej i obrony narodowej oraz obowiązkowych zabezpieczeń społecznych (2), działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (2), sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (1), działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (1), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (1) oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (1).

Sektor prywatny charakteryzuje się natomiast wysoką liczbą podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w sekcji F (Budownictwo – 111 podmiotów), sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 89 podmiotów) oraz sekcji I (Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 82 podmioty).

Ryc. 26 Podmioty gospodarcze wg sekcji działań PKD 2007 zarejestrowane na terenie Gminy w 2023 roku

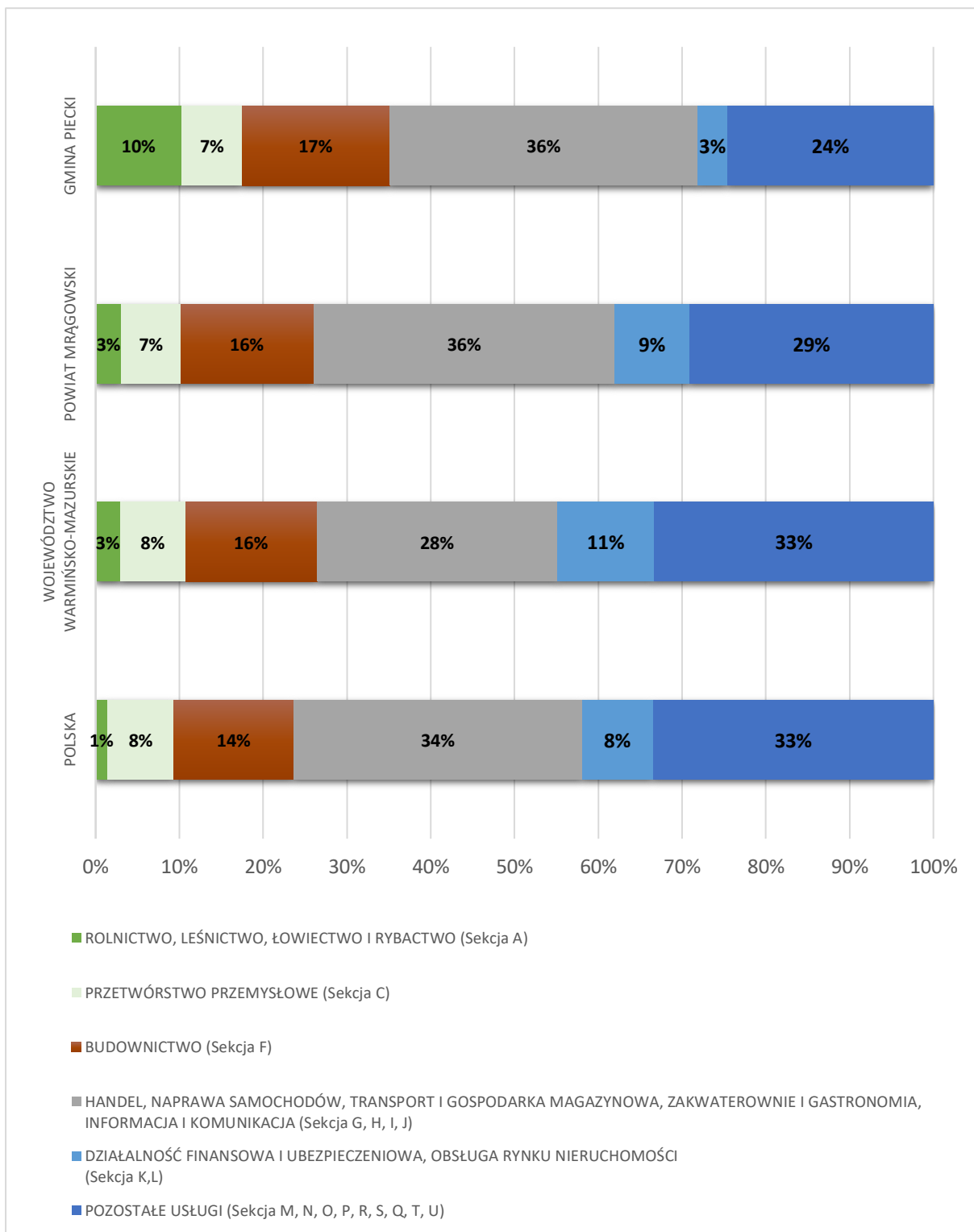
Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Objaśnienia:

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie.
- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe
- Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
- Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- Sekcja F – Budownictwo
- Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa
- Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- Sekcja J – Informacja i komunikacja
- Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- Sekcja P – Edukacja
- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- Sekcja S – Pozostała działalność usługowa
- Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby.

Gmina Piecki na tle kraju, województwa warmińsko-mazurskiego i powiatu mrągowskiego charakteryzuje się wyższym odsetkiem osób prowadzących działalność w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (ok. 10%) oraz budownictwa (ok. 17%).

Najmniejszy odsetek podmiotów gospodarczych na terenie Gminy przypada na działalność finansową, ubezpieczeniową i obsługę rynku nieruchomości (ok. 3%).

Ryc. 27 Struktura podmiotów gospodarczych wg. sekcji PKD 2007 w 2023 r. w podziale na dane dla Gminy, powiatu, województwa i kraju

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

4.2.3. WIELKOŚĆ

Spśród funkcjonujących 643 podmiotów gospodarczych, aż 620 stanowiły podmioty zatrudniające 0-9 os., natomiast 19 podmiotów zatrudniało 10-49 os. Na terenie Gminy znajdują się również 4 zakłady zatrudniające od 50 do 249 os., natomiast nie funkcjonują duże przedsiębiorstwa.

W związku z powyższym dominują tutaj podmioty mające charakter mikroprzedsiębiorstw, zaś udział małych i średnich przedsiębiorstw jest niewielki.³⁴

4.3. RYNEK PRACY

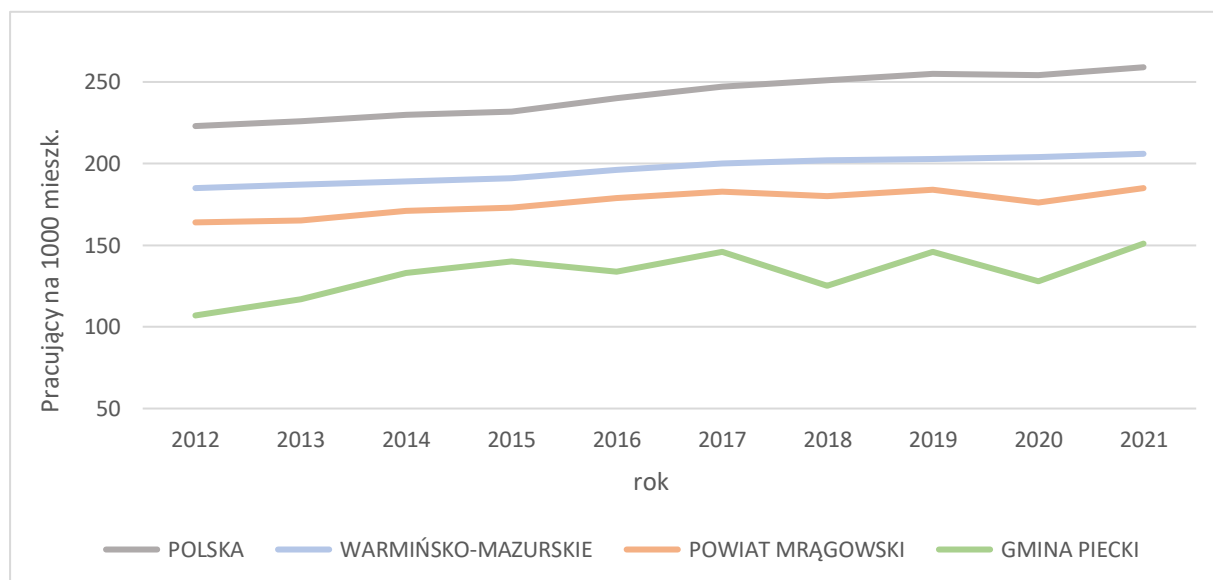
4.3.1. PRACUJĄCY

Na terenie gminy Piecki liczba pracujących wynosi 1 094 os., z czego większość stanowią kobiety – 569, wobec 525 mężczyzn. Do 2015 r. obserwowana była ogólna tendencja wzrostowa pracujących ogółem, a także w podziale na płeć, natomiast w kolejnych latach liczba ta była nieregularna i wahała się w przedziale 900 – 1 100 os.

Tab. 12 Struktura osób pracujących na terenie Gminy w latach 2012-2021

PŁEĆ/ROK	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mężczyźni	429	469	501	518	535	577	475	561	463	525
Kobiety	416	444	532	567	495	547	478	543	476	569
Ogółem	845	913	1 033	1 085	1 030	1 124	953	1 104	939	1 094

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2021 r. (brak nowszych danych).

Ryc. 28 Pracujący na 1000 mieszkańców w Gminie na tle powiatu, województwa i kraju w latach 2012-2021

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2022 r. (brak nowszych danych).

Sukcesywnie wrasta natomiast wskaźnik liczby osób pracujących przypadających na 1000 mieszkańców. W 2012 r. wyniósł on jedynie 107 os./1000 mieszk., w 2019 r. było to już 146 os./1000 mieszk., a w 2021 wyniósł on 151 os./1000 mieszk.

Ponadto wskaźnik ten jest zatem znacznie niższy w stosunku do średniej dla powiatu mrągowskiego (185 os.), województwa warmińsko-mazurskiego (206 os.) i kraju (259 os.).³⁵

³⁴ Mikroprzedsiębiorstwa – zatrudniają do 9 pracowników, osiągają roczny obrót nieprzekraczający 2 milionów euro lub sumy aktywów bilansu na koniec jednego z dwóch ostatnich lat obrotowych nie przekroczyły równowartości tej kwoty;

Małe przedsiębiorstwa – zatrudniają od 10 do 49 pracowników, a roczny obrót lub sumy aktywów bilansu na koniec jednego z dwóch ostatnich lat obrotowych nie przekraczają równowartości 10 milionów euro;

Średnie przedsiębiorstwa – zatrudniają od 50 do 249 pracowników, natomiast roczne obroty nie przekraczają równowartości 50 milionów euro, sumy aktywów bilansu na koniec jednego z dwóch ostatnich lat obrotowych nie mogą przekroczyć równowartości 43 milionów euro;

Duże przedsiębiorstwa – pozostałe przedsiębiorstwa, które przekraczają limity dla wyżej wymienionych firm.

³⁵ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2021 r. (brak nowszych danych).

4.3.2. BEZROBOCIE

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy Piecki wynosi 4,4%, przy czym bezrobocie wśród mężczyzn to 3,9%, natomiast wśród kobiet 5,1%. W 2023 r. zarejestrowanych bezrobotnych było w sumie 194 os., z czego 92 os. stanowili mężczyźni, wobec 102 kobiet.³⁶

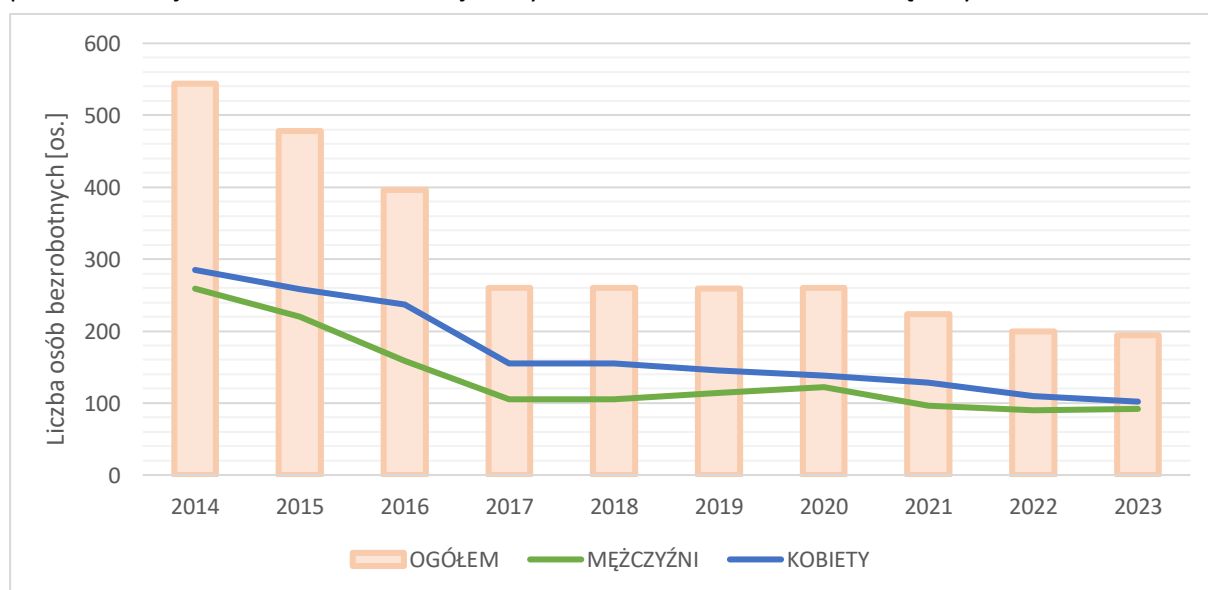
Tab. 13 Liczba bezrobotnych na terenie Gminy w latach 2014-2023

PŁEĆ/ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2022	2022	2023
Mężczyźni	259	220	159	105	105	114	122	96	90	92
Kobiety	285	258	237	155	155	145	138	128	110	102
Ogółem	544	478	396	260	260	259	260	224	200	194

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia obserwuje się wyraźny spadek bezrobocia w gminie Piecki. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych spadła w okresie 2014-2023 o 350 osób, czyli o ok. 64%. W strukturze zarejestrowanych bezrobotnych zauważalnie dominowały kobiety. Najwyższą liczbę bezrobotnych zarejestrowano w 2014 r. – 544 osoby, zaś najniższą w 2023 r. – 194 osoby.³⁷

Do chwilowego zatrzymania spadku wskaźnika bezrobocia w 2020 r. mogła przyczynić się pandemia COVID-19, która spowodowała załamanie gospodarcze i trudną sytuację na rynku. Sytuacja pandemiczna jaka wówczas miała miejsce była niezależna od działań wewnętrznych w Gminie.

Ryc. 29 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w latach 2014-2023

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

³⁶ Materiał źródłowy: Dane GUS – rynek pracy: bezrobocie rejestrowane: bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci, stan na 31.12.2023 r.

³⁷ Materiał źródłowy: Dane GUS – rynek pracy: bezrobocie rejestrowane: bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach, stan na 31.12.2023 r.

4.4. TERENY INWESTYCYJNE

Gmina Piecki posiada gminne tereny inwestycyjne zlokalizowane na zachód od ul. Polnej, na wysokości skrzyżowań z ul. Topolową, zaplanowane jako obszary zabudowy mieszkalno-usługowej i rzemiosła. Na terenie Gminy zlokalizowane są również tereny z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową, usługową, produkcyjną oraz sakralną, określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w miejscowościach Piecki, Krutyń, Goleń oraz Dobry Lasek. Gmina jest również w trakcie procedowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczającego granice obszernego terenu inwestycyjnego w miejscowości Piecki. Realizacja zagospodarowania, zgodna z ustaleniami planów miejscowych stworzą korzystne warunki do kompleksowej oferty inwestycyjnej dla przedsiębiorców, w tym docelowo poprzez tereny uzbrojone w infrastrukturę techniczną.³⁸

4.5. WNIOSKI

- ! Stosunkowo korzystne warunki agroekologiczne do produkcji rolniczej (relatywnie duży udział gleb przeciętnej i dobrej jakości).
- ! Malejący poziom bezrobocia.
- ! W dalszym ciągu wyraźnie niższy od średniej w powiecie, województwie i kraju poziom przedsiębiorczości.
- ! Relatywnie niski w stosunku do gmin ościennych poziom przedsiębiorczości.
- ! Brak dużych przedsiębiorstw.
- ! W dalszym ciągu zbyt niski wskaźnik zatrudnienia.
- ! Obecność ofert inwestycyjnych dla przedsiębiorców, w tym obecność kompleksowo uzbrojonych terenów inwestycyjnych.

³⁸ Materiał źródłowy: Urząd Gminy Piecki.

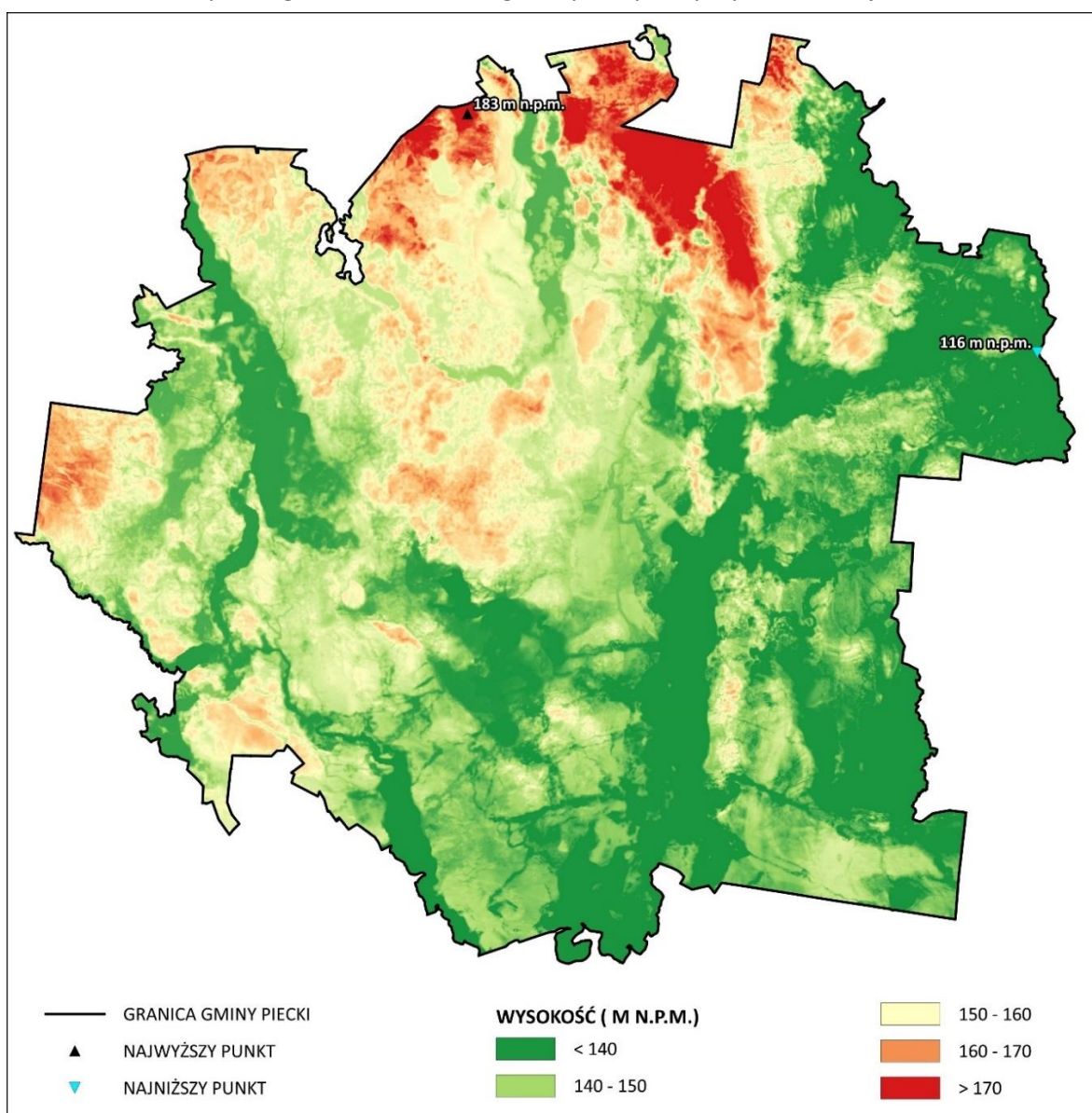
5 ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

5.1. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE

5.1.1. UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Obszar gminy Piecki położony jest w zasięgu najmłodszego zlodowacenia plejstoceńskiego (Bałtyckiego). Ukształtowanie powierzchni terenu jest w większości płaskie lub lekko faliste, co związane jest z położeniem obszaru Gminy w obrębie wysoczyzny morenowej i równin sandrowych, o przeważnie niewielkich spadkach terenowych, nie przekraczających 5-10°.

Wyjątek stanowią strome brzegi niektórych jezior (ryny subglacjalne), gdzie nachylenia stoków osiągają lokalnie znaczne wartości (powyżej 15-20°). Ponadto znaczne spadki terenowe znajdują się również w niektórych fragmentach stref marginalnych wysoczyzny morenowej.

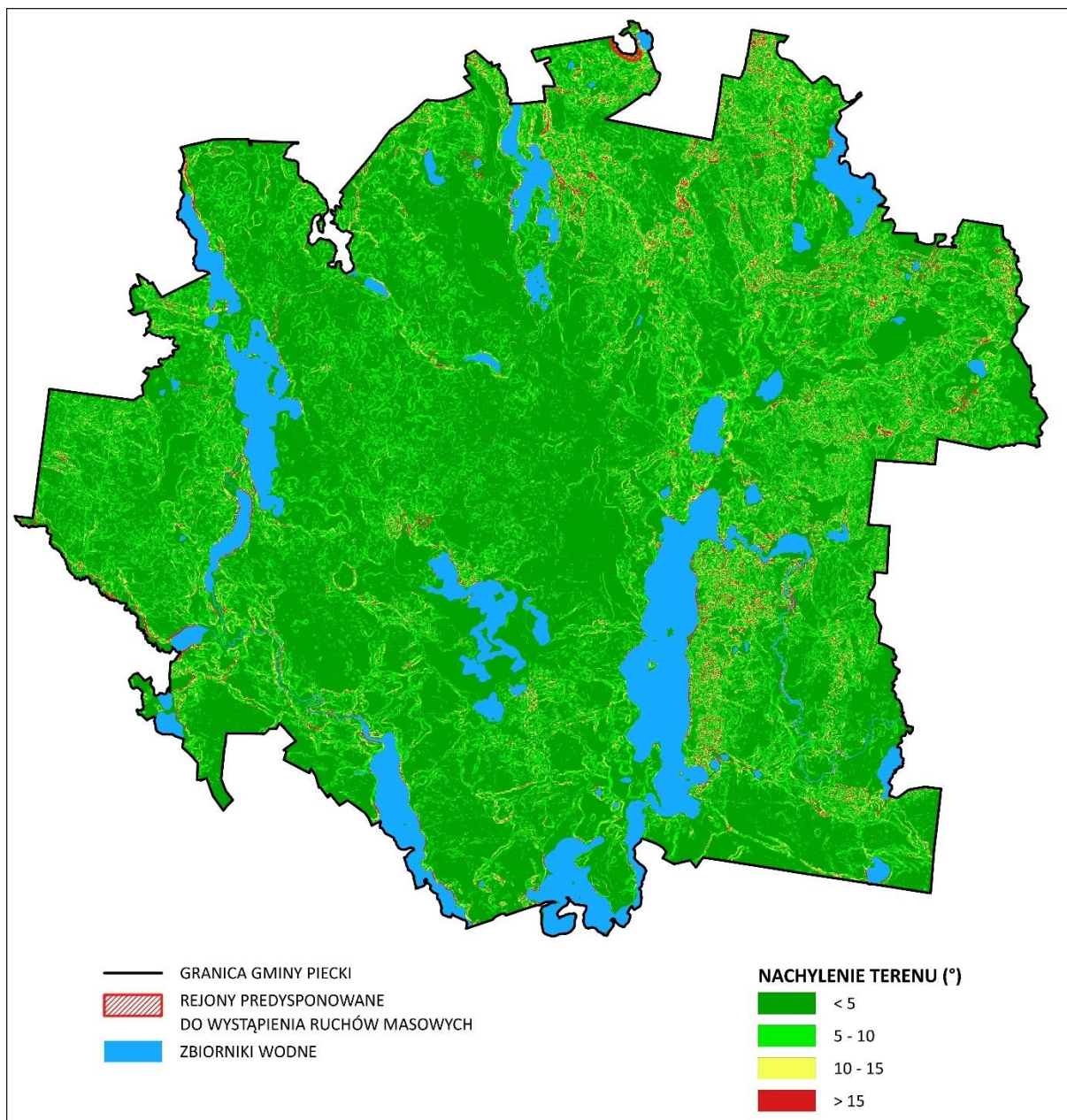

Ryc. 30 Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Piecki

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych Numerycznego Modelu Terenu (NMT); geoportal.

Obszar Gminy wyniesiony jest od ok. 116 m n.p.m. w jej wschodniej części, w dolinie rzeki Krutynia, do ok. 183 m n.p.m. na morenie czołowej w północnej części Gminy. Deniwelacje terenu nie przekraczają zazwyczaj kilku-, kilkunastu metrów.

Rzeźba terenu w większości nie stwarza istotnych ograniczeń dla wdrażania procesów rozwojowych. Ograniczenia występują głównie na obszarach o większych spadkach terenowych oraz na terenach zagrożonych ruchami masowymi, gdzie występują osuwiska (opisane szerzej w rozdz. 9.3.4.).

Ryc. 31 Klasy nachylenia terenu oraz rejony predysponowane do występowania ruchów masowych na terenie gminy Piecki

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych Numerycznego Modelu Terenu (NMT); geoportal.

5.1.2. LITOSFERA I GLEBY

Przypowierzchniowa budowa geologiczna jest efektem procesów rzeźbotwórczych zachodzących w okresie czwartorzędu, w epokach plejstocenu i holocenu. Osady plejstoceńskie związane są z okresem zlodowacenia północnopolskiego i występującymi wówczas procesami glacialnymi (lodowcowymi) i fluwioglacialnymi (rzeczno-lodowcowymi). Osady holocenięskie związane są z procesami erozyjnymi i akumulacyjnymi zachodzącymi przede wszystkim w dolinach rzecznych i zagłębieniach terenowych.

Powierzchnia gminy Piecki zbudowana jest zarówno z utworów trudno-przepuszczalnych tj. gliny zwałowej, jak również łatwo-przepuszczalnych (piaski i żwiry wodnolodowcowe). Utwory gliniaste wykształciły się głównie w centralnej i północnej części Gminy, gdzie znajduje się falista wysoczyzna morenowa, natomiast utwory piaszczysto-żwirowe w części wschodniej, w której położony jest zwarty kompleks leśny Puszczy Piskiej na równinie sandrowej. Ponadto w dolinach rzecznych oraz w obrębie niektórych zagłębień terenowych i jezior polodowcowych występować mogą utwory torfowe.³⁹

Ze względu na dominujące gliniaste podłoże w centralnej części Gminy, wykształciły się gleby o stosunkowo korzystnych warunkach dla produkcji rolniczej. Mniej korzystne warunki agroekologiczne występują natomiast w rejonach, gdzie dominuje piaszczyste podłoże oraz w miejscach z płytko położoną warstwą wodonośną.

W graniach Gminy dominują gleby brunatne kompleksu pszennego. Pod względem bonitacyjnym stosunkowo często występują gleby klasy III i IV. Znajdują się tutaj również gleby kompleksu pszennego - żytniego, natomiast na terenach wyżej wyniesionych wykształciły się gleby kompleksu pszennego wadliwego. W pobliżu zwartych kompleksów leśnych oraz w rejonach niżej usytuowanych na użytkach zielonych występują gleby lekkie oraz gleby torfowe, o V lub VI klasie bonitacyjnej.⁴⁰

5.1.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Pod względem podziału hydrograficznego obszar gminy Piecki położony jest na terenie:

- zlewni Zalewu Wiślanego (I rzędu) – północna część Gminy;
 - zlewni rzeki Pregoty (II rzędu);
 - zlewni rzeki Łyny (III rzędu);
- dorzecza Wisły (I rzędu) – przeważająca część Gminy;
 - zlewni rzeki Narew (II rzędu);
 - zlewni rzeki Pisa (III rzędu).

Zasoby wód powierzchniowych w gminie Piecki tworzą w większości ciekі należące do zlewni rzeki Narew, w tym największy ciek w Gminie – Krutynia. Całkowita długość rzeki wynosi niemal 100 km, natomiast powierzchnia jej dorzecza to ok. 640 km². Krutynia stanowi jednocześnie jeden z najpiękniejszych szlaków spływów kajakowych na terenie Europy.

Inne ciekі występujące w Gminie to m.in. Uklanka, Babant, Dobry Las, Babięcka Struga, Dajna, Jorzec oraz pozostałe zazwyczaj bezimienne strugi i kanały.

Na zasoby wód powierzchniowych składają się również liczne jeziora polodowcowe powiązane z rzekami, wśród których największe to: Mokre, Białe, Zdrużno, Wągiel, Zyzdrój Wielki, Dłużec, Nawiady, Majcz Wielki, Gant, Kołowin. Całkowita powierzchnia obszarów zajętych przez naturalne zbiorniki wodne wynosi ok. 3 020 ha, co przekłada się na jeziorność na poziomie ok. 9,5%.⁴¹

³⁹ Materiał źródłowy: Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, 1:50 000.

⁴⁰ Materiał źródłowy: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki, 2022.

⁴¹ Obliczenia na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

Dodatkowo do wód powierzchniowych zalicza się niewielkie zbiorniki w postaci stawów hodowlanych oraz oczek wodnych. W granicach Gminy występuje system rowów i kanałów melioracyjnych, który znajduje się na terenach użytkowanych rolniczo.

Obszar gminy Piecki położony jest na obszarze Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Białymstoku. W stosunku do jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) występujących w Gminie obowiązuje *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* oraz *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Pregoły*⁴², w którym określono cele środowiskowe i ryzyko ich nieosiągnięcia:

Tab. 14 Charakterystyka i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych w Gminie

NAZWA I KOD JCWP	STATUS	POWIERZCHNIA ZLEWNI JCWP (km ²)	OCENA STANU OGÓLNEGO	OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELU ŚRODOWISKOWEGO
Dejna do jez. Dejnowa (RW70001858482953)	Naturalna	258,14	Zły	Zagrożona
Krutynia do jez. Bełdany (RW2000182643699)	Naturalna	735,86	Brak danych	Niezagrożona
Probarskie (LW30496)	Naturalna	8,73	Zły	Niezagrożona
Jurzec (RW20001726419299)	Naturalna	77,74	Zły	Zagrożona
Białe (LW30198)	Naturalna	12,37	Zły	Zagrożona
Krzywe (LW30199)	Naturalna	13,99	Zły	Niezagrożona
Ganckie (LW30202)	Naturalna	4,21	Brak danych	Niezagrożona
Mokre (LW30219)	Naturalna	37,74	Zły	Zagrożona
Nawiady (LW30222)	Naturalna	8,91	Zły	Zagrożona
Kołowin (LW30224)	Naturalna	2,87	Zły	Zagrożona
Krutyńskie (LW30226)	Naturalna	2,13	Brak danych	Niezagrożona
Wągiel (LW30484)	Naturalna	11,97	Zły	Zagrożona
Majcz Wielki (LW30168)	Naturalna	7,33	Zły	Zagrożona
Inulec (LW30169)	Naturalna	7,99	Zły	Zagrożona
Kuc (LW30174)	Naturalna	8,56	Zły	Niezagrożona
Dłużec (LW30196)	Naturalna	6,51	Zły	Niezagrożona
Gardyńskie (LW30232)	Naturalna	11,66	Brak danych	Niezagrożona
Nidzkie (LW30179)	Naturalna	81,09	Zły	Zagrożona
Wiertelnica wraz z jez. Mikołajskim i jez. Bełdany (RW2000182643299)	Naturalna	180,96	Zły	Zagrożona
Krawno (LW30211)	Naturalna	2,77	Brak danych	Niezagrożona
Zyzdrój Wielki (LW30213)	Naturalna	25,4	Brak danych	Niezagrożona
Zyzdrój Mały (LW30214)	Naturalna	7,07	Brak danych	Niezagrożona

⁴² Aktualnie obowiązujący Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły i Pregoły przyjęto w 2022 r.

Uplik (LW30217)	Naturalna	8,79	Brak danych	Niezagrożona
g (LW30218)	Naturalna	2,4	Brak danych	Niezagrożona

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl/>

Gmina Piecki położona jest w zasięgu udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 216 „Sandr Kurpie” (obejmuje południową część Gminy) oraz nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 „Subniecka Warszawska” (centralne i południowe fragmenty Gminy).

5.1.4. UDOKUMENTOWANE ZASOBY KOPALIN

Gmina Piecki jest zasobna w złoża kopalin. Według Bilansu Kopalin PiG oraz regionalnego systemu ewidencji zasobów złóż „MIDAS”, występują tutaj udokumentowane złoża piasku, żwiru i kredy:

Tab. 15 Wykaz udokumentowanych złóż kopalin występujących na terenie gminy Piecki

NUMER ZŁOŻA	NAZWA ZŁOŻA	FORMA ZŁOŻA	STAN ZAGOSPODAROWANIA	KOPALINA	POWIERZCHNIA ZŁOŻA [ha]
KN 10385	Brejdyny II	Pokładowa	Eksploatacja złoża zaniechana	Piaski i żwiry	0,476
KN 15891	Brejdyny IV	Pokładowa	Eksploatacja złoża zaniechana	Piaski i żwiry	3,461
KN 16024	Brejdyny V	Pokładowa	Złoże eksploatowane okresowo	Piaski i żwiry	2,14
KN 18898	Brejdyny VI	Pokładowa	Złoże eksploatowane okresowo	Piaski i żwiry	3,913
KR 154	Dobry Lasek	Pokładowa	Złoże rozpoznane szczegółowo	Kreda	16,179
KN 8813	Machary	Pokładowo-soczewkowa	Eksploatacja złoża zaniechana	Piaski i żwiry	4,984
KN 14399	Machary 2	Pokładowo-soczewkowa	Złoże zagospodarowane	Piaski i żwiry	14,69
KN 17389	Nawiady	Pokładowa	Złoże eksploatowane okresowo	Piaski i żwiry	1,981
KN 20026	Nawiady I	Pokładowa	złoże zagospodarowane	Piaski i żwiry	6,884

Materiał źródłowy: System ewidencji zasobów złóż Państwowego Instytutu Geologicznego „MIDAS”.

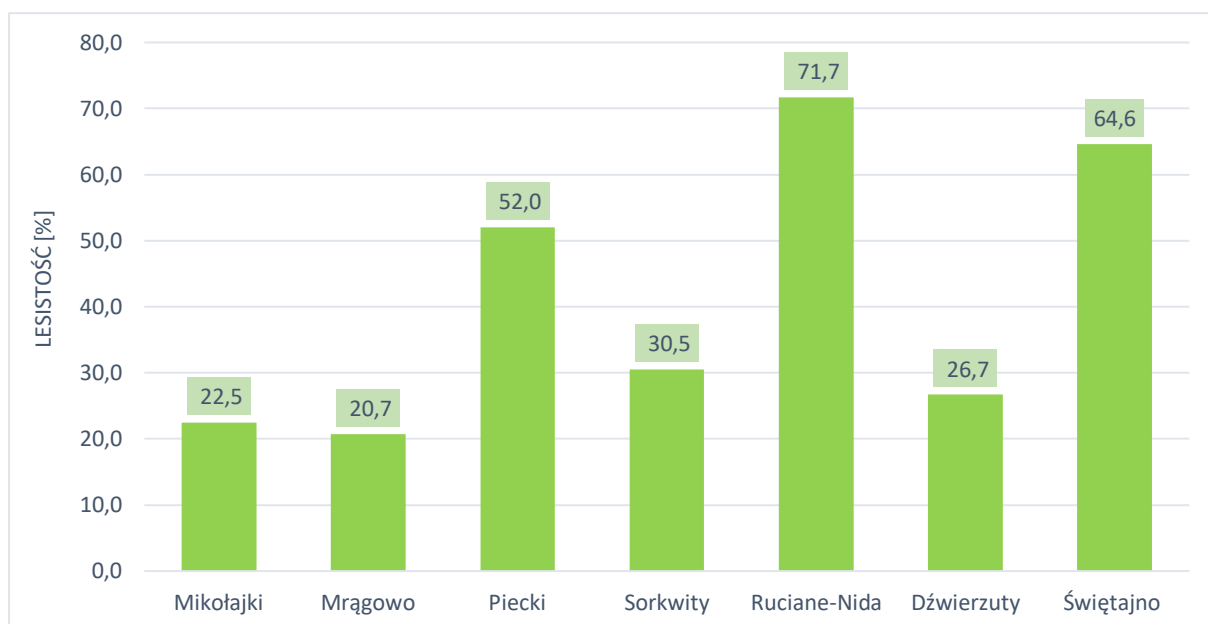
5.1.5. ZASOBY LEŚNE I SZATA ROŚLINNA

Powierzchnia gruntów leśnych wynosi 16 811,49 ha, z czego ok. 98% to grunty publiczne należące do nadleśnictw, natomiast pozostałe z nich to grunty prywatne.

Lesistość w Gminie (52,0%) jest wyraźnie wyższa w stosunku do średniej dla powiatu mrągowskiego (31,9%), województwa warmińsko-mazurskiego (31,9%) i kraju (29,7%).⁴³

Na tle gmin sąsiednich lesistość przyjmuje następujące wartości:

⁴³ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2023 rok.

Ryc. 32 Lesistość gminy Piecki na tle gmin sąsiednich

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Gmina Piecki pozytywnie wyróżnia się wskaźnikiem lesistości na tle gmin ościennych. Plasuje się ona bowiem na 3 miejscu, ustępując jedynie gminie Ruciane - Nida (71,7%) oraz Świętajno (64,6%). Najmniej korzystnie sytuacja kształtuje się natomiast w gminie wiejskiej Mrągowo, gdzie wskaźnik ten wynosi 20,6% oraz w gminie Mikołajki (22,5%).

Zwarte przestrzenie leśne koncentrują się przede wszystkim we wschodniej oraz południowej części Gminy (tzw. Puszcza Piska). Warto podkreślić, iż znaczna część zbiorowisk leśnych posiada statut lasów szczególnie chronionych, w rozumieniu Ustawy z dnia 28 września o lasach. Występują następujące kategorie ochronności⁴⁴:

- lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody – obejmują zwarte przestrzenie leśne zlokalizowane głównie we wschodniej części Gminy; tereny te obejmują przede wszystkim Puszcę Piską;
- lasy wodochronne – lasy te chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów. Występują one w pobliżu dolin rzecznych oraz jezior polodowcowych;
- lasy nasienne – występują wyłącznie w południowej części Gminy, w pobliżu miejscowości Zgon;
- ostoje zwierząt – obejmują niewielki fragment zlokalizowany w północnej części Gminy, w pobliżu miejscowości Jakubowo.

Szaty roślinną oprócz wyżej opisanych kompleksów leśnych współtworzą: zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe, torfowiska, zbiorowiska towarzyszące polom uprawnym i istniejącej zabudowie, zbiorowiska szuwarowe, urządzona zieleń wiejska, roślinność parkowa, pozostały drzewostan, zbiorowiska wodne oraz zbiorowiska ruderalne.

⁴⁴ Materiał źródłowy: Bank Danych o Lasach (BDL), stan na 2024 r.

5.1.6. ŚWIAT ZWIERZĘCY

Niewielka gęstość zaludnienia oraz wysoki udział terenów biologicznie czynnych i zróżnicowanie siedlisk (ekosystemy otwarte łąk i pastwisk oraz pól uprawnych, ekosystemy leśne, ekosystemy wodne), warunkuje duże zróżnicowanie gatunkowe fauny.

Spośród gatunków zwierząt na wyróżnienie zasługują ptaki (awifauna), w tym gatunki wodolubne. Związane jest to z obecnością licznych jezior polodowcowych oraz podmokłych okresowo terenów łąkowo-pastewnych. Występować mogą tutaj takie gatunki jak m.in. kormoran, łabędź niemy, kania czarna i ruda, rybołów, zimorodek, żuraw, gągoł, norogęś, trzciniak.

Ponadto na terenach leśnych, które przeważają powierzchniowo w Gminie wystąpić mogą potencjalnie takie gatunki jak: bocian czarny, włochatka, lerka, lelek, muchołówka mała, orlik krzykliwy, puchacz i dzięcioł czarny, gdzie znajdować się mogą ich stanowiska lęgowe. W przypadku otwartych przestrzeni rolniczych zaobserwować można m.in. jarzębatki.

Wśród ssaków możemy spotkać na terenie Gminy przede wszystkim: łosie, jelenie, sarny, dziki i zające, które w lasach znajdują dogodne warunki do bytowania. Ssaki drapieżne reprezentowane są przez wilka, lisa, jenota, borsuka, kunę leśną i domową, tchórza zwyczajnego, norkę amerykańską, łasicę, gronostaja. Na terenach chronionych zaobserwować można również m.in. wydrę, łasicę oraz nietoperze.

Powszechnie występuje także bóbr, który stał się zwierzęciem dość często spotykanym w dolinach rzek, gdzie buduje żeremia w postaci kopców z pociętych gałęzi i mułu. Ponadto występują liczne gatunki płazów i gadów, jak: żaba, jaszczurka, padalec, żmija zygzakowata, żółw błotny, zaskroniec. Spośród ryb najliczniejsze są ryby karpioвате (płoc, karp, leszcz, ukleja) i okoniowate (okoń, sandacz, jazgarz).

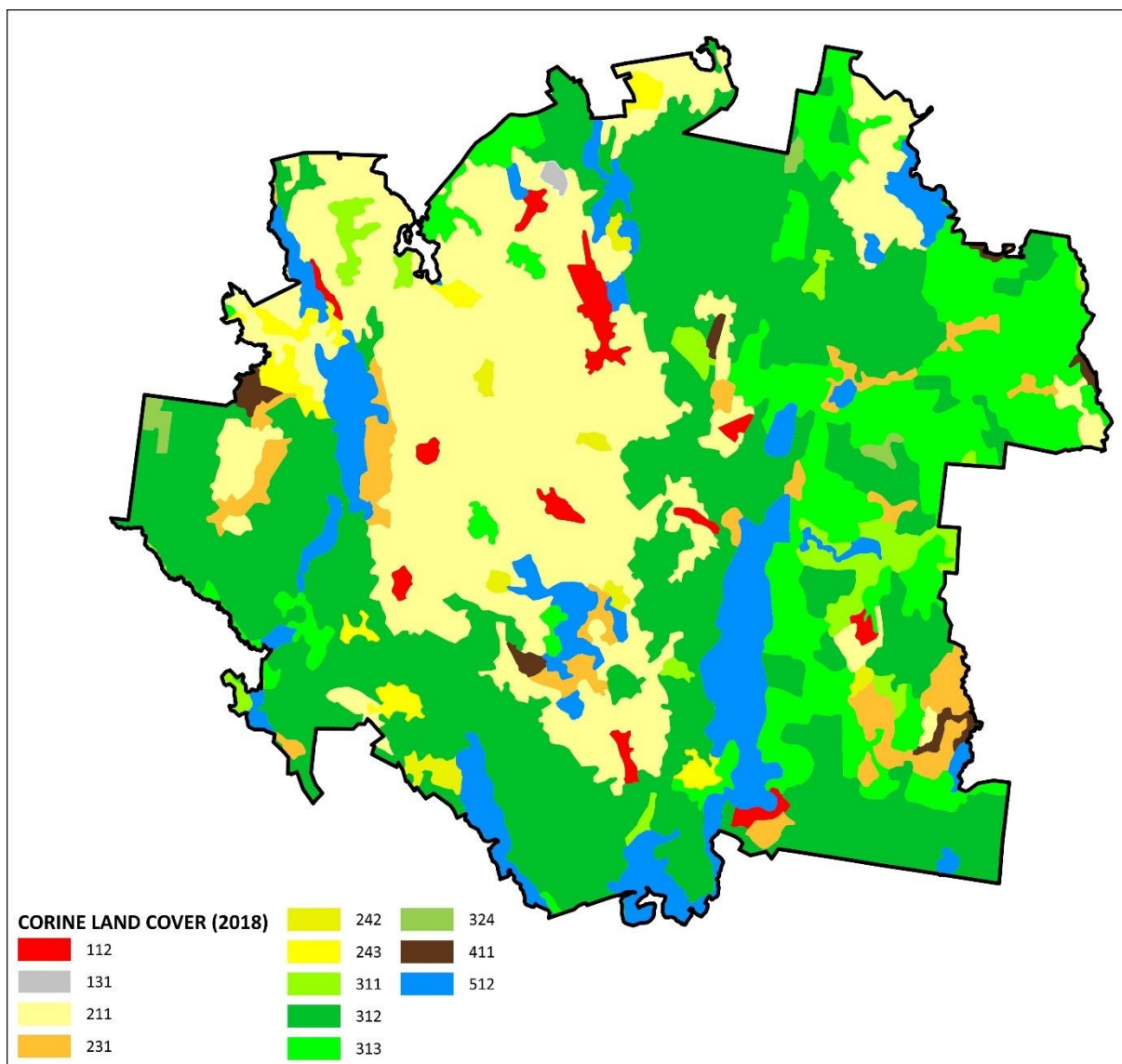
5.2. ZASKLEPIENIE GRUNTÓW

Zasklepienie gruntów wiąże się z szeregiem negatywnych konsekwencji zarówno przyrodniczych jak i społeczno-gospodarczych. Proces ten polega bowiem na sztucznym utwardzaniu wierzchniej warstwy litologicznej, co skutkować może m.in. degradacją naturalnego profilu glebowego oraz większą podatnością terenu na zjawisko suszy poprzez zwiększony spływ powierzchniowy.⁴⁵

Analizując strukturę pokrycia terenów gminy Piecki na podstawie Corine Land Cover (CLC2018) stwierdzono, iż dominują zwarte kompleksy leśne, natomiast w dalszej kolejności przestrzenie rolnicze. Relatywnie duży odsetek powierzchni zajmują również tereny wód powierzchniowych, głównie jezior polodowcowych.

Tereny antropogeniczne objęte zabudową miejską luźną obejmują niewielki udział w całkowitej powierzchni (ok. 1,6% pow. Gminy). Ponadto powierzchniowa warstwa litologiczna w znacznej części Gminy zbudowana jest z utworów łatwo przepuszczalnych (piaski i żwiry wodnolodowcowe). Tereny, na których podłoże zostało sztucznie utwardzone obejmują zatem niewielkie arealy. W związku z powyższym stwierdza się niski stopień zasklepienia gruntów na terenie Gminy.

⁴⁵ Materiał źródłowy: Grunty i gleby w Europie. Dlaczego konieczne jest korzystanie z tych niezbędnych i wyczerpywalnych zasobów w sposób zrównoważony? Europejska Agencja Środowiska, 2019.

Ryc. 33 Pokrycie terenu Gminy na podstawie Corine Land Cover (CLC2018)

Objaśnienia:

- 112 – Zabudowa luźna
- 131 - Miejsca eksploatacji odkrywkowej
- 211 - Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających
- 231 - łąki, pastwiska
- 242 - Złożone systemy upraw i działek
- 243 - Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
- 311 - Lasy liściaste
- 312 - Lasy iglaste
- 313 - Lasy mieszane
- 324 - Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian
- 411 –Bagna śródładowe
- 512 – Zbiorniki wodne

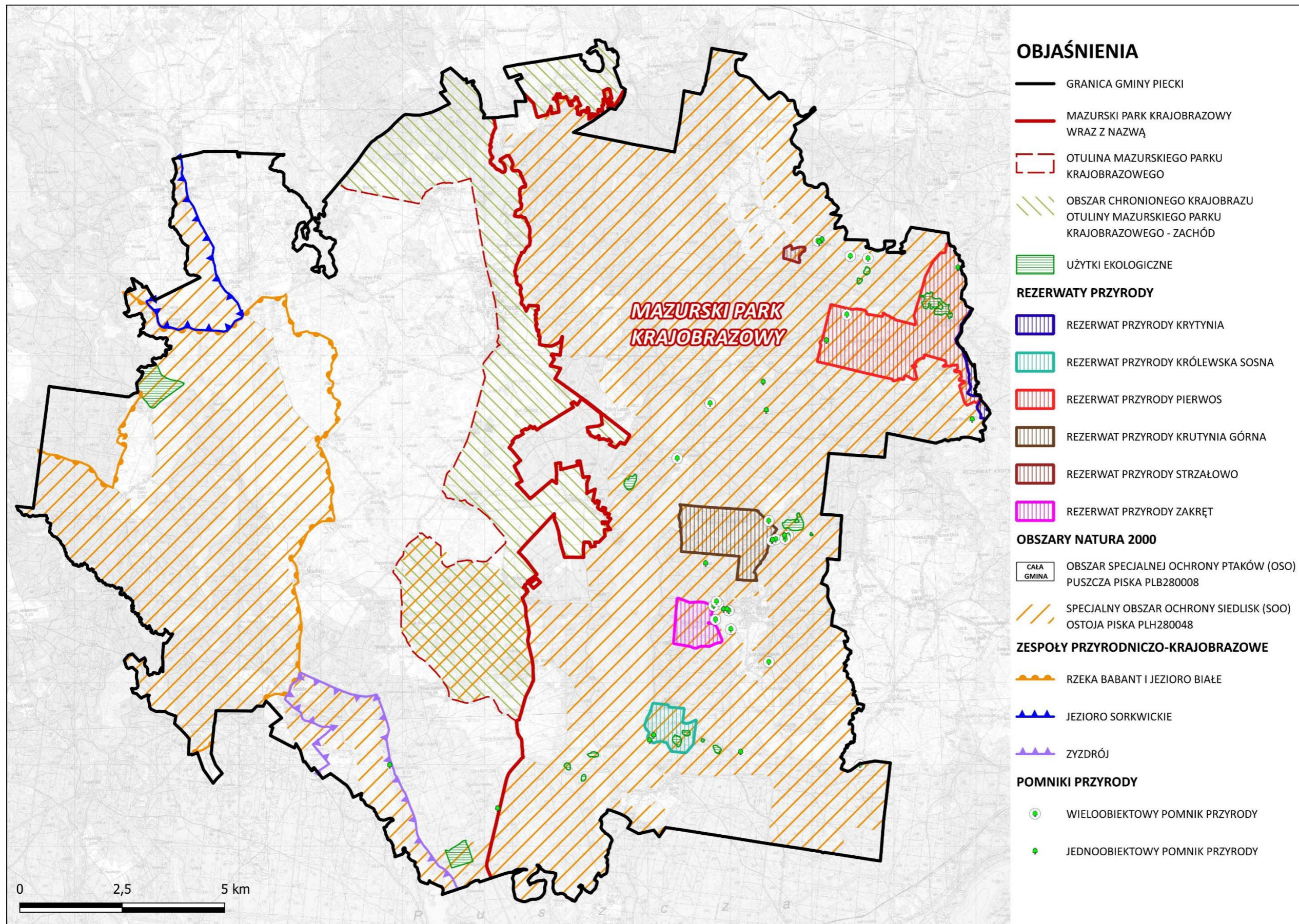
Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie CLC 2018 (www.clc.gios.gov.pl).

5.3. FORMY OCHRONY PRZYRODY

5.3.1. USTANOWIONE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Gmina Piecki jest zasobna w formy ochrony przyrody, w jej granicach występują:

- Rezerваты przyrody:
 - „Krutynia”,
 - „Krutynia Górna”,
 - „Królewska Sosna”,
 - „Pierwos”,
 - „Strzałowo”,
 - „Zakręt”;
- Mazurski Park Krajobrazowy wraz otuliną;
- Obszary Natura 2000;
 - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) Puszcza Piska PLB280008,
 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO) Ostoja Piska PLH280048;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego – Zachód;
- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:
 - Rzeka Babant i Jezioro Białe,
 - Zyzdrój,
 - Jeziora Sorkwickie;
- Użytki ekologiczne;
 - Bażyna,
 - Duży Róg,
 - Dziegciarek,
 - Gajne,
 - Klimont,
 - Klimontek,
 - Kruczek,
 - Kruczek Mały,
 - Kruczy Staw,
 - Kruczy Stawek,
 - Mały Róg,
 - Piekiełko,
 - Zaulek,
 - Łabędzie,
 - Ławny Lasek,
 - Łąki Morysie,
- pomniki przyrody (wartościowe okazy drzew, głązy narzutowe);
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów – obligatoryjna dla terytorium całego kraju.

Ryc. 34 Formy ochrony przyrody w rejonie Gminy
 Materiał źródłowy: Opracowanie własne według danych GDOŚ

Powierzchniowe formy ochrony przyrody zajmują 100% powierzchni Gminy. Ponadto obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów (obligatoryjna na terytorium całego kraju).

W odniesieniu do poszczególnych obszarów chronionych obowiązują stosowne akty prawne, z których wynikają m.in. zakazy, nakazy i ograniczenia w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu. Występowanie powierzchniowych lub obiektowych form ochrony przyrody niesie za sobą ograniczenia w możliwościach rozwoju zagospodarowania przestrzennego – gospodarowanie przestrzenią w obrębie form ochrony przyrody podporządkowane jest przede wszystkim celom przyrodniczym. W zależności od rodzaju formy ochrony przyrody jest ono bardziej restrykcyjne (np. rezerваты przyrody – zakaz zabudowy), lub mniej restrykcyjne (np. obszary chronionego krajobrazu – sytuowanie zabudowy ograniczone, ale możliwe pod pewnymi warunkami).

5.3.2. PLANOWANE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Biorąc pod uwagę ustalenia i wytyczne aktualnie obowiązujących krajowych oraz wojewódzkich dokumentów planistycznych i strategicznych, w tym m.in.:

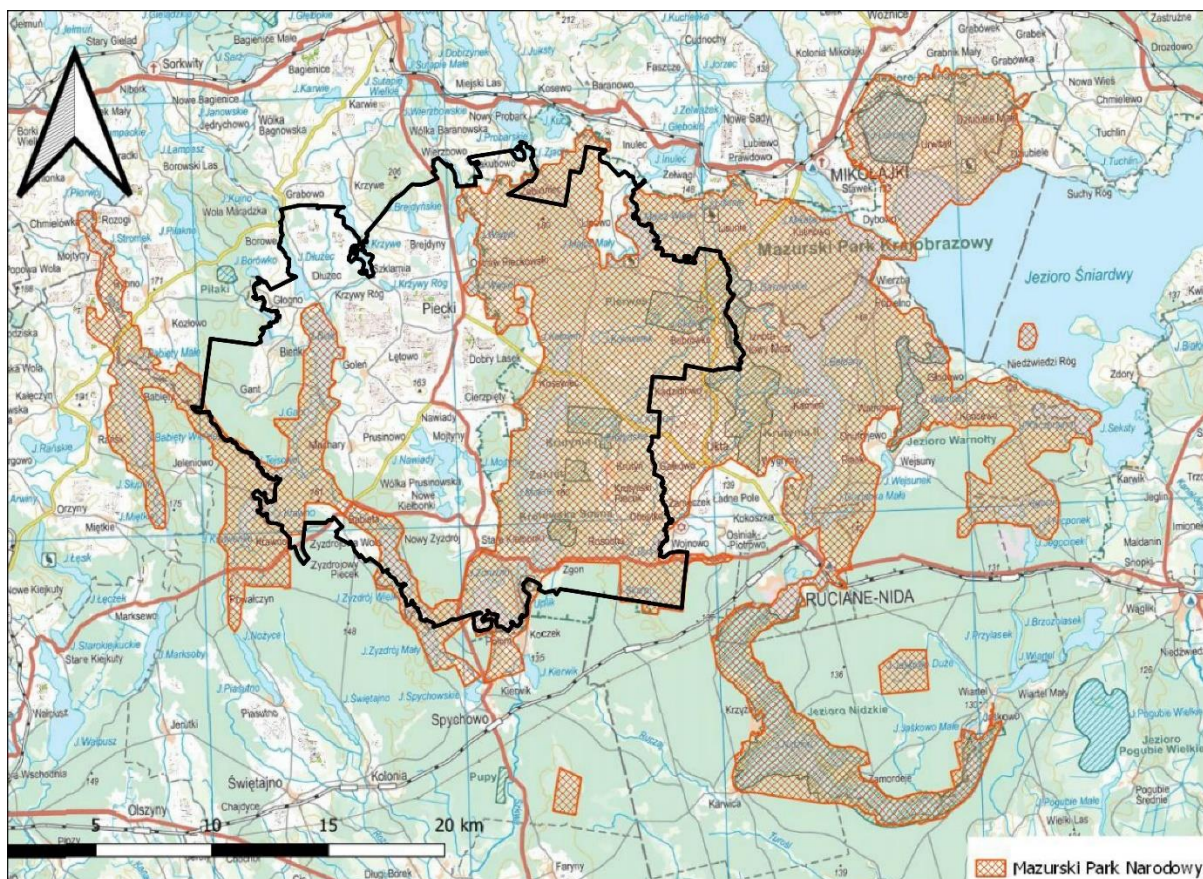
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego. Warmińsko-Mazurskie 2030,
- Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030.

stwierdza się, że w granicach gminy Piecki swój zasięg ma projektowany Mazurski Park Narodowy. Byłby on pierwszym parkiem narodowym ustanowionym na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, którego celem nadrzędnym byłaby ochrona najcenniejszych walorów przyrodniczych. Projektowany park narodowy obejmowałby część zwartych kompleksów leśnych Puszczy Piskiej, liczne jeziora polodowcowe (m.in. Mokre, Krutynia), natomiast jego całkowita powierzchnia wynosiłaby ok. 43,1 tys. ha.⁴⁶

Należy przy tym zaznaczyć, że znaczna część planowanego Parku pokrywa się z zasięgiem Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Ustanowienie parku narodowego wiąże się z szeregiem ograniczeń, w tym nakazów i zakazów związanych z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym (w tym zakaz lokalizacji nowej zabudowy).

Gmina Piecki nie będzie dążyła do ustanowienia Mazurskiego Parku Narodowego w jej granicach administracyjnych.

⁴⁶ Materiał źródłowy: Klub P. Propozycja uzupełnienia sieci polskich Parków Narodowych, 2023.

Ryc. 35 Zasięg projektowanego Mazurskiego Parku Narodowego

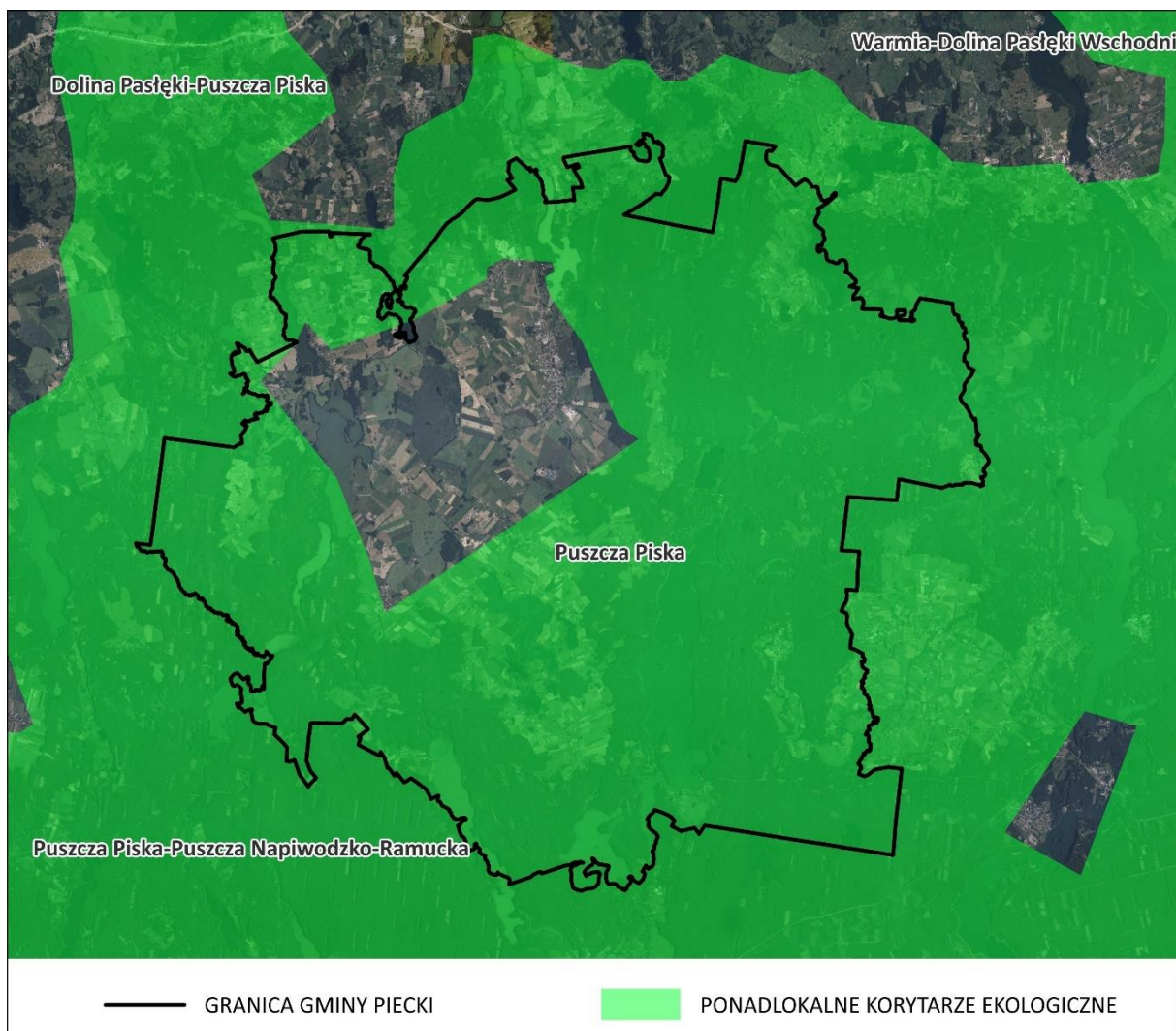
Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie publikacji Piotra Klubę: Propozycja uzupełnienia sieci polskich Parków Narodowych, 2023.

5.4. SYSTEM PRZYRODNICZY GMINY

KONCEPCJA KORYTARZY EKOLOGICZNYCH WEDŁUG GENRALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA

Według koncepcji korytarzy ekologicznych GDOŚ⁴⁷ gmina Piecki zlokalizowana jest w zasięgu ponadlokalnego korytarza ekologicznego Puszczy Piskiej (ryc. poniżej):

⁴⁷ Materiał źródłowy: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez wdrożenie lądowych korytarzy ekologicznych na terenie Polski.

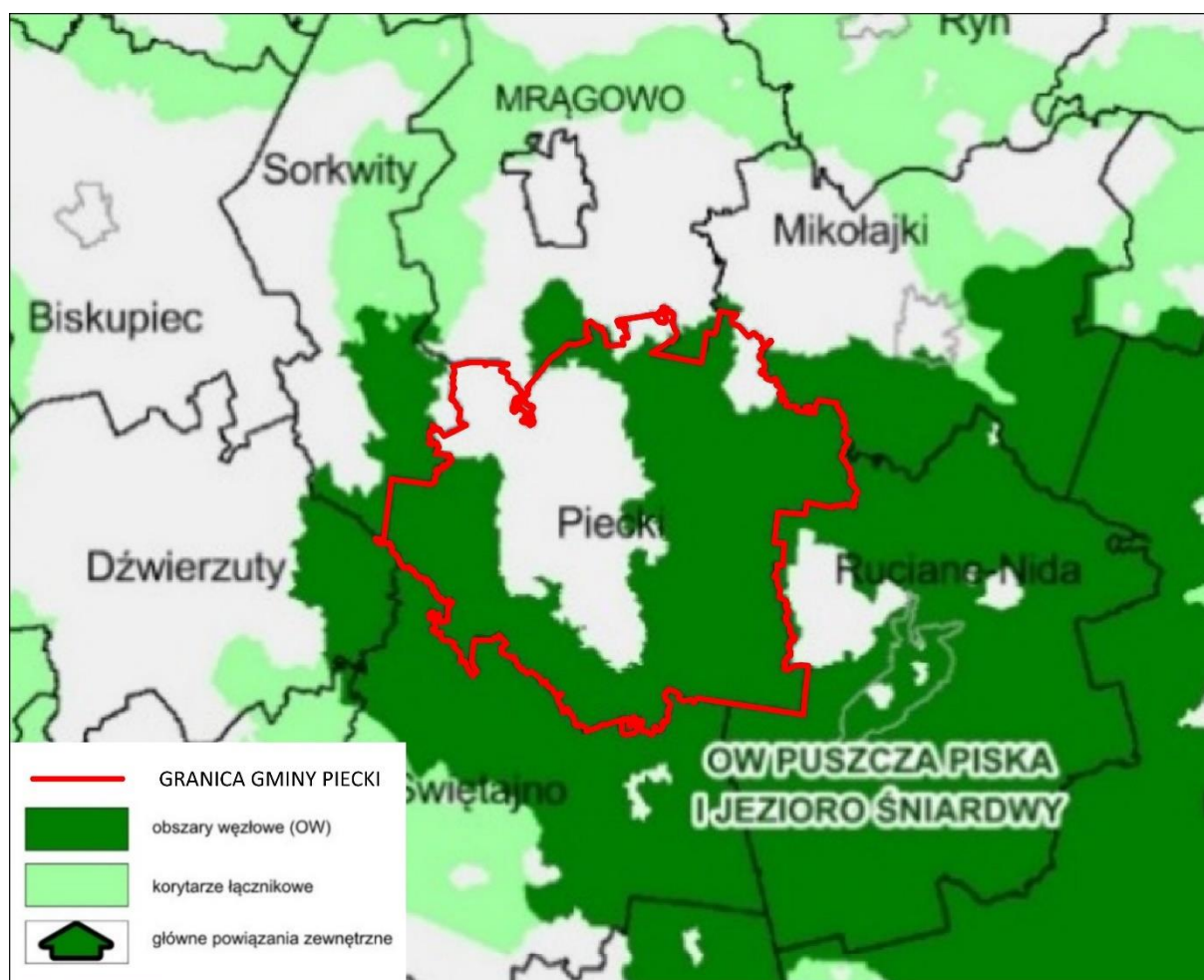

Ryc. 36 Gmina w odniesieniu do koncepcji korytarzy ekologicznych GDOŚ

Materiał źródłowy: opracowanie własne <http://mapa.korytarze.pl/>

KONCEPCJA KORYTARZY EKOLOGICZNYCH WEDŁUG PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

Jak wskazano w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego układ wzajemnie powiązanych obszarów, obejmujących obszary węzłowe oraz łączące je korytarze łącznikowe daje możliwość utworzenia regionalnej sieci korytarzy ekologicznych w województwie warmińsko-mazurskim. Stanowi ona ważny element struktury przyrodniczej, przyczyniający się do ochrony różnorodności biologicznej. Według w/w Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w granicach gminy Piecki występuje obszar węzłowy Puszczy Piskiej i Jeziora Śniardwy.

Ryc. 37 Gmina na tle koncepcji sieci ekologicznej zawartej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa
 Materiał źródłowy: Rysunek 26. Korytarze ekologiczne oraz Kierunki zagospodarowania przestrzennego, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, 2018.

DELIMITACJA SYSTEMU PRZYRODNICZEGO GMINY

Analiza krajowych i wojewódzkich koncepcjach systemu przyrodniczego oraz lokalnej struktury środowiska i jego przekształceń, pozwala na wytypowanie następujących komponentów współtworzące ponadlokalny system przyrodniczy Gminy:

- komponenty o znaczeniu ponadlokalnym (wojewódzkim i krajowym):
 - korytarz ekologiczny Puszczy Piskiej – obejmuje swym zasięgiem zwarte kompleksy leśne wraz z najbliższym otoczeniem tzn. tereny wód powierzchniowych (przepływowe jeziora polodowcowe), tereny łąkowo-pastewne wraz z lokalnymi podmokłościami;
- komponenty o znaczeniu lokalnym (gminnym i międzygminnym):
 - korytarze lokalne – obejmują doliny rzek i cieków (we fragmentach nie wchodzących w skład ponadlokalnego korytarza ekologicznego) wraz z najbliższym otoczeniem (mozaika terenów rolniczych, z lokalnymi podmokłościami);
 - płyty lokalne – stanowią pojedyncze enklawy terenów leśnych i zadrzewionych i są zlokalizowane przede wszystkim w centralnej części Gminy, w otoczeniu otwartych przestrzeni rolniczych;

Ponadto znajdują się tu również mikrokorytarze oraz mikropląty ekologiczne, do których należą:

- mikrokorytarze ekologiczne drobnych cieków i gęstej sieci rowów melioracyjnych;
- mikropląty ekologiczne enklaw leśnych i semileśnych;
- mikrokorytarze ekologiczne pasmowych zadrzewień (ciągi zadrzewień przydrożnych i śródpolnych);

– mikropląty ekologiczne drobnych zbiorników wodnych wraz z towarzyszącą im roślinnością.

Korytarze i pląty ekologiczne zasługują na zachowanie i ochronę w działaniach planistycznych Gminy. Są to obszary, które należy chronić ze względu na spójność współzycia między środowiskiem przyrodniczym i potrzebą funkcjonowania człowieka jako ważnego elementu tego środowiska. Wskazane powyżej tereny tworzące system przyrodniczy Gminy przedstawiają model teoretyczny powiązań sieci ekologicznej i nie zawsze będą tożsame z rzeczywistymi trasami migracji roślin i zwierząt. Stanowią natomiast cenne i powiązane ze sobą elementy systemu ekologicznego, przenikające się wzajemnie i stanowiące spójną całość.

5.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.5.1. INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA

Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wynosi 98,0%, natomiast jej łączna długość to 165,0 km, z której korzysta 7 065 osób.⁴⁸

Tab. 16 Sieć wodociągowa w Gminie

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ
Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	98,0%
Długość sieci wodociągowej	165,0 km
Liczba osób korzystających z sieci	7 065 os.
Ilość wody dostarczonej do gospodarstw domowych	254,9 dam ³
Liczba przyłączy wodociągowych	1 561 szt.
Średnie zużycie wody na jednego mieszkańca	35,3 m ³

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2022 r. (brak nowszych danych).

W granicach Gminy zlokalizowane są następujące ujęcia wody przeznaczone do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę:

Tab. 17 Wykaz stacji uzdatniania wody przeznaczonych do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę na terenie Gminy

LP	MIEJSCOWOŚĆ	PARAMETRY			ZASILANE MIEJSCOWOŚCI
		Q max [m ³ /h]	Q śr. [m ³ /d]	LICZBA CZYNNYCH STUDNI	
1	Piecki	75,8	876,0	2	Piecki, Pierestawek, Dobry Lasek, Krzywy Róg, Szklarnia
2	Krutyński Piecek	21,0	222,4	1	Krutyński Piecek, Krutyń, Chostka, Zielony Lasek, Rosocha, Zgon
3	Nawiady	37,0 25,0 50,0 50,0	271,2	4	Nawiady, Cierzpięty, Czaszkowo, Mojtyny, Prusinowo, Prusinowska Wólka, Nowe Kiełbonki, Nowy Zyzdrój, Goleń, Łętowo
4	Machary	13,0	120,0	2	Machary Wieś, Machary PGR
5	Stare Kiełbonki	16,1	167,1	2	Stare Kiełbonki
6	Jakubowo	10,6	128,9	2	Jakubowo, Lipowo, Probark, Żabieniec, Strzałowo, Bobrówko, Jezioro, Świnie Oko, Nowy Most, Kołwin

⁴⁸ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2022 r.

7	Rutkowo	56,0	--	2	Rutkowo, Dłużec, Głogno, Ganty, Gajno
8	Zyzdrojowy Piecek	24,8	200,0	2	Zyzdrojowy Piecek, Zyzdrojowa Wola, Krawno, Babięta

Materiał źródłowy: Urząd Gminy w Pieckach.

5.5.2. INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA

Na terenie gminy Piecki odsetek ludności korzystającej z systemu sieci kanalizacyjnej wynosi 53,8%, natomiast jej łączna długość to 86,6 km, z której korzysta 3 879 osób.⁴⁹

Do sieci podłączone są przede wszystkim budynki zlokalizowane w największych miejscowościach, gdzie występuje zwarty charakter istniejącej zabudowy (w tym m.in. w Pieckach, Krutynie). Jednakże, w dalszym ciągu znaczna część mieszkańców Gminy, zwłaszcza w obszarze zabudowy rozproszonej, korzysta z indywidualnych systemów unieszkodliwiania ścieków sanitarnych, tzn. ze zbiorników bezodpływowych na nieczystości (szamb) lub z przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tab. 18 Sieć kanalizacyjna w Gminie

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ
Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	53,8%
Długość sieci kanalizacyjnej	86,6 km
Liczba osób korzystających z sieci	3 879 os.
Liczba przyłączy do budynków	788 szt.
Ilość ścieków bytowych odprowadzona siecią kanalizacyjną	153,2 dam3
Ilość ścieków oczyszczana odprowadzona	159,0 dam3
Liczba zbiorników bezodpływowych	1 094 szt.
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	29 szt.
Liczba stacji zlewnych	1 szt.

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12 2022 rok. (na chwilę opracowania brak nowszych danych)

Gmina należy do aglomeracji ściekowej Piecki, która swoim zasięgiem obejmuje tereny objęte systemem sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Brejdyny, Czaszkowo, Dłużec, Głogno, Krutyń, Krutyński Piecek, Krzywy Róg, Ostrów Pieckowski, Piecki, Rutkowo, Szklarnia, Zgon, Zielony Lasek, kol. Machary oraz oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną w Pieckach (wielkość aglomeracji – 6 409 RLM).

Aglomeracja wyznaczona została na mocy stosownej Uchwały Rady Gminy Piecki⁵⁰. Sieć kanalizacji sanitarnej funkcjonuje obecnie w oparciu o system grawitacyjny i tłoczny. Ścieki bytowe z terenu aglomeracji poddawane są oczyszczaniu w mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Pieckach. Oczyszczalnia posiada podwyższony poziom usuwania biogenów, o średniej przepustowości 755 m³/dobę, rezerwie ok. 38%, natomiast średniodobowa ilość dopływających ścieków wynosi 447 m³.⁵¹

Istotne jest zachowanie właściwego stanu jakości wód. W kontekście tym należy właściwie kształtować gospodarkę wodno-ściekową, a zwłaszcza zwiększyć odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej lub stosować przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenach zabudowy rozproszonej, sukcesywnie zastępując tradycyjne zbiorniki na nieczystości (szamba).

⁴⁹ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2022 r. (brak nowszych danych).

⁵⁰ Aktualnie obowiązuje Uchwała Nr XXVI/160/20 Rady Gminy Piecki z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Piecki (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 2020 poz. 5194).

⁵¹ Materiał źródłowy: Urząd Gminy w Pieckach.

5.5.3. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA

Przez teren Gminy nie przebiegają linie najwyższych napięć (NN) oraz linie wysokiego napięcia (WN). Ponadto nie znajdują się tutaj również Główne Punkty Zasilania (GPZ). Energia elektryczna rozprowadzana jest z pomocą sieci elektroenergetycznej złożonej ze stacji transformatorowych 15/04 kV oraz linii średniego i niskiego napięcia (15 i 0,4kV).

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie mieszkańców Gminy w energię elektryczną, regularność dostaw, jakość dostarczanej energii, obsługę odbiorców, kontrolowanie eksploatacji sieci, przeprowadzanie modernizacji oraz usuwanie usterek jest podmiot zewnętrzny.

Gmina włączona jest do GPZ 110/15 Biskupiec, GPZ 110/15 Mrągowo i GPZ 110/15 Nida⁵².

5.5.4. INFRASTRUKTURA CIEPŁOWNICZA

Na terenie Gminy w Pieckach funkcjonuje lokalna ciepłownia zasilająca osiedle Lawendowe, Przedszkole Samorządowe „Słoneczny Zakątek”, Klub Dziecięcy „Słoneczko” oraz Szkołę Podstawową im. Karola Wojtyły⁵³. Pozostali mieszkańcy korzystają ze źródeł rozproszonych, indywidualnych, głównie w postaci kotłów na paliwa stałe.

W coraz większym stopniu wykorzystywana jest energia cieplna pochodząca ze źródeł odnawialnych za pomocą mikroinstalacji OZE, jak kolektory słoneczne i pompy ciepła.

5.5.5. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Ma terenie Gminy funkcjonują 2 małe elektrownie wodne na rzece Krutyni tj.:

- „Mała Elektrownia Wodna MEW w Babiętach”, o mocy turbin 44 kW i rocznej produkcji 150 tys. kWh;
- „Mała Elektrownia Wodna MEW w Zielonym Lasku”, o mocy turbin 44 kW i rocznej produkcji 30 tys. kWh.

Ponadto, w coraz większym zakresie wykorzystywana jest wśród mieszkańców energia pochodząca z mikroinstalacji OZE (m.in. panele fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, pompy ciepła).

5.5.6. INFRASTRUKTURA GAZOWA

Aktualnie nie istnieje zbiorczy, scentralizowany system zaopatrzenia mieszkańców w gaz. Potrzeby cieplne w gospodarce komunalno-bytowej w gospodarstwach domowych są zaspokajane dostawą gazu płynnego, dostarczanego w butlach gazowych.

5.5.7. GOSPODARKA ODPADAMI

Od 2019 r. obowiązuje nowelizacja przepisów prawa z zakresu gospodarowania odpadami. Na mocy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579) zniesiony został podział województw na regiony gospodarki odpadami. Ponadto, zrezygnowano z regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), które zaadaptowane zostały jako instalacje komunalne. Równolegle, wraz z przyjęciem nowelizacji, uchylone zostały uchwały w sprawie wykonania wojewódzkich planów gospodarki odpadami.

Na podstawie zapisów w/w Ustawy oraz innych ustaw Marszałek Województwa w Biuletynie Informacji Publicznej prowadzi listę:

⁵² Materiał źródłowy: Urząd Gminy w Pieckach.

⁵³ Materiał źródłowy: Urząd Gminy w Pieckach.

- funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów,
- instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

Lista aktualizowana jest na bieżąco, natomiast wpis dokonuje się na pisemny wniosek prowadzącego instalację komunalną. Bezpośrednio na terenie Gminy nie ma zlokalizowanych instalacji gospodarowania odpadami wymienionych na listach prowadzonych przez Marszałka Województwa. Odpady komunalne są zbierane w sposób zorganizowany oraz wywożone poza jej teren. Na terenie Gminy przy ul. Polnej 3A w Pieckach znajduje się punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK).

Dane dotyczące ilości odebranych odpadów komunalnych w latach 2020-2023, z podziałem na odpady zebrane selektywnie oraz zmieszane, przedstawia niżej załączona tabela:

Tab. 19 Ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy w latach 2020-2023

ROK	2020	2021	2022	2023
Odpady odebrane ogółem w ciągu roku (t)	2 350,65	2 068,46	2 221,78	2 706,94
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku (t)	624,29	580,17	768,88	763,07
Zmieszane odpady odebrane w ciągu roku (t)	1 726,36	1 488,29	1 452,90	1 943,87
Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (kg)	321	284	307	377
Udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%)	26,6	28,0	34,6	28,2

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Na przestrzeni omawianego okresu wzrosła całkowita ilość odebranych odpadów komunalnych. Jednocześnie udział odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów utrzymuje się na stosunkowo zbliżonym poziomie. W 2020 r. udział ten wynosił 26,6%, natomiast w 2023 r. wskaźnik ten wzrósł do poziomu 28,2%.⁵⁴ W związku z powyższym zalecana jest kontynuacja działań, mająca na celu sukcesywne zwiększanie udziału selektywnie zebranych odpadów w kolejnych latach.

Ponadto wdrażany jest „Program Usuwania Wyrobów Azbestowych z terenu Gminy Piecki na lata 2012-2032”. Szczegółowe zadania, obowiązki i wymagania z zakresu wykonywania gospodarki odpadami określa aktualnie obowiązujący Regulamin utrzymania czystości i porządku, przyjęty uchwałą Rady Gminy Piecki.

5.6. WNIOSKI

! Na przeważającym obszarze brak znaczących utrudnień geologiczno-inżynierskich (za wyjątkiem obszarów położonych w bliskim sąsiedztwie niektórych jezior i rzek oraz w obrębie lokalnych zagłębień terenowych).

⁵⁴ Materiał źródłowy: Dane GUS.

- ! Stosunkowo korzystne warunki agroekologiczne do produkcji roślinnej.
- ! Niewielka w skali Gminy powierzchnia terenów o znacznych nachyleniach i rejonów predysponowanych do występowania ruchów masowych.
- ! Znaczny potencjał zasobów wodnych (liczne jeziora polodowcowe, w tym jeziorność na poziomie ok. 9,5% oraz stosunkowo rozwinięta sieć hydrograficzna).
- ! Zły stan ogólny jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) lub brak prowadzonego regularnego monitoringu jakości wód.
- ! Obecność obszarowych form ochrony przyrody (rezerwaty przyrody, Obszary Natura 2000, Obszar Chronionego Krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne).
- ! Ustanowiona ochrona pomnikowa dla wartościowych okazów drzew i głązów narzutowych.
- ! Obecność potencjału surowcowego (udokumentowane złoża kopalin).
- ! Wartościowe walory przyrodnicze Gminy (urozmaicony krajobraz, zasoby wodne, bogactwo fauny i flory).
- ! Wysoki wskaźnik lesistości na tle powiatu, województwa i kraju.
- ! Bardzo wysoki stopień zwodociągowania Gminy.
- ! W dalszym ciągu niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna oraz niewystarczające wyposażenie mieszkańców w indywidualne systemy oczyszczania ścieków (prydomowe oczyszczalnie ścieków).
- ! Oczyszczalnia ścieków wymagająca pilnej modernizacji.
- ! Dostatecznie rozwinięty system przesyłu energii elektrycznej.
- ! Brak rozwiniętej sieci ciepłowniczej.
- ! Brak sieci gazowniczej (gazu przewodowego).
- ! W dalszym ciągu niewystarczający stopień rozwoju sektora odnawialnych źródeł energii.
- ! Obecność wyrobów zawierających azbest.
- ! W dalszym ciągu stosunkowo niski udział odpadów zebranych selektywnie w stosunku do odpadów ogółem.
- ! Dostosowany do wymogów i standardów i krajowych system gospodarki odpadami.

6 KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

6.1. ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Wszystkie zabytki łącznie (z dziedziny budownictwa, rzemiosła, sztuki, archeologii i zabytkowej zieleni) stanowią tzw. zasoby dziedzictwa kulturowego. Stanowią one istotny element tożsamości świadczący o zachowaniu ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

Aktualnie obowiązuje podział na:

- zabytki nieruchome – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości;
- zabytki ruchome – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych;
- zabytki archeologiczne – zabytek nieruchomy będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

6.1.1. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

Jedną ze sztanदारowych i najbardziej powszechnych form ochrony zabytków jest rejestr zabytków. Rejestr prowadzony jest w podziale na odrębne księgi prowadzone i oznaczone wg następujących kategorii: A – zabytek nieruchomy; B – zabytek ruchomy; C – zabytek archeologiczny.

Na terenie gminy Piecki znajduje się kilkadziesiąt obiektów lub obszarów – zabytków nieruchomych, wpisanych do Rejestru Zabytków Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Tab. 20 Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków

LP	NR REJESTRU	OBIEKT/OBECNA FUNKCJA	DATOWANIE	LOKALIZACJA
1	A-2816	Chałupa	1926 r.	Babięta
2	A-2817	Chałupa	początek XX w.	Babięta
3	A-4029	Zespół dawnego młyna i tartaku wodnego	początek XX w.	Babięta
4	A-2788	Dom/dwojak	początek XX w.	Bieńki
5	A-2789	Obora-spiczlerz	początek XX w.	Bieńki
6	A-2822	Park krajobrazowy	XIX w.	Bieńki
7	A-1298	Park	XVIII w.	Brejdyny
8	A-4434	Zespół zabudowy leśniczówki z aleją kasztanową i najbliższym otoczeniem	początek XIX w.	Jezioro
9	A-2797	Chałupa	początek XX w.	Krutyń
10	A-2813	Budynek gospodarczy - stodoła	początek XX w.	Krutyń
11	A-2806	Chałupa	początek XX w.	Krutyń
12	A-4695	Zespół budowlany Leśniczówki Krutyń	2 poł. XIX w.	Krutyń
13	A-2790	Chałupa	początek XX w.	Krutyń
14	A-2796	Chałupa	początek XX w.	Krutyń
15	A-2798	Chałupa	początek XX w.	Krutyń
16	A-2820	Chałupa	początek XX w.	Krutyń
17	A-2818	Chałupa	początek XX w.	Krutyń

LP	NR REJESTRU	OBIEKT/OBECNA FUNKCJA	DATOWANIE	LOKALIZACJA
18	A-2792	Chałupa	początek XX w.	Krutyń
19	A-2814	Chałupa	lata 30 XX w.	Krutyń
20	A-3637	Chałupa	Po 1930 r.	Krutyń
21	A-2815	Chałupa	początek XX w.	Krutyń
22	A-2793	Chałupa	początek XX w.	Mojtyny
23	A-1080	Kościół ewangelicki wraz z cmentarzem ewangelickim	1527-1627	Nawiady
24	A-4448	Cmentarz ewangelicko-augsburski	XIX w.	Nawiady
25	A-2795	Chałupa	początek XX w.	Nowy Żydrój
26	A-2810	Chałupa	początek XX w.	Nowy Żydrój
27	A-1587	Leśniczówka „Sosnówka”	2 połowa XIX w.	Piecki
28	A-3068	Chałupa	1846 r.	Piecki
29	A-2800	Chałupa	koniec XIX w.	Stare Kiełbonki
30	A-2801	Chałupa	-	Stare Kiełbonki
31	A-2807	Chałupa	początek XX w.	Stare Kiełbonki
32	A-2791	Chałupa	koniec XIX w.	Zgon
33	A-1396	Chałupa	1 połowa XIX w.	Zgon
34	A-2821	Chałupa	Połowa XIX w.	Zgon
35	A-1395	Chałupa	2 połowa XIX w.	Zgon
36	A-1315	Wiatrak stalowy	początek XX w.	Zgon
37	A-4004	Zespół młyna wodnego	XIX/XX w.	Zielony Lasek
38	A-4583	Cmentarz	XIX/XX w.	Zielony Lasek
39	A-2794	Chałupa	XIX/XX w.	Zydrójowa Wola

Materiał źródłowy: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Piecki.

6.1.2. OBIEKTY UJĘTE W EWIDENCJI ZABYTEKÓW

W Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Piecki ujmowane są: zabytki nieruchome wpisane do rejestru, inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, inne zabytki nieruchome wyznaczone przez Wójta w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wśród obiektów wpisanych do ewidencji znajdują się m.in.: dawne młyny i leśniczówki, cmentarze, zarówno ewangelickie, jak i augsburskie, krzyże przydrożne, kaplice, parki, dwory, liczne przykłady zabytkowej zabudowy mieszkalnej i gospodarczej, jaz, wiatrak oraz odcinki dróg o historycznej wartości.

Łącznie na terenie Gminy zidentyfikowano blisko 500 obiektów lub obszarów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków, co świadczy o stosunkowo dużych zasobach zachowanych dóbr kultury materialnej.⁵⁵

⁵⁵ Materiał źródłowy: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Piecki.

6.1.3. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Stanowiska archeologiczne są ważnym elementem dziedzictwa kulturowego i stanowią podstawę wiedzy o najdawniejszych dziejach regionu. Ewidencja stanowisk archeologicznych nie jest jednak zbiorem zamkniętym i nie można wykluczyć, że w wyniku dalszej weryfikacji lub prowadzonych prac ziemnych uda się zidentyfikować nowe ślady osadnicze. Stanowiska archeologiczne są jednym z najbardziej narażonych elementów środowiska, dla których zagrożenie stanowi wszelka działalność człowieka naruszająca powierzchnię ziemi.

Łącznie na terenie gminy Piecki zidentyfikowano ponad 100 stanowisk archeologicznych. Zostały one ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Jednocześnie stanowisko archeologiczne o numerze rejestru: C-127, objęte zostało wpisem do rejestru zabytków archeologicznych.

6.1.4. ZAGROŻENIA DLA ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Do degradacji, uszkodzenia lub zniszczenia zasób dziedzictwa kulturowego może doprowadzić szereg przyczyn wewnętrznych, zewnętrznych i wywołanych sytuacją ogólną w określonym czasie.

W zakresie przyczyn wewnętrznych, związanych z działalnością człowieka, najważniejsze są:

- brak opieki konserwatorskiej;
- brak użytkownika;
- nadmierna intensywność użytkowania lub wadliwa gospodarka;
- kradzież, zaginięcie lub nielegalny wywóz;
- wady realizacyjne (niepoprawnie przeprowadzone prace konserwatorskie lub budowlane);
- niewłaściwa eksploatacja (użytkowanie niezgodne z pierwotnym przeznaczeniem obiektu);
- zmiany warunków wodno-gruntowych, jak i zanieczyszczenie wód i gleb.

Przyczyny zniszczeń lub uszkodzeń, określane jako zewnętrzne mają szerszy, często trudny do określenia zasięg oddziaływania, przez co są również trudniejsze do usunięcia. Najważniejsze są:

- działalność gospodarcza;
- infrastruktura komunalna, jak np. wprowadzanie ruchu tranzytowego samochodów przez obszary historycznych miejscowości itp.;
- zagospodarowanie przestrzenne, z dopuszczeniem np. inwestycji wielkoobszarowych i obiektów wielkogabarytowych, degradujących ekspozycję obiektów historycznych lub zakłócających łączność widokową i kompozycyjną pomiędzy obiektami zabytkowymi;
- skażenia atmosferyczne i zanieczyszczenia wód oraz zachwianie gospodarki wodnej.

Przyczyny ogólne, powodujące uszkodzenie lub zniszczenie obiektów zabytkowych to m.in.:

- działanie czasu;
- klęski losowe, jak np. wichury, trąby powietrzne, powodzie itp.;
- zmiany kierunków artystycznych;
- warunki atmosferyczne;
- działanie biologiczne;
- rozwój teorii konserwatorskich, poprzez stosowanie technologii konserwatorskich, które w dłuższej perspektywie czasowej są szkodliwe dla zabytku.

6.2. INSTYTUCJE KULTURY

GMINNY OŚRODEK KULTURY „PEGAZ”

Gminny Ośrodek Kultury „Pegaz” w Pieckach stanowi ośrodek, w którym organizowane są liczne wydarzenia, konkursy oraz zajęcia o różnej tematyce. Odbývają się tutaj bowiem m.in. warsztaty kulinarne, artystyczne, muzyczne, rzeźbiarskie i tematyczne, mające na celu popularyzację

regionalnych tradycji oraz integrację lokalnych środowisk. Dodatkowo istnieje możliwość wzięcia udziału w zajęciach Fitness dla grup początkujących i zaawansowanych, majsterkowania oraz licznych zajęć i atrakcji dla dzieci i młodzieży.

Wśród wydarzeń i imprez organizowanych lub współorganizowanych przez GOK „PEGAZ” zaliczyć należy m.in. bale karnawałowe, warsztaty szycia na maszynie, Jarmark Wielkanocny i Bożonarodzeniowy, konkursy recytatorskie i spotkania autorskie, Dożynki Gminne, Dzień Dziecka, Noc Muzeów, Narodowe Święto Niepodległości.⁵⁶

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W PIECKACH

Na terenie Gminy w Pieckach od 1950 roku funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, natomiast w latach 1973 - 2000 istniała również Filia Biblioteczna w Nawiadach. Całkowity księgozbiór biblioteki w 2023 r. wyniósł ok. 27,6 tys. wolumenów, z której wypożyczono łącznie 8 136 książek, natomiast z samej biblioteki korzystało 570 czytelników.⁵⁷

Do głównych zadań Gminnej Biblioteki Publicznej należy:

- gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych za szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu;
- udostępnianie materiałów bibliotecznych;
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej;
- popularyzacja książki i czytelnictwa;
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwoju i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa.

Ponadto w bibliotece organizowane są liczne wydarzenia kulturalne, imprezy i zajęcia m.in. coroczne noce bibliotek, literackie spotkania autorskie, lekcje biblioteczne dla dzieci i młodzieży, konkursy plastyczne i recytatorskie. W okresie letnim odbywają się również liczne zabawy i konkursy dla dzieci i młodzieży.⁵⁸

ŚWIETLICE WIEJSKIE

Na terenie gminy Piecki funkcjonuje obecnie 15 świetlic wiejskich. Zlokalizowane są one w miejscowościach: Dłużec, Machary, Nawiady, Prusinowo, Gant, Brejdyny, Mojtyny, Babięta, Stare Kiełbonki, Głogno, Lipowo, Machury, Rosocha, Dobry Lasek, Jakubowo.⁵⁹

W świetlicach organizowane są regularne spotkania, wydarzenia dla mieszkańców poszczególnych miejscowości, których celem jest m.in. integracja lokalnej społeczności i ich aktywizacja.

MUZEUM REGIONALNE W PIECKACH

Muzeum Regionalne im. Walentyny Dermackiej z Sapiehów w Pieckach stanowi lokalne muzeum polskiej sztuki ludowej. Patronka ośrodka przez większość swojego życia gromadziła liczne przedmioty codziennego użytku oraz wyroby sztuki ludowej. W muzeum znajduje się bowiem tysiące glinianych figurek, starodawne meble oraz bogata literatura z regionu Warmii i Mazur. Organizowane są tutaj ponadto warsztaty lepienia z gliny, animacje dla dzieci i młodzieży oraz odbywają się spotkania przy ognisku i gitarze w okresie letnim. Oprócz stałej wystawy o tematyce regionalnej, w muzeum organizowane są również wydarzenia takie jak m.in.: Festyn Kwiatowy, Festiwal Ceramiki, Święto Chleba, Mleka i Miodu oraz spotkania autorskie.⁶⁰

⁵⁶ Materiał źródłowy: <https://gokpiecki.pl/>

⁵⁷ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

⁵⁸ Materiał źródłowy: <https://gokpiecki.pl/>

⁵⁹ Materiał źródłowy: Urząd Gminy w Pieckach.

⁶⁰ Materiał źródłowy: Raport o stanie gminy Piecki za rok 2023 oraz <https://mpk.warmia.mazury.pl/>

W 2023 roku odbyło się tutaj łącznie 5 wydarzeń (imprezy plenerowe oraz lekcje muzealne i warsztaty), natomiast sam obiekt odwiedziło 1 500 osób.⁶¹

6.3. LOKALNE DZIEDZICTWO NIEMATERIALNE

WYDARZENIA KULTURALNE

W 2023 r. na terenie Gminy zorganizowano w sumie 121 imprez kulturalnych, w których uczestniczyło łącznie 8 365 osób. Szczegółową charakterystykę wydarzeń kulturalnych i liczbę uczestników przedstawiono w poniżej tabeli:

Tab. 21 Struktura wydarzeń kulturalnych w 2023 r.

RODZAJ WYDARZENIA KULTURALNEGO	LICZBA WYDARZEŃ [SZT.]	LICZBA UCZESTNIKÓW [OS.]
Seanse filmowe	31	2 103
Koncerty	5	760
Imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne	13	270
Konkursy	2	160
Interdyscyplinarne	15	2 862
Festiwale i przeglądy artystyczne	2	500
Warsztaty	22	506
Wystawy	3	400
Prelekcje, spotkania, wykłady	5	124
Pozostałe	23	680
OGÓŁEM	121	8 365

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

6.4. WNIOSKI

- ! Znaczące zachowanie stanu dziedzictwa kulturowego (duża liczba obiektów lub obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków).
- ! Zły stan techniczny niektórych obiektów ujętych w ewidencji zabytków, powodujący stopniowe niszczenie obiektów tradycyjnej zabudowy.
- ! Obecność instytucji kultury na terenie Gminy.
- ! Obecność Muzeum Regionalnego im. Walentyny Dermackiej z Sapiehów, jako przykład ośrodka z bogatymi zbiorami polskiej sztuki ludowej.
- ! Brak wykorzystania potencjału wynikającego z istniejących na terenie gminy miejsc, przedmiotów, historii osób – stanowiących dziedzictwo kulturowe i będących szansą na rozwój gminy.
- ! Licznie organizowane wydarzenia i imprezy kulturalne dla różnych grup wiekowych, realizowane w ramach promowania i upowszechniania historii oraz integracji lokalnej społeczności.

⁶¹ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2023 r.

7 SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

7.1. INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA I JEJ WYKORZYSTANIE

Do obiektów zaplecza sportowo-rekreacyjnego w Gminie zalicza się⁶²:

- stadion sportowy w Pieckach;
- boiska piłkarskie w miejscowościach: Piecki, Nawiady, Brejdyny, Krzywy Róg, Stare Kiełbonki, Jakubowo, Lipowo, Dobry Lasek, Krutyń, Machary PGR, Machary Wieś, Czaszkowo, Cierzpięty;
- siłownie zewnętrzne w wielu miejscowościach;
- place zabaw w wielu miejscowościach;

Gminna baza sportowo-rekreacyjna służy rozwojowi aktywności fizycznej, ruchowej i psychicznej, nauki współpracy i współzawodnictwa mieszkańców, którzy mogą korzystać z infrastruktury sportowej w sposób indywidualny lub zorganizowany. Wartym podkreślenia jest także rola placów zabaw i siłowni zewnętrznych, jako czynników korzystnych dla najmłodszych mieszkańców oraz całych rodzin.

Ponadto w 2023 r. na terenie gminy Piecki funkcjonował 1 klub sportowy tj. Klub Sportowy Żagiel w Pieckach, przy ul. Zwycięstwa 35C.⁶³

7.2. ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA

7.2.1. WALORY PRZYRODNICZE

Wśród walorów przyrodniczych na terenie gminy Piecki wyróżnia się:

- walory wód powierzchniowych:
 - liczne jeziora polodowcowe, w tym Jez. Mokre wykazujące potencjał w zakresie turystyki kwalifikowanej (szlaki turystyki wodnej w niektórych fragmentach, z możliwością realizacji szlaków turystyki pieszo-rowerowych, a także wędkarstwo) oraz turystyki wypoczynkowej (urządzone miejsca rekreacji i wypoczynku);
 - sieć hydrograficzna, zwłaszcza rzeka Krutynia, gdzie odbywają się spływy kajakowe na całej długości rzeki; w granicach Gminy szlak biegnie przez Krutyń, Krutyński Piecek oraz Rosochę;
- ogólnie bardzo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym sprzyjające warunki bioklimatyczne, właściwy stan powietrza atmosferycznego (poza okresowo występującą niską emisją), a także leśny charakter Gminy, wpływający pozytywnie na potencjał w zakresie turystyki wypoczynkowej (pobytowej, letniskowej, agroturystyka i inne) i kwalifikowanej (krajoznawczej, pieszo-rowerowej);
- unikatowe zbiorowiska roślinne, w szczególności przestrzenie leśne Puszczy Piskiej o zróżnicowanym drzewostanie, sprzyjające pobytowi ludzi, osobliwości flory i fauny (wartościowe torfowiska, mokradła, bogactwo ssaków leśnych i ptactwa), sprzyjające potencjalnemu rozwojowi turystyki kwalifikowanej (przyrodniczej, pieszo-rowerowej);
- zwarte zbiorowiska leśne i otwarte przestrzenie łąkowo-pastwiskowe, z bogactwem zwierząt łownych, wykazujące potencjał w zakresie turystyki kwalifikowanej (łowiectwo).

⁶² Materiał źródłowy: Urząd Gminy w Pieckach.

⁶³ Materiał źródłowy: Urząd Gminy w Pieckach.

Warto zaznaczyć, iż gminę Piecki cechuje niewielka gęstość zaludnienia, co jest niewątpliwym atutem dla osób szukających wyciszenia i spokoju. Ponadto brak znaczących emitorów zanieczyszczeń stwarza korzystne warunki aerosanitarne Gminy. Przebiegają tutaj również ścieżki piesze i dydaktyczne na terenach najbardziej cennych przyrodniczo (tzn. wokół jezior, w obrębie rezerwatów przyrody).

UWARUNKOWANIA OCHRONY UZDROWISKOWEJ

Obszar gminy Piecki położony jest w obrębie terenów, gdzie nie występują istotne źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, a jednocześnie znajdują się tutaj zwarte kompleksy leśne Puszczy Piskiej, które skutecznie magazynują nadmiar pyłów i nieczystości. Ponadto obszar w obrębie którego położona jest Gmina, stanowi jeden z najbardziej perspektywicznych terenów występowania wód mineralnych o znaczeniu leczniczym. Budowa geologiczna regionu wskazuje, że występować mogą tutaj również złoża torfu przydatnego do celów balneologicznych.

Na terenie Gminy nie ustanowiono jak dotąd uzdrowiska, nie mniej z uwagi na szereg sprzyjających uwarunkowań środowiskowych postuluje się, aby zostało ono ustanowione w obrębie kompleksów leśnych (zwłaszcza borów sosnowych wzbogacających powietrze w olejki eteryczne i fitoncydy), w tym w miejscowości Krutyń.

Zasady nadawania obszarowi statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej określa Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (t.j.Dz.U.2023 poz. 151 z późn.zm.).

7.2.2. WALORY ANTROPOGENICZNE

Na terenie gminy Piecki do walorów antropogenicznych zalicza się przede wszystkim liczne obiekty i obszary zabytkowe, w tym zespoły kościelne, cmentarze, kapliczki, parki dworskie, dawne młyny i leśniczówki oraz liczne przykłady zabytkowej zabudowy mieszkalnej i gospodarczej.

W leśniczówce w Pierśławku funkcjonuje Izba Pamięci mazurskiego pisarza Ernsta Wiecherta. W ośrodku tym obejrzeć można szereg przedmiotów ze zbiorów prywatnych oraz dawne wydania dzieł pisarza. Ponadto w miejscowości Zgon zlokalizowana jest galeria Adam Szubskiego, w której znajduje się ponad 200 rzeźb przedstawiających głowy ludzi i zwierząt, a także portrety znanych postaci takich jak m.in. Jan Paweł II, Lech Wałęsa oraz postaci z mitologii, baśni i literatury. Obiekt ten stanowi miejsce spotkań i integracji miłośników sztuki i kultury, gdzie organizowane są warsztaty rzeźbiarskie, koncerty oraz pokazy filmowe. Na terenie wsi Krutynia znajduje się Izba Przyrodnicza Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Ekspozycja przybliży typy siedlisk przyrodniczych charakterystycznych dla Mazurskiego Parku Krajobrazowego, w tym zgromadzono ponad 300 eksponatów, wśród których dominuje kolekcja kręgowców. W tzw. „Galerii nad Mukrem” zaprezentowano 31 fotografii, które przedstawiają walory przyrodnicze Warmii i Mazur w Dolinie Biebrzy⁶⁴.

Warto zaznaczyć, że na obszarze gminy Piecki znajduje się szereg obiektów rekreacyjno-sportowych, w tym boiska sportowe, które przyczynić się mogą do wzrostu ruchu turystycznego. Do walorów antropogenicznych uznać można także działalność gminnych ośrodków kultury oraz muzeum regionalnego, w tym poprzez organizację licznych wydarzeń i imprez integrujących mieszkańców i turystów (opis szczegółowy w rozdz. 6.2.).

Ponadto za atrakcje turystyczne uznać można szlaki pieszo-rowerowe przebiegające przez teren Gminy (opis szlaków opisano szerzej w podrozdziale 2.3.3.).

⁶⁴ Materiał źródłowy: <https://gminapiecki.pl/>

7.2.3. BAZA MATERIALNA TURYSTYKI

Gminną bazę noclegową tworzą wszelkie obiekty i urządzenia umożliwiające nocleg poza miejscem zamieszkania, do których należą m.in. hotel, miejsca noclegowe w zajazdach gastronomicznych, miejsca noclegowe prywatne, gospodarstwa agroturystyczne oraz kamping i pole namiotowe.

Gminną bazę żywieniową stanowią wszelkie obiekty gastronomiczne służące zaspokojeniu potrzeb żywnościowych turystów, takie jak restauracje, kawiarnie, bary, punkty gastronomiczne. Do grupy tej zalicza się również zakłady zaopatrujące odwiedzających w artykuły żywnościowe.

Warto nadmienić, iż baza noclegowa i żywieniowa w Gminie jest dobrze rozwinięta. Funkcjonuje tutaj hotel i pensjonat o różnym standardzie wyposażania. Ponadto znajdują się zespoły domków letniskowych, ośrodki wczasowe, pola biwakowe oraz kwatery agroturystyczne.⁶⁵

Szczegółowe informacje dotyczące turystycznych obiektów noclegowych i ich wykorzystania przedstawiono w tabeli poniżej:

Tab. 22 Turystyczne obiekty noclegowe w Gminie i ich wykorzystanie

RODZAJ OBIEKTU	LICZBA OBIEKTÓW [szt.]	LICZBA POKOI [szt.]	LICZBA MIEJSC NOCLEGOWYCH [szt.]
HOTEL	1	30	60
PENSIJONAT	1	23	43
KWATETY AGROTURYSTYCZNE	5	--	62
OŚRODKI WZASOWE	4	--	810
ZESPOŁY DOMKÓW TURYSTYCZNYCH	4	--	437
POLA BIWAKOWE	5	--	260

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2023 r.

Warto przy tym nadmienić, iż w 2023 r. udzielono nocleg 2 211 turystom zagranicznym (głównie z Niemiec, Węgier i Czech).⁶⁶ W przypadku usług gastronomicznych należy zaznaczyć, że koncentrują się one przede wszystkim w Pieckach. Funkcjonują tutaj restauracje (w tym w obiektach noclegowych), stołówki oraz bary i kawiarnie.

Na bazę komunikacyjną składa się sieć połączeń, dróg i szlaków komunikacyjnych. Poziom rozwinięcia bazy komunikacyjnej stanowi o dostępności oraz łatwości poruszania się po obszarze Gminy przez potencjalnych turystów.

Do bazy komunikacyjnej gminy Piecki w szczególności zalicza się:

- sieć dróg publicznych, w tym: drogi krajowe nr 58 i 59, drogi wojewódzkie nr 600, 601, 609 i 610, drogi powiatowe oraz gminne;
- przystanki autobusowe.

Do bazy towarzyszącej zalicza się wszelkiego rodzaju urządzenia sportowo-rekreacyjne obszaru turystycznego, które pozwalają turystom na uprawianie różnych form rekreacji. Infrastrukturę sportowo-rekreacyjną opisano we wcześniejszej części (rozd. 7.1.). Ponadto w zakres bazy towarzyszącej wchodzi cała gminna infrastruktura techniczna (wodociągi, kanalizacja, sieć energetyczna) oraz społeczna (przychodnie, apteka, biblioteka, poczta).

⁶⁵ Materiał źródłowy: <https://e-turysta.pl/>

⁶⁶ Materiał źródłowy: Dane GUS.

Atrakcje turystyczne stanowią wszelkiego rodzaju obiekty będące przedmiotem zainteresowania turystycznego i wpływające na natężenie ruchu turystycznego. Do gminnych atrakcji turystycznych zaliczyć zatem można wszystkie wyżej wymienione formy i obiekty pod warunkiem, że są one związane z Gminą (np. z kulturą mieszkańców), na ich temat dostępne są informacje turystyczne (np. w postaci ulotek, informacji internetowej, oznaczenia kartograficznego) oraz w sposób realny wpływają na wzrost ruchu turystycznego.

7.3. WNIOSKI

- ! **Obiekty sportowo-rekreacyjne (stadion sportowy, liczne boiska do piłki nożnej, place zabaw, siłownie zewnętrzne, ścieżka edukacyjna nad stawem w Pieckach, szlak rowerowy łączący Mrągowo – Piecki -Krutuń).**
- ! **Funkcjonujący na terenie Gminy klub sportowy.**
- ! **Niedostatecznie rozbudowana oferta turystyczna poza okresem wakacyjnym.**
- ! **Bardzo wysokie walory przyrodnicze, wykazujące znaczny potencjał do rozwoju funkcji sportowo-turystycznej (w tym turystyki kwalifikowanej).**
- ! **Stosunkowo wysokie walory antropogeniczne, zwłaszcza kulturowe (stosunkowo duża liczba obiektów i obszarów zabytkowych).**
- ! **Duży potencjał do rozwoju turystyki uzdrowiskowej (leczniczej).**
- ! **Rozbudowana baza noclegowa i gastronomiczna – działająca sezonowo (hotel, pensjonat, ośrodki wczasowe, domki turystyczne, kwatery agroturystyczne, pola biwakowe).**
- ! **Niski udział wydatków gminy na rozwój turystyki.**
- ! **Brak działającej bazy gastronomicznej całorocznie.**
- ! **Brak akceptowanej finansowo oferty gastronomicznej (dotyczy zwłaszcza osób starszych).**
- ! **Brak pełnowymiarowej hali sportowej do wykorzystania w okresie zimowo-letnim.**

8 PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

8.1. PLANOWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE

8.1.1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw wprowadza nowe przepisy dotyczące hierarchii dokumentów planistycznych w gminach w Polsce. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zastąpione zostaną przez plany ogólne gmin (które stanowić będą, w odróżnieniu od studiów, akty prawa miejscowego) oraz przez strategie rozwoju (zwłaszcza w zakresie ustaleń dotyczących polityki rozwoju). Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują ważność do końca 2025 r. lub do uchwalenia planu ogólnego gminy.

W chwili obecnej obowiązującym, nadrzędnym dokumentem planistycznym pozostaje nadal studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki, przyjęte Uchwałą Nr XXXIX/245/22 Rady Gminy Piecki z dnia 28 stycznia 2022 r. Dokument zawiera generalne zasady zagospodarowania przestrzennego oraz wytyczne, którymi należy kierować się w kreowaniu polityki przestrzennej. Studium nie jest aktem prawa miejscowego, stanowi natomiast wiążącą wytyczną (podstawę) do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Studium, co do zasady definiuje kierunki polityki przestrzennej w zakresie:

- celów rozwoju społeczno-gospodarczych gminy;
- priorytetów rozwojowych gminy;
- funkcji gminy;
- hierarchii sieci osadniczej;
- struktury funkcjonalno-przestrzennej;
- ochrony środowiska, w tym w aspekcie uwarunkowań prawnych i Przyrodniczego Systemu Gminy;
- kierunków zagospodarowania przestrzennego Przyrodniczego Systemu Gminy (wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego);
- kierunków działań w strefach funkcjonalnych;
- kierunków i zasad ochrony dóbr kultury (wytyczne do miejscowego planu zagospodarowania) stref ochrony konserwatorskiej;
- ochrony krajobrazu kulturowego;
- kierunków działań w zakresie dóbr kultury;
- kierunków i zadań rozwoju infrastruktury społecznej i obszarów dla tych potrzeb;
- kierunków rozwoju komunikacji;
- kierunków działań w dziedzinie gospodarki odpadami;
- kierunków rozwoju elektroenergetyki, zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków, ciepłownictwa, gazownictwa i telekomunikacji;
- obrony cywilnej i ochrony przeciwpożarowej;
- kierunków działań i zadań władz samorządowych w celu realizacji polityki.

Zgodnie z zapisami obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki wynika, że istniejąca struktura przestrzena ukształtowana została w oparciu o sieć osadniczą, uwarunkowania środowiskowe, a także sieć powiązań komunikacyjnych.

W związku z czym zakłada się (cyt. część kierunki):

- *zrównoważony rozwój gminy w oparciu o rozwój funkcji rolnej, turystycznej, usług i aktywności gospodarczej;*

- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego na bazie produktów wytwarzanych na obszarze gminy i terenów sąsiednich;
- wykorzystanie terenów cennych przyrodniczo do rozwoju funkcji usług turystycznych;
- poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności do usług, podniesienie standardu urządzeń infrastruktury społecznej oraz poprawa warunków mieszkaniowych.

Ponadto utrzymane zostaną dotychczasowe kierunki rozwoju gminy oparte o podstawowe funkcje jak: rolnictwo, turystyka, usługi i produkcja, a jednocześnie występuje potrzeba wyznaczania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową, rekreacyjną i produkcyjną.

Zgodnie z zapisami Studium wynika, że w obszarach zabudowy wsi przewiduje się możliwość realizacji wszelkiego rodzaju usług związanych z ludnością, jako funkcje dopełniające: handlową, usługową, oświaty, sportu, kultury, rekreacji itp. Dopuszcza się również lokalizację obiektów drobnego rzemiosła, składów, magazynów pod warunkiem by ich działalność nie stwarzała uciążliwości dla mieszkańców na sąsiednich terenach. Nowe tereny wskazane do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej są kontynuacją już zabudowanych terenów o podobnej funkcji.

8.1.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

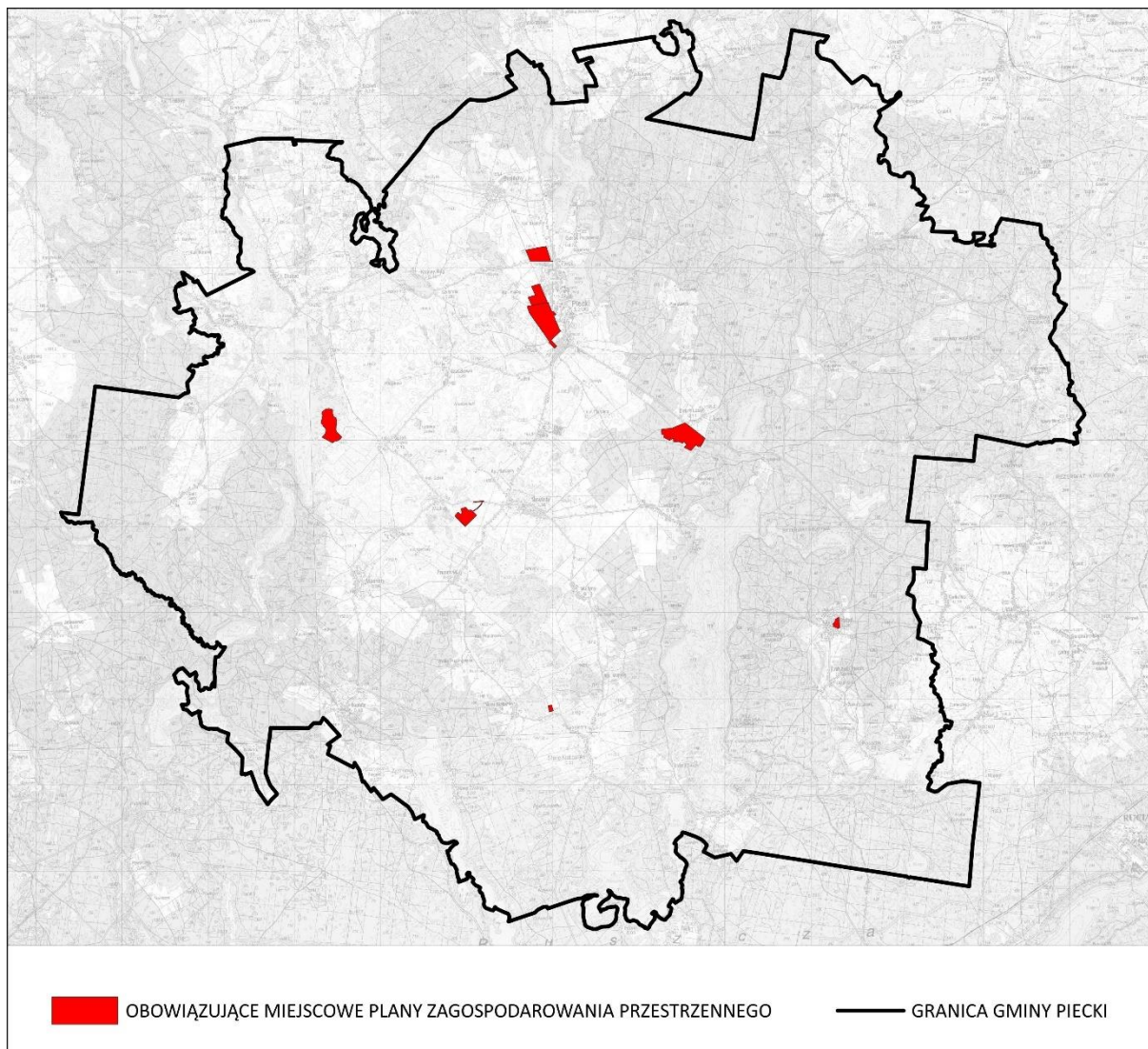
Głównym narzędziem w kształtowaniu ładu przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Uregulowane zasady zagospodarowania przestrzennego posiadają niektóre fragmenty miejscowości, które obejmują obszar 142,0 ha, co stanowi 0,5% całkowitej powierzchni Gminy.⁶⁷

Na terenie Gminy obowiązują aktualnie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przyjęte lub zmienione następującymi uchwałami⁶⁸:

- Uchwała Nr XXVIII/184/01 z dnia 09.11.2001 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu eksploatacji kruszywa naturalnego w obrębie Machary w gminie Piecki;
- Uchwała Nr XXXIII/209/02 z dnia 22.06.2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkalno – usługowej i rzemiosła. Wieś Piecki. Gmina Piecki;
- Uchwała Nr XXXIII/210/02 z dnia 22.06.2002 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkalno – usługowej. Wieś Krutyń. Gmina Piecki;
- Uchwała Nr XX/139/16 z dnia 15.07.2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie Goleń w gminie Piecki;
- Uchwała Nr XLII/247/17 z dnia 30.10.2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie Dobry Lasek w gminie Piecki;
- Uchwała Nr LIII/352/18 z dnia 28.10.2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów podstrefy Piecki Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i jej otoczenia;
- Uchwała Nr XXI/127/20 z dnia 17.06.2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w obrębie Stare Kiełbonki nad jeziorem Nowe Kiełbonki;
- Uchwała Nr XXVI/161/20 z dnia 30.11.2020 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu obejmującego część gruntów położonych na zachód od ul. Polnej w obrębie geodezyjnym Piecki, gmina Piecki.

⁶⁷ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2022 r.

⁶⁸ Materiał źródłowy: Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Piecki, 2023.

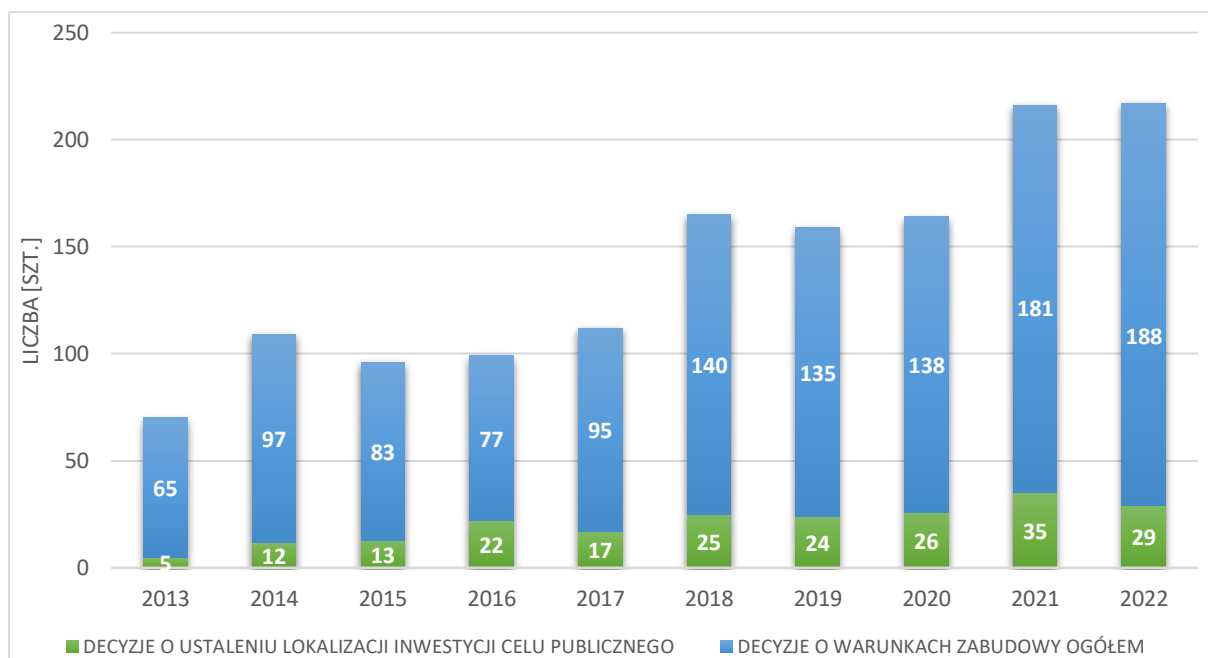

Ryc. 38 Miejsce plany zagospodarowania przestrzennego ze wskazaniem aktualności na terenie Gminy

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie https://mapa.inspire-hub.pl/#/gmina_piecki.

8.1.3. DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I DECYZJE O LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

W obszarach nieobjętych ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego realizacja inwestycji możliwa jest po uzyskaniu decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Dynamika liczby wydawanych decyzji na przestrzeni lat przedstawia się następująco:

Ryc. 39 Wydane w Gminie decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w latach 2013-2022

Material źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2022 r. (brak nowszych danych).

Średnio w analizowanych latach wydawanych było ok. 141 decyzji/rok, z czego ok. 120 decyzji wz/rok i 21 decyzji icp/rok. W odniesieniu do decyzji ustalenia warunków zabudowy na przestrzeni omawianego okresu, średnio 77 decyzji/rok dotyczyły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 1 decyzja rocznie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, dla inwestycji usługowych było to średnio 8 decyzji rocznie, zaś dla innej zabudowy średnio 32 decyzje rocznie.

8.2. STRUKTURA OSADNICZA

Najistotniejszym i najbardziej zaludnionym ośrodkiem funkcjonalnym jest miejscowość Piecki. W obrębie Piecek skupiają się funkcje administracyjne, edukacyjne, kulturowe, religijne, handlowo-gospodarcze, produkcyjne oraz mieszkaniowe i rolnicze. Ponadto świadczone są usługi medyczne i ochrony zdrowia, a także znajdują się liczne obiekty o charakterze sportowo-rekreacyjnym i turystycznym. Miejscowość ta odznacza się zwartym charakterem istniejącej zabudowy.

Za „ośrodki wspomagające” uznano miejscowości odznaczające się najwyższym zaludnieniem (zaraz po Pieckach) oraz miejscowości wspomagające „centrum funkcjonalne” na tle rekreacyjno-wypoczynkowym, turystycznym, kulturowym, religijnym, edukacyjnym, leczniczo - uzdrowiskowym, czy handlowo-gospodarczym, tj.: Nawiady, Brejdyny, Krutyń, Stare Kiełbonki, Machary, Zgon.

Pozostałe miejscowości pełnią głównie funkcje rolnicze i mieszkalne oraz odznaczają się niskim lub bardzo niskim stopniem zaludnienia i często rozproszoną zabudową.

8.3. REWITALIZACJA

Według ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Rada Gminy wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, obszar zdegradowany i obszar

rewitalizacji. Wniosek o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zawiera wskazanie granic tych obszarów wykonane na mapie w skali co najmniej 1:5000, sporządzonej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej.

Ponadto w drodze uchwały Gminy sporządzany jest Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji. Na podstawie art. 15.1. pkt. 2 w/w Ustawy, Gminny program rewitalizacji powinien zawierać opis powiązań z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych.

Gmina Piecki aktualnie nie posiada Gminnego Programu Rewitalizacji, nie mniej funkcjonuje obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji. Obszary wyznaczone zostały na mocy Uchwały Nr XXII/146/16 Rady Gminy Piecki z dnia 20 września 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. 2016).

Zgodnie z ww. Uchwałą stwierdza się, że obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji obejmuje miejscowość Ostrów Pieckowski oraz następujące ulice w miejscowości Piecki: Administracyjna, Plac 1 Maja, 22 Stycznia, Krótka, Krzywa, Łąkowa, Osiedle 35-lecia PRL, Polna, Rolna, Spacerowa, Szewska, Tartaczna, Zwycięstwa.

8.4. OBSZARY ZINTEGROWANEGO INWESTOWANIA I WYKLUCZENIA Z INWESTOWANIA

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) stanowią formę współpracy, w ramach której partnerstwa miast i otaczających je gmin oraz władze województw będą wspólnie przeprowadzać projekty finansowane z Funduszy Europejskich. Ponadto celem wdrażania instrumentu ZIT jest również budowanie partnerstwa i współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego oraz wspieranie współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy Związkami ZIT zarówno w poszczególnych województwach, jak i na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Istotne jest także wspieranie rozwoju kompetencji samorządu terytorialnego niezbędnych do przygotowania i wdrażania strategii, w tym strategii ZIT lub strategii rozwoju ponadlokalnego.

W ramach ZIT możliwe są następujące formy partnerstwa:⁶⁹

- stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego;
- porozumienie międzygminne;
- związek międzygminny, powiatowy lub powiatowo-gminny;
- związek metropolitalny województwa.

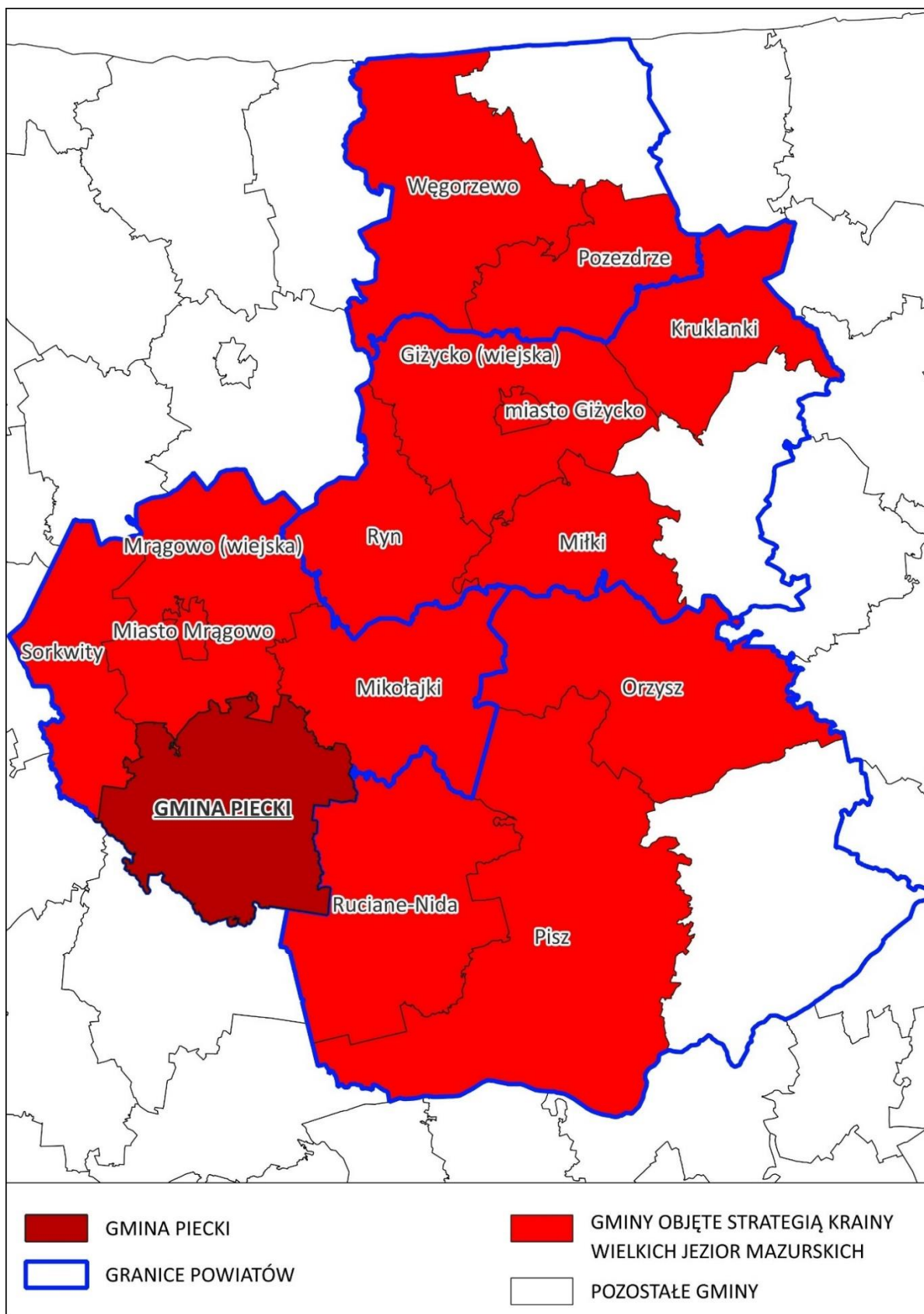
Regionalne Inwestycje Terytorialne (RIT) stanowią element wdrażania funduszy europejskich, dzięki którym część środków pozostawiona jest w zarządzaniu związków lokalnych samorządów.

Obszar gminy Piecki położony jest w Obszarze Funkcjonalnym (OF) Wielkie Jeziora Mazurskie, wobec którego opracowana została Strategia Rozwoju w perspektywie do 2030 roku. Opracowana Strategia ma przyczynić się do realizacji wizji w niej zawartej - *Wielkie Jeziora Mazurskie nowoczesnym i zintegrowanym obszarem funkcjonalnym ludzi przedsiębiorczych*. Ponadto dokument ten umożliwi wspólne planowanie działań rozwojowych przy uwzględnieniu wymiaru strategicznego i przestrzennego dla całego obszaru (+

Ponadto gmina Piecki włączona została do Lokalnej Grupy Działania (LGD) „Mazurskie Morze”, w ramach której opracowano strategię rozwoju na lata 2021- 2029. Realizacja niniejszej Strategii ma szczególne znaczenie w kontekście ubiegania się o środki Unii Europejskiej w ramach Planu

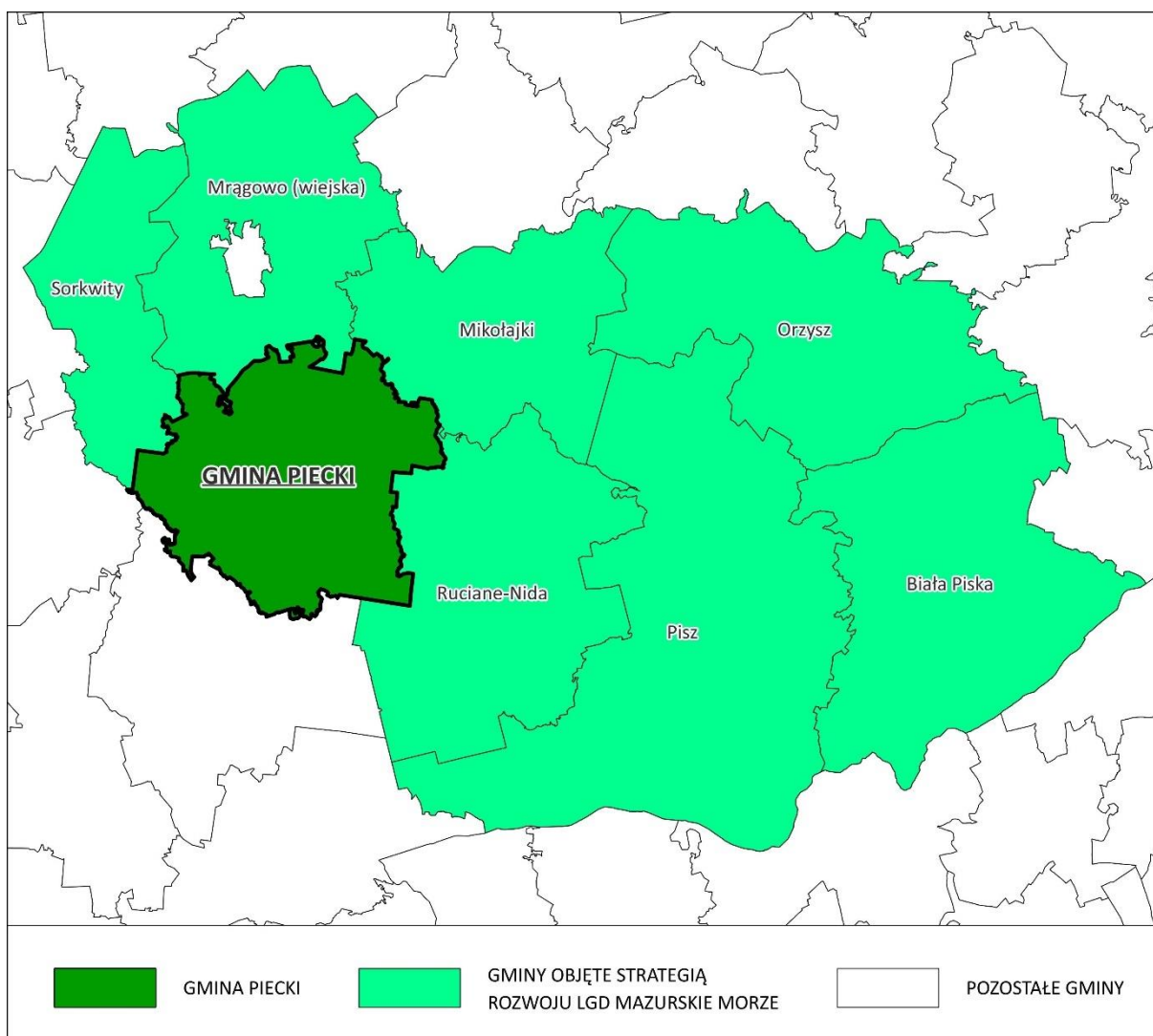
⁶⁹ Materiał źródłowy: Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Zakres dofinansowań obejmować ma realizację przedsięwzięć biznesowych, integracyjnych oraz inwestycyjnych.

Ryc. 40 Położenie gminy Piecki w stosunku do gmin i powiatów objętych Strategią Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Wielkich Jezior Mazurskich

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Wielkie Jeziora Mazurskie do roku 2030.

Ryc. 41 Położenie gminy Piecki w stosunku do gmin objętych Lokalną Strategią Rozwoju LGD „Mazurskie Morze”
 Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Mazurskie Morze” na lata 2021-2029.

8.5. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU PONAREGIONALNYM

W obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego (2018 r.) zostały określone obszary funkcjonalne województwa, które stanowią narzędzie wspomagające do sformułowania polityki przestrzennej województwa. W Planie określono osiem obszarów funkcjonalnych, w tym cztery o znaczeniu ponadregionalnym oraz cztery o znaczeniu regionalnym.

Do obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym należą:

- Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Wojewódzkiego Olsztyna;
- Obszar Funkcjonalny Żuławy;
- Przygraniczny Obszar Funkcjonalny;
- Obszar Funkcjonalny Wielkich Jezior Mazurskich.

Jednocześnie w znaczeniu regionalnym wyznaczono:

- Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Regionalnego Elbląga;
- Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Subregionalnego Ełku;
- Przybrzeżny Obszar Funkcjonalny;
- Obszar Funkcjonalny Ostródzko-Ławski.

Obszar gminy Piecki położony jest w granicach Obszaru Funkcjonalnego (OF) Wielkich Jezior Mazurskich, wobec którego opracowano strategię rozwoju ponadlokalnego (opis w rozdz. 8.4. i 1.4.).

8.6. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Zgodnie z ustaleniami obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na terenie gminy Piecki planuje się realizację inwestycji celu publicznego w zakresie:

- Infrastruktury drogowej:
 - budowa obejścia miejscowości Stare Kiełbonki i Zgon w ciągu drogi krajowej nr 58;
 - budowa obejścia miejscowości Piecki, Nawiady, Mojtyny i Stare Kiełbonki w ciągu drogi krajowej nr 59;
 - podniesienie rangi drogi krajowej nr 58 (z poziomu klasy G na klasę GP);
 - podniesienie rangi drogi krajowej nr 59 (z poziomu klasy G na klasę GP);
 - podniesienie rangi drogi wojewódzkiej nr 610 (z poziomu Z na klasę G).
- Infrastruktury technicznej:
 - budowa, przebudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej;
- Ochrony środowiska:
 - budowa i rozbudowa Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK);
 - przysposobienie retencyjne rzeki Dajny.

8.7. WNIOSKI

- !** Obecność obiektów i obszarów wymagających poprawy estetyki zainwestowania.
- !** Niski stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (0,5%) – oparcie większości inwestycji budowlanych, publicznych i prywatnych, na doraźnych decyzjach administracyjnych wz/icp.
- !** Zwarta struktura przestrzenna zabudowy znacznej części miejscowości, w tym miejscowości Piecki.

9 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

9.1. PODMIOTY I INSTYTUCJE REALIZUJĄCE ZADANIA Z ZAKRESU BEZPIECZEŃSTWA

Zadania własne Gminy w zakresie zaspokajania potrzeb zbiorowych wspólnoty w ramach porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, a także ochrony przeciwpożarowej wskazane są w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Na bezpieczeństwo publiczne wpływa ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustroj i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, głównie w stanach nadzwyczajnych.

Podmioty, które są odpowiedzialne za kwestie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy Piecki to Wójt, Policja i Ochotnicza Straż Pożarna. Na terenie Gminy, przy ul. Zwycięstwa 4 w Pieckach znajduje się posterunek policji, natomiast najbliższa Komenda Powiatowa Policji ma swoją siedzibę w Mrągowie.

Zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego, porządku i opieki nad bezpieczeństwem ludzi i ich mienia sprawuje dwóch dzielnicowych oraz kierownik posterunku policji.⁷⁰

Zadania w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego realizują tutaj jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, wyposażone są w podstawowy sprzęt ratownictwa przeciwpożarowego, w tym:

- OSP przy „Mazur Comfort” Sp. z o.o. w Olsztynie Zakład Nr 32 w Pieckach;
- OSP w Krutyni;
- OSP w Macharach;
- OSP w Nawiadach;
- OSP w Pieckach;
- OSP w Starych Kiełbonkach.

9.2. PRZESTĘPCZOŚĆ

Na terenie gminy Piecki obserwuje się spadek przestępczości na przestrzeni ostatnich lat (zob. tabela poniżej). Biorąc pod uwagę charakter popełnianych przestępstw wynika, iż przeważają przestępstwa o charakterze kryminalnym oraz przeciwko mieniu.

Tab. 23 Liczba stwierdzonych przestępstw na terenie gminy Piecki w latach 2013-2022

ROK	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LICZBA PRZESTĘPSTW	156	216	102	123	94	108	110	110	135	107

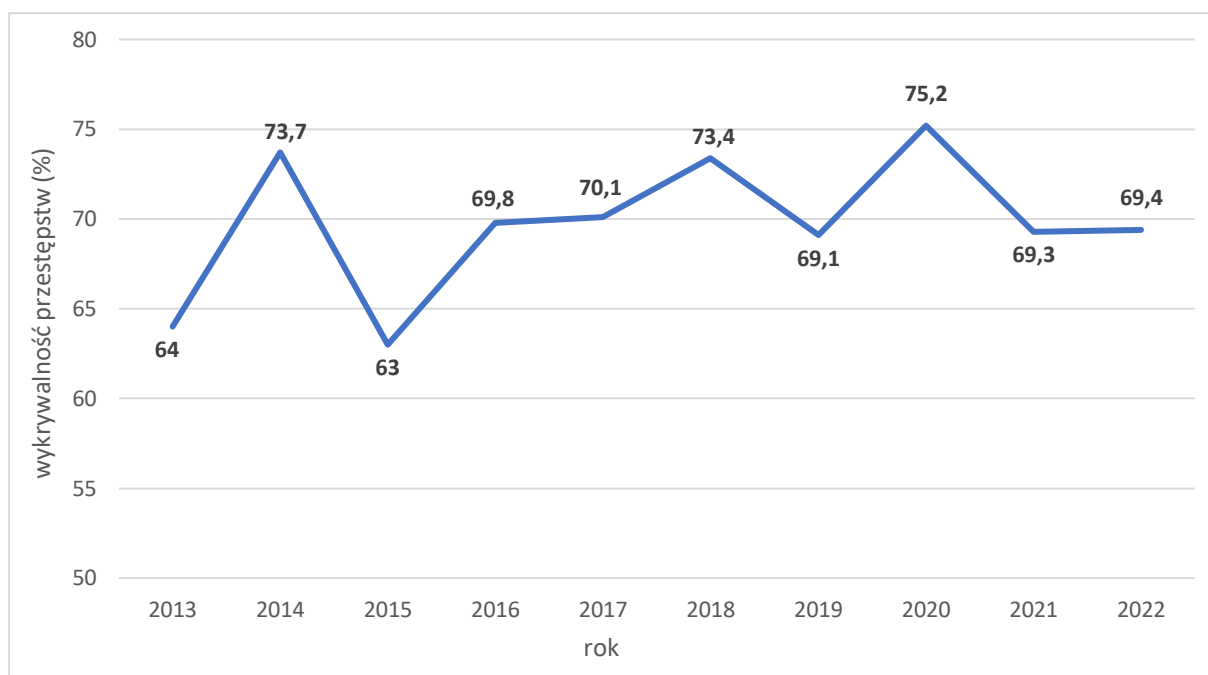
Materiał źródłowy: www.polskawliczbach.pl/

W roku 2022 r. stwierdzono w sumie 107 przestępstw, co oznacza, że w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano średnio 14,75 przestępstw. Jednocześnie wskaźnik ten jest wyraźnie niższy w stosunku do średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego (19,85) i kraju (22,81).

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w Gminie wynosi ok. 69%, co jest wartością niższą w stosunku do średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego (ok. 75%) i kraju (ok. 71%).⁷¹

⁷⁰ Materiał źródłowy: <http://bip.olsztyn.kmp.policja.gov.pl/>

⁷¹ Materiał źródłowy: <https://www.polskawliczbach.pl/>

Ryc. 42 Wykrywalność sprawców popełnionych przestępstw w gminie w Piecki w latach 2013-2022

Materiał źródłowy: <https://www.polskawliczbach.pl/>

* Główny Urząd Statystyczny udostępnia statystyki przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców gminy Piecki.

9.3. ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GEOGRAFICZNEGO

Potencjalne zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia, wynikające z położenia geograficznego, dotyczyć mogą przede wszystkim środowiska naturalnego, działalności człowieka, a także zdarzeń spowodowanych działaniem sił przyrody.

9.3.1. ZAGROŻENIE ZANIECZYSZCZENIEM POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Główną przyczyną zanieczyszczenia powietrza w gminie Piecki jest tzw. emisja powierzchniowa związana z indywidualnym ogrzewaniem budynków. Wzmożona emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych spowodowana jest spalaniem słabej jakości materiału grzewczego w mało wydajnych kotłach oraz nierzadko, spalaniem odpadów. Zagrożenie dodatkowo potęgują okresy niekorzystnych warunków klimatycznych w okresie zimowym (długotrwałe okresy chłodu lub ekstremalnie niskie temperatury).

Zagrożeniem dla powietrza atmosferycznego jest także tzw. emisja liniowa, związana z transportem samochodowym i emisją spalin. Zagrożenie to uzależnione jest od charakterystyki ruchu, rodzaju pojazdów i stosowanego w nich paliwa oraz rodzaju i jakości nawierzchni tras. Na terenie gminy Piecki najbardziej zagrożone emisją liniową są tereny mieszkaniowe, przez które przebiegają drogi o relatywnie największym nasileniu ruchu pojazdów silnikowych, tzn., drogi krajowej nr 58 i 59 oraz dróg wojewódzkich. Zagrożenie w wyraźnie mniejszym stopniu dotyczy dróg powiatowych i gminnych.

Zagrożenie zanieczyszczeniem tzw. emisją punktową związane jest z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi, odprowadzającymi substancje do powietrza za pośrednictwem emitorów w sposób zorganizowany. Co prawda na terenie gminy Piecki znajdują się zakłady produkcyjne nastawione na przetwórstwo lokalnych surowców (m.in. drewno, produkty rolne, surowce mineralne), nie mniej nie są to podmioty szczególnie uciążliwe dla środowiska.

Ponadto jako potencjalne zagrożenie dla jakości powietrza można wskazać zagrożenia naturalne, związane z procesami i zagrożeniami przyrodniczymi takimi jak np. pożary lasów, erozja gleb, pylenie z terenów zielonych.

9.3.2. ZAGROŻENIE ZMIANAMI KLIMATU

Problematyka zmian klimatu stanowi jeden z kluczowych aspektów politycznych, społecznych i gospodarczych. Klimat na Ziemi zmieniał się wielokrotnie, przechodząc długie okresy zlodowacenia i wyższych temperatur. Od początku XX wieku temperatura na Ziemi zaczęła stopniowo wzrastać, a trend ten utrzymuje się do dzisiaj. Prognozuje się dalszy wzrost średniej temperatury, który z największą intensywnością wystąpi na półkuli północnej, zwłaszcza na obszarach polarnych.

Globalne zmiany klimatyczne zauważalne są także w gminie Piecki. Analizując wybrane lata (2014 r., 2017 r., 2019 r.) można zauważyć, że w porównaniu do okresu wielolecia 1971-2000, w rejonie Gminy wystąpiło:

- ocieplenie (wzrostem średniej rocznej temperatury powietrza),
- okresowe zmniejszenie ilości opadów, w tym wydłużenie okresów suchych,
- zwiększenie średniego, rocznego usłonecznienia,
- coraz częstsze występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych w postaci:
 - intensywnych burz i nawałnic,
 - gradobić,
 - huraganowych wiatrów i trąb powietrznych.

Prognozuje się, że postępujące zmiany klimatu będą miały zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki, przy czym dominować będą konsekwencje negatywne⁷²:

- do najważniejszych skutków pozytywnych należeć będą m.in.:
 - wydłużenie okresu wegetacyjnego,
 - skrócenie okresu grzewczego,
 - wydłużenie sezonu turystycznego,
- do najważniejszych skutków negatywnych należeć będą m.in.:
 - niekorzystne zmiany hydrologiczne (a co za tym idzie niekorzystny wpływ na różnorodność biologiczną i siedliska przyrodnicze),
 - zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof;
 - nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód,
 - zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia w wyniku stresu termicznego i wzrostu zanieczyszczeń powietrza,
 - większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, czy też zmniejszenie potencjału chłodniczego elektrowni czego skutkiem będzie spadek mocy produkcyjnej.

9.3.3. ZAGROŻENIE ZALEWOWE

ZAGROŻENIE ZJAWISKIEM POWODZI

Zgodnie z ustawą Prawo wodne przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią rozumie się:

- *obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,*
- *obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,*

⁷² Materiał źródłowy: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, 2012, Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

- obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 18, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Na obszarze gminy Piecki nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzi.

ZAGROŻENIE ZJAWISKIEM PODTAPIANIA

W granicach gminy Piecki dochodzić może do zjawiska podtapiania terenu, na które potencjalnie narażone są tereny z płytko zalegającą wodą gruntową, zagłębienia terenu oraz obszary położone w dnach dolin rzecznych. Zjawisko to może być spowodowane przede wszystkim przez opady atmosferyczne lub gwałtowne topnienie dużej ilości pokrywy śnieżnej. Podtopienia mogą również wystąpić na skutek wahań poziomu wody gruntowej. W większości przypadków cykliczne, najczęściej wiosenne, podwyższone stany wód nie powodują strat gospodarczych z uwagi na fakt, że są to tereny wykorzystywane jako ekstensywne użytki zielone lub grunty orne. Ponadto znaczna część obszaru Gminy położona jest w zasięgu zwartych kompleksów leśnych Puszczy Piskiej, które znacząco minimalizują ryzyko wystąpienia podtopień. Relatywnie najbardziej narażone na zjawisko podtopień (od wód gruntowych) są obszary zlokalizowane w pobliżu przebiegającej sieci rzecznej, co uwarunkowane jest ukształtowaniem terenu, warunkami podłoża i płytkim zaleganiem zwierciadła wody podziemnej.

9.3.4. ZAGROŻENIA RUCHAMI MASOWYMI

Zjawisko ruchów masowych związane jest przede wszystkim z budową geologiczną, warunkami geomorfologicznymi oraz czynnikami inicjującymi. Na ich rozwój wpływ mają intensywne opady atmosferyczne, infiltracja wód opadowych i roztopowych, erozja zboczy dolin i wąwozów, a także działalność antropogeniczna.

Z uwagi na charakter rzeźby terenu, w tym stosunkowo duże zróżnicowanie form geomorfologicznych w granicach gminy Piecki występują różne klasy spadków terenowych.

Występują zarówno powierzchnie płaskie lub lekko faliste (wierzchowiny wysoczyzn morenowych oraz równiny sandrowe), jak i powierzchnie urozmaicone, o spadkach przekraczających 15° (stromo brzegi niektórych jezior rynnowych, strefy marginalne wysoczyzn morenowych). Nie mniej należy zaznaczyć, iż w ujęciu generalnym na terenie Gminy dominują obszary, na których nachylenie stoków nie przekracza 5-10°.

Na terenie Gminy zidentyfikowano fragmenty terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, w tym osuwiska. Obejmują one zsuwy rotacyjne oraz najbardziej strome partie brzegów niektórych jezior polodowcowych. Podkreśla się przy tym, że rejonu te obejmują niewielką powierzchnie.

Ryzyko wystąpienia ruchów grawitacyjnych może wzrosnąć, gdy stoki te nie będą porośnięte roślinnością w wystarczającym stopniu. Korzenie drzew przytrzymują bowiem zwietrzliny skalne, uniemożliwiając tym samym ich zsuniecie ze skarp. Istotny wpływ na ryzyko wystąpienia ruchów grawitacyjnych posiada również budowa geologiczna stoków. Nie mniej należy podkreślić, iż tereny o wyższych nachyleniach obejmują niewielkie obszary, w związku z powyższym uwarunkowanie to nie będzie w sposób szczególnie znaczący oddziaływać na rozwój zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki.

9.3.5. ZAGROŻENIA SUSZĄ I ZAGROŻENIE POŻAROWE

Gmina Piecki w zróżnicowanym stopniu narażona jest na ryzyko wystąpienia suszy. Wynika to w dużej mierze z aktualnej struktury użytkowania terenu.

Obszary silnie zagrożone zjawiskiem suszy obejmują przede wszystkim tereny użytkowane rolniczo, gdzie pierwszy poziom wodonośny znajduje się stosunkowo głęboko.

Umiarkowane lub niskie ryzyko wystąpienia suszy obejmuje tereny zwartych kompleksów leśnych Puszczy Piskiej, które przeważają powierzchniowo w Gminie. Należy nadmienić, iż są to jednocześnie rejony, w których istnieje realne niebezpieczeństwo wystąpienia pożaru. W przypadku niekorzystnych warunków wietrznych oraz upalnej i bezdeszczowej pogody może dojść do niekontrolowanego rozprzestrzeniania się ognia na większe pałacie lasów. Obszary słabo zagrożone suszą obejmują również rejony dolin rzecznych, jezior polodowcowych oraz terenów, w których stale lub okresowo może gromadzić się woda.⁷³

W celu przeciwdziałania skutkom suszy na poziomie krajowym uchwalony został *Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)*. Dokument ten sporządzony został na okres 6 lat (2021-2027). Jego opracowanie wynikało z postanowień dyrektyw i wytycznych unijnych oraz przepisów prawa krajowego (art. 183-185 ustawy Prawo wodne). Plan przeciwdziałania skutkom suszy posiada rangę rozporządzenia Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej.

Zgodnie z art. 184 ustawy Prawo Wodne, Plan przeciwdziałania skutkom suszy obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Z uwagi na wyżej opisane zagrożenie, obowiązują stosowne plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych oraz plany przeciwdziałania skutkom suszy w dorzeczach.

Panujące długotrwałe susze przyczynić się mogą do przesuszenia runa leśnego oraz ściółki, czego przejawem może być wystąpienie pożaru. Pożary lasów niosą za sobą szereg negatywnych skutków dla środowiska przyrodniczego oraz człowieka (m.in. zniszczenie szaty roślinnej, w tym utrata siedlisk dla wielu gatunków zwierząt, degradacja naturalnego profilu glebowego, emisja dwutlenku węgla). Najbardziej narażone na ryzyko wystąpienia pożaru są kompleksy leśne zlokalizowane na terenach z głęboko zalegającą warstwą wodonośną.

Obszar gminy Piecki w 52% pokryty jest gruntami leśnymi. Niebezpieczeństwo wystąpienia pożarów leśnych jest zatem znaczne. Do głównych, potencjalnych przyczyn pożarów należy zaliczyć:

- nieostrożność osób dorosłych przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym m.in. papierosy, zapałki;
- nieprawidłowa eksploatacja urządzeń ogrzewczych i instalacji;
- wady środków transportu oraz niezachowanie zasad bezpieczeństwa środków transportu;
- wyładowania atmosferyczne oraz inne ekstremalne zjawiska pogodowe jak huragany i silne wiatry;
- podpalenia;
- wypalanie traw.

Na podstawie danych GUS w 2023 roku na terenie gminy Piecki odnotowano łącznie 24 pożary, z czego wszystkie sklasyfikowane zostały jako „małe”. Wśród miejscowych zagrożeń wytypowano łącznie 99 zdarzeń, z czego: 51 dotyczyły silnego wiatru, 15 zdarzeń w komunikacji, 13 zdarzeń medycznych oraz 7 zdarzeń związanych z opadem deszczu lub śniegu.⁷⁴

⁷³ Materiał źródłowy: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy.

⁷⁴ Materiał źródłowy: Dane GUS: Organizacja państwa i wymiar sprawiedliwości: Działalność jednostek ochrony przeciwpożarowej, stan na 31.12.2023 r.

9.3.6. ZAGROŻENIE POWAŻNĄ AWARIĄ

Na terenie gminy Piecki nie znajdują się zakłady zakwalifikowane jako potencjalni sprawcy poważnych awarii przemysłowych (zakłady o dużym ryzyku ZDR, zakłady o zwiększonym ryzyku ZZR, zakłady pozostałe PSPA)⁷⁵.

Na terenie Gminy zagrożenie wynikające z wystąpienia poważnej awarii przemysłowej nie jest szczególnie duże. Nie mniej, występujące w obszarze Gminy zakłady produkcyjne są narażone, jak każdy zakład tego typu, na wystąpienie zdarzeń losowych, np. awarii sprzętu, pożarów itp. Dotyczy to w szczególności: zakładów remontowo-naprawczych, warsztatów i serwisów samochodowych, sklepów wielobranżowych, tartaku, terenu górniczego, gdzie prowadzona jest działalność eksploatacyjna surowców.

W przypadku awarii sprzętu lub wystąpienia innych zdarzeń losowych należy przestrzegać obowiązujących przepisów prawa, w tym regulaminów, a także powiadomić odpowiednie służby bezpieczeństwa.

Do ewentualnych zagrożeń zaliczyć można również transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym (substancje ropopochodne, gazy płynne). Przebieg przez teren Gminy ważnych szlaków komunikacyjnych (drogi krajowe nr 58 i 59 i drogi wojewódzkie nr 600, 601, 609 i 610) stanowi nie tylko potencjał rozwojowy, ale także zwiększają możliwości wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

9.4. WNIOSKI

- ! Funkcjonujące na terenie Gminy podmioty i instytucje zaangażowane w zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego (zwłaszcza straż pożarna i policja).
- ! Niższy w stosunku do średniej dla województwa i kraju wskaźnik popełnianych przestępstw.
- ! Stosunkowo niska wykrywalność sprawców przestępstw na tle województwa i kraju.
- ! Występujące okresowo zjawisko niskiej emisji w obszarach zwartej zabudowy i związane z tym okresowe pogarszanie stanu sanitarnego powietrza (w sezonie grzewczym).
- ! Relatywnie czyste powietrze w skali roku, w tym brak dużych, punktowych emitorów zanieczyszczeń.
- ! Brak obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.
- ! Znaczne zagrożenie suszą w części obszaru Gminy i związane z nią zagrożenia pożarowe.
- ! Obecność terenów predysponowanych do wystąpienia ruchów masowych (na niewielkich fragmentach obszaru Gminy).
- ! Stosunkowo niski poziom zagrożenia poważną awarią przemysłową, ze względu na brak dużych zakładów.
- ! Niewystarczający poziom zabezpieczenia ważnych obiektów zabezpieczających podstawowe potrzeby ludności.
- ! Wystąpienie na odcinkach dróg krajowych i wojewódzkich zagrożeń związanych z zwiększonym hałasem, zanieczyszczeniem powietrza oraz możliwością wystąpienia awarii (transport substancji niebezpiecznych).

⁷⁵ Materiał źródłowy: www.gios.gov.pl/pl/

10 POLITYKA SPOŁECZNA

10.1. OCHRONA ZDROWIA

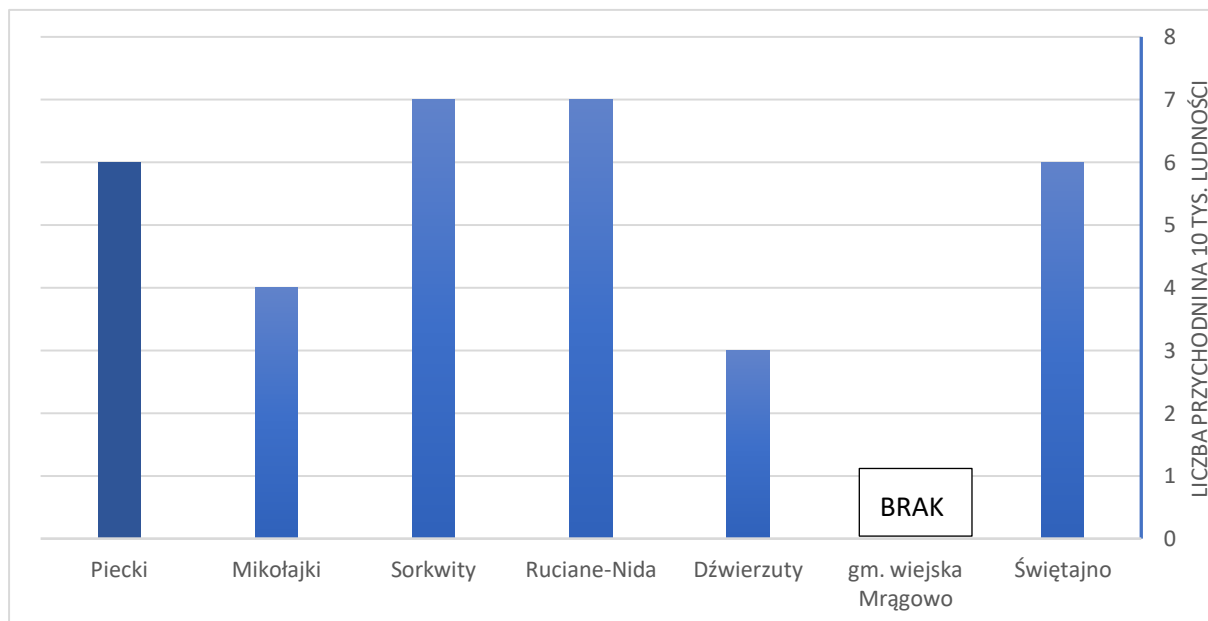
Na terenie Gminy funkcjonują następujące obiekty związane z ochroną zdrowia⁷⁶:

- NZOZ Przychodnia Lekarska SANUS;
- NZOZ Przychodnia Zdrowia „Troska”;
- Centrum Medyczne Mag-Dent;
- 2 apteki ogólnodostępne.

Należy zaznaczyć, że stacja pogotowia ratunkowego znajduje się w Mrągowie i Rucianem-Nidzie. W przypadku specjalistycznych świadczeń zdrowotnych mieszkańcy Gminy również muszą korzystać ze szpitali w Mrągowie lub Olsztynie.

Wskaźnik zasobności w przychodnie lekarskie wynosi 6 obiektów na 10 tys. osób. Identyczna wartość występuje również w przypadku gminy Świętajno, natomiast w zestawieniu tym przodują gminy Ruciane - Nida i Sorkwity (7 obiektów/10 tys. osób). Należy nadmienić, że w gm. wiejskiej Mrągowo nie występują przychodnie lekarskie. Z dużym prawdopodobieństwem jest to spowodowane koncentracją usług medycznych na obszarze miejskim Mrągowo.

Jednocześnie dla powiatu mrągowskiego wskaźnik ten wynosi 5 obiektów na 10 tys. osób, natomiast w przypadku województwa warmińsko-mazurskiego jest to 7 obiektów/10 tys. osób. W związku z powyższym sytuacja w Gminie jest zbliżona do średniej powiatowej i wojewódzkiej.

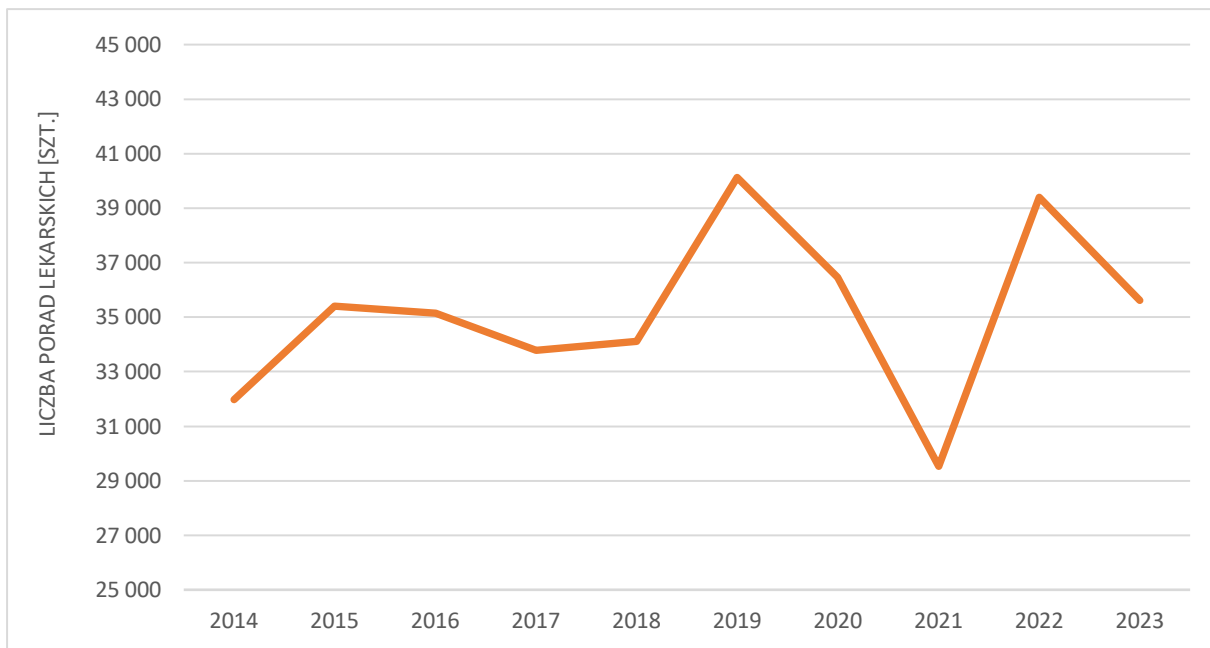
Ryc. 43 Liczba przychodni na 10 tys. mieszkańców na tle gmin sąsiednich

Materiał źródłowy: Opracowanie własne wg danych GUS, stan na 31.12.2023 r.

W związku z powyższym uznać można, że dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy Piecki jest dobry. Należy nadmienić, iż realizowane są tutaj również usługi stomatologiczne, fizjoterapii, ginekologii oraz medycyny estetycznej. W przypadku pozostałych lekarzy specjalistów z refundacją NFZ, dostępność jest w dalszym ciągu dość ograniczona.

⁷⁶ Materiał źródłowy: Urząd Gminy Piecki.

Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat udzielono rokrocznie od ok. 29,5 tys. do ok. 40,1 tys. porad lekarskich, przy czym 2021 rok odznaczał się wyraźnym spadkiem udzielanych porad. Mogło to być spowodowane pandemią COVID-19 i chęcią izolacji mieszkańców Gminy.

Ryc. 44 Liczba udzielanych porad lekarskich w Gminie w latach 2014-2023

Material źródłowy: Opracowanie własne wg danych GUS, stan na 31.12.2023 r.

Na terenie miejscowości Piecki znajdują się również 2 gabinety weterynaryjne.

10.2. POMOC SPOŁECZNA

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż Gmina podejmuje szereg działań mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych, których wymiar strategiczny znajduje odzwierciedlenie w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piecki na lata 2023-2027, a także bieżąco aktualizowanych programach:

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2027;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023-2026;
- Wieloletni gminny program osłonowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026;
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności zwierząt na terenie Gminy Piecki na 2024 rok.

Institucją pomocy społecznej finansowaną z budżetu gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach. Jednym z najważniejszych celów w/w podmiotu jest udzielanie wsparcia osobom i rodzinom, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej m.in. poprzez przyznawanie i wypłacanie świadczeń socjalnych, a także doprowadzenie do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem.

Tab. 24 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie w latach 2013-2022

ROK	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LICZBA OSÓB (OS.)	1238	1041	1071	812	650	694	550	718	545	419
ODSETEK MIESZKAŃCÓW (%)	15,7	13,4	13,9	10,5	8,4	9,0	7,3	9,8	7,5	5,8

Material źródłowy: Dane GUS.

W Gminie zauważalny jest spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W 2022 roku z opieki społecznej skorzystało 419 osób, czyli o 819 osób mniej niż w 2013 roku. Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną są⁷⁷:

- długotrwała lub ciężka choroba;
- niepełnosprawność;
- ubóstwo;
- bezrobocie;
- alkoholizm;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego;
- potrzeba ochrony macierzyństwa.

W 2023 r. realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym obejmującej udzielanie świadczeń pieniężnych, pomocy usługowej, pomocy rzeczowej i innego rodzaju wsparcia przedstawiało się następująco:

Tab. 25 Świadczenia oraz formy pomocy realizowane w ramach pomocy społecznej w Gminie

FORMA POMOCY	PONIESIONE KOSZTY	LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW
Zasiłki okresowe	188 871,00 zł	99 os.
Zasiłki celowe	65 553,00 zł	201 os.
Praca socjalna	--	491 rodzin
Usługi opiekuńcze	--	21 os.
Świadczenia rodzinne	3 575 648,97 zł	329 szt.
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	288 101,00 zł	31 rodzin
Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa	--	450 os.
Program „Posiłek w szkole i w domu”	275 035,34 zł	196 os.
Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej	585 505,52 zł	40 os.
„Opieka Wytchnieniowa”	50 247,88 zł	7 os.
Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym	2 100,00 zł	7 szt.
Świadczenia wychowawcze – Rodzina 500+	34 637,26 zł	7 os.
Karta Dużej Rodziny	--	261 szt.
Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej	--	14 rodzin
Program Czyste Powietrze	--	60 szt.
Pobyty w domu pomocy społecznej	926 197,00 zł	21 os.
Dodatki mieszkaniowe	80 020,08 zł	333 szt.
Stypendium motywacyjne	9 100,00 zł	13 os.
Stypendium socjalne	115 121,60 zł	162

⁷⁷ Material źródłowy: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piecki 2023-2027.

Materiał źródłowy: Raport o stanie Gminy Piecki na 2023 r

Na terenie miejscowości Piecki znajduje się Środowiskowy Dom Samopomocy. W placówce tej oferowana jest pomoc dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną, które nie wymagają leczenia szpitalnego. W ośrodku organizowane są zajęcia terapeutyczne, które mają na celu poprawę stanu psychicznego i fizycznego uczestników, a także poprawę ich relacji z otoczeniem. Oferowana jest także pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, terapia ruchowa, w tym zajęcia sportowe i rekreacyjne oraz rozwój samodzielności.⁷⁸

10.3. MIESZKALNICTWO

Na terenie Gminy znajdują się 1 732 budynki mieszkalne, a sama liczba mieszkań wynosi 2 504. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania to 88,2 m², co jest wartością wyraźnie wyższą w stosunku do średniej dla powiatu mrągowskiego (75,2 m²)⁷⁹.

Podstawowe wskaźniki dla budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy i powiatu, w poszczególnych latach, zaprezentowano poniżej:

Tab. 26 Gospodarka mieszkaniowa Gminy w latach 2014-2023

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
liczba budynków mieszkalnych									
1 625	1 642	1 657	1 670	1 683	1 704	1 679	1 700	1 714	1 732
liczba mieszkań									
2 337	2 369	2 389	2 405	2 421	2 460	2 456	2 467	2 486	2 504
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²									
86,3	86,6	87,2	87,7	88,1	87,9	87,1	87,4	87,8	88,2

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

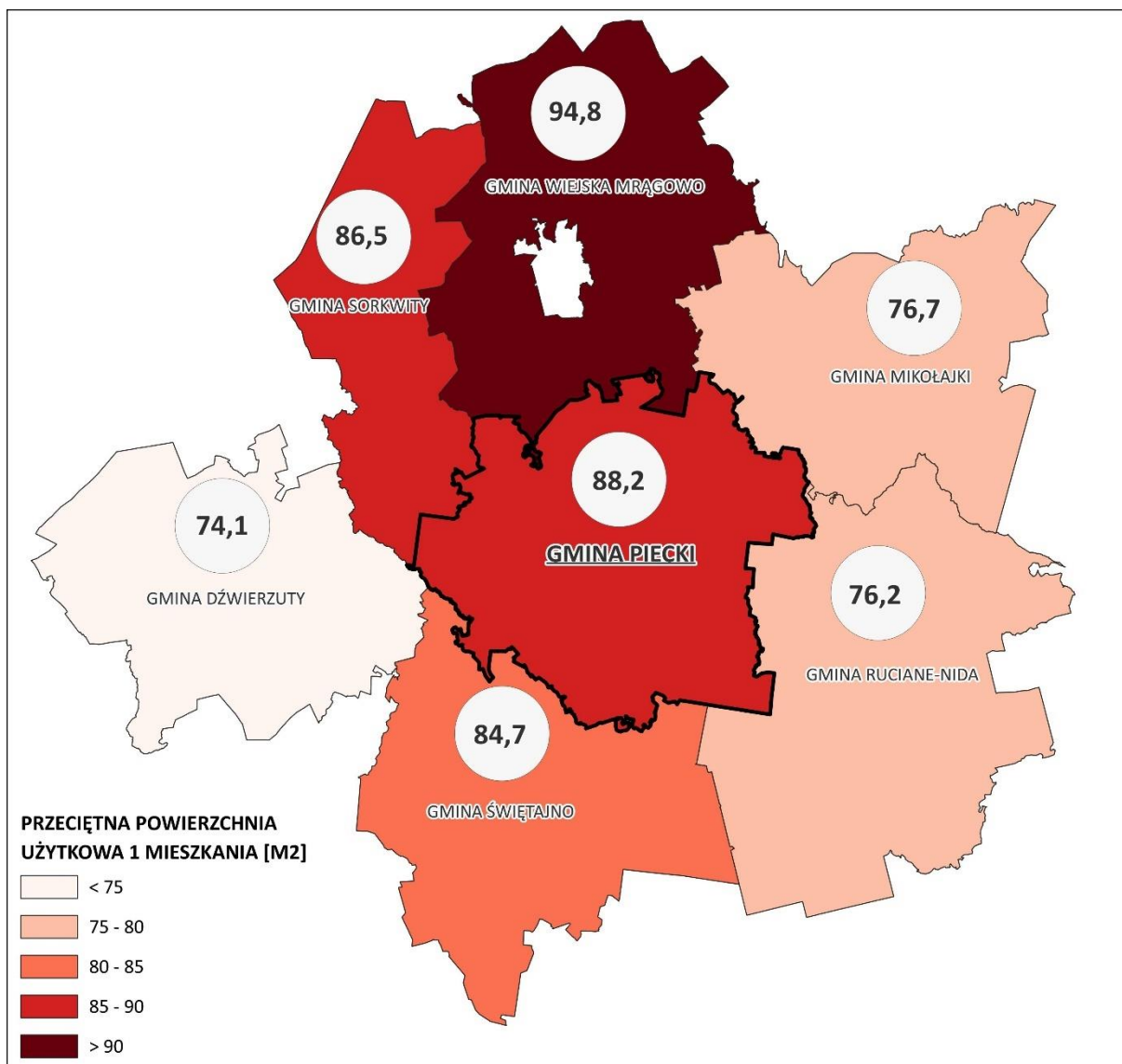
Jak wynika z powyższej tabeli na terenie gminy Piecki:

- wzrosła liczba mieszkań i budynków mieszkalnych;
- nieznacznie wzrosła przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania.

Gmina Piecki w porównaniu do wszystkich gmin ościennych odznacza się drugim najwyższym po gm. wiejskiej Mrągowo wskaźnikiem przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania. Najmniej korzystnie sytuacja kształtowała się w gminach Dźwierzuty (74,1 m²), Ruciane - Nida (76,2 m²) oraz Mikołajki (76,7 m²).

⁷⁸ Materiał źródłowy: <http://sdspiecki.pl/>

⁷⁹ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Ryc. 45 Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie Piecki oraz gminach ościennych w 2023 roku

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2023 r.

Gmina Piecki posiada zasoby komunalne w liczbie 29 mieszkań, o łącznej powierzchni 1 586 m² i dobrym lub zadowalającym stanie technicznym.⁸⁰ Wszystkie mieszkania posiadają dostęp do sieci wodociągowej, natomiast ograniczona jest możliwość podłączenia do sieci kanalizacyjnej oraz centralnego ogrzewania.⁸¹

W zestawieniu do gmin ościennych sytuacja kształtuje się przeciętnie. Niska liczba mieszkań komunalnych występuje w gminie Sorkwity, Świętajno i Mrągowo.⁸²

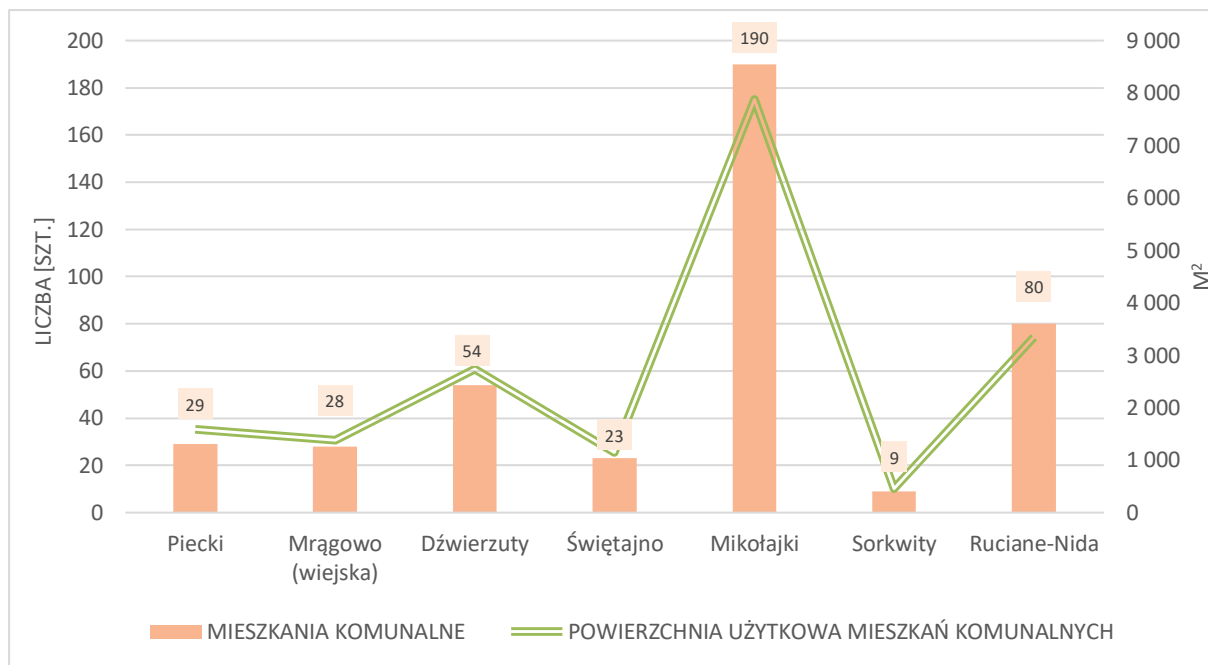
Zdecydowanie najkorzystniejszą sytuacją kształtuje się w gminie Mikołajki, gdzie znajduje się w sumie 190 mieszkań komunalnych, o całkowitej powierzchni wynoszącej 7 875 m². Jednocześnie zaznacza się, iż na obszarze miasta znaczną część zasobów mieszkaniowych stanowią zazwyczaj budynki wielorodzinne, przez co wynik ten nie jest reprezentatywny. Analogiczna sytuacja występuje na terenie gminy Ruciane - Nida. W przypadku pozostałych gmin wiejskich przoduje w tym zestawieniu gmina Dźwierzuty, w której znajdują się 54 mieszkania o łącznej powierzchni 2 735 m².

⁸⁰ Materiał źródłowy: Urząd Gminy Piecki

⁸¹ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2022 r.

⁸² Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2022 r. (brak nowszych danych).

Mieszkania treningowe lub wspomagane stanowią formę pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Mieszkanie może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pożytku publicznego. Na terenie gminy Piecki nie znajdują się żadne mieszkania treningowe i wspomagane. W przyszłości planowany jest natomiast zakup mieszkania z przeznaczeniem na mieszkanie chronione.

Ryc. 46 Mieszkania komunalne w gminie i gminach sąsiednich

Material źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2022 r. oraz dane Urzędu Gminy w Pieckach.

10.4. WNIOSKI

- ! Obecność placówek podstawowej opieki zdrowotnej.
- ! W dalszym ciągu ograniczony dostęp do placówek specjalistycznej opieki zdrowotnej.
- ! Niski udział wydatków na ochronę zdrowia.
- ! Funkcjonujące instytucje pomocy społecznej (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy).
- ! Realizacja szeregu działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomani oraz wspierania rodziny.
- ! W dalszym ciągu występowanie problemów społecznych wśród mieszkańców (ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm, niepełna rodzina).
- ! Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej w ostatnich latach.
- ! Wysoki wskaźnik przeciętnej wielkości mieszkań w stosunku do większości gmin sąsiednich.
- ! Brak mieszkań treningowych i wspomaganych.
- ! Brak Centrum Usług Społecznych, realizującego usługi dotychczas nie realizowanych lub realizowanych na niskim poziomie.

11 EDUKACJA I KAPITAŁ SPOŁECZNY

11.1. PLACÓWKI OŚWIATOWE

Na terenie gminy Piecki funkcjonują następujące placówki oświatowe⁸³:

- Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Pieckach wraz oddziałami przedszkolnymi;
- Szkoła Podstawowa w Nawiadach wraz z oddziałami przedszkolnymi;
- Samorządowe Przedszkole „Słoneczny Zakątek” w Pieckach.

Ponadto od 2020 roku w Pieckach funkcjonuje Klub Dziecięcy „Słoneczko”. Klub obejmuje opieką dzieci w wieku 1-3 lata od poniedziałku do piątku. W ramach działalności placówki organizowanych jest szereg zajęć, takich jak m.in. zabawy przy muzyce, zajęcia plastyczne, gry zespołowe oraz ćwiczenia kształtujące umiejętność współdziałania, rozwijające kompetencje komunikacyjne. Ponadto dzieci każdego dnia otrzymują 3 posiłki tj. śniadanie, obiad i podwieczorek.

Należy zaznaczyć, że przy Szkole Podstawowej w Nawiadach funkcjonuje świetlica opiekuńczo-wychowawcza „Mrowisko”. Nadrzędnym celem placówki jest zapewnienie uczniom opieki wychowawczej umożliwiającej rozwój osobowości. Do zadań świetlicy należy również rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wśród uczniów, a także współpraca z rodzicami i wychowawcami klas i pedagogiem szkolnym.⁸⁴

11.2. LICZBA UCZNIÓW, WYNIKI EZGAMINÓW I WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI

Na przestrzeni ostatnich lat liczba uczęszczających do placówek oświatowych w gminie Piecki kształtowała się następująco:

Tab. 27 Osoby uczęszczające do placówek oświatowych w gminie Piecki w latach 2013-2022

ROK	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE										
Dzieci	208	168	142	158	181	182	195	206	227	248
SZKOLNICTWO PODSTAWOWE (WRAZ Z GIMNAZJAMI**)										
Uczniowie	483	512	510	459	510	571	543	522	494	450
Absolwenci	68	69	92	65	--	--	70	74	66	102

Materiał źródłowy: Dane GUS.

* dotyczy lat 2013-2018. Wraz z końcem roku szkolnego 2018/2019 zlikwidowano wszystkie oddziały gimnazjalne.

W gminie Piecki liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych utrzymuje się na stosunkowo zbliżonym poziomie (brak widocznej tendencji wzrostowej lub spadkowej). Co prawda w 2017 i 2018 roku nastąpił skokowy wzrost liczby uczniów, nie mniej wynikał on bezpośrednio z przeprowadzonej reformy szkolnictwa, zgodnie z którą wraz początkiem roku szkolnego 2019/2020 przestały istnieć oddziały gimnazjalne⁸⁵ (do szkół podstawowych i gimnazjów uczęszczało 9 roczników, zaś do szkół podstawowych po reformie jest to 8 roczników).

⁸³ Materiał źródłowy: Raport o stanie gminy Piecki na 2023 r.

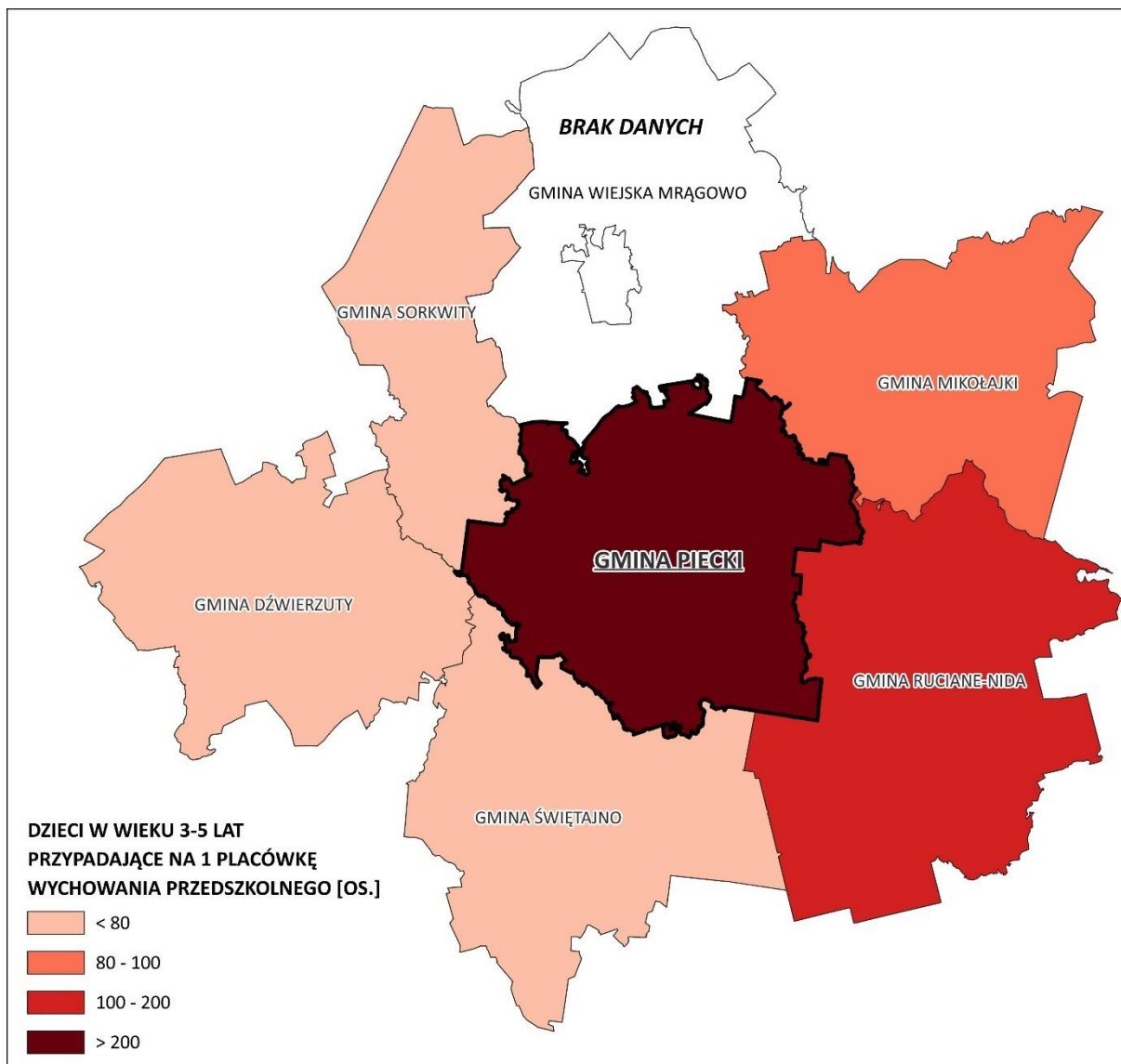
⁸⁴ Materiał źródłowy: <https://sp-nawiady.edupage.org/a/swietlica>

⁸⁵ Reforma szkolnictwa z 2017 roku zakładała m.in.:

- likwidację gimnazjów;
- wprowadzenie ośmioletniego roku nauczania w szkołach podstawowych;
- wprowadzenie czteroletniego toku nauczania w liceach ogólnokształcących;
- wprowadzenie pięcioletniego roku nauczania w technikum.

Liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego na przestrzeni ostatniej dekady jest stosunkowo nieregularna i waha się w przedziale od 142 do 248 os.

W gminie Piecki na 1 placówkę wychowania przedszkolnego przypadają w przybliżeniu 224 dzieci w wieku 3-5 lat. Jest to najmniej korzystny wynik na tle gmin sąsiadujących. W niniejszym zestawieniu przoduje natomiast gmina Sorkwity, w której liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę wynosi 62 osoby. Jednocześnie wskazuje się, iż dla gminy wiejskiej Mrągowo nie opublikowano danych za 2022 rok.

Ryc. 47 Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadająca na 1 placówkę wychowania przedszkolnego w gminie Piecki na tle gmin ościennych w 2022 r.

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2022 r. (brak nowszych danych).

Współczynnik skolaryzacji brutto to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Współczynnik skolaryzacji netto – relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.⁸⁶

⁸⁶ Definicje Głównego Urzędu Statystycznego (GUS).

Zgodnie z danymi GUS za 2022 rok stwierdza się, iż współczynniki skolaryzacji w szkołach podstawowych w gminie Piecki (75,13% brutto; 74,46% netto) są wyraźnie niższe w stosunku do całego powiatu mrągowskiego (93,79% brutto; 92,01% netto).

11.3. KAPITAŁ SPOŁECZNY

11.3.1. ORGANIZACJE I STOWARZYSZENIA

W gminie Piecki funkcjonują obecnie 27 zarejestrowanych stowarzyszeń pozarządowych, co przekłada się na wskaźnik 3,8 organizacji na 1000 mieszkańców. Jest to wynik wyższy w stosunku do średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego (2,8 organizacji) oraz kraju (2,7 organizacji).⁸⁷

Na terenie gminy Piecki funkcjonują następujące organizacje i stowarzyszenia:

- Stowarzyszenia zarejestrowane w KRS:
 - Fundacja „Zwierzęta EULALII”;
 - Fundacja Alternatywnej Edukacji „Ale”;
 - Fundacja Krąg Kulturowy Jakubowo;
 - Klub Jeździecki Dobre Miejsce;
 - Mazurskie Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalno-Oświatowe;
 - Międzynarodowe Stowarzyszenie Miłośników Twórczości Ernsta Wiecherta;
 - Ochotnicza Straż Pożarna przy „Mazur Comfort” Sp. z o.o. w Olsztynie Zakład Nr 32 w Pieckach;
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Krutyń;
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Macharach;
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Nawiadach;
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Pieckach;
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Starych Kiełbonkach;
 - Stowarzyszenie „Nasza Krutyń”;
 - Stowarzyszenie Kulturalne „Nasz Zgon”;
 - Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Turystycznych Produktów Markowych „Krutynia”;
 - Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Turystyki Wiejskiej;
 - Stowarzyszenie na rzecz Sportu i Turystyki „Klub Jeździecki” w Nawiadach”;
 - Stowarzyszenie Sportowe „PEGAZ” w Pieckach;
 - Stowarzyszenie Szlak Krutynia;
 - Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „Nasz Dom”;
 - Towarzystwo Ziemi Pieckowskiej;
 - Związek Zawodowy Pracowników Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pieckach;
- Koła Gospodyń Wiejskich (zarejestrowane w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa);
 - Koło Gospodyń Wiejskich "Makówka" Piecki;
 - Koło Gospodyń Wiejskich "Pieckowianie" w Nawiadach;
 - Koło Gospodyń Wiejskich "Jarzębina" w Cierzpiętach;
 - Koło Gospodyń Wiejskich "Lipowy Kwiat" w Lipowie;
 - Koło Gospodyń Wiejskich "JUTRZENKA" w Nowym Zyzdroju.

⁸⁷ Materiał źródłowy: Krajowy Rejestr Sądowy, www.ekrs.ms.gov.pl oraz <https://stat.gov.pl/>

11.3.2. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA, FREKWENCJA W WYBORACH

Uczestnictwo w wyborach powszechnych jest jednym z najważniejszych przejawów aktywności obywatelskiej. Społeczeństwo w sposób realny wywiera bowiem wpływ na sprawy bieżące Kraju oraz mniejsze jednostki samorządu. Dane dotyczące frekwencji wyborczej w gminie Piecki w latach 2015-2024 przedstawia niżej załączona tabela:

Tab. 28 Frekwencja wyborcza w Gminie podczas Wyborów Powszechnych oraz Referendum Ogólnokrajowym

ROK	NAZWA	FREKWENCJA W GMINIE (%)	FREKWENCJA W KRAJU (%)
2015	Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (I tura)	38,5	49,0
2015	Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (II tura)	43,6	55,3
2015	Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	14,5	50,9
2018	Wybory Samorządowe	49,2	48,8
2019	Wybory do Parlamentu Europejskiego	31,9	45,6
2019	Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	47,4	61,7
2020	Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (I tura)	53,7	64,5
2020	Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (II tura)	62,1	68,2
2023	Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	62,7	74,4
2023	Referendum Ogólnokrajowe	38,1	40,9
2024	Wybory Samorządowe	47,1	51,9
2024	Wybory do Parlamentu Europejskiego	30,4	40,7

Materiał źródłowy: <https://wybory.gov.pl/>.

Aktywność obywatelska mieszkańców gminy Piecki w zakresie partycypacji podczas wyborów powszechnych w okresie 2015-2024 jest stosunkowo nieregularna. Jednocześnie zaznacza się, iż frekwencja w poszczególnych wyborach w Gminie jest zazwyczaj niższa niż średnia dla Polski. Jedynie podczas Wyborów Samorządowych w 2018 r. wskaźnik ten był nieznacznie wyższy niż średnia ogólnokrajowa.⁸⁸

11.4. WNIOSKI

- ! Zadowalający poziom dostępności do usług oświatowych na poziomie wczesnoszkolnym.
- ! Obecność klubu dziecięcego.
- ! Utrzymująca się liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego.
- ! Malejąca liczba uczniów w szkołach podstawowych (wynik demografii na terenie gminy).
- ! Brak placówki ponadpodstawowej.
- ! Niski na tle powiatu współczynnik skolaryzacji.
- ! Stosunkowo aktywnie działające organizacje i stowarzyszenia lokalne, o wskaźniku liczebności wyższym od średniej dla województwa i kraju.
- ! Zazwyczaj niska na tle kraju frekwencja wyborcza.

⁸⁸ Materiał źródłowy: www.wybory.gov.pl.

12 FINANSE SAMORZĄDOWE

Podstawowym celem działalności samorządu gminnego jest zapewnienie jak najlepszych warunków dla funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej. Realizacja tego działania wymaga zapewnienia stałego dopływu środków, które są niezbędne do finansowania odpowiedniego poziomu dóbr i usług publicznych służących do zaspokajania potrzeb społeczności, a także przedsięwzięć o charakterze rozwojowym.

W procesie strategicznego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego zasadniczą rolę odgrywa możliwość finansowania poszczególnych przedsięwzięć. Możliwości finansowe, w powiązaniu z jakością zarządzania, stanowią podstawę do wyznaczenia strategicznych celów jej rozwoju, rozumianego jako proces kształtowania zmian w pożądanym kierunku, akceptowanym społecznie, ekonomicznie i środowiskowo, zgodnie z wymogami racjonalnego gospodarowania przestrzenią. Między rozwojem lokalnym, a finansami Gminy występują wzajemne powiązania i uwarunkowania. Gmina bowiem ponosi najpierw wydatki, w określonych działach, aby mógł dokonać się rozwój społeczno-gospodarczy.

Istotnym elementem w kształtowaniu polityki rozwoju danej jednostki administracyjnej jest Budżet Gminy, będący głównym źródłem finansowania usług publicznych i inwestycji związanych z realizacją zadań infrastrukturalnych. Działania te stwarzają warunki do inwestowania dla podmiotów gospodarczych i poprawy standardów życia mieszkańców.

12.1. DOCHODY GMINY

Dochody ogółem gminy Piecki na przestrzeni analizowanych lat wzrosły o ok. 46% (z poziomu ok. 28,4 mln zł w 2014 r. do ok. 41,4 mln zł w 2023 r.). Ma to również przełożenie na dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które również wyraźnie wzrosły (z ok. 3 641 zł/os. w 2014 r. do ok. 5 769 zł/os. w 2023 r.).⁸⁹

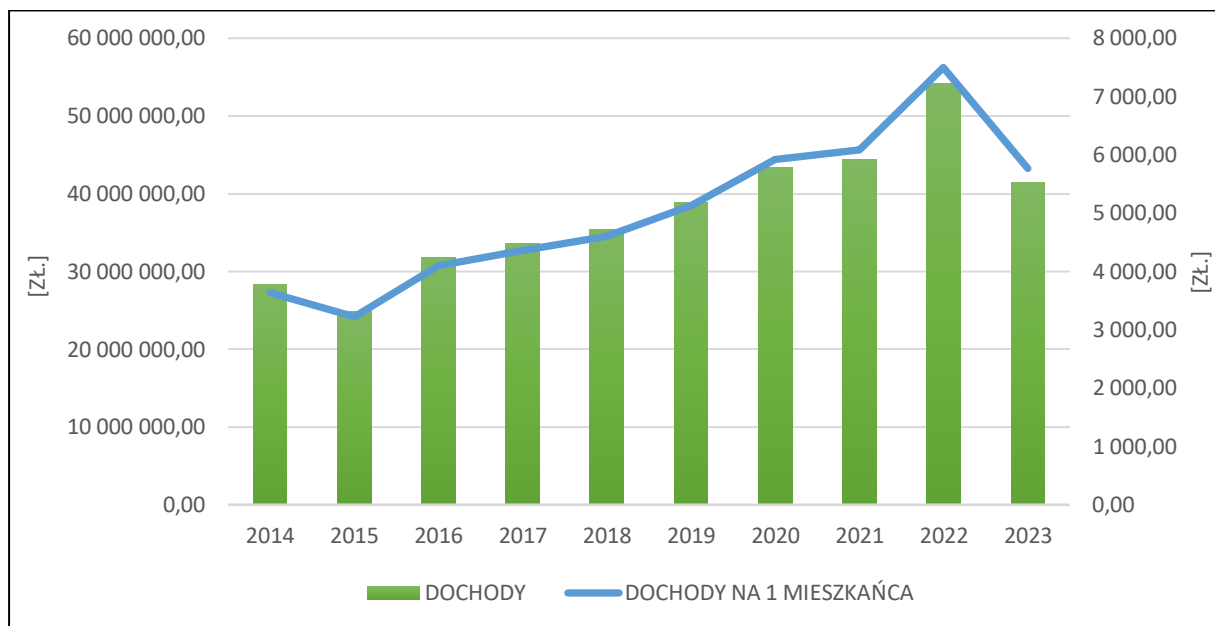
Warto nadmienić, iż w 2023 roku nastąpił skokowy spadek dochodów w stosunku do roku poprzedniego.

Tab. 29 Dochody ogółem Gminy w latach 2014-2023

ROK	DOCHODY OGÓŁEM [zł]	DOCHÓD GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA [zł]
2014	28 363 493,49	3 640,55
2015	24 902 200,45	3 223,59
2016	31 754 454,70	4 096,29
2017	33 567 924,32	4 360,60
2018	35 350 452,10	4 603,52
2019	38 859 698,21	5 125,93
2020	43 371 301,60	5 924,23
2021	44 394 218,29	6 083,90
2022	54 202 464,27	7 498,96
2023	41 406 507,63	5 768,53

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

⁸⁹ Materiał źródłowy: Dane GUS – finanse publiczne: dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu: dochody ogółem oraz dochody na 1 mieszkańca, stan na 31.12.2023 r.

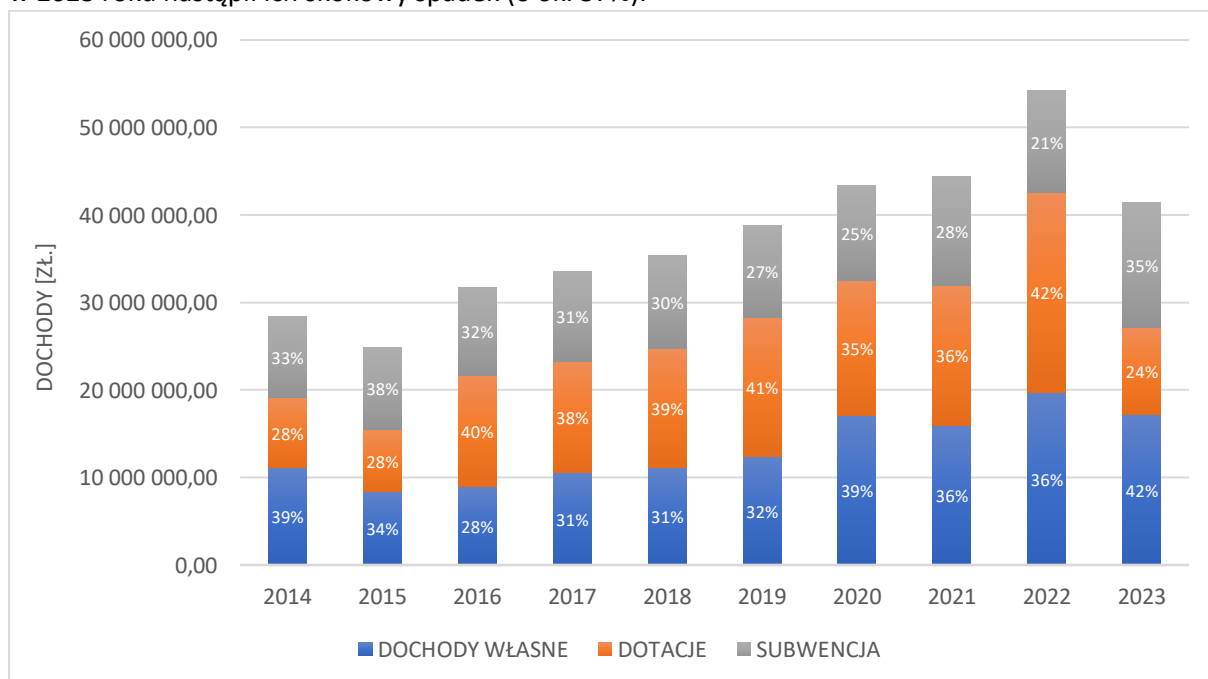

Ryc. 48 Dochody ogółem Gminy w latach 2014-2023 wraz z przeliczeniem na 1 mieszkańca

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Na podstawie obserwowanych tendencji wieloletnich można przypuszczać, że w przyszłości roczny dochód ogółem w dalszym ciągu będzie sukcesywnie wzrastać. Należy przy tym podkreślić, że są to wartości pieniężne nominalne. Realna wartość nabywczą pieniądza uzależniona jest od różnych czynników, a wpływa na nią m.in. inflacja.

Strukturę dochodów gminy Piecki tworzą kolejno: dochody własne, dotacje oraz subwencje ogólne. W okresie 2014-2023 całkowita suma dochodów własnych wzrosła o ponad połowę (z ok. 11,2 mln zł w 2014 r. do ok. 17,2 mln zł w 2023 r.). Należy nadmienić, iż poziom dochodów z dotacji na przestrzeni lat 2014-2022 wzrósł niemal trzykrotnie (z ok. 8,0 mln do ok. 22,8 mln zł), natomiast w 2023 roku nastąpił ich skokowy spadek (o ok. 57%).⁹⁰

Ryc. 49 Struktura dochodów w Gminie w latach 2014-2023

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

⁹⁰ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2023 r.

Dochody własne pochodzą ze źródeł finansowania, gdzie swój największy udział mają:⁹¹

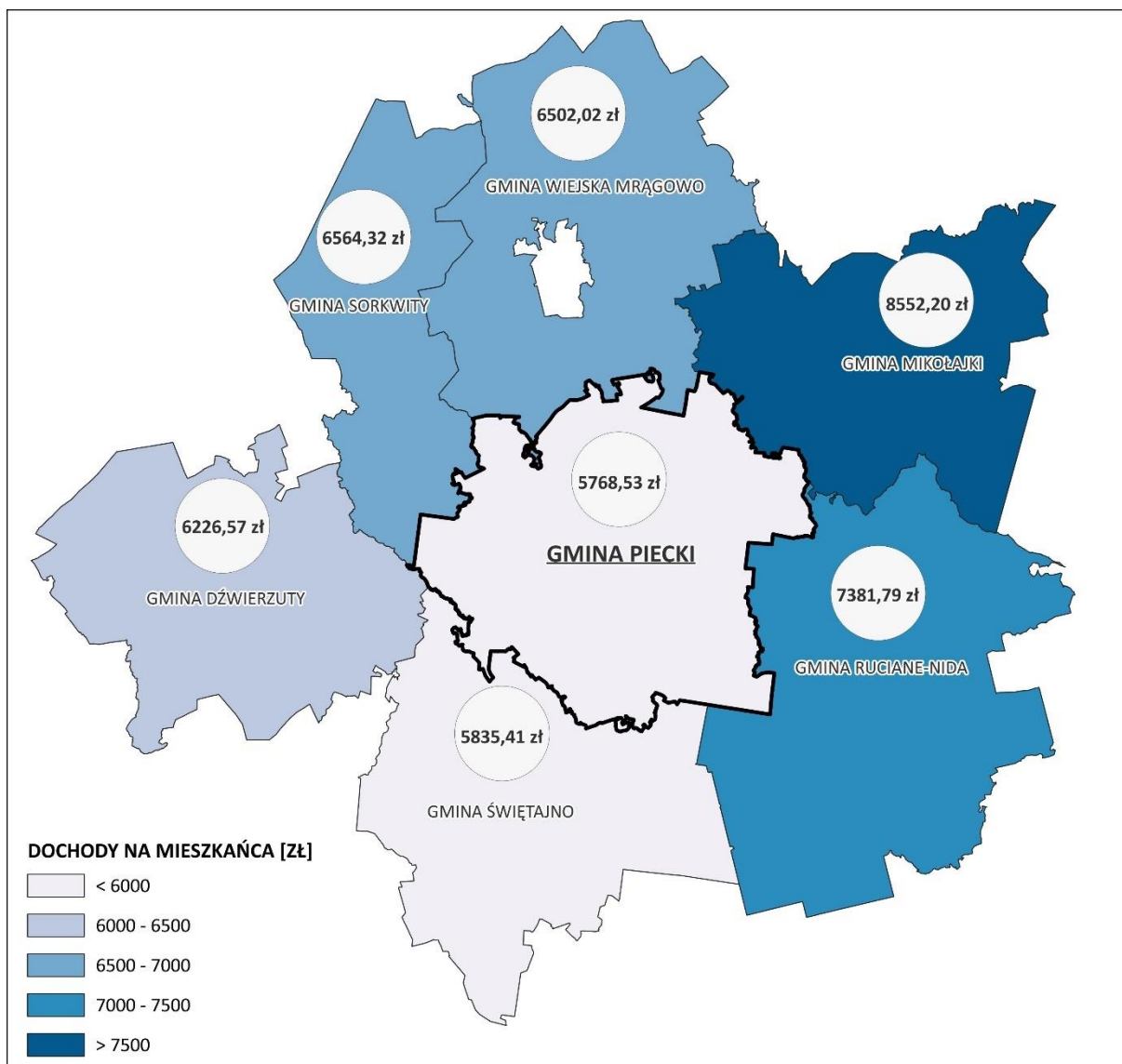
- dochody z tytułu dochodów podatkowych, ustalanych na podstawie odrębnych ustaw;
- dochody z tytułu podatku od nieruchomości;
- dochody z tytułu dochodów podatkowych od osób fizycznych (PIT);
- dochody z tytułu podatku leśnego;
- dochody z tytułu podatku rolnego;
- dochody z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych;
- dochody z tytułu wpływu z usług;
- dochody z tytułu dochodu z majątku;

Subwencja ogólna składa się natomiast z części:

- oświatowej;
- wyrównawczej;
- uzupełnień subwencji ogólnej;
- równoważące.

Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Piecki w odniesieniu do gmin sąsiadujących kształtują się następująco:

⁹¹ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2023 r.

Ryc. 50 Wysokość dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Piecki i w gminach sąsiednich w 2023 r.

Material źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

12.2. WYDATKI GMINY

Konsekwencją wzrostu dochodów Gminy był sukcesywny wzrost wydatków ogółem. Na przestrzeni analizowanych lat wydatki wzrosły o ok. 65 %, z poziomu ok. 27,8 mln zł w 2014 r. do ok. 45,9 mln zł w 2023 r. Ma to również przełożenie na wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które również wyraźnie wzrosły (z ok. 3 573 zł/os. w 2014 r. do ok. 6 390 zł/os. w 2023 r.).⁹²

Warto nadmienić, iż w 2023 roku nastąpił skokowy spadek wydatków w stosunku do roku poprzedniego, a jednocześnie zaobserwowano zjawisko deficytu budżetowego.⁹³

W związku z powyższym konieczne jest podjęcie działań mających na celu ograniczenie wydatków przy jednoczesnym wzroście dochodów.

⁹² Material źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

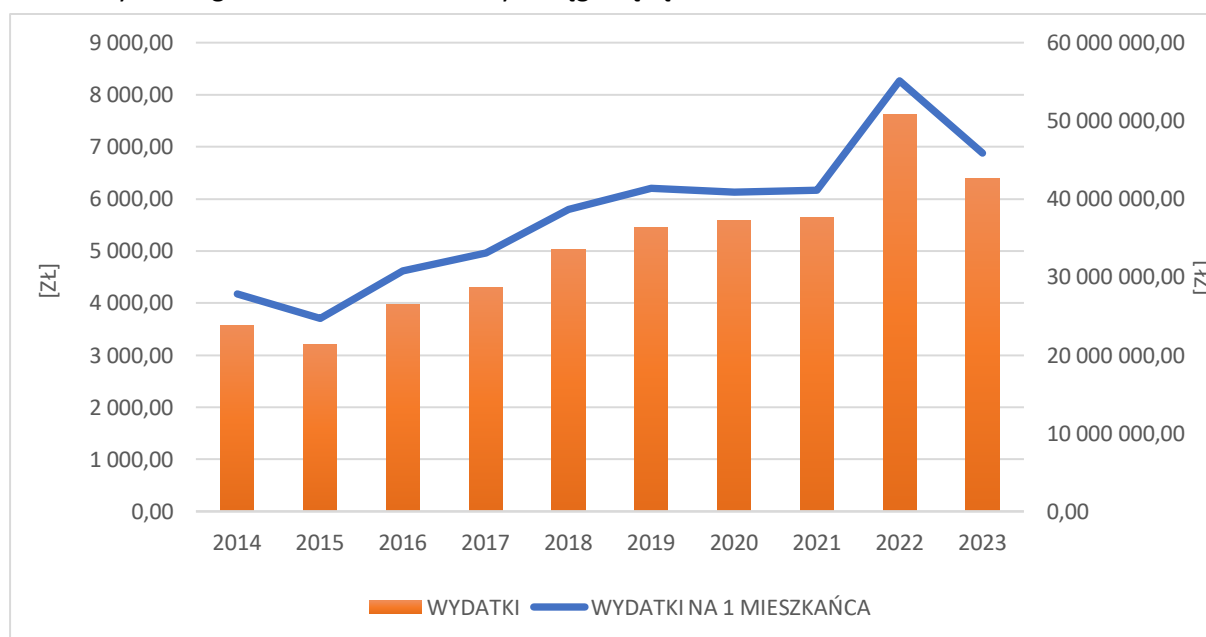
⁹³ W 2023 r. różnica dochodów i wydatków budżetowych Gminy wyniosła (- 4 457 526,50 zł.).

Tab. 30 Wydatki ogółem Gminy w latach 2014-2023

ROK	WYDATKI OGÓŁEM [zł]	WYDATKI GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA [zł]
2014	27 833 870,33	3 572,57
2015	24 703 912,80	3 197,92
2016	30 825 217,98	3 976,42
2017	33 082 057,78	4 297,49
2018	38 650 935,14	5 033,33
2019	41 316 602,15	5 450,02
2020	40 901 681,16	5 586,90
2021	41 112 840,05	5 634,21
2022	55 116 262,26	7 625,38
2023	45 864 034,13	6 389,53

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Na podstawie obserwowanych tendencji wieloletnich można przypuszczać, że w przyszłości roczne wydatki ogółem w Gminie w dalszym ciągu będą wzrastać.

Ryc. 51 Wydatki ogółem Gminy w latach 2014-2023 w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Wydatki budżetów Gminy dzielą się na wydatki bieżące i wydatki majątkowe. W 2023 r. udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem wynosił 84,1% (ok. 38,6 mln zł), natomiast udział wydatków majątkowych (inwestycyjnych) wynosił 15,9% (ok. 7,3 mln zł).

Realizacja wydatków budżetu Gminy w 2023 r. w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej z uwzględnieniem struktury procentowej prezentuje się następująco:

Tab. 31 Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej w Gminie w 2023 r.

NR DZIAŁU	SEKTOR	IŁOŚĆ WYDATKÓW [ZŁ.]	UDZIAŁ W WYDATKACH [%]
Dział 010	Rolnictwo i łowiectwo	5 340 522,17	11,64
Dział 400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	855 092,60	1,86
Dział 600	Transport i łączność	2 518 991,35	5,49
Dział 630	Turystyka	1 401,00	< 0,01
Dział 700	Gospodarka mieszkaniowa	192 736,74	0,42
Dział 710	Działalność usługowa	178 891,35	0,39
Dział 750	Administracja publiczna	5 999 317,43	13,08
Dział 751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	100 928,00	0,22
Dział 754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	580 865,84	1,27
Dział 757	Obsługa długu publicznego	890 796,01	1,94
Dział 801	Oświata i wychowanie	13 109 481,32	28,58
Dział 851	Ochrona zdrowia	463 710,39	1,01
Dział 852	Pomoc społeczna	4 540 668,37	9,90
Dział 853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	35 550,00	0,08
Dział 854	Edukacyjna opieka wychowawcza	116 434,40	0,25
Dział 855	Rodzina	5 038 217,04	10,99
Dział 900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4 024 231,70	8,77
Dział 921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 230 732,51	2,68
Dział 926	Kultura fizyczna	645 465,91	1,41
Ogółem		45 864 034,13	100%

Material źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2023 r.

Największy udział wydatków Gminy w 2023 r. przypadł na Dział 801 – Oświata i wychowanie (ok. 28,58%) oraz Dział 750 – Administracja publiczna (ok. 13,08%).

Najmniej środków, stanowiących mniej niż 0,5% łącznych wydatków Gminy, przeznaczono kolejno na: turystykę (1 401 zł), urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (ok. 100,9 tys. zł), edukacyjną opiekę wychowawczą (ok. 116,4 tys. zł), działalność usługową (ok. 178,9 tys. zł) oraz gospodarkę mieszkaniową (ok. 192,7 tys. zł).

12.3. ZDOLNOŚĆ INWESTYCYJNA

Sukcesywny wzrost wydatków odgrywa szczególną rolę w zakresie obsługi w zakresie zadań własnych Gminy. Ponadto, wzrost nakładów inwestycyjnych, w tym w wymiarze przestrzennym (m.in. budowa i modernizacja infrastruktury oraz obiektów i urządzeń publicznych, wytypowanie i uzbrajanie nowych terenów rozwojowych), może podnieść atrakcyjność Gminy jako miejsca do życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

W latach 2014-2023 udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem na terenie gminy Piecki kształtował się następująco:

Tab. 32 Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem Gminy w latach 2014-2023

ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
UDZIAŁ %	18,1	7,2	7,6	7,8	14,9	16,1	10,7	6,8	23,6	15,9

Materiał źródłowy: Dane GUS: Finanse publiczne – dochody i wydatki budżetów JST - wskaźniki, stan na 31.12.2023 r.

Jak wykazano wcześniej, największy udział w strukturze dochodów Gminy stanowiły głównie dochody własne. Mimo to, kluczowe znaczenie dla zdolności inwestycyjnej samorządów gminnych mają również finanse zewnętrzne (dochody o charakterze celowym).

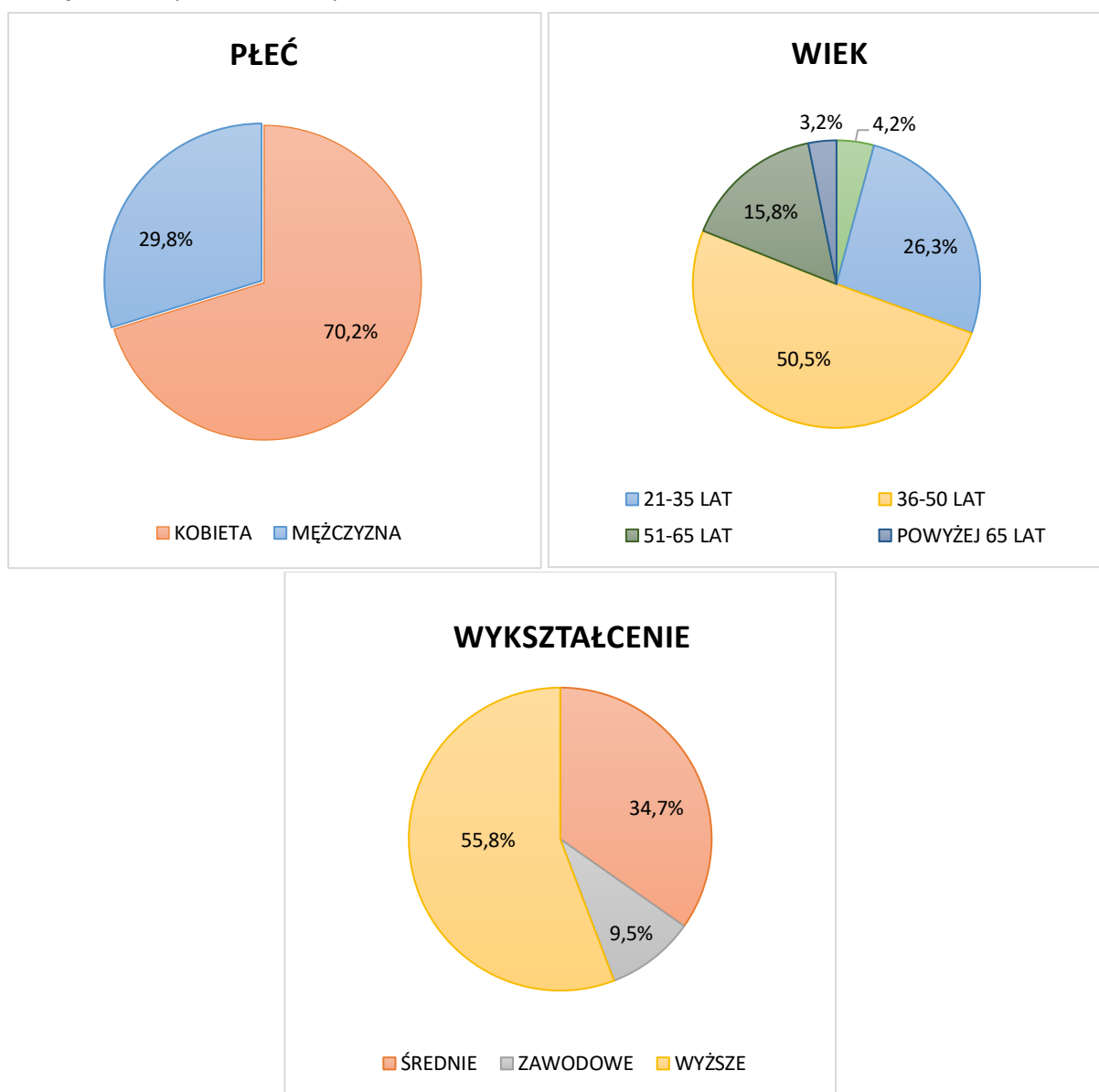
12.4. WNIOSKI

- ! Sukcesywny wzrost dochodów ogółem, w tym dochodów własnych.
- ! Stosunkowo wysoki udział dochodów własnych w porównaniu do pozostałych źródeł dochodu.
- ! Najniższy wskaźnik dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w stosunku do wszystkich gmin ościennych.
- ! Sukcesywny wzrost wydatków ogółem, w tym wystąpienie deficytu budżetowego.
- ! Znaczne uzależnienie działań proinwestycyjnych od możliwości finansowania zewnętrznego.
- ! Niski poziom nadwyżki operacyjnej (różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi).

13 PODSUMOWANIE BADANIA ANKIETOWEGO

Jednym z elementów partycypacji społecznej przy tworzeniu Strategii Rozwoju Gminy, obok tradycyjnych konsultacji (w postaci wyłożenia do publicznego wglądu dokumentu, dyskusji publicznej/warsztatu, z dopuszczeniem możliwości składania sugestii i propozycji w formie wniosków), jest badanie ankietowe. Pozwala ono na zdobycie wiedzy nt. odczuć społeczności lokalnej dotyczących aktualnej sytuacji społeczno-ekonomicznej Gminy i sposobu jej funkcjonowania oraz stanowi narzędzie poznawcze potrzeb społeczności Gminy.

Na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego⁹⁴, dokonano charakterystyki najistotniejszych problemów i największych potencjałów gminy Piecki. W badaniu 70,2% stanowiły kobiety, natomiast 29,8% to mężczyźni. Wśród uczestników badania dominowały osoby w wieku w przedziale 36-50 lat (50,5%) oraz w dalszej kolejności 21-35 lat (26,3%). Respondenci posiadają w większości wykształcenie wyższe (55,8%) oraz średnie (34,7%).

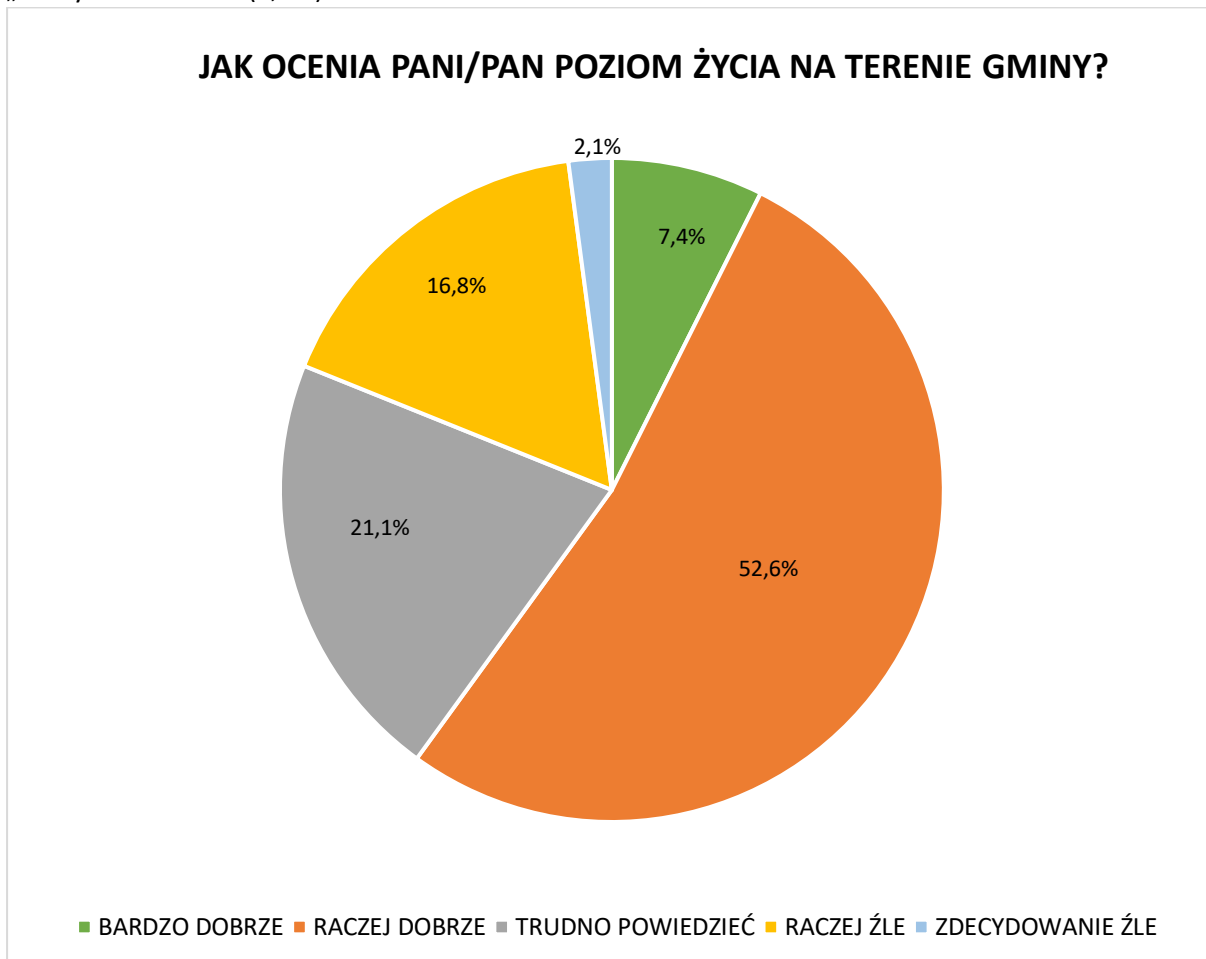

Ryc. 52 Profil uczestnika ankiety (tzn. płeć, wiek, wykształcenie)

Materiał źródłowy: Ankieta do Strategii Rozwoju Gminy Piecki na lata 2025-2031.

⁹⁴ Ogłoszenie o konsultacjach i ankieta udostępnione zostały na tablicy ogłoszeń, stronie internetowej Urzędu i biuletynie informacji publicznej oraz w mediach społecznościowych. Ankiety można było wypełniać tradycyjnie lub elektronicznie za pośrednictwem kwestionariusza online.

Ankietę rozpoczynało pytanie dotyczące ogólnego poziomu życia na terenie Gminy. Wyniki wskazują, iż większość uczestników badania ocenia standard życia „raczej dobrze” (52,6%), statystycznie co piąty respondent nie jest w stanie jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie zaznaczając „trudno powiedzieć”, natomiast najrzadziej respondenci wskazywali na odpowiedź „zdecydowanie źle” (2,1%).

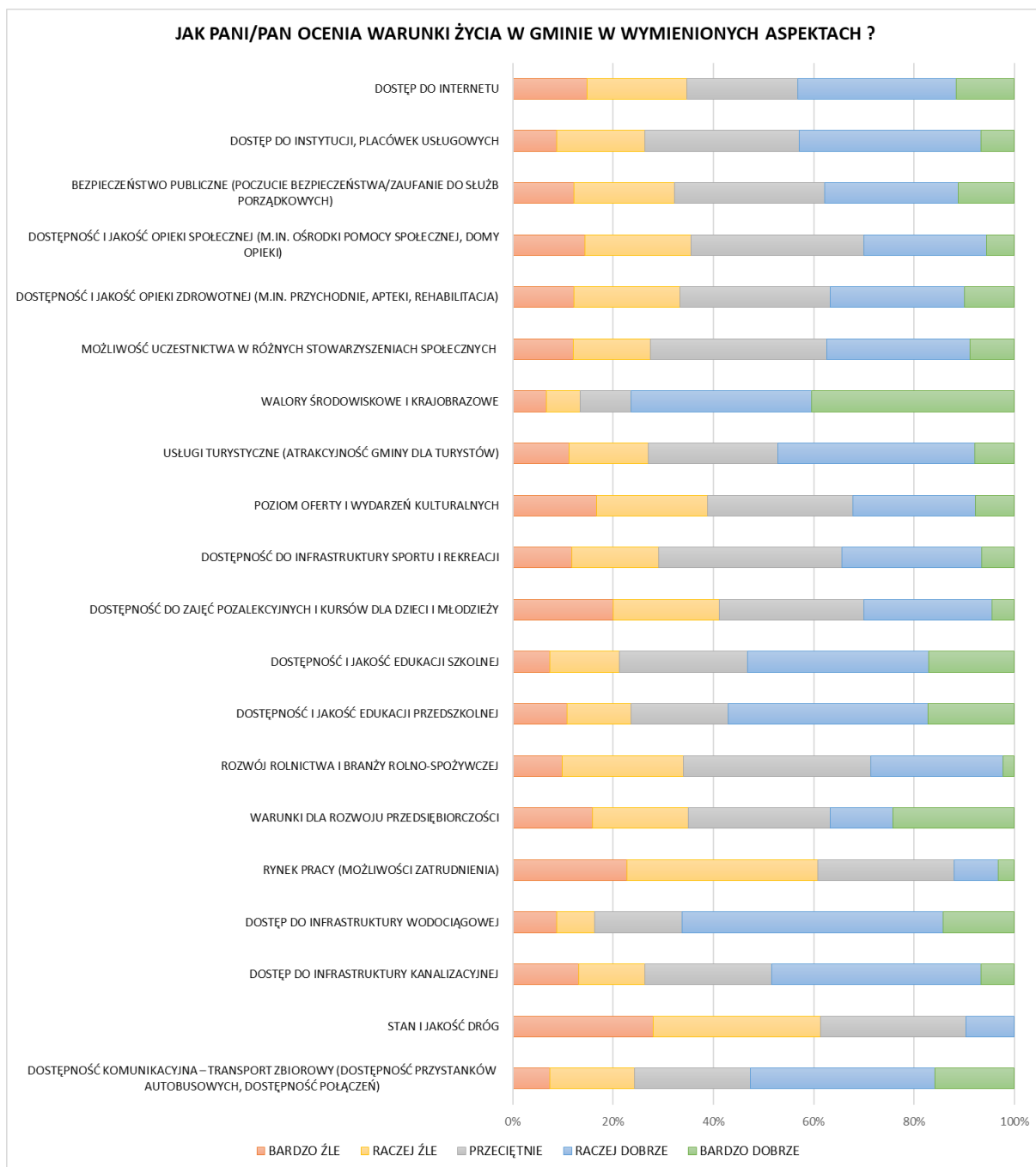
Ryc. 53 Ocena poziomu życia na terenie Gminy

Materiał źródłowy: Ankieta do Strategii Rozwoju Gminy Piecki na lata 2025-2031.

Następne pytanie stanowiło dokładną ocenę warunków życia ludzi w różnych aspektach. Dotyczyło to zagadnień zarówno społecznych, jak również ekonomicznych i środowiskowo-przestrzennych.

Spośród uzyskanych odpowiedzi na przedstawione zagadnienia uczestnicy badania najczęściej wskazywali odpowiedź „raczej dobrze” (ok. 29,3%). Relatywnie często wybierano również odpowiedź „przeciętnie” (ok. 27,3%), natomiast najrzadziej wybieraną odpowiedzią było „bardzo dobrze” (ok. 11,2%).

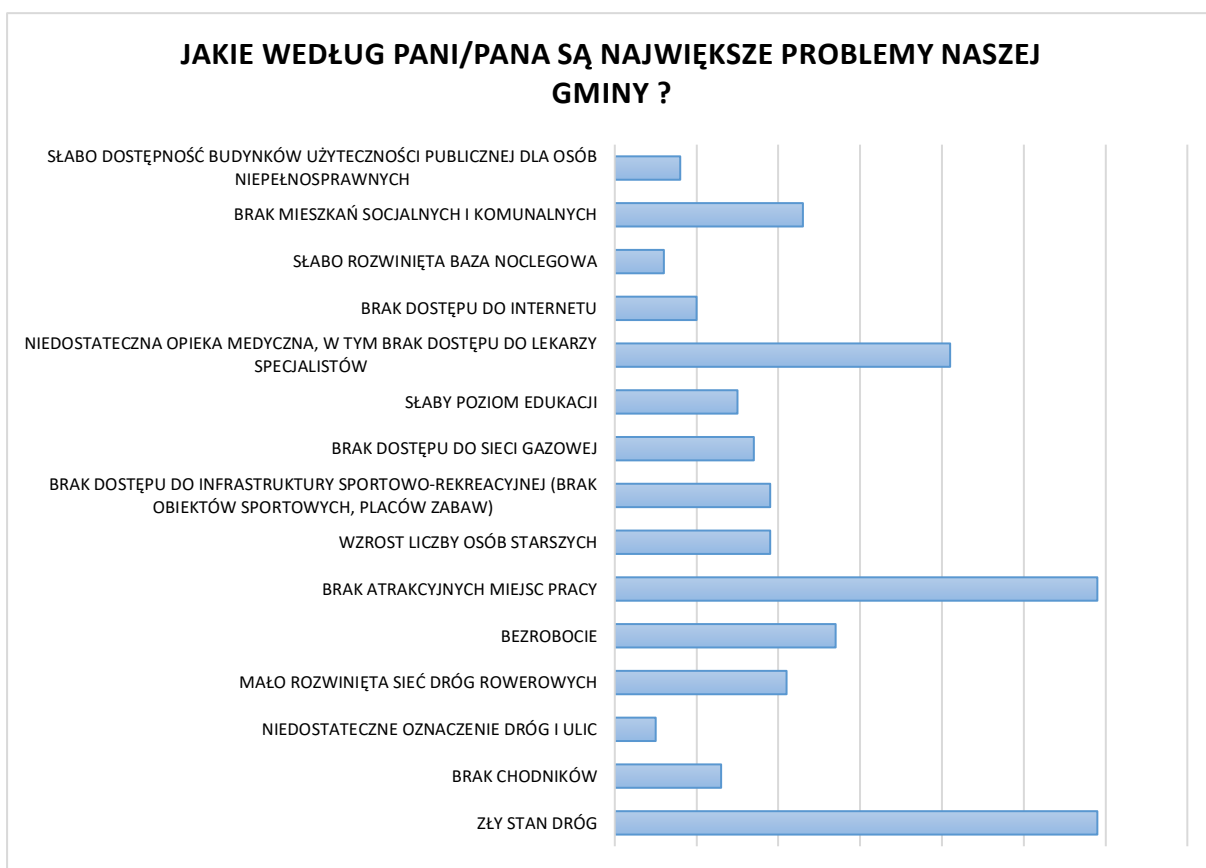
Najmniej korzystnie ankietowani oceniają rynek pracy i możliwości zatrudnienia oraz stan i jakość dróg. Pozytywnie uczestnicy badania oceniają natomiast walory środowiskowe i krajobrazowe, gdzie większość badanych zaznaczyło odpowiedzi „bardzo dobrze” lub „raczej dobrze”. Mieszkańcy wyrażają również stosunkowo pozytywną opinię na temat dostępności komunikacyjnej, w tym transportu zbiorowego oraz dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Ryc. 54 Ocena warunków życia w Gminie

Material źródłowy: Ankieta do Strategii Rozwoju Gminy Piecki na lata 2025-2031.

Kolejne pytanie w przeprowadzonym badaniu ankietowym dotyczyło wskazania największych problemów, z którymi zmagają się gmina Piecki. Odpowiedzi dotyczyły zarówno infrastruktury technicznej w Gminie, jak i życia społecznego mieszkańców.

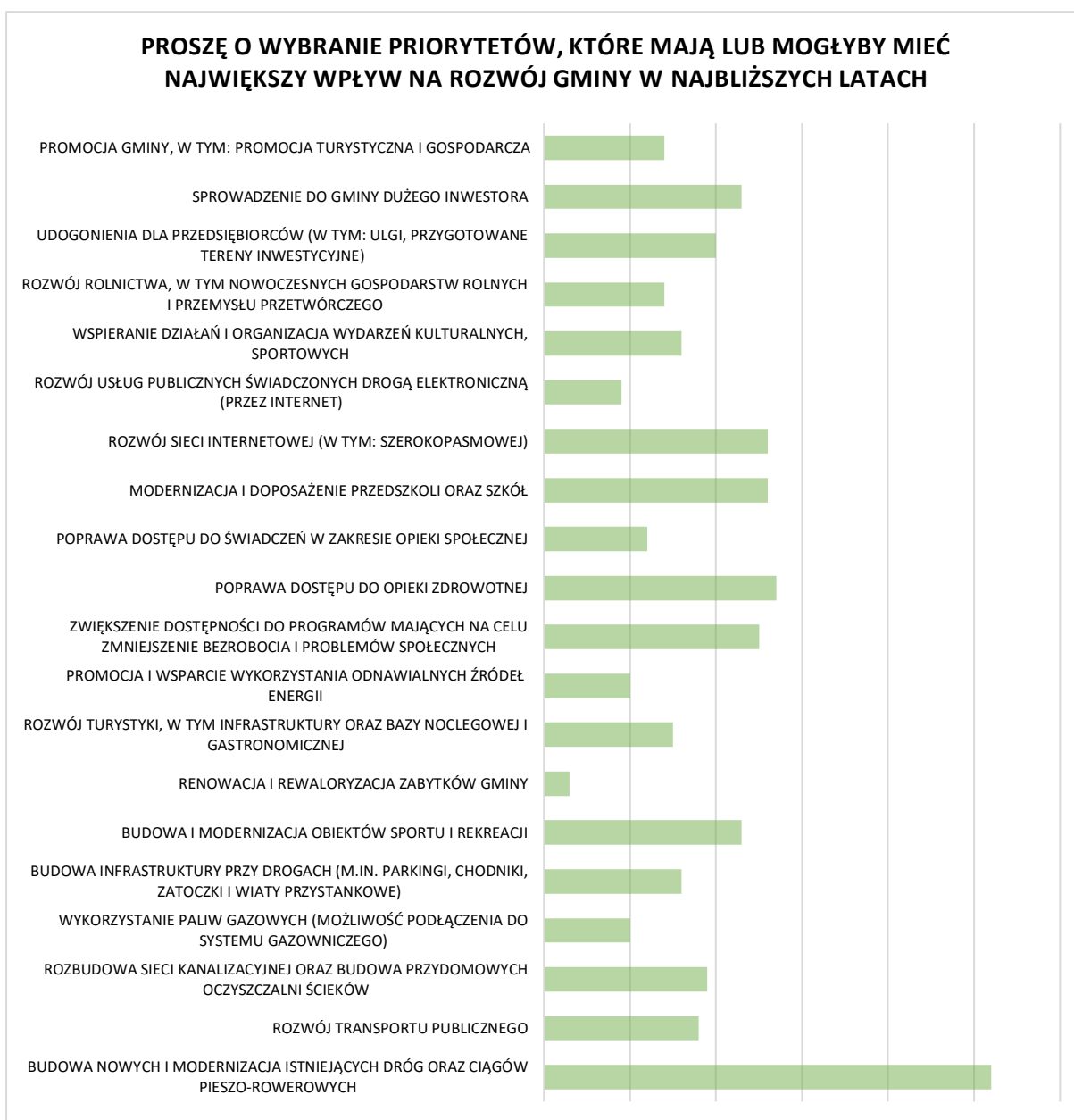

Ryc. 55 Określenie najważniejszych problemów w Gminie

Materiał źródłowy: Ankieta do Strategii Rozwoju Gminy Piecki na lata 2025-2031.

Na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych i uzyskanych odpowiedzi wynika, iż głównym problemem Gminy jest brak atrakcyjnych miejsc pracy, zły stan dróg oraz niedostateczna opieka medyczna, w tym brak dostępu do lekarzy specjalistów. Pozostałe zagadnienia były rzadziej poruszane.

Następnie respondenci zostali poproszeni o wybranie priorytetów, które mają lub mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy w najbliższych latach:

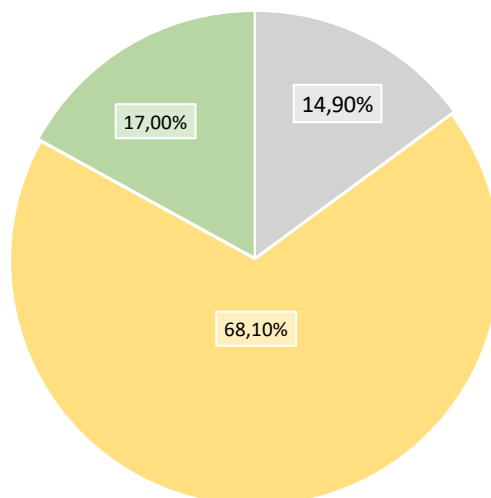

Ryc. 56 Ustalenie głównych priorytetów mających wpływ na rozwój Gminy

Material źródłowy: Ankieta do Strategii Rozwoju Gminy Piecki na lata 2025-2031.

Spośród wyżej wymienionych zagadnień respondenci badania jako priorytety mogące mieć realny wpływ na rozwój gminy Piecki zdecydowanie najczęściej wskazali budowę nowych i modernizację istniejących dróg oraz ciągów pieszo-rowerowych. Relatywnie często wskazywano również poprawę dostępu do opieki zdrowotnej.

Ostatnie pytanie w ankiecie dotyczyło przyszłego wizerunku Gminy. Na pytanie: „Z czym chciał(a)by Pani/Pan, aby utożsamiano Gminę za 10 lat ?” Mieszkańcy Gminy odpowiedzieli następująco:

Z CZYM CHCIAŁ(A)BY PANI/PAN, ABY UTOŹSAMIANO GMINĘ ZA 10 LAT?

- Z GMINĄ ATRAKCYJNĄ DLA TURYSTÓW
- Z GMINĄ PRZEDSIĘBIORCZĄ, ATRAKCYJNĄ DLA INWESTORÓW I TWORZĄCĄ NOWE MIEJSCA PRACY
- Z GMINĄ EKOLOGICZNĄ DBAJĄCĄ O ŚRODOWISKO NATURALNE I ESTETYKĘ OTOCZENIA

Ryc. 57 Tożsamość Gminy w perspektywie najbliższych 10 lat na podstawie opinii mieszkańców

Material źródłowy: Ankieta do Strategii Rozwoju Gminy Piecki na lata 2025-2031.

Zdecydowana większość mieszkańców utożsamia Gminę za 10 lat z Gminą przedsiębiorczą, atrakcyjną dla inwestorów i tworzącą nowe miejsca pracy.

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Najważniejsze wykorzystane akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2023 poz. 977 z późn. zm).
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2024 poz. 609 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U.2023 poz. 1094 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2024 poz. 324 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1478 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. 2021 poz. 1615).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2023 poz. 300).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. 2022 poz. 2379).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Pregoly (Dz. U. 2023 poz. 207).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Pregoly (Dz. U. 2022 poz. 2715).

Najważniejsze dokumenty i publikacje:

- Grunty i gleby w Europie. Dlaczego konieczne jest korzystanie z tych niezbędnych i wyczerpywalnych zasobów w sposób zrównoważony? Europejska Agencja Środowiska, 2019.
- Powszechny Spis Rolny 2010, 2020.
- Raport o stanie gminy Piecki na 2023 r., 2024.
- Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2017, Rada Ministrów, Warszawa.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piecki na lata 2023-2027, 2023.
- Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny, 2021, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku, 2019, Rada Ministrów, Warszawa.
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, 2012, Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piecki, 2022.
- Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, 2020.

Najważniejsze witryny internetowe:

- <https://bdl.stat.gov.pl/>
- <https://capap.gugik.gov.pl>
- <https://european-union.europa.eu/>
- <https://ekrs.ms.gov.pl/>.
- <https://gokpiecki.pl/>
- <https://isok.gov.pl/>
- <https://stat.gov.pl/>
- <https://wybory.gov.pl/>
- <https://www.bdl.lasy.gov.pl/>
- <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl>
- <http://www.geoportal.gov.pl/>
- <https://www.gios.gov.pl/pl/>
- <https://www.gov.pl/>
- <https://www.gov.pl/web/gdos>
- <https://www.polskacyfrowa.gov.pl/>
- <https://www.polskawliczbach.pl/>
- <https://www.wuoz.olsztyn.pl/>
- <https://zabytek.pl/>